

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

שם תיק: נספחי ממשלה 80-71

מזהה פיזי: א-205/5

מזהה פריט: ROK00050fh

כתובת: 3-33-312-1-3-6 תאריך הדפסה: 03/07/2022

משרד

1969

- 71 - מינוי המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות
- 72 - הצעת חוק לתיקון פקודה מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב-1962, (תיקון מס' 3), תשכ"ט-1969
- 73 - הצעת חוק לעידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969
- 74 - הפקעות בגוש עציון
- 75 - תזכיר והצעת חוק גימלאות לנפגעי ספר (תיקון מס' 2), תשכ"ט-1969
- 76 - דו"ח הוועדה לענין בתי-ספר לרפואה (העבודה הרפואית במדינה לשנים הבאות)
- 77 - הצעת חוק יסוד: החקיקה
הצעת חוק החקיקה (הוראות מעבר), תשכ"ט-1969
- 78 - הצעת חוק לתיקון הקבוצה שעת הירוס (תשלומי חובה) (מס' 2), תשכ"ט-1969
- 79 - ערעור שר המשטרה בדבר תנאי שכר של סוהרים
- 80 - אשור הפרוטוקול מ-1969 להארכת תוקף ההסכם הביין-לאומי בדבר שמן זית מ-1963

תיק מס'

מחלקה

אשרור הפרוטוקול מ- 1969 להארכת תוקף ההסכם
הבין-לאומי בדבר זמן זית מ- 1963

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ס י ם :

א. לאשרר את הפרוטוקול להארכה נוספת של ההסכם הבין-לאומי בדבר
שמן זית, 1963, המ"ב, כפי שאומץ בוועידה ביום י"ז באדר חשכ"ט
(7.3.69).

ב. ליפות את כוחו של שר החוץ לבצע החלטה זו.

ד ב ר י ה ס ב ר

מדינת ישראל היא צד ותיק להסכם הבין-לאומי בדבר שמן זית מ- 1963,
ויש לה ענין כלכלי ומדיני בהמשכת חברותה בהסכם זה.

חוקפו של ההסכם תלוי כיום בהארכה משנת 1967, אך תוקף זה עומד
לפוג ב- 30 בספטמבר 1969, והפרוטוקול הנידון בא להאריך שוב את התוקף,
עד 31 בדצמבר 1973, בכפוף לחיקונים מסויימים.

בשם מדינת ישראל נחתם כבר הפרוטוקול בכפוף לאשרור, ויש להכין
את האשרור ולהפקידו במדריד לא יאוחר מ- 30 בספטמבר 1969.

מוגש ע"י שר המסחר והתעשייה

נספח 80

ט"ז בתמוז חשכ"ט
2 ביולי 1969

ועידת האומות המאוחדות בדבר שמן-זית, 1969
ג' ביבה, 3 במארס, 1969

פרוטוקול להארכה נוספת של ההסכם הבין-לאומי בדבר שמן זית,
1963,

כפי שאומץ בוועידה, בישיבת המליאה האחרונה שלה,
ביום 7 במארס, 1969

-

פרוטוקול להארכה נוספת של ההסכם הבין-לאומי בדבר שמן זית, 1963

הממשלות התומות על פרוטוקול זה,

בתינתן את דעתן, כי ההסכם הבין-לאומי בדבר שמן זית מסנת 1963, שהוארך בפרוטוקול
שאומץ בג' ביבה ביום 30 במארס, 1967 ("בני מסמכים אלה ייקראו להלן ה"הסכם"), יגיע,
עקרונית, לסיומו ביום 30 בספטמבר, 1969,
ברצותן להמשיך ולקיים את הוראות ההסכם העומד בתוקפו מעבר לתאריך זה,
הסכימו ביניהן כדלקמן:

סעיף 1

1. ההסכם ימשיך לעמוד בתוקפו, בין הצדדים לפרוטוקול זה, עד יום 31 בדצמבר, 1973,
בכפוף להוראות סעיפים 2 ו-3 לפרוטוקול זה.
2. כל ממשלה לא היתה צד להסכם, אך בעשתה צד לפרוטוקול זה, יהיו רואים אותה
כצד להסכם. כל איזכור בפרוטוקול זה לביטוי "ממשלה", יהיו מפרשים אותו
ככולל איזכור לקהיליה הכלכלית הארופאית (להלן - "קהיליה").
3. ככל שהדבר בוגע לצדדים לפרוטוקול זה, ההסכם ופרוטוקול זה ייקראו ויפורסו
כמסמך אחד ויחיד, ויהיו נודעים כ"הסכם הבין-לאומי בדבר שמן זית מסנת
1963, כפי שהוארך כדין".

סעיף 2

התיקונים כדלקמן מוכנסים להסכם:

פרק א' - המטרות הכלליות

הכנס ס"ק 3 כדלקמן:

"3. להשתדל להשיג טווי מסקל בין הייצור ובין הצריכה".

ציין מחדם את הסעיפים הקטנים הקיימים 3 ו-4 כ-4 ו-5.

פרק ג' - הגדרות

סעיף 3

מחק ס"ק 3 ותן תחתיו את האמור לקמן:

"3. "סבת יבול הזית" משמעה התקופה שבין אחד בנובמבר של כל שנה ובין שלושים ואחד באוקטובר של השנה שלאחריה".

פרק ו' - פרסומת כל-עולמית לקידום צריכתו של שמן זית

תכניות פרסומת

סעיף 13

מחק ס"ק 3 (א) ותן תחתיו:

"א. חסיבותה של הצריכה במטרה לקיים, ואם אפשרי הדבר, לפתח, את הסוויטים הקיימים".

סעיף 16

ס"ק 1:

מחק את הביטוי "סבת יבול זית" ותן תחתיו: "סבת לוח".
מחק: "כי להעלאה זו יסכימו כל הארצות המשתתפות המיצרות בעיקר",
ותן תחתיו: "כי, מחד גיסא, לא תועלה תרומתה של כל ארץ בלא הסכמתה,
ומאידך גיסא, כי כל חיבורי במקדמים המפורטים בנספח ב' להסכם יחייב
החלטת פה אחד, בחים לב לס"ק 2 בסעיף זה".

ס"ק 5:

מחק את הסעיף הקטן כולו ותן תחתיו את האמור לקמן:
"תרומות לקרן הפרסומת יגישו בתחילתה של כל שנת לוח".

ס"ק 6:

מחק את הביטוי "סבת יבול הזית" ותן תחתיו את הביטוי "סבת-לוח".

פרק י' - הוראות בספירות

סעיף 33

ס"ק 1: מחק "סבת יבול הזית" ותן תחתיו את הביטוי "סבת לוח".
ס"ק 2: מחק את הביטויים "סבת יבול הזית הראשונה", "כנס אוקטובר",
"סבת יבול הזית המקבילה" ו-"סבת היבול האמורה", ותן תחתיהם,
לפי המתאים, את האמור לקמן: "סבת הלוח הראשונה", "כנס הסתו",
"סבת הלוח הבאה" ו-"סבת הלוח האמורה".

ס"ק 3: (א) מחק את הביטוי "עד לגמר סבת יבול-הזית הסוטפת", בסיום
המחפס הראשון.

(ב) מחק "סבת יבול הזית", ותן תחתיו "סבת לוח".

- ס"ק 4: מחק את הביטוי "שנת יבול הזית" ותן תחתיו את הביטוי "שנת לוח".
- ס"ק 5: מחק את הצירוף שלקמן: "הכנס הבא של המועצה שלאחר גמר שנת יבול הזית", ותן תחתיו את האמור לקמן: "הכנס הראשון של המועצה שלאחר גמר שנת הלוח".
- ס"ק 6: מחק את הביטויים "כנס אפריל" ו"שנת יבול הזית", ותן תחתיהם, לפי המתאים, את האמור לקמן: "כנס האביב" ו-"שנת הלוח".

פרק יב' - ימי תוקפו של ההסכם, תיקונו, התלייתו, פרישה ממנו, פקיעת תוקפו, הידושו.

סעיף 39

ס"ק 1: לאחר הצירוף "איבה" מאשרת או "איבה" מקבלת עליה", מקום שהוא בתוך במשפט הראשון, הכנס: "או (איבה) מאשרת".

נספח א'

מחק "סיירי שמן זית" ותן תחתיו "שמן כוספה של זית"

ס"ק 5 (הערה): מחק "סיירי שמן" ותן תחתיו "שמן כוספה של זית".

סעיף 3

התקציב המינהלי הראשון, שעל המועצה לאשרו, לפי הוראות פרוטוקול זה, יוארך, למרות הוראות ס"ק 2 לסעיף 33 של ההסכם, עד יום 31 בדצמבר, ועד בכלל, של השנה הבאה.

סעיף 4

1. ממסלתה של כל מדינה החברה באומות המאוחדות, או בסוכנויותיהן המיוחדות, יכולה, בכפוף להוראות סעיפים 5, 6 ו-7, להיעשות צד לפרוטוקול זה, בהתאם לנוהליה החוקתיים:

(א) על ידי חתימה עליו;

(ב) על ידי אישורו, קבלתו או אישורו, לאחר שחתמו עליו בכפוף לאישורו,

קבלה או אישור;

(ג) על ידי הצטרפות אליו.

2. כל ממסלה חתומה תודיע, בחותמה על פרוטוקול זה, אם בהתאם לנוהלי חוקתה כפופה חתימתה לאישורו, קבלה או אישור, או אם אין היא כפופה לכך.

סעיף 5

פרוטוקול זה יעמוד לחתימה במדריד, אצל מסגלת ספרד, הממסלה המופקדת על פרוטוקול זה, מיום 1 במאי עד 30 ביוני, 1969, בידי כל ממסלה אשר היא צד להסכם בתאריך האמור.

סעיף 6

1. במקרים בהם דורשים אישור, קבלה או אישור, יופקד המסמך המתאים אצל הממשלה המופקדת על הפרוטוקול, לא יאוחר מיום 30 בספטמבר, 1969.
2. כל ממשלה חתומה יעד 30 בספטמבר, 1969, לא אישרה, לא קיבלה עליה או לא אישרה פרוטוקול זה, רשאית להסיג מן המוצעה ארכת זמן כדי לאפשר לה להפקיד את מסמך האישור, הקבלה או האישור אטר לה. פרק זמן זה לא יוארך מעבר ל-30 בספטמבר, 1970, אלא אם כן עמד פרוטוקול זה בתוקפו באותו מועד, באורח זמני או סופי, בהתאם לסעיף 8 של פרוטוקול זה.

סעיף 7

1. פרוטוקול זה יעמוד להצטרפות על ידי כל ממשלה לא-חתומה, שהיא מדינה החברה באומות המאוחדות או בסוכנויותיהן המיוחדות.
2. ההצטרפות לפרוטוקול זה תיראה כהצטרפות להסכם.
3. ההצטרפות תבוצע בהפקדת מסמך הצטרפות אצל הממשלה המופקדת על הפרוטוקול, והיא תהא בת-פועל מתאריך הפקדתו של מסמך כאמור, או בתאריך כניסת הפרוטוקול לתוקפו, הכל לפי התאריך המאוחר יותר. במקרה של הקהיליה, יהיו מפרטים מסמך הצטרפות ככולל את המסמך הצוהליה החוקתיים דורשים כי יופקד לשם עריכתו של הסכם בין-לאומי.

סעיף 8

1. פרוטוקול זה ייכנס לתוקפו ביום 1 באוקטובר, 1969, בין הממשלות שחתמו עליו, ובמקרים צוהליהן החוקתיים דורשים זאת, אישרוהו, קיבלוהו עליהן או אישרוהו, אם ממשלות אלו כוללות חמש מן הממשלות המיצרות בעיקרן וחתים מן הממשלות המייבאות בעיקרן. לא נתמלאו תנאים אלה בתאריך האמור, ייכנס פרוטוקול זה לתוקפו בכל תאריך שלאחר מכן, שבו התמלאו התנאים האלה, ובלבד שתאריך שלאחר מכן כאמור לא יהא מאוחר מיום 30 בספטמבר, 1970.
2. פרוטוקול זה ייכנס לתוקפו בתאריך הפקדתו של מסמך אישור, קבלה או אישור, לגבי כל ממשלה חתומה המפקידה מסמך כאמור לאחר התאריך של כניסת הפרוטוקול לתוקפו בהתאם לס"ק 1 בסעיף זה.
3. פרוטוקול זה יכול להיכנס לתוקפו באורח זמני. לצורך זה, כל ממשלה חתומה יכולה להפקיד אצל הממשלה המופקדת על הפרוטוקול, לא יאוחר מיום 30 בספטמבר, 1969, הודעה חבה היא מתחייבת לבקש, בכל ההקדם האפשרי, את אישורו, קבלתו או אישורו של פרוטוקול זה, בהתאם לצוהלי חוקתה. הודעה כאמור יראוה, לענין הכניסה הזמנית לתוקף בלבד, כבעלת תוקף מורה לזה בהפקדת מסמך אישור, קבלה או אישור.

4. כל ממסלה חתומה שלא אישרה, קיבלה עליה או אישרה פרוטוקול זה עד 1 באוקטובר, 1969, אלא ממסרה את ההודעה הנזכרת בס"ק 3 לסעיף זה, תוכל, אם רצונה בכך, להחתתף בעבודתה של המועצה כמסקיפה לא-מצביעה.

5. כל ממסלה חתומה ממסרה את ההודעה הנזכרת בס"ק 3 לסעיף זה יכולה גם להודיע לממסלה המפקדת על הפרוטוקול, כי היא מתחייבת להחיל את הפרוטוקול באורח זמני. כל ממסלה ממסרה התחייבות כזאת, יהיו רואים אותה, באורח זמני, כצד לפרוטוקול זה, עם כל זכויותיו וחובותיו של מעמד זה, עד התאריך שבו תפקיד את מסמך אישורה, קבלתה או אישורה, או, אם לא הפקידה מסמך כאמור, עד 31 בדצמבר, 1970.

6. אם עד 31 בדצמבר, 1970, לא הפקידה ממסלה חתומה את מסמך אישורה, קבלתה או אישורה, יחדלו, מן ה-1 בינואר, 1971, לראותה באורח זמני כצד לפרוטוקול זה, זולת אם החליטה המועצה אחרת. מכל מקום, אותה ממסלה תהא חופשית להחתתף בעבודתה של המועצה כמסקיפה לא-מצביעה.

7. אם עד 30 ביוני, 1969, לא קיבל פרוטוקול זה מספר חתימות המספיק לו כדי להיכנס לתוקף לאחר אישורה, קבלה או אישור, אולם אם ממסלותיהן של ארבע ארצות המייצרות בעיקרן וממסלותיהן של שתי ארצות המייבאות בעיקרן חתמו עליו, ומקום סבבהלי חוקתן תובעים זאת, אישרו, קיבלו או אישרו את הפרוטוקול האמור עד 30 בספטמבר 1969, רשאיות הממסלות האמורות להחליט, תוך הסכמה מחותפת, כי פרוטוקול זה ייכנס לתוקפו ביניהן, או יוכלו לזקוט בכל פעולה אחרת שהנסיבות יחייבו אותה לפי דעתן.

8. אם עד 1 באוקטובר, 1969, לא נכנס פרוטוקול זה לתוקפו, בין באורח זמני ובין באורח סופי, באופן שתואר בס"ק 1 ו-3 דלעיל, אולם קיבל מספר מספיק של חתימות שיאפשר לו להיכנס לתוקף לאחר אישורה, קבלה או אישור, בהתאם להוראות הצוגעות בדבר שבפרוטוקול זה, או-אז יוארך ההסכם עד לתאריך הכניסה לתוקף של פרוטוקול זה, באורח זמני או באורח סופי, ובלבד שתקופת הארכה זו לא תעלה על חצי שנה חודס.

סעיף 9

אם עד 31 בדצמבר, 1973, נסאו ונתנו בדבר הסכם חדש המאריך או ממחדש את ההסכם, והוא קיבל מספר מספיק של חתימות שיאפשר לו להיכנס לתוקפו, בהתאם להוראות ההסכם הצוגעות לענין, לאחר אישורה, קבלה או אישור, ואם לא נכנס הסכם חדש זה לתוקפו, בין באורח זמני ובין באורח סופי, יוארך תוקפו של פרוטוקול זה מעבר ליום 31 בדצמבר, 1973, עד לכניסתו של ההסכם החדש לתוקפו, ובלבד שתקופת הארכה זו לא תעלה על חצי שנה חודס.

הממשלה המופקדת על הפרוטוקול תודיע בלא דיחוי לכל ממשלה שהיא צד להסכם על כל חתימה על פרוטוקול זה, אישורו, קבלתו או אישורו, או הצטרפות אליו, על כל הודעה שנמסרה לפי ס"ק 3 ו-5 לסעיף 8 של פרוטוקול זה, ועל תאריך כניסתו לתוקף של פרוטוקול זה.

ולראיה חתמו החתומים מטה, לאחר שהוסמכו כדין לענין זה על ידי ממשלותיהם, על פרוטוקול זה, בתאריכים הרשומים בצד חתימותיהם.

נוסחי פרוטוקול זה בשפות האנגלית, הצרפתית, האיטלקית והספרדית - דין מקור שווה לכולם; עותקי המקור יופקדו אצל ממשלת ספרד, והיא תמציא העתקים מאושרים מהם לכל הממשלות שחתמו על פרוטוקול זה או הצטרפו אליו.

נעשה בג'ניבה, ביום 7 במרץ, 1969.

אשרור הפרוטוקול מ-1969 להארכת תוקף ההסכם
הבין-לאומי בדבר תאגיד זית מ-1963

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם :

א. לאסר את הפרוטוקול להארכה נוספת של ההסכם הבין-לאומי בדבר
שמן זית, 1963, המ"ב, כפי שאומץ בוועידה ביום י"ז באדר חשכ"ט
(7.3.69).

ב. ליפוח את כוחו של שר החוץ לבצע החלטה זו.

ד ב ר י ה ס ב ר

מדינת ישראל היא צד ותיק להסכם הבין-לאומי בדבר שמן זית מ-1963,
ויש לה ענין כלכלי ומדיני בהמשכת חברותה בהסכם זה.

תוקפו של ההסכם תלוי כיום בהארכה משנת 1967, אך תוקף זה עומד
לפוג ב-30 בספטמבר 1969, והפרוטוקול הנידון בא להאריך שוב את התוקף,
עד 31 בדצמבר 1973, בכפוף לתיקונים מסויימים.

בסם מדינת ישראל נחתם כבר הפרוטוקול בכפוף לאשרור, ויש להכין
את האשרור ולהפקידו במדריד לא יאוחר מ-30 בספטמבר 1969.

מוגש ע"י שר המסחר והתעשייה

נספח 80

ט"ז בתמוז חשכ"ט
2 ביולי 1969

ועידת האומות המאוחדות בדבר שמן-זית, 1969
ג' ביבה, 3 במארס, 1969

פרוטוקול להארכה נוספת של ההסכם הבין-לאומי בדבר שמן זית,
1963,

כפי שאומץ בוועידה, בישיבת המליאה האחרונה שלה,
ביום 7 במארס, 1969

פרוטוקול להארכה נוספת של ההסכם הבין-לאומי בדבר שמן זית, 1963

הממשלות החתומות על פרוטוקול זה,

בתינתן את דעתן, כי ההסכם הבין-לאומי בדבר שמן זית מסבת 1963, שהוארך בפרוטוקול
שאוּמץ בג' ביבה ביום 30 במארס, 1967 (חזי מסמכים אלה ייקראו להלן ה"הסכם"), יגיע,
עקרונית, לסיומו ביום 30 בספטמבר, 1969,
ברצותן להמשיך ולקיים את הוראות ההסכם העומד בתוקפו מעבר לתאריך זה,
הסכימו ביניהן כדלקמן:

סעיף 1

1. ההסכם ימשיך לעמוד בתוקפו, בין הצדדים לפרוטוקול זה, עד יום 31 בדצמבר, 1973,
בכפוף להוראות סעיפים 2 ו-3 לפרוטוקול זה.
2. כל ממשלה "לא היתה צד להסכם, אך נפחתה צד לפרוטוקול זה, יהיו רואים אותה
כצד להסכם. כל איזכור בפרוטוקול זה לביטוי "ממשלה", יהיו מפרשים אותו
ככולל איזכור לקהיליה הכלכלית הארופאית (להלן - "קהיליה").
3. ככל שהדבר נוגע לצדדים לפרוטוקול זה, ההסכם ופרוטוקול זה ייקראו ויפורסו
כמסמך אחד ויחיד, ויהיו נודעים כ"הסכם הבין-לאומי בדבר שמן זית מסבת
1963, כפי שהוארך כדין".

סעיף 2

התיקונים כדלקמן מוכנסים להסכם:

פרק א' - המטרות הכלליות

הכנס ס"ק 3 כדלקמן:

"3. להשתדל להשיג טווי מסקל בין הייצור ובין הצריכה".

ציין מחדש את הסעיפים הקטנים הקיימים 3 ו-4 כ-4 ו-5.

פרק ג' - הגדרות

סעיף 3

מחק ס"ק 3 ותן תחתיו את האמור לקמן:

3. "סבת יבול הזית" משמעה התקופה שבין אחד בנובמבר של כל שנה ובין שירישים ואחד באוקטובר של השנה שלאחריה".

פרק ו' - פרסומת כל-עולמית לקידום צריכתו של שמן זית

תכניות פרסומת

סעיף 13

מחק ס"ק 3 (א) ותן תחתיו:

"א. חשיבותה של הצריכה במטרה לקיים, ואם אפשרי הדבר, לפתח, את הסרוקים הקיימים".

סעיף 16

ס"ק 1:

מחק את הביטוי "סבת יבול זית" ותן תחתיו: "סבת לוח".
מחק: "כי להעלאה זו יסכימו כל הארצות המשתתפות המיצרות בעיקר",
ותן תחתיו: "כי, מחד גיסא, לא תועלה תרומתה חל כל ארץ בלא הסכמתה,
ומאידך גיסא, כי כל חיבורי במקדמים המפורטים בנספח ב' להסכם יחייב
החלטת פה אחד, בחים לב לס"ק 2 בסעיף זה".

ס"ק 5:

מחק את הסעיף הקטן כולו ותן תחתיו את האמור לקמן:
"תרומות לקרן הפרסומת יגיעו בתחילתה של כל סבת לוח".

ס"ק 6:

מחק את הביטוי "סבת יבול הזית" ותן תחתיו את הביטוי "סבת-לוח".

פרק י' - הוראות בספירות

סעיף 33

ס"ק 1: מחק "סבת יבול הזית" ותן תחתיו את הביטוי "סבת לוח".
ס"ק 2: מחק את הביטויים "סבת יבול הזית הראשונה", "כנס אוקטובר",
"סבת יבול הזית המקבילה" ו-"סבת היבול האמורה", ותן תחתיהם,
לפי המתאים, את האמור לקמן: "סבת הלוח הראשונה", "כנס הסתו",
"סבת הלוח הבאה" ו-"סבת הלוח האמורה".

ס"ק 3: (א) מחק את הביטוי "עד לגמר סבת יבול-הזית הסוטפת", בסיום
המחפס הראשון.

(ב) מחק "סבת יבול הזית", ותן תחתיו "סבת לוח".

- ס"ק 4: מחק את הביטוי "שנת יבול הזית" ותן תחתיו את הביטוי "שנת לוח".
ס"ק 5: מחק את הצירוף שלקמן: "הכנס הבא של המועצה שלאחר גמר שנת יבול הזית",
ותן תחתיו את האמור לקמן: "הכנס הראשון של המועצה שלאחר גמר שנת הלוח".
ס"ק 6: מחק את הביטויים "כנס אפרייל" ו"שנת יבול הזית", ותן תחתיהם, לפי
המתאים, את האמור לקמן: "כנס האביב" ו-"שנת הלוח".

פרק יב' - ימי תוקפו של ההסכם, תיקונו, התלייתו, פרישה ממנו, פקיעת תוקפו, הידושו.

סעיף 39

ס"ק 1: לאחר הצירוף "איבה" מאשררת או (איבה) מקבלת עליה", מקום שהוא נתון
במשפט הראשון, הכנס: "או (איבה) מאשררת".

נספח א'

מחק "סיירי שמן זית" ותן תחתיו "שמן כוספה של זית"
ס"ק 5 (הערה): מחק "סיירי שמן" ותן תחתיו "שמן כוספה של זית".

סעיף 3

התקציב המינהלי הראשון, שעל המועצה לאשרו, לפי הוראות פרוטוקול זה, יוארך, למרות
הוראות ס"ק 2 לסעיף 33 של ההסכם, עד יום 31 בדצמבר, ועד בכלל, של הסנה הבאה.

סעיף 4

1. ממחלתה של כל מדינה החברה באומות המאוחדות, או בסוכנויותיהן המיוחדות, יכולה,
בכפוף להוראות סעיפים 5, 6 ו-7, להיעשות צד לפרוטוקול זה, בהתאם לנוהל
החוקתיים:

(א) על ידי חתימה עליו;

(ב) על ידי אישורו, קבלתו או אישורו, לאחר שחתמו עליו בכפוף לאישורו,

קבלה או אישור;

(ג) על ידי הצטרפות אליו.

2. כל ממשלה חתומה תודיע, בחותמה על פרוטוקול זה, אם בהתאם לנוהל חוקתה כפופה
חתימתה לאישורו, קבלה או אישור, או אם אין היא כפופה לכך.

סעיף 5

פרוטוקול זה יעמוד לחתימה במדריד, אצל ממשלת ספרד, הממשלה המופקדת על פרוטוקול זה,
מיום 1 במאי עד 30 ביוני, 1969, בידי כל ממשלה אשר היא צד להסכם בתאריך האמור.

סעיף 6

1. במקרים חבהם דורשים איסור, קבלה או איסור, יומקד המסמך המתאים אצל הממשלה המופקדת על הפרוטוקול, לא יאוחר מיום 30 בספטמבר, 1969.
2. כל ממשלה חתומה מעד 30 בספטמבר, 1969, לא אישרה, לא קיבלה עליה או לא אישרה פרוטוקול זה, רשאית להסיג מן המוצעה ארכת זמן כדי לאפשר לה להפקיד את מסמך האיסור, הקבלה או האיסור אשר לה. פרק זמן זה לא יוארך מעבר ל-30 בספטמבר, 1970, אלא אם כן עמד פרוטוקול זה בתוקפו באותו מועד, באורח זמני או סופי, בהתאם לסעיף 8 של פרוטוקול זה.

סעיף 7

1. פרוטוקול זה יעמוד להצטרפות על ידי כל ממשלה לא-חתומה, שהיא מדינה החברה באומות המאוחדות או בסוכנותיהן המיוחדות.
2. ההצטרפות לפרוטוקול זה תיראה כהצטרפות להסכם.
3. ההצטרפות תבוצע בהפקדת מסמך הצטרפות אצל הממשלה המופקדת על הפרוטוקול, והיא תהא בת-פועל מתאריך הפקדתו של מסמך כאמור, או בתאריך כניסת הפרוטוקול לתוקפו, הכל לפי התאריך המאוחר יותר. במקרה של הקהיליה, יהיו מפרטים מסמך הצטרפות ככולל את המסמך הצוהליה החוקתיים דורשים כי יופקד לשם עריכתו של הסכם בין-לאומי.

סעיף 8

1. פרוטוקול זה ייכנס לתוקפו ביום 1 באוקטובר, 1969, בין הממשלות שחתמו עליו, ובמקרים צוהליהן החוקתיים דורשים זאת, אישרוהו, קיבלוהו עליהן או אישרוהו, אם ממשלות אלו כוללות חמש מן הממשלות המיצרות בעיקרן וחתיים מן הממשלות המייבאות בעיקרן. לא בתמלאו תנאים אלה בתאריך האמור, ייכנס פרוטוקול זה לתוקפו בכל תאריך שלאחר מכן, חבו התמלאו התנאים האלה, ובלבד שתאריך שלאחר מכן כאמור לא יהא מאוחר מיום 30 בספטמבר, 1970.
2. פרוטוקול זה ייכנס לתוקפו בתאריך הפקדתו של מסמך איסור, קבלה או איסור, לגבי כל ממשלה חתומה המפקידה מסמך כאמור לאחר התאריך של כניסת הפרוטוקול לתוקפו בהתאם לס"ק 1 בסעיף זה.
3. פרוטוקול זה יכול להיכנס לתוקפו באורח זמני. לצורך זה, כל ממשלה חתומה יכולה להפקיד אצל הממשלה המופקדת על הפרוטוקול, לא יאוחר מיום 30 בספטמבר, 1969, הודעה חבה היא מתחייבת לבקש, בכל ההקדם האפשרי, את איסורו, קבלתו או איסורו של פרוטוקול זה, בהתאם לצוהלי חוקתה. הודעה כאמור יראוה, לענין הכניסה הזמנית לתוקף בלבד, כבעלת תוקף חובה לזה בהפקדת מסמך איסור, קבלה או איסור.

4. כל ממסלה חתומה שלא אישרה, קיבלה עליה או אישרה פרוטוקול זה עד 1 באוקטובר, 1969, אלא שמסרה את ההודעה הנזכרת בס"ק 3 לסעיף זה, תוכל, אם רצונה בכך, להחתם בעבודתה של המועצה כמחקיפה לא-מצביעה.

5. כל ממסלה חתומה שמסרה את ההודעה הנזכרת בס"ק 3 לסעיף זה יכולה גם להודיע לממסלה המפקדת של הפרוטוקול, כי היא מתחייבת להחיל את הפרוטוקול באורח זמני. כל ממסלה שמסרה התחייבות כזאת, יהיו רואים אותה, באורח זמני, כצד לפרוטוקול זה, עם כל זכויותיו וחובותיו של מעמד זה, עד התאריך שבו תפקיד את מסמך אישורה, קבלתה או אישורה, או, אם לא הפקידה מסמך כאמור, עד 31 בדצמבר, 1970.

6. אם עד 31 בדצמבר, 1970, לא הפקידה ממסלה חתומה את מסמך אישורה, קבלתה או אישורה, יחדלו, מן ה-1 בינואר, 1971, לראותה באורח זמני כצד לפרוטוקול זה, זולת אם החליטה המועצה אחרת. מכל מקום, אותה ממסלה תהא חופשית להחתם בעבודתה של המועצה כמחקיפה לא-מצביעה.

7. אם עד 30 ביוני, 1969, לא קיבל פרוטוקול זה מספר חתימות המספיק לו כדי להיכנס לתוקף לאחר אישורה, קבלה או אישור, אולם אם ממסלותיהן של ארבע ארצות המייצרות בעיקרן וממסלותיהן של שתי ארצות המייבאות בעיקרן חתמו עליו, ומקום סבהלי חוקתן תובעים זאת, אישרו, קיבלו או אישרו את הפרוטוקול האמור עד 30 בספטמבר 1969, רחאיות הממסלות האמורות להחליט, תוך הסכמה מחותפת, כי פרוטוקול זה ייכנס לתוקפו ביניהן, או יוכלו לנקוט בכל פעולה אחרת שהבטיבות יחייבו אותה לפי דעתן.

8. אם עד 1 באוקטובר, 1969, לא נכנס פרוטוקול זה לתוקפו, בין באורח זמני ובין באורח סופי, באופן שתואר בס"ק 1 ו-3 דלעיל, אולם קיבל מספר מספיק של חתימות שיאפשר לו להיכנס לתוקף לאחר אישורה, קבלה או אישור, בהתאם להוראות הצוגעות בדבר ספרוטוקול זה, או-אז יוארך ההסכם עד לתאריך הכניסה לתוקף של פרוטוקול זה, באורח זמני או באורח סופי, ובלבד שתקופת הארכה זו לא תעלה על חצי שנה חודס.

סעיף 9

אם עד 31 בדצמבר, 1973, בשאר רצתנו בדבר הסכם חדש המאריך או ממחדש את ההסכם, והוא קיבל מספר מספיק של חתימות שיאפשר לו להיכנס לתוקפו, בהתאם להוראות ההסכם הצוגעות לענין, לאחר אישורה, קבלה או אישור, ואם לא נכנס הסכם חדש זה לתוקפו, בין באורח זמני ובין באורח סופי, יוארך תוקפו של פרוטוקול זה מעבר ליום 31 בדצמבר, 1973, עד לכניסתו של ההסכם החדש לתוקפו, ובלבד שתקופת הארכה זו לא תעלה על חצי שנה חודס.

הממשלה המופקדת על הפרוטוקול תודיע בלא דיחוי לכל ממשלה שהיא צד להסכם על כל חתימה על פרוטוקול זה, אישורו, קבלתו או אישורו, או הצטרפות אליו, על כל הודעה שנמסרה לפי ס"ק 3 ו-5 לסעיף 8 של פרוטוקול זה, ועל תאריך כניסתו לתוקף של פרוטוקול זה.

ולראיה חתמו החתומים מטה, לאחר שהוסמכו כדין לענין זה על ידי ממשלותיהם, על פרוטוקול זה, בתאריכים הרשומים בצד חתימותיהם.

נוסחי פרוטוקול זה בשפות האנגלית, הצרפתית, האיטלקית והספרדית - דין מקור סווה לכולם; עותקי המקור יופקדו אצל ממשלת ספרד, והיא תמציא העתקים מאוחרים מהם לכל הממשלות שחתמו על פרוטוקול זה או הצטרפו אליו.

נעשה בג'ניבה, ביום 7 במרס, 1969.

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ה ל י ט י ס לבטל את החלטת ועדת השרים לעניני שכר מיום י"ד בתמוז תשכ"ט (30.6.69), ולהעניק לסוהרים את התנאים כפי שאושרו לטוהרים בהחלטת הועדה האמורה מיום כ"ב בניסן תשכ"ט (10.4.69).

ד ב ר י ה ס ב ר

ביום י"ד בתמוז תשכ"ט (30.6.69) החליטה ועדת השרים לעניני שכר "לא לשנות שכר הסוהרים שאינם מוצבים לעבודה בטסחים המוחזקים".

אני מערער על החלטת ועדת השרים לעניני שכר בגלל הנימוקים כדלהלן:

א. החלטת הועדה נוגדת את החלטת הממשלה מיום ד' בכסלו תשי"ט (16.11.58) אשר בה נקבע כי: "לסוהרים ייקבעו תנאי משכורת ותנאים סוציאליים הסוים לאלה של הטוהרים על מנת שכח האדם אשר בשירות בתי הסוהר לא יפול ברמתו מזה של המטרה".

ב. החלטת הועדה חוסמת את הדרך בעד נציבות בתי-הסוהר:

(1) לעצור בעד נטירה מהשירות. בארבעת החודשים האחרונים נסרו 80 סוהרים.

(2) לגייס כוחות חדשים. עתה חסרים לנו למילוי המכסה המאושרת 48 סוהרים.

(3) להקציב את הכוחות הדרושים לשמירה על האסירים, הבטחוניים והפלייליים, הן בטסחים המוחזקים והן בישראל.

ג. החלטת הועדה באה כמטמפר האסירים, הבטחוניים בעיקר, הולך וגדל ורב בצורה ניכרת, משבוע לשבוע ומחודש לחודש, וכשהתחזית של כוחות הבטחון מדברת על מספרים הרבה יותר גדולים בחודשים הבאים בעקבות החמרת המצב הבטחוני והתגברות מעטי הטרור והחבלה בישראל ובטסחים.

ד. החלטת הועדה מתעלמת לגמרי משני נסיונות הבריחה שהיו בימים האחרונים בכלא טאסה ובכלא תל-מונד ואשר הם בבחינת "אזעקה" לנו שכוחות השמירה המוקצבים בכל בתי-הכלא אינם מספיקים. סכך אם מקודם, למשל, סמר סגל הסוהרים בתל-מונד על 200/180 אסירים, כיום אותו סגל ממט, ללא כל חוספת, שומר על 350/300 אסירים.

. / החלטת

ה. החלטת הוועדה מתעלמת מן העובדה, שהסוהרים עובדים כ- 70 שעות במוצע לשבוע - כולל שבתות וחגים - ובתנאים קשים ומסוכנים, במקום 45 שעות כמקובל לכל עובדי המדינה, ואינם באים על סכרם עבור השעות הנוספות.

ט"ו בתמוז תשכ"ט
1 ביולי 1969

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ה ל י ט י ם לבטל את החלטת ועדת השרים לעניני שכר מיום י"ד בתמוז תשכ"ט (30.6.69), ולהעניק לסוהרים את התנאים כפי שאושרו לסוהרים בהחלטת הועדה האמורה מיום כ"ב בניסן תשכ"ט (10.4.69).

ד ב ר י ה ס ב ר

ביום י"ד בתמוז תשכ"ט (30.6.69) החליטה ועדת השרים לעניני שכר "לא לשנות שכר הסוהרים שאינם מוצבים לעבודה בשטחים המוחזקים".

אני מערער על החלטת ועדת השרים לעניני שכר בגלל הנימוקים כדלהלן:

א. החלטת הועדה נוגדת את החלטת הממשלה מיום ד' בכסלו תשי"ט (16.11.58) אשר בה נקבע כי: "לסוהרים ייקבעו תנאי מסכורת ותנאים סוציאליים הטוים לאלה של הסוהרים על מנת שכח האדם אשר בשירות בתי הסוהר לא יפול ברמתו מזה של המשטרה".

ב. החלטת הועדה חוטמת את הדרך בעד נציבות בתי-הסוהר:

(1) לעצור בעד נסירה מהסירות. בארבעת החודשים האחרונים נסרו 80 סוהרים.

(2) לגייס כוחות חדשים. עתה חסרים לנו למילוי המכסה המאושרת 48 סוהרים.

(3) להקציב את הכוחות הדרושים לשמירה על האסירים, הבטחוניים והפלייליים, הזן בשטחים המוחזקים והן בישראל.

ג. החלטת הועדה באה כשמשפר האסירים, הבטחוניים בעיקר, הולך וגדל ורב בצורה ניכרת, מטבוע לטבוע ומחודש לחודש, וכשהתחזית של כוחות הבטחון מדברת על מספרים הרבה יותר גדולים בחודשים הבאים בעקבות החמרת המצב הבטחוני והתגברות מעטי הטרור והחבלה בישראל ובשטחים.

ד. החלטת הועדה מתעלמת לגמרי משני נסיונות הבריחה שהיו בימים האחרונים בכלא שאסה ובכלא תל-מונד ואשר הם בבחינת "אזעקה" לנו שכוחות השמירה המוקצבים בכל בתי-הכלא אינם מספיקים. שכך אם מקודם, למשל, שמר סגל הסוהרים בתל-מונד על 200/180 אסירים, כיום אותו סגל ממס, ללא כל תוספת, שומר על 350/300 אסירים.

. / החלטת

ה. החלטת הועדה מתעלמת מן העובדה, שהסוהרים עובדים כ- 70 שעות בממוצע לשבוע - כולל שבתות וחגים - ובחנאים קשים ומסוכנים, במקום 45 שעות כמקובל לכל עובדי המדינה, ואינם באים על שכרם עבור השעות הנוספות.

ט"ו בתמוז תשכ"ט
1 ביולי 1969

הצעת חוק לתיקון תקנות שעת חירום
(חש"מ חובה) (מס' 2), חש"מ-ט-1969

ה צ ע ה ל ח ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את הצעת החוק לתיקון תקנות שעת חירום
(חש"מ חובה) (מס' 2), חש"מ-ט-1969, המ"ב, ולהניחה מיד על שולחן הכנסת. ...

ד ב ר י ה ס ב ר

תזכיר-הצעת חוק לתיקון תקנות שעת חירום (חש"מ חובה) (מחקר
חש"מ חובה) (מס' 2), חש"מ-ט-1969, אושר ע"י ועדת השרים לענייני כלכלה
בישיבתה ביום כ"ב בסיון חש"מ (8.6.69) (החלטה מס' כל/114), וצורף
לפרוטוקול של החלטות הממשלה מיום כ"ט בסיון חש"מ (15.6.69) (החלטה
מס' 740).

מוצע עתה, מפאת דחיפות העניין, לוותר על העברת הצעת החוק לחברי
הממשלה למסך 14 יום, לאשרה ולהניחה מיד על שולחן הכנסת.

מוגש ע"י סר המסחר והתעשייה

נספח 78

י"ג בתמוז חש"מ
29 ביוני 1969

חוק לחיקון תקנות-שעה-חירות (תלומי זרובה), (מס' 2),
תשכ"ט-1969

הוספה
תקנות
24-21

1. תקנה 21 לתקנות-שעה-חירות (תלומי זרובה), תשי"ח-1958¹ (להלן - התקנות),
חסומן "25" ולפניה יבוא:

"היטל 21. (א) שר המסחר והתעשייה, שר האוצר ושר העבודה ביחד (להלן -
השרים) רשאים לקבוע בצו כללי, כי בעל מפעל בענף הטקסטיל
וההלבשה יטלם היטל למען קידום המחקר או הכשרת כוח אדם
אקדמאי או מקצועי לצרכי תעשיית הטקסטיל וההלבשה (להלן -
קידום המחקר).

(ב) ההיטל יהיה בסכום מסויים או באחוז מסויים מסך כל שכר
העבודה המשתלם לכלל עובדי המפעל, לרבות מנהליו, בפרק
זמן מסויים, או באחוז מסויים מערך השוהין שיוצרו במפעל
בפרק זמן מסויים, או לפי חישוב אחר, הכל כפי שייקבע בצו.

22. חחולת התקנות
דין היטל לפי תקנה 21 כדין היטל על פי תקנה 2 ודין בעל
מפעל כאמור בתקנה 21 כדין מחזיק טובין, ותקנות אלה יחולו
לבניהם בשינויים המהוייבים לפי הענין ובשינוי נוסף זה:
בתקנה 7, בפסקה (1), במקום "בטובין שעליהם הוטל ההיטל"
קרי "במפעל שבעליו חוייב בהיטל לפי תקנה 21".

23. הקמת קרן
סכומי ההיטל שייגבו לפי תקנה 21 יועברו לקרן מיוחדת שתוקם
לענין זה (להלן - הקרן).

24. הנהלה לקרן
(א) השרים ימנו מינהלה לקרן.
(ב) חברי המינהלה יהיו שלושה נציגי הממשלה ושלושה נציגי
היצרנים בענף הטקסטיל וההלבשה, שיחמנו לאחר התייעצות
עם מנהל אגף הטקסטיל בהתאחדות בעלי תעשייה אחד מחברי
הקרן יתמנה על ידי השרים להיות יושב ראש הקרן.
(ג) המינהלה, באישור השרים, תקבע מזמן לזמן את דרכי השימוש
בכספי הקרן לקידום המחקר.
(ד) המינהלה תפעל לפי הנחינת השרים.

ד ב ר י ה ס ב ר

מורגש כיום צורך מיוחד למחקר שימושי ולהכשרת כוח אדם אקדמאי לשימוש במחקר בענף הטקסטיל. אגף הטקסטיל בהתאחדות בעלי התעשייה מכיר בחשיבותה של הבעיה, ולפתרונה הוא הציע הקמת קרן מתאימה שתזון מהיטלים שייגבו לשם כך על פי הסדר חוקי מחייב. ההתמחות התעשייתית שתבוא בעקבות מחקרים עשויה לתרום תרומה מכרעת לקידומה של תעשיית הטקסטיל, לפיחוחה ולבסוסה המסקי. מוצע איפוא כי יוטל היטל בשיעור מסויים מסכר העבודה הכולל המשתלם לעובדי כל מפעל טקסטיל או בשיעור מסויים מערך המוצרים שיוצרו במפעל, או בשיעור אחר שייקבע, וכי סכומי ההיטל יועברו לקרן מיוחדת. דרכי השימוש בכספי הקרן ייקבעו על ידי מינהלה שתתמנה לכך.

שר המסחר והתעשייה

י"ג בתמוז תשכ"ט
29.6.69

הצעת חוק לתיקון תקנות שעת חירום
(תשלומי חובה) (מס' 2), תשכ"ט-1969

ה צ ע ה ל ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את הצעת החוק לתיקון תקנות שעת חירום
... (תשלומי חובה) (מס' 2), תשכ"ט-1969, המ"ב, ולהניחה מיד על שולחן הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

תזכיר-הצעת חוק לתיקון תקנות שעת חירום (תשלומי חובה) (מחקר
חשטייתי וייסומו), תשכ"ט-1969, אושר ע"י ועדת השרים לענייני כלכלה
בישיבתה ביום כ"ב בסיון תשכ"ט (8.6.69) (החלטה מס' כל/114), וצורף
לפרוטוקול של החלטות הממשלה מיום כ"ט בסיון תשכ"ט (15.6.69) (החלטה
מס' 740).

מוצע עתה, מפאת דחיפות העניין, לוותר על העברת הצעת החוק לחברי
הממשלה למשך 14 יום, לאשרה ולהניחה מיד על שולחן הכנסת.

מוגש ע"י סר המסחר והתעשייה

נספח 78

י"ג בתמוז תשכ"ט
29 ביוני 1969

חוק לתיקון תקנות-שעה-חירום(תלומי חובה), (מס'2),
תשכ"ט-1969

1. תקנה 21 לתקנות-שעה-חירום(תלומי חובה), תשי"ח-1958¹ (להלן - התקנות),
הסומן "25" ולפניה יבוא:

הוספת
תקנות
24-21

21. (א) שר המסחר והתעשייה, שר האוצר ושר העבודה ביחד (להלן -
השרים) ושרים לקבוע בצו כללי, כי בעל מפעל בענף הטקסטיל
וההלבשה יטלם היטל למען קידום המחקר או הכשרת כוח אדם
אקדמאי או מקצועי לצרכי תעשיית הטקסטיל וההלבשה (להלן -
קידום המחקר).

היטל
לקידום
המחקר

(ב) ההיטל יהיה בסכום מסויים או באחוז מסויים מסך כל שכר
העבודה המשתלם לכלל עובדי המפעל, לרבות מנהליו, בפרק
זמן מסויים, או באחוז מסויים מערך הטובין שיוצרו במפעל
בפרק זמן מסויים, או לפי חישוב אחר, הכל כפי שייקבע בצו.

דין היטל לפי תקנה 21 כדין היטל על פי תקנה 2 ודין בעל
מפעל כאמור בתקנה 21 כדין מחזיק טובין, ותקנות אלה יחולו
לגביהם בשינויים המחוייבים לפי הענין ובשינוי נוסף זה:
בתקנה 7, בפסקה (1), במקום "בטובין שעליהם הוטל ההיטל"
קרי "במפעל שבעליו חוייב בהיטל לפי תקנה 21".

חחולת
התקנות
22

23. סכומי ההיטל שייגבו לפי תקנה 21 יועברו לקרן מיוחדת שתוקם
קרן לענין זה (להלן - הקרן).

24. (א) השרים ימנו מינהלה לקרן.
(ב) חברי המינהלה יהיו שלושה נציגי הממשלה ושלושה נציגי
היצרנים בענף הטקסטיל וההלבשה, שיתמנו לאחר התייעצות
עם מנהל אגף הטקסטיל בהתאחדות בעלי תעשייה אחד מחברי
הקרן יתמנה על ידי השרים להיות יושב ראש הקרן.
(ג) המינהלה, באישור השרים, תקבע מזמן לזמן את דרכי השימוש
בכספי הקרן לקידום המחקר.

הנהלה
לקרן

(ד) המינהלה תפעל לפי הנחיות השרים.

ד ב ר י ה ס ב ר

מורגש כיום צורך מיוחד למחקר שימושי ולהכשרת כוח אדם אקדמאי לשימוש במחקר בענף הטקסטיל. אגף הטקסטיל בהתאחדות בעלי התעשייה מכיר בחשיבותה של הבעיה, ולפתרונה הוא הציג הקמת קרן מתאימה שתיוון מהיטלים שייגבו לשם כך על פי הסדר חוקי מחייב. ההתמחות התעשייתית שתבוא בעקבות מחקרים עשויה לתרום תרומה מכרעת לקידומה של תעשיית הטקסטיל, לפיהחחה ולבטוסה המסקי.

מוצע איפוא כי יוטל היטל בשיעור מסויים מסכר העבודה הכולל המשחלם לעובדי כל מפעל טקסטיל או בשיעור מסויים מדרך המוצרים שיוצרו במפעל, או בשיעור אחר שייקבע, וכי סכומי ההיטל יועברו לקרן מיוחדת. דרכי הסימוש בכספי הקרן ייקבעו על ידי מינהלה שתתמנה לכך.

שר המסחר והתעשייה

י"ג בתמוז תשכ"ט
29.6.69

4

הצעת חוק יסוד: החקיקה
הצעת חוק החקיקה (הוראות מעבר), תשכ"ט-1969

ה צ ע ה ל ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את הצעת חוק יסוד: החקיקה והצעת חוק
... החקיקה (הוראות מעבר), תשכ"ט-1969, המ"ב, ולהניחן מיד על שולחן הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

מפאת דחיפות העניין, מוצע לוותר על העברת הצעות החוק לחברי
הממשלה למטרך 14 יום, לאשרן ולהניחן מיד על שולחן הכנסת.

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 77

י"ג בחמוז תשכ"ט
29 ביוני 1969

מ ב א

ההוראות הדנות בהליכי החקיקה מפורזות כיום בין דברי חקיקה שונים - פקודת סדרי השלטון והמשפט, חס"ח-1948, חוק המעבר, חס"ט-1949, פקודת הפרשנות, תקנון הכנסת - ויש כללים שמקורם בפסיקה, בנוהג ובמקובל, מעין תורה שבעל פה, וענינים שאין עליהם הוראה בכלל.

החוק המוצע בא לרכז בחוק יסוד אחד את עיקרי ההוראות העוסקות בחקיקה הראשית - לרבות "נוסח חדש" ו"נוסח משולב" - ובחקיקת המסנה (תקנות לביצוע, תקנות מכוח סמכויות אחרות ותקנות-שעה-חירום), עם שינויים והוספות, שהנסיון מאז הקמת המדינה עד היום מחייב אותם.

"חוק יסוד: החקיקה" המוצע דן רק בהוראות שענינן מקורות החקיקה, תקפו של דבר חקיקה, תחילתו ופרסומו. אין החוק דן בהליכי החקיקה בתוך המוסד המחוקק, שמקומם "בחוק יסוד: הכנסת" ובתקנון הכנסת שניתן על פיו. כיוצא בזה אין הוא דן בשאלות של פרשנות, שבהן יוסיפו לחול הוראות פקודת הפרשנות (נוסח חדש) וכללי הפרשנות המקובלים.

החוק המוצע קובע עיקרי יסוד אלה: יגמת החקיקה הראשית נתונה לממשלה ולכל חבר הכנסת; בענינים מסויימים - כגון הכנסת, חברי הכנסת, מבקר המדינה - גם לוועדה מועדות הכנסת, חובה לפרסום הצעת חוק ודברי הסבר לפני שתונח על שלחן הכנסת. חוק שפורסם - אין עליו עוררין.

היזמה לחקיקת מסנה נתונה לשר, אם הוסמך לכך בחוק או שהממשלה אצלה לו סמכותה לענין זה. תקנות שהן בנות פעל תחיקתי ותקנות-שעה-חירום טעויות פרסום. תקנה שפורסמה תקפה, לכל המוקדם, מיום הפרסום, זולת אם ניתן בחוק סמכות להתקינה בחוקף למפרע, או שאינה פוגעת בזכות ואינה מטילה חובה על שום אדם, ולעולם לא תהא תחילתן של תקנות לפני תחילתו של החוק שעל פיו הותקנו.

לגבי חקיקת מסנה מוצע חידוש חשוב: ביקורת פרלמנטרית על דברי חקיקה של המינהל. הכנסת תהא רשאית לבטל כל תקנה בה-פעל תחיקתי על פי הצעתו של חבר הכנסת, שתוגש תוך שלושים יום לאחר פרסום דבר החקיקה. לשר הנוגע בדבר תינתן, תוך ששים יום לאחר הפרסום, הזדמנות להסמיע דברו בענין זה לפני שהצעת הביטול תונח על שלחן הכנסת.

הוראה זו לא תחול על תקנה שהותקנה בהסכמתה של ועדה מועדות הכנסת, על תקנת-שעה-חירום, על תקנה שהחוק קבעה לה דרך מיוחדת של פיקוח ועל חוקי עזר של רשות מקומית.

החוק המוצע אינו כולל הוראות בדבר חוקי התקציב הטעונים הסדר לעצמם.

חוק יסוד: החקיקה

פרק ראשון: חוקים

1. יזמת החקיקה
(א) הצעת חוק מוגשת לכנסת מטעם הממשלה או מטעם חבר הכנסת.
(ב) הצעת חוק-יסוד והצעת חוק שעניינה הכנסת או חברי הכנסת או מבקר המדינה אפשר שתוגש גם מטעם ועדה מועדות הכנסת.
2. פרסום הצעת חוק
(א) הצעת חוק של הממשלה, עם דברי הסבר, תונח על שולחן הכנסת ותפורסם ברשומות.
(ב) הצעת חוק של חבר הכנסת או של ועדה מועדות הכנסת תונח על שולחן הכנסת ותפורסם כפי שנקבע בחקנון הכנסת.
3. סדר הדיון
(א) סדר הדיון של הכנסת בהצעת חוק והנוהל בקבלתו של חוק יהיו כפי שנקבע בחקנון הכנסת.
(ב) חתימתו של יו"ר ישיבת הכנסת על עותק של החוק שנחקבל בה, היא ראיה חותמת שהחוק נחקבל כדין.
4. חתימה
חוק שנחקבל בכנסת ייחתם בידי נשיא המדינה בהתאם לחוק יסוד: נשיא המדינה⁽¹⁾ בידי ראש הממשלה בידי כל שר הממונה על ביצועו.
5. פרסום
חוק יפורסם ברשומות תוך עשרה ימים מיום קבלתו בכנסת, זולת אם נקבע בו מועד אחר לענין זה.
6. אין עוררין על חוק
חוק שפורסם ברשומות, אין עוררין על תקפו.
7. תחילתו של חוק
תחילתו של חוק תהא בתאריך גליון רשומות שבו פורסם, זולת אם נקבעה בו הוראה אחרת לענין זה.
8. נוסח חדש ונוסח משולב
(א) שר המשפטים רשאי לפרסם ברשומות -
(1) נוסח חדש של דבר חקיקה שהיה קיים בארץ-ישראל ערב הקמת המדינה ועודנו בר תוקף במדינה;
(2) נוסח משולב ומעודכן של חוק שניתן במדינה או של דבר חקיקה שנתפרסם בנוסח חדש.
(ב) הדרכים להפעלת הסמכות לפי סעיף זה יהיו כפי שנקבע בחוק.
(ג) מטנתפרסם נוסח חדש או נוסח משולב יהיה הוא החוק המחייב, ולא יהיה עוד תוקף לכל נוסח אחר של אותו חוק ולא היטמע טענה שהנוסח משנה מתכנו של החוק המקורי.
9. פרסומו של חוק ברשומות
ראיה חותמת שהנוסח שפורסם הוא הנוסח שנחקבל.

10. (א) טעויות שנפלו בנוסח של חוק שנחקבל בכנסת או בנוסח שפורסם ברטומות ניתנות לחיקוק כפי שנקבע בחוק.
(ב) הוראות סעיף זה יחולו גם על נוסח חדש ונוסח משולב לפי סעיף 8.
- פרק שני : תקנות
11. (א) אלה רשאים להחקיף תקנות לביצועו של חוק:
(1) השר הממונה על ביצועו של החוק;
(2) השר שהממשלה אצלה לו סמכות להחקיף תקנות המסורה לה לפי חיקוק;
(3) השר שהחקיף תקנות-לטעת-חירות שתקפן הוארך על-ידי חוק, והכל בסייגים ובהגבלות שנקבעו בחוק.
(ב) חוק יכול שיעניק סמכויות נוספות להחקנת תקנות.
12. תקנות כאמור בסעיף 11 ייחתמו על ידי מי שמוסמך להחקיף אותן, ואם הן תקנות בנות פעל החיקתי - יפורסמו ברטומות, זולת אם יט בחוק שעל פיו הוחקנו הוראה אחרת לענין זה; הפרסום ברטומות יהא ראייה הותכת שהתקנות נחתמו כדין ובנוסח שפורסם.
13. (א) תחילתן של תקנות בנות פעל החיקתי תהא בתאריך-גליון רטומות שבו התפרסמו, או לאחריו בתאריך שנקבע לכך; לא תהא תחילתן בתאריך שלפני זולת הפרסום, אם הסמיך החוק להחקיפן בחוקף למפרע או שאיך בהן כדי לפגוע בזכות או להטיל חובה, לעולם לא תהא תחילתן לפני תחילתו של החוק שעל פיו הוחקנו.
(ב) תחילתן של תקנות שאינן בנות פעל החיקתי תהא ביום התקנתן או במועד אחר שנקבע בהן, ובלבד שתחילתן לא תהא לפני יום התקנתן, אלא בתנאים האמורים בסעיף קטן (א).
(ג) תחילתו של מינוי תהא ביום עשייתו או במועד אחר שנקבע בו.
- פרק שלישי: פיקוח הכנסת על חקיקת משנה
14. הכנסת רשאית לבטל, בהתלטה, תקנות בנות פעל החיקתי שפורסמו ברטומות, ובלבד שלא תבטל מקצתן של תקנות.
15. (א) תוך 30 יום מיום שנפרסמו ברטומות תקנות בנות פעל החיקתי רשאי כל חבר הכנסת להציע בכתב לוועדה של הכנסת, שנקבעה לכך לפי תקנון הכנסת, לבטל את התקנות.

(ב) הועדה חתן לטר שהתקנות הן בתחום סמכותו הזדמנות להסמיע דבריו, ותחליט תוך 60 יום לאחר הגשת ההצעה, אם להניחה על שולחן הכנסת; ורשאית היא במקרים מיוחדים להאריך את המועד הזה עד ל-30 יום נוספים.

(ג) בחישוב התקופות האמורות בסעיף זה לא יבוא במנין הזמן שבין תום הכנס האחרון של כנסת יוצאת לבין יום כינוסה של כנסת נכנסת, ולא הזמן שבין כנסי הכנסת כאמור בסעיף 31 לחוק-יסוד: הכנסת.²

16. פרסום ותחילה החלטה ביחול לפי סעיף 14 תפורסם ברטומות בחתימת יושב-ראש הכנסת תוך עשרה ימים מיגם קבלתה, וחקפה יהא מיום הפרסום או לאחריו מיום שנקבע לכך בהחלטה.

17. תחולה הוראות פרק זה לא יחולו על - (1) תקנות שהתקנו באיסורה או בהסכמתה של ועדה מועדות הכנסת או בהתיעצות עם ועדה כזאת;

- (2) תקנות-שעת-חירום;
- (3) תקנות שעליהם נקבעה בחוק דרך אחרת של פיקוח הכנסת;
- (4) חוקי עזר של רשויות מקומיות, זולת אם נקבע הדבר בחוק.

פרק רביעי: חקיקה לשעת חירום

18. סמכות (א) ראתה הכנסת שקיים במדינה מצב של חירום, רשאית היא להכריז על כך, ומשנתפרסמה ההכרזה ברטומות, רשאית הממשלה להסמיך טר להתקין תקנות-שעת-חירום ככל שייראה לו לטובת הגנת המדינה, בטחון הציבור או קיום האספקה והסירותים החיוניים.

(ב) ראתה הכנסת שחדל מצב החירום להתקיים, תכריז על כך, ומשנתפרסמה ההכרזה ברטומות, תפקע סמכותה של הממשלה וסמכותם של שרים לפי סעיף זה.

19. כוחן של תקנות-שעת-חירום כוחן יפה לטנות כל חוק, להפקיע זמנית את חקפו או לקבוע בו תנאים, וכך להטיל או להגדיל מסיים או תשלומי חובה אחרים, והכל אם אינן בחוק הוראה אחרת לענין זה.

20. חתימתן, פרסומן ותחילתן של תקנות-שעת-חירום יהיו כשל תקנות לפי סעיפים 12 ו-13.

כוחן של תקנות-שעת-חירום
חתימה, פרסום ותחילה

2. ס"ח תשי"ח, עמ' 66.

21. (א) תקפן של תקנות-שעת-חירום יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן, זולת אם הוארך תקפן על ידי חוק; בחישוב התקופה של שלושה חודשים לא יבוא במנין הזמן שבין כנסי הכנסת כאמור בסעיף 31 לחוק-יסוד: הכנסת.

פקיעתן של
תקנה-שעת-
חירום

(ב) תקפן של תקנות-שעת-חירום, גם אם הוארך כאמור, יפקע משנתפרסמה ברשומות הכרזה שמצב החירום חדל להתקיים, זולת אם נקבע בהכרזה מועד אחר לענין זה.

(ג) אין בהוראות סעיף זה, או בהארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום על-ידי חוק, כדי לגרוע מסמכותו של השר שהתקין אותן לבטלן.

22. אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים.

אי תחולה
של תקנות-
שעת-חירום

דברי הסבר

סעיף 1:

חקנון הכנסת, שנקבע מכוח סעיף 19 לחוק יסוד: הכנסת, דן בהליכי הדיון בהצעות חוק שהובאו מטעם הממשלה ומטעם חברי הכנסת, אך השאלה מי הם למעשה הזכאים להגיש הצעת חוק לכנסת לא נדונה בחוק. שאלת יסוד קונסטיטוציונית זו באה כעת לידי הסדר בסעיף המוצע. נחנה גם גושפנקה לנוהג הקיים, שלפיו יוזמות גם ועדות הכנסת הצעות חוק שענינן הכנסת, חברי הכנסת או מבקר המדינה.

סעיף 2:

ההליך החקיקה, לגבי הכנסת, מתחיל (בהתאם לקבוע בחקנון הכנסת) עם מסירת הצעת חוק לידי יושב ראש הכנסת, הנחתה של ההצעה על שולחן הכנסת והעמדתה על סדר היום. לפי החוק הקיים אין חובה לפרסם הצעת חוק, אלא שמכווחו של נוהג, וכדי לתת לציבור המעוניין אפשרות להגיב - פורסמו ברשומות, כמעט ללא יוצא מן הכלל, כל הצעות חוק בליווי דברי הסבר, כפי שהוגשו לכנסת.

הסעיף המוצע בא לעשות את הנוהג חובה בכל הנוגע להצעות חוק מטעם הממשלה, ואילו לגבי הצעות חוק של חברי הכנסת או של ועדות הכנסת לא נקבעה חובה הפרסום על-פי החוק, אלא הושארה להסדר פנימי של הכנסת בחקנונה.

סעיף 3:

סעיף 19 לחוק יסוד: הכנסת קובע:

"הכנסת תקבע את סדרי עבודתה; במידה שסדרי העבודה לא נקבעו בחוק תקבע הכנסת בחקנון; כל עוד לא נקבעו סדרי העבודה כאמור, חנהג הכנסת לפי הנוהג והנהול המקובלים בה."

סעיף זה דן בסדרי עבודת הכנסת באופן כללי, ולא במיוחד לסדרי החקיקה. סדרי עבודתה של הכנסת לענין חקיקה הם למעשה סדרי הדיון בהצעות חוק והדרכים לקבלת חוקים. הליכים אלה מחייבים גמישות ואינם ענין לקביעה בחוק. מוצע, איפוא, כי הליכים אלה ייקבעו בחקנון הכנסת. הוראת סעיף קטן (ב) באה למנוע טענות שההליכים הקבועים לקבלתו של חוק לא קוימו כראוי. חתימתו של יו"ר הישיבה, שבה נחקל החוק תהיה ראייה שהכל קויים כהלכה.

סעיף 4:

סעיף זה גם הוא גיבוש של המצב הקיים לפי שתי הוראות חוק נפרדות:

(1) סעיף 2(ב) לחוק המעבר, תש"ט-1949, הקובע כי "כל חוק ייחתם על-ידי

ראש הממשלה ועל-ידי השר או השרים הממונים על ביצוע החוק";

(2) סעיף 11(א)(1) לחוק יסוד: נשיא המדינה, הקובע כי "נשיא המדינה -

(1) יחתום על כל חוק חוק מחוקים הנוגעים לסמכויותיו"...

האזכור של חוק יסוד: נשיא המדינה מלמדנו שהחוק המוצע אינו בא לבטל את

הוראת סעיף 11(א)(1) הנ"ל, השייכת מבחינה עניינית לחוק יסוד: נשיא המדינה,

אלא בא לחזור על חלק אחד של הוראה זו.

סעיף 5:

כאן כונסה ההוראה של סעיף 2(ד) לחוק המעבר, תש"ט-1949, האומרת:
"כל חוק יפורסם ברשומות תוך עשרה ימים מיום קבלתו בכנסת." הסעיף
המוצע מוסיף רק הוראה המאפשרת לקבוע בחוק מועד אחר לפרסום, שיכול
להיות מוקדם או מאוחר מהמועד הקבוע של עשרה ימים. הצורך בדבר כבר
נתגלה בעבר, בעיקר בשל קשיים מכניים, כשהמדובר הוא בחוקים בעלי היקף
גדול.

סעיף 6:

סעיף זה מאמץ את ההשקפה שלפיה דרך היווצרותו של חוק אינה ענין לבחינה
מצד רשות טאינה הרשות המחוקקת, ותפקידו של בית המשפט הוא לפרש את החוק אך
לא לחקור מעבר לו.

סעיף 10(ב) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, אומר:
"פרסומה של פקודה ברשומות ישמש ראיה כי אותה פקודה ניתנה ונחתמה
כדין"; זוהי הנחה של ראיה לכאורה, שאינה גש לסתרה.

הסעיף המוצע שולל בצורה מוחלטת אפשרות של העלאת טענה הבאה להראות
שהחוק אינו חוק, משום פגמים בדרך קבלתו, בחתימה עליו או מכל בחינה אחרת.
סעיף זה יש לקרוא יחד עם סעיף 9, הדין בתקפו של חוק מבחינת נוסחו.

סעיף 7:

סעיף 10(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948 קובע:
"כל פקודה תקבל חוקף ביום פרסומה בעתון הרשמי, בלתי אם נקבע
בה כי תקבל חוקף בתאריך מוקדם או מאוחר מיום הפרסום. תאריך
העתון הרשמי נחשב כתאריך הפרסום."

המונח "פקודה" צר מהמונח חוק ואינו חופף אותו. הסעיף המוצע בא לומר דברים
ברורים בנקודה זו. מן הראוי להעיר, שאף בהעדר הוראה כזו נוהגים בחי המשפט
לחשב את תאריך הפרסום ברשומות בתאריך תחילת תקפו של חוק.

סעיף 8:

בנוסף לדרך הרגילה והעיקרית לחקיקת חוקים, בהליכים הקבועים לכך בתקנון
הכנסת, מכיר החוק בחיקה בדרך עיבוד של דברי חקיקה קיימים, היינו - פרסום
נוסח עברי חדש של חוק חקיקה מתקופת המנדט טעודנו בר חוקף במדינה, על תיקוניו
וטינוייו, או גיבוש נוסח משולב של חוק שניתן במדינה (או שפורסם כנוסח חדש)
על תיקוניו. ההליכים לעיבוד חוקים כאמור נקבעו בסעיף 16 לפקודת סדרי
השלטון והמשפט, תש"ח-1948, כלהלן:

- "(א) שר המשפטים רשאי לפרסם ברשומות הצעה נוסח חדש של כל חוק - לרבות דבר-המלך-במועצה - שהיה קיים בארץ-ישראל ערב הקמת המדינה ואשר עודנו בר-תוקף במדינה; נוסח חדש יכיל את כל השינויים הנובעים מהקמת המדינה ורשויותיה וכל השינויים שחלו באותו חוק מכוח חקיקה לאחר הקמת המדינה.
- (ב) הצעת נוסח חדש תבוא לפני ועדה מייצעת, שתוקם על-ידי שר המשפטים; הועדה תהיה של חמישה, והם שופט שהמליץ עליו נשיא בית המשפט העליון, והוא יהיה יושב ראש, היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, חבר לשכת עורכי-הדין שהמליצה עליו הלשכה, משפטן שהמליצה עליו הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים, ואדם שהמליץ עליו השר הממונה על ביצוע החוק בנדון.
- (ג) הועדה המייצעת תבדוק את הנוסח המוצע אם הוא נאמן בתכנון לחוק המקורי ומכיל את השינויים האמורים בסעיף קטן(א), תחקן בו את החיקונים הנראים לה מבחינה זו ותביא את הצעתה לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.
- (ד) שר המשפטים רשאי להציע לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת נוסח משולב של כל חוק שניתן במדינה, לרבות של נוסח חדש לפי סעיף זה; נוסח משולב יכיל את כל השינויים שחלו באותו חוק מכוח חקיקה.
- (ה) בכל נוסח לפי סעיף זה מותר לחלק את הוראות החוק כל חלוקה אחרת, למזגן, להכתירן בכותרות ולשנות מקומן, לצרף חוקים שונים בנושא אחד לחוק אחד, לשנות שמו של חוק ושל חטיבה שבו, להאחד ניבים, לתקן תחביר ולהביא כל שיפור שבצורה בלבד - כל עוד אין בכל אלה שינוי תוכן - ולתקן טעויות סופר.
- (ו) ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת תדון בהצעות שהובאו לפניה לפי סעיף זה, תקבע כל נוסח חדש וכל נוסח משולב, והם יפורסמו ברשומות בחתימת שר המשפטים תוך המועד שקבעה הועדה.
- (ז) משנתפרסם נוסח כאמור בסעיף קטן(ו) יהיה הוא, מיום הפרסום ואילך או מיום שקבעה הועדה, החוק המחייב, ולא יהיה עוד תוקף לכל נוסח אחר של אותו חוק, ולא תישמע טענה שהנוסח משנה מתכנון של החוק המקורי.
- (ח) "....."
- החוק המוצע אינו בא לבטל סעיף זה, שכן כחוק-יסוד ענינו התווית עקרונות בלא קביעת הליכים טכניים, שצריכים להיות גמישים וכפופים לחיקון שלא בדרך של שינוי חוק-יסוד. משום-כך הוא מאמץ את העקרון של חקיקה מקוצרת ומותר את הדרכים להפעלת הסמכויות לחוק הרגיל.

סעיף 9: סעיף זה הוא השלמה לאמור בסעיף 6, אלא שהוא מתייחס לשאלת חקפו של הנוסח, והוא חל על כל פרסום חוק - בין שהוא חוק חדש ובין שהוא נוסח חדש או נוסח משולב של חוק קיים.

סעיף 10: גם בנוסח זה פועל החוק המוצע כדרך שנהג בסעיף 8 שלו, לענין נוסח חדש ומשולב. כחוק-יסוד הוא מסתפק בהבאת יסודה של ההוראה בדבר תיקוני טעויות בחוקים, ומניח לחוק רגיל שיפרט את הליכי התיקונים לפרטיהם, כפי שאמנם כבר נתנסחו ונתקבלו בסעיפים 10א, 10ב ו-16(ח) לפקודת סדרי השלטון והמשפט וזה לשונם:

"תיקון טעות 10א. (א) לענין סעיף זה, "הועדה" - הועדה מועדות הכנסת בנוסח שנתקבל שחוק היה בטיפולה, ואם אינה קיימת עוד - הועדה שהחוק נמצא בתחום ענייניה, ובאין ועדה כזאת - הועדה שקבעה לכך ועדת הכנסת.

(ב) נפלה טעות בנוסח של חוק כפי שנתקבל בכנסת וקבעה הועדה, לפי הצעת סדר המספטים, כי הטעות היא לטוניה-טכנית, פליטת קולמוס, השמטה מקרית, טעות הדפסה, שיבוש של העתקה וכיוצא באלה, רשאית הכנסת, בהחלטה, לחקן את הטעות.

(ג) נתקבלה ההחלטה לתיקון הטעות לפני פרסום החוק ברשומות, יפורסם החוק כמהותו.

(ד) נתקבלה ההחלטה לתיקון הטעות אחרי פרסום החוק ברשומות, יפורסם התיקון ברשומות בחתימת יושב-ראש הכנסת וסדר המספטים, ותחילתו של התיקון תהא מיום פרסומו, זולת אם נקבע בהחלטה שתחילתו תהא מיום תחילת החוק.

תיקון טעות 10ב. נפלה טעות דפוס בנוסח של חוק כפי שפורסם ברשומות בנוסח שפורסם לעומת הנוסח שנתקבל בכנסת או חוקן לפי סעיף 10א, יורה סדר המספטים על תיקונה ברשומות.

16(ח) טעות שנפלה בנוסח חדש או בנוסח משולב כפי שנקבע בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאית הועדה, לפי הצעת סדר המספטים להחליט על תיקונה, ואם כבר נתפרסם הנוסח יפורסם התיקון ברשומות בחתימת סדר המספטים ויושב-ראש הועדה; טעות דפוס שנפלה בנוסח שנתפרסם ברשומות לעומת הנוסח שנקבע או שחוקן בוועדה, יורה סדר המספטים על תיקונה ברשומות. /.

סעיף 11:

סעיף זה בא לקבוע מי הם המוסמכים להתקין תקנות לביצועו של חוק. הוראות הסעיף הן כלליות וכפופות לסייגים ולהגבלות העשויים להיקבע בחוק ספציפי.

מתקין התקנות הוא בדרך כלל השר שנקבע בחוק כממונה על ביצועו, וזאת - גם אם לא הוסמך בחוק להתקין תקנות (אם כי לרוב נקבעת סמכות זו במפורש). אך הסעיף צופה גם חוקים שבהם לא נקבע מיהו הממונה על ביצועם, והם בעיקר מתקופת המנדט שבהם הוקנו סמכויות לנציב העליון שטעם הקמת המדינה הועבר באצילה מהממשלה לשרים שונים, וזכרם לא בא בגוף החיקוק. למקרה זה אומר הסעיף שהסמכות להתקין תקנות ביצוע תהיה בידי השר שהממשלה אצלה לו את סמכותה גם אם באצילה זו לא נקבע השר כממונה על ביצוע החוק. סוג שני של חוקים, שבהם לא נקבע ממונה על ביצוע חוק, הוא תקנות-שעת-חירום שתקפן הוארך על-ידי חוק. לתקנות כאלה ניתנת, למטח תקופת ההארכה, הגושפנקה וההכטר של חוק ממש (בג"צ 243/52 ביאלר נ. שר האוצר, פד"י ז', עמ' 424), ולצורך זה בא הסעיף המוצע לקבוע, כי השר שהתקין את התקנות הוא המוסמך להתקין תקנות לביצוע ההוראות שהפכו לחוק.

סעיף 11 בא להחליף סעיף 8 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, שזו לטונו:

"כל שר רשאי להתקין תקנות לביצוע הפקודות אשר בתחום סמכותו, עד כמה שפקודות אלה מעניקות סמכות להתקין תקנות."

סעיף 8 זה מצומצם בנוסחו, ומטרתו העיקרית הייתה למלא חללים בתחיקה המנדטורית, שבה הוקנו סמכויות להתקנת תקנות לרשויות שחדלו לפעול עם הקמת המדינה. אין הסעיף דן במקרים שהחיקוק לא העניק סמכות להתקין תקנות אף אין הוא מקיף את כל האפשרויות שבהן התעורר השאלה מיהו המוסמך להתקין תקנות.

סעיף 12:

סעיף זה יחד עם סעיף 13 בא להחליף את הוראת סעיף 17 לפקודת הפרשנות, האומרת:

"תקנות בנות פעל תחיקתי יפורסמו ברשומות ותחילת תקפן ביום פרסומן, אם אין הוראה אחרת בענין זה."

גם החוק המוצע מייחד את הובת הפרסום של חקיקת המשנה ברשומות לתקנות בנות פעל תחיקתי בלבד (מוסג שפורט בהרחבה בפסקה - ראה בג"צ 212/60, פד"י י"ד, עמ' 2258; ע"פ 213/56 פד"י י"א עמ' 695). הוא גם מניח אפשרות שבחוק מסוים יינתן פטור מפרסומן של תקנות כגון הפטור המצוי בסעיף 343 לפקודת העיריות, אלא שהנוסח המוצע מפריד בין הוראות הפרסום לבין

הוראות בדבר תחילת התיקון שבכך הוא מסיר סייק שהתעורר לגבי נוסחו של סעיף 17 לפקודת הפרטנות שהוא דו-משמעי ולא היה ברור אם המלים "אם אין הוראה אחרת בענין זה" שבו מתייחסות רק לשאלת תחילת החוקף או גם לשאלת חובת הפרטום.

בסעיף המוצע יש גם חידוש בדבר ערכו הראיתי של הפרטום ברטומות, היקפו ותכנו:

א. אשר להיקף: מכוח האמור בסעיף 10(ג) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, חלות הוראות סעיף 10, הקובעות בין השאר, ש"פרטומה של פקודה ברטומות ישמש ראייה כי אותה פקודה ניתנה ונחתמה כדין", גם על "תקנות" כמשמעותן בסעיף 8 (כלומר תקנות שהוסמך להן הסדר בחוק) ועל תקנות - טע-חירות כמשמעותן בסעיף 9.

סעיפים 12 ו-13 המוצעים, היקפם רחב יותר:

(1) סעיף 12 דן גם בנוסח התקנות ואילו סעיף 10(ג) הנ"ל דן רק בנתינתן ובחתימתן;

(2) סעיף 10(ג) הנ"ל חל על תקנות שבהסמכה ועל תקנות-טע-חירות, ואינו חל על תקנות שהתקין שר שלא בסמגרת סמכויותיו לפי סעיף 8 הנזכר. ואילו הסעיפים המוצעים מתייחסים לכל תקנה המתפרסמת ברטומות.

ב. אשר לתוכן: סעיף 10 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, קובע כי פרטומן של תקנות שעליהן הוא מדבר - היינו תקנות בהסמכה ותקנות טע-חירות - ישמש ראייה לנתינתן וחתימתן כדין. מה דין תקנות אחרות? משמע שבהעדר הוראה חוק מפורשת ניתן להחיל עליהן את הכלל המעניק למעטת השלטונות חזקה כשרות. אולם גם חזקה זו, גם הראייה האמורה בסעיף 10, שתיהן ראיות לכאורה, הניתנות לסתירה. סעיף 13 המוצע בא לקבוע, כי הפרטום ברטומות יהא ראייה חותכת לכך שהתקנות שנתפרסמו נחתמו כדין ונכונות שפורסם. לגבי תקנות לא נאמר מה שנאמר לגבי חוקים, כי אין עוררין על תקפן, שכן תקפן על תקנות, שלא כחוקים, כפוף לבקורת בתי המשפט.

סעיף 13: (א) סעיף זה בא לקבוע הוראות חדשות לתחילת תקפן של תקנות ויש בו משום שינוי המצב הקיים הן בחקיקה והן בפסיקה.

חתיים הן הוראות החוק הקיימות שאותן בא סעיף זה להחליף:

(1) הוראת סעיף 17 לפקודת הפרטנות הקובעת, שתחילת תקפן של תקנות בנות פעל תחיקתי היא "ביום פרסומן, אם אין הוראה אחרת בענין זה".

(2) הוראת סעיף 10(ג) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, האומרת:

"הוראות סעיף זה חלות גם על תקנות כמשמעותן בסעיף 8 ועל תקנות-טע-חירות".

כמטענות בסעיף 9, כלומר ההוראות האומרות שתחילת תקפה של פקודה היא ביום פרסומה בעיתון הרשמי "בלתי אם נקבע בה כי תקבל חוקף בתאריך מוקדם או מאוחר מיום הפרסום, ותאריך העתון הרשמי נחשב כתאריך הפרסום" חלות גם על תקנות ביצוע שהסדר הוסמך בחוק להתקינן ועל תקנות-טעם-חירום.

השאלה אם ניתן להחיל תקנות בחוקף למפרע היא שאלה של מסגרת הסמכות, והיא נדונה בהתאם לכונת המחוקק כפי שהיא באה לידי ביטוי בחוק שעל פיו הותקנו התקנות. זוהי למעשה שאלת בדיקת התקנות בסיוכך למסגרת החוק. הבעיה העקרונית נדונה בהרחבת הפסיקה, וההלכה הנוהגת כיום היא שכל עוד אין איסור בחוק להתקיין תקנות בחוקף למפרע אין מניעה לעשות זאת, כל עוד אין בקביעת החוקף למפרע מטום חריגה מסמכות בהיותה בלתי סבירה (ראה בג"צ 21/51, ביננבוים נ. עיריית חל-אביב; פד"י ו' 375; ע"א 10/55, "אל-על" בע"מ נ. עיריית חל-אביב, פד"י י', עמ' 1586; ע"א 222/56; ע"א 311/57, היועץ המשפטי נ. דיזנגוף, פנ"י י"ג, עמ' 1026).

הסעיף המוצע בא לשנות את ההלכה הקיימת ולבסס את העקרון שלפיו אין מטילים על אדם חובות למפרע. בהתאם למוצע אפשר לקבוע לתקנות חוקף למפרע רק בסני מקרים:

- (1) אם הייתה הסמכה לכך בחוק, שמכוחו הותקנו התקנות. לגבי חוקים חדשים תיקבע הסמכה עם חקיקת החוק, ואילו לגבי חוקים קיימים, טענינים מצדיק הסמכה לחקיקת מטנה למפרע - נקבעו הוראות מיוחדות בחוק החקיקה (הוראות מעבר), תשכ"ט-1969;
 - (2) אם אין התקנות באות לפגוע בזכויות או להטיל חובות. במקרה כזה אפשר לקבוע חוקף למפרע גם אם אין הסמכה לכך בחוק. הכוונה היא בעיקר לתקנות פיסקליות, הבאות לפטור את האזרח מתשלום או להפחית מסכומי מס שהוא חייב בו. בהעדר פגיעה באזרח אין בהחלת התקנות למפרע כדי לפגוע בעקרון שעליו בא הסעיף להגן.
- טינוי נוסף בסעיף המוצע לעומת ההלכה הנוהגת הוא בקביעה כי גם תחילתן של תקנות שניתן להן חוקף למפרע כדין - לא תהיה לפני תחילת החוק שעל-פיו הותקנו.

בע"א 10/55, "אל-על" בע"מ נ. עיריית ח"א, פנ"י כרך י' עמ' 1586, נפסק כי אין לפסול חוק עזר רק בשל כך שתקפו קודם לתאריך תחילתו של החוק המסמיך.

יש לזכור כי הלכה זו נקבעה לאור ההלכה הרחבה יותר שאין איסור כללי על חקיקת משנה בתוקף למפרע, ועם שינוי העקרון הרחב נמצא מקום לשנוח בדרך של חקיקה גם את ההלכה הנזכרת, שכן אם הכוח לקבוע תקנות בתוקף למפרע תלויה מעתה בהסמכה מפורשת בחוק, קשה להניח הסמכה לתקופה שבה עדיין לא העניק החוק את סמכות החקיקה גופה.

(ב) לפי הגדרתה בפקודת הפרשנות כולל המונח תקנה מכלול של מסמכים רשמיים (כגון הוראות, הודעות, מודעות) שלפי מהותם אינם בגדר "תקנה בת מעל תחיקתי" כהגדרתה בפסיקה. אין כיום הוראה בחוק הקובעת מתי תחילת תקפם של תקנות כגון אלה. הסעיף המוצע בא לקבוע במפורש, כי העקרון של איסור קביעת תוקף למפרע חל גם לגבי תקנות אלה, כפי שנקבע לגבי תקנות בנות פעל תחיקתי.

(ג) לגבי תחילת תקפם של מינויים שגם הם בגדר "תקנות" מוצע לא להטיל את הסייגים הנוגעים לתחילה למפרע, כי השיקולים לענין זה הם שונים, ומודרכים על-ידי המציאות האדמיניסטרטיבית.

סעיף 14: סעיף זה בו חידוש חשוב בנושא של הפעלת הביקורת הפרלמנטרית על המינהל. חשיבותו של פיקוח זה ברורה לאור ההנחה הבסיסית שהרשות המחוקקת במדינה היא הכנסת ואילו מחוקק המשנה פועל מטעם הכנסת בעינים שנאצלו לו.

ביקורת הכנסת מצטמצמת כיום לסוג מוגבל של תקנות שלענין התקנתן או המשך תקפן נקבעה בחוק שיטת פיקוח של הכנסת או של ועדה מועדות הכנסת. (לדוגמה: תקנות לפי חוק מס קניה (סחורות ושירותים), תשי"ב-1952; תקנות לפי חוק מרשם אוכלוסין, תשכ"ה-1965), אך אמצעי קבוע וכללי להפעלת ביקורת הכנסת על חקיקת משנה אינו קיים עדיין בארץ.

הסעיף המוצע אינו מתנה את תקפן של התקנות באיסור הכנסת, אך הוא מעניק לכנסת סמכות לבטל בהחלטה תקנות בנות פעל תחיקתי. סמכות הביטול מתייחסת לתקנות כיחידה אחת ואינה מניחה אפשרות ביטול חלק מהן בלבד, וזאת בעיקר כדי למנוע אפשרות שתקנות מסוימות ימשיכו לעמוד בתקפן שעה שאחרות, שמבחינה מהותית עשויות להיות עיקרן, בוטלו על-ידי הכנסת.

סעיף 15: ההחלטה בדבר ביטולן של תקנות תהא לפי המוצע בידי הכנסת, אך היזמה בדבר בקורת התקנות תהא נתונה לחברי הכנסת. הסעיף משאיר לתקנות הכנסת את השיקול אם או שמה יש לקבוע ועדה של קבע שתבדוק את התקנות בכל החומיהן, או ימא יש לתת סמכות, לפי הענין, לוועדה שלה הירע והבקיאות בתחום התקנות.

./.

סעיף 15:
(המשך)

כדי למנוע ספקות בדבר גורל התקנות בהיותן נתונות לביטול על-ידי הכנסת, הוגבל הזמן להפעלת סמכויות חברי הכנסת והועדה המבררת, כמפורט בסעיף; אך כיון שאין הכנסת מקיימת מושביה ברציפות, נקבע כי התקופה שבה לא מתקיימים מושבי הכנסת, לא תבוע במנין תקופות הזמן הקבועות.

סעיף 16:

סעיף זה דן בדרך פרסומה ותחילת תקפה של החלטה בדבר ביטולן של תקנות. החלטה ביטול לא תחול בחוק למפרע.

סעיף 17:

פיקוח הכנסת לא יחול על תקנות שלגביהן נקבעה בחוק דרך אחרת לפיקוח הכנסת עליהן, בין פיקוח הכנסת במליאתה ובין פיקוח של ועדה מועדונית. מכפופות לביטול על-ידי הכנסת הוצאו גם תקנות 'שעת-חירום, שתקפן ממילא מותנה בהארכה על-ידי הכנסת תוך שלושה חדשים. חוקי עזר של רשויות מקומיות גם הם הוצאו מכלל הפיקוח, אלא אם הדבר נקבע בחוק, כיון שהמדובר הוא בתחום של אוטונומיה חקיקתית של גופים מקומיים נבחרים.

סעיף 18:

ההוראות בדבר חקיקה לשעת חירום הן חזרה בשינויים קלים על האמור בסעיף 9 לפקודת סדרי השלטון המשפט, תש"ח-1948. תקנות-שעת-חירום - כוחן יורש ככוחו של חוק והליכי התקנתן הם חריג להליכי החקיקה המקובלים. משום-כך נמצא מקום לקבוע דוקא בחוק-יסוד זה את התנאים וההגבלות לדרך חקיקה זו.

סעיף 18 בא להחליף את סעיף 9(א) לפקודה האמורה, סזו לשונו:

"אם ייראה הדבר למועצת המדינה המזנית, רשאית היא להכריז כי קיים במדינה מצב של חירום, ומשנתפרסמה ההכרזה בעתון הרשמי, רשאית הממשלה הזמנית למלא ידי ראש הממשלה או כל סר אחר להחקין תקנות לשעת חירום ככל אשר יראה לו לטובת הגנת המדינה, בטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים." על האמור בהוראה זו מוסיף הסעיף המוצע את הקביעה שעם ביטול מצב החירום בטלות מאליהן הסמכויות להתקנת תקנות-שעת-חירום.

סעיף 19:

סעיף 9(ב) לפקודת סדרי השלטון המשפט, תש"ח-1948, קובע:

"תקנה לשעת חירום, כוחה יפה לשנות כל חוק, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים, וכך להטיל או להגדיל מסיים או תשלומי חובה אחרים." הסעיף המוצע חוזר על הוראה זו בתוספת סייג האומר: "והכל אם אין בחוק הוראה אחרת לענין זה". מטרתו של הסייג הוא להטאיר פתח לטריון חוקים מסויימים, בין חוקי-יסוד ובין חוקים רגילים, מפני שינוי על-ידי /.

תקנות-טעת-חירום. הכוונה היא בעיקר לחוקים בעלי חשיבות קונסטיטוציונית. סעיף 19 מאמץ את נוהג החקיקה הקיים, שלפיו קובעת הכנסת, אם רצונה בכך, את מעמד החוק המתקבל כלפי תקנות-טעת-חירום (לדוגמה: סעיף 44 לחוק-יסוד הכנסת; סעיף 25 לחוק-יסוד-נשיא המדינה; סעיף 149 לחוק הבחירות לכנסת) נוסח (מזולב), תשכ"ט-1969, וסעיף 22 לחוק זה להלן).

סעיף 20:

סעיף זה בא במקום האמור בסעיף 10(ג) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, והוא מתאם את ההוראות בענין חתימה, פרסום ותחילת תוקף של תקנות-טעת-חירום עם אלה שנקבעו בחוק המוצע לגבי תקנות רגילות. בענין תחילת התוקף משנה המוצע מן המצב המשפטי הקיים, שכן מכוח סעיף 10 האמור ניהן לקבוע כי תקפן של תקנות-טעת-חירום יהיה בתאריך מוקדם לתאריך הפרסום ברשומות, ואילו לפי המוצע מסוייגת התחילה הרטרואקטיבית כאמור בחוק.

סעיף 21:

סעיף 9(ג) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, קובע:

"תקנה לטעת חירום, תקפה יפקע כעבור שלושה חדשים מיום התקנתה, בלתי אם הוארך תקפה או נחבטלה התקנה קודם לכן על ידי פקודה של מועצת המדינה הזמנית, או נחבטלה על-ידי הרשות המחקינה."

סעיף 9(ד) לחוק הנ"ל קובע:

"כאשר תמצא מועצת המדינה הזמנית את הדבר לנכון, היא תכריז כי חדל מצב החירום להתקיים, ומטנתפרסמה ההכרזה בעתון הרשמי, יפקע תקפו של התקנות לטעת חירום בתאריך או בתאריכים שייקבעו בהכרזה."

הסעיף המוצע אינו משנה את העקרונות המנויים לעיל, אך מוסיף הוראה לענין מנין תקופת התוקף של תקנות לטעת-חירום בזמנים שבהם לא מחקיים מוטב הכנסת ואין אפשרות להאריך את התקנות. הוראה זו היא הטלמה לאמור בסעיף 38 לחוק-יסוד: הכנסת בדבר הארכת תקפם של חיקוקים בתקופה שבין כנסת יוצאת לכנסת נכנסת.

סעיף 22:

סעיף זה הוא שוברו של סעיף 19 ובו הקביעה המפורטת כי אין בכוחן של תקנות-טעת חירום לפעול כלפי חוק-יסוד: החקיקה.

חוק החקיקה (הוראות מעבר), תשכ"ט-1969

1. חוקים בענינים האמורים בסעיפים 8 ו-10 לחוק יסוד: החקיקה (להלן - חוק-היסוד) והוראות של תקנון הכנסת בענינים האמורים בסעיפים 2 ו-3 לחוק-היסוד, אשר חוקקו או נתקבלו לפני תחילתו של חוק-היסוד, יראו כאילו חוקקו או נתקבלו על פיו.
2. (א) הוראות סעיפים 13 ו-14 לחוק-היסוד לא יחולו על תקנות שהתקנו לפני תחילתו.
(ב) החוקים המפורטים בסעיף קטן זה יראו אותם כמסמיכים להחקיקת תקנות בתוקף למפרע:
(1) פקודת המיקוח על פרי הדר, 1940,¹
(2) פקודת שיווק פרי-הדר, 1947,²
(3) פקודת פרי הדר (פיקוח ושיווק), תש"ח-1948;³
(4) חוק המועצה לייצור ולשיווק של אגוזי אדמה, תשי"ט-1959;⁴
(5) חוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, תשי"ט-1959;⁵
(6) חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), תשכ"ד-1964;⁶
3. ב ט ל י ם -
(1) סעיפים 8 עד 10 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948;⁷
(2) סעיף 2 לחוק המעבר, תש"ט-1949;⁸
(3) סעיף 17 לפקודת הפרשנות.⁹
4. תחילתו של חוק זה ביום תחילת חוק-היסוד.

1. ע"ר 1940, חוס"א, עמ' 224.
2. ע"ר 1947, חוס"א, עמ' 251.
3. ע"ר תש"ח, חוס"א, עמ' 15.
4. ס"ח תשי"ט, עמ' 76.
5. ס"ח תשי"ט, עמ' 222.
6. ס"ח, תשכ"ד, עמ' 12.
7. ע"ר תש"ח, חוס"א, עמ' 1.
8. ס"ח תש"ט, עמ' 1.
9. דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, עמ' 2.

ד ב ר י ה ס ב ר

בטל מסקלם המיוחד של חוקי יסוד, רצוי שהוראות מעבר או הוראות טכניות ייקבעו לא בהם אלא בחוקים נפרדים הצמודים להם (כך נעשה, לדוגמה, לגבי חוק יסוד: הממשלה, בחוק הממשלה (הוראות מעבר), תשכ"ח-1968).

סעיף 1: סעיפים 2, 3, 8 ו-10 לחוק יסוד: החקיקה מתייחסים להליכי חקיקה שיקבעו בחוק או בתקנון הכנסת. למעשה נקבעו כבר הליכים אלה בתיקונים לפקודת סדרי הילטון והמשפט, תש"ח-1948, ובתקנון הכנסת, והסעיף המוצע בא לאמץ קביעות אלה לענין הסעיפים הנזכרים של חוק יסוד: החקיקה, כאילו נחקקו על פיו.

סעיף 2: כדי שלא לפגוע בתקנות קיימות, מוצע שההוראות בדבר סיווג הסמכות להחקין תקנות בתוקף למפרע ואפשרות הביטול של תקנות על-ידי הכנסת יחולו רק על תקנות שיוחקנו אחרי כניסתו לתוקף של חוק יסוד: החקיקה. לפי זה תקנות שהותקנו בעבר בתוקף למפרע לא יהיו בטלות אף אם החיקוקים שעל פיהם הותקנו לא הסמיכו להחקין אותן בתוקף למפרע.

לא כן תקנות שיוחקנו לאחר תחילת תקפו של חוק יסוד: החקיקה על פי חיקוקים שהיו קיימים לפני תחילתו, שעליהן יחולו הוראותיו, חוץ מתקנות שיוחקנו על פי החיקוקים המפורטים בסעיף קטן (ב), שלגביהם נראה כבר כיום צורך לאפשר החקנת תקנות בתוקף למפרע. על כן יראו אותם כאילו יש בהם הסמכה לחקיקה משנה רטרואקטיבית.

סעיף 3: נוסח הוראות הסעיפים הבטלים עם תחילת תקפו של חוק יסוד: חקיקה הובא בדברי ההסבר לחוק יסוד: החקיקה.

הצעת חוק יסוד: החקיקה
הצעת חוק החקיקה (הוראות מעבר), תשכ"ט-1969

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את הצעת חוק יסוד: החקיקה והצעת חוק
... החקיקה (הוראות מעבר), תשכ"ט-1969, המ"ב, ולהניחן מיד על שולחן הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

מפאת דחיפות העניין, מוצע לוותר על העברת הצעות החוק לחברי
הממשלה למסך 14 יום, לאשרן ולהניחן מיד על שולחן הכנסת.

מוגש ע"י סר המשפטים

נספח 77

י"ג בחמוז תשכ"ט
29 ביוני 1969

מ ב א

ההוראות הדנות בהליכי החקיקה מפורזות כיום בין דברי חקיקה שונים - פקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, חוק המעבר, תש"ט-1949, פקודת הפרשנות, תקנון הכנסת - ויש כללים שמקורם בפסיקה, בנוהג ובמקובל, מעין תורה שבעל פה, וענינים שאין עליהם הוראה בכלל.

החוק המוצע בא לרכז בחוק יסוד אחד את עיקרי ההוראות העוסקות בחקיקה הראשית - לרבות "נוסח חדש" ו"נוסח משולב" - ובחקיקת המסנה (תקנות לביצוע, תקנות מכוח סמכויות אחרות ותקנות-שעת-חירום), עם שינויים והוספות, שהנסיון מאז הקמת המדינה עד היום מחייב אותם.

"חוק יסוד: החקיקה" המוצע דן רק בהוראות שענינן מקורות החקיקה, תקפו של דבר חקיקה, תחילתו ופרסומו. אין החוק דן בהליכי החקיקה בתוך המוסד המחוקק, שמקומם "בחוק יסוד: הכנסת" ובתקנון הכנסת שניתן על פיו. כיוצא בזה אין הוא דן בשאלות של פרשנות, שבהן יוסיפו לחול ההוראות פקודת הפרשנות (נוסח חדש) וכללי הפרשנות המקובלים.

החוק המוצע קובע עיקרי יסוד אלה: יקמת החקיקה הראשית נתונה לממשלה ולכל חבר הכנסת; בענינים מסויימים - כגון הכנסת, חברי הכנסת, מבקר המדינה - גם לוועדה מועדות הכנסת, חובה לפרסום הצעת חוק ודברי הסבר לפני שתונח על שלחן הכנסת. חוק שפורסם - אין עליו עוררין.

היזמה לחקיקת משנה נתונה לשר, אם הוסמך לכך בחוק או שהממשלה אצלה לו סמכותה לענין זה. תקנות שהן בנות פעל החיקתי ותקנות-שעת-חירום טעונות פרסום. תקנה שפורסמה חקפה, לכל המוקדם, מיום הפרסום, זולת אם ניתן בחוק סמכות להתקינה בתוקף למפרע, או שאינה פוגעת בזכות ואינה מטילה חובה על שום אדם, ולעולם לא תהא תחילתן של תקנות לפני תחילתו של החוק שעל פיו הותקנו.

לגבי חקיקת משנה מוצע חידוש חשוב: ביקורת פרלמנטרית על דברי חקיקה של המינהל. הכנסת תהא רשאית לבטל כל תקנה בה-פעל החיקתי על פי הצעתו של חבר הכנסת, שתוגש תוך שלושים יום לאחר פרסום דבר החקיקה. לשר הנוגע בדבר תינתן, תוך ששים יום לאחר הפרסום, הזדמנות להסמיע דברו בענין זה לפני שהצעת הביטול תונח על שלחן הכנסת.

הוראה זו לא תחול על תקנה שהותקנה בהסכמתה של ועדה מועדות הכנסת, על תקנת-שעת-חירום, על תקנה שהחוק קבעה לה דרך מיוחדת של פיקוח ועל חוקי עזר של רשות מקומית.

החוק המוצע אינו כולל הוראות בדבר חוקי התקציב הטעונים הסדר לעצמם.

חוק יסוד: החקיקה

פרק ראשון: חוקים

1. יזמת החקיקה
(א) הצעת חוק מוגשת לכנסת מטעם הממשלה או מטעם חבר הכנסת.
(ב) הצעת חוק-יסוד והצעת חוק שענינה הכנסת או חברי הכנסת או מבקר המדינה אפטר שחוגט גם מטעם ועדה מועדות הכנסת.
2. פרסום הצעת חוק
(א) הצעת חוק של הממשלה, עם דברי הסבר, תונח על שולחן הכנסת ותפורסם ברשומות.
(ב) הצעת חוק של חבר הכנסת או של ועדה מועדות הכנסת תונח על שולחן הכנסת ותפורסם כפי שנקבע בחקנון הכנסת.
3. סדר הדיון
(א) סדר הדיון של הכנסת בהצעת חוק והנוהל בקבלתו של חוק יהיו כפי שנקבע בחקנון הכנסת.
(ב) חתימתו של יו"ר ישיבת הכנסת על עותק של החוק שנתקבל בה, היא ראייה חותמת שהחוק נתקבל כדין.
4. חתימה
חוק שנתקבל בכנסת ייחתם בידי נשיא המדינה בהתאם לחוק יסוד: נשיא המדינה⁽¹⁾ בידי ראש הממשלה ובידי כל שר הממונה על ביצועו.
5. פרסום
חוק יפורסם ברשומות תוך עשרה ימים מיום קבלתו בכנסת, זולת אם נקבע בו מועד אחר לענין זה.
6. אין עוררין על חוק
חוק שפורסם ברשומות, אין עוררין על חקפו.
7. תחילתו של חוק
תחילתו של חוק תהא בתאריך גליון רשומות שבו פורסם, זולת אם נקבעה בו הוראה אחרת לענין זה.
8. נוסח חדש ונוסח משולב
(א) שר המשפטים רשאי לפרסם ברשומות -
(1) נוסח חדש של דבר חקיקה שהיה קיים בארץ-ישראל ערב הקמת המדינה ועודנו בר חוק במדינה;
(2) נוסח משולב ומעודכן יל חוק שניתן במדינה או של דבר חקיקה שנתפרסם בנוסח חדש.
(ב) הדרכים להפעלת הסמכות לפי סעיף זה יהיו כפי שנקבע בחוק.
(ג) משנתפרסם נוסח חדש או נוסח משולב יהיה הוא החוק המחייב, ולא יהיה עוד חוקף לכל נוסח אחר של אותו חוק ולא תיטמע טענה שהנוסח מסנה מתכנו של החוק המקורי.
9. פרסומו של חוק ברשומות יהא ראייה חותמת שהנוסח שפורסם הוא הנוסח שנתקבל.

(1) ס"ח תשכ"ד, עמ"ס 118.

10. תיקון טעויות
(א) טעויות שנפלו בנוסח של חוק שנתקבל בכנסת או בנוסח שפורסם ברטומות ניתנות לתיקון כפי שנקבע בחוק.
(ב) הוראות סעיף זה יחולו גם על נוסח חדש ונוסח משולב לפי סעיף 8.
- ש"ק שני : תקנות
11. סמכות
(א) אלה רשאים להתקין תקנות לביצועו של חוק:
(1) השר הממונה על ביצועו של החוק;
(2) השר שהממשלה אצלה לו סמכות להתקין תקנות המטורה לה לפי חיקוק;
(3) השר שהתקין תקנות-לסעה-חירות שתקפן הוארך על-ידי חוק, והכל בסייגים ובהגבלות שנקבעו בחוק.
(ב) חוק יכול שיעניק סמכויות נוספות להתקנת תקנות.
12. חתימה ופרסום
תקנות כאמור בסעיף 11 ייחתמו על ידי מי שמוסמך להתקין אותן, ואם הן תקנות בנות פעל תחיקתי - יפורסמו ברטומות, זולת אם יש בחוק סעל פיו הותקנו הוראה אחרת לענין זה; הפרסום ברטומות יהא ראייה הותכת שהתקנות נחתמו כדין ובנוסח שפורסם.
13. תחילתן של תקנות
(א) תחילתן של תקנות בנות פעל תחיקתי תהא בתאריך גליון רטומות שבו התפרסמו, או לאחריו בתאריך שנקבע לכך; לא תהא תחילתן בתאריך שלפני הפרסום, אם הסמיך החוק להתקין בחוקף למפרע או שאין בהן כדי לפגוע בזכות או להטיל חובה, לעולם לא תהא תחילתן לפני תחילתו של החוק שעל פיו הותקנו.
(ב) תחילתן של תקנות שאינן בנות פעל תחיקתי תהא ביום התקנתן או במועד אחר שנקבע בהן, ובלבד שתחילתן לא תהא לפני יום התקנתן, אלא בתנאים האמורים בסעיף קטן (א).
(ג) תחילתו של מינוי תהא ביום עשיתו או במועד אחר שנקבע בו.
- ש"ק שלישי : פיקוח הכנסת על תחיקת משנה
14. סמכות הביטול של הכנסת
הכנסת רשאית לבטל, בהחלטה, תקנות בנות פעל תחיקתי שפורסמו ברטומות, ובלבד שלא תבטל מקצתן של תקנות.
15. הליכי הביטול ומועדה
(א) תוך 30 יום מיום שנפרסמו ברטומות תקנות בנות פעל תחיקתי רשאי כל חבר הכנסת להציע בכתב לועדה של הכנסת, שנקבעה לכך לפי תקנון הכנסת, לבטל את התקנות.

(ב) הועדה תתן לסדר שהתקנות הן בתחום סמכותו הזדמנות להסמיע דבריו, ותחליט תוך 60 יום לאחר הגשת ההצעה, אם להניחה על טולחן הכנסת; ורשאית היא במקרים מיוחדים להאריך את המועד הזה עד ל-30 יום נוספים.

(ג) בחישוב התקופות האמורות בסעיף זה לא יבוא במנין הזמן שבין תום הכנס האחרון של כנסת יוצאת לבין יום כינוסה של כנסת נכנסת, ולא הזמן שבין כנסי הכנסת כאמור בסעיף 31 לחוק-יסוד: הכנסת.²

16. החלטה ביחול לפי סעיף 14 תפורסם ברטומות בחתימת יושב-ראש הכנסת תוך עשרה ימים מיגם קבלתה, ותקפה יהא מיום הפרסום או לאחריו מיום שנקבע לכך בהחלטה.

פרסום ותחילה

17. הוראות פרק זה לא יחולו על -

תחולה

(1) תקנות שהתקנו באיסורה או בהסכמתה של ועדה מועדות הכנסת או בהתיעצות עם ועדה כזאת;

(2) תקנות-שעת-חירום;

(3) תקנות שעליהם נקבעה בחוק דרך אחרת של פיקוח הכנסת;

(4) חוקי עזר של רשויות מקומיות, זולת אם נקבע הדבר בחוק.

פרק רביעי: חקיקה לשעת חירום

18. (א) ראתה הכנסת שקיים במדינה מצב של חירום, רשאית היא להכריז על כך, ומסנתפרסמה ההכרזה ברטומות, רשאית הממשלה להסמיך את ההתקין תקנות-שעת-חירום ככל שייראה לו לטובת הגנת המדינה, בטחון הציבור או קיום האספקה והסירותים החיוניים.

סמכות

(ב) ראתה הכנסת שחדל מצב החירום להתקיים, תכריז על כך, ומסנתפרסמה ההכרזה ברטומות, תפקע סמכותה של הממשלה וסמכותם של שרים לפי סעיף זה.

19. תקנות-שעת-חירום כוחן יפה לסנות כל חוק, להפקיע זמנית את חקפו או לקבוע בו תנאים, וכך להטיל או להגדיל מסיים או תשלומי חובה אחרים, והכל אם אין בחוק הוראה אחרת לענין זה.

כוחן של תקנות-שעת-חירום

20. חתימתן, פרסומן ותחילתן של תקנות-שעת-חירום יהיו כשל תקנות לפי סעיפים 12 ו-13.

חתימה, פרסום ותחילה

2. ס"ח תשי"ח, עמ' 66.

21. (א) תקפן של תקנות-שעת-חירום יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן, זולת אם הוארך תקפן על ידי חוק; בחישוב התקופה של שלושה חודשים לא יבוא במנין הזמן שבין כנסי הכנסת כאמור בסעיף 31 לחוק-יסוד: הכנסת.

פקיעתן של
תקנות-שעת-
חירום

(ב) תקפן של תקנות-שעת-חירום, גם אם הוארך כאמור, יפקע משנתפרסמה ברשומות הכרזה שמצב החירום חדל להתקיים, זולת אם נקבע בהכרזה מועד אחר לענין זה.

(ג) אין בהוראות סעיף זה, או בהארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום על-ידי חוק, כדי לגרוע מסמכותו של השר שהתקין אותן לבטלן.

22. אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו הנאים.

אי תחולה
של תקנות-
שעת-חירום

דבר י הסבר

סעיף 1:

תקנון הכנסת, שנקבע מכוח סעיף 19 לחוק יסוד: הכנסת, דן בהליכי הדיון בהצעות חוק שהובאו מטעם הממשלה ומטעם חברי הכנסת, אך השאלה מי הם למעשה הזכאים להגיש הצעת חוק לכנסת לא נדונה בחוק. שאלת יסוד קונסטיטוציונית זו באה כעת לידי הסדר בסעיף המוצע. נחנת גם גושפנקה לנוהג הקיים, שלפיו יוזמות גם ועדות הכנסת הצעות חוק שענינן הכנסת, חברי הכנסת או מבקר המדינה.

סעיף 2:

ההליך החקיקה, לגבי הכנסת, מתחיל (בהתאם לקבוע בתקנון הכנסת) עם מסירת הצעת חוק לידי יושב ראש הכנסת, הנחתה של ההצעה על שולחן הכנסת והעמדתה על סדר היום. לפי החוק הקיים אין חובה לפרסם הצעת חוק, אלא שמכוחו של נוהג, וכדי לתת לציבור המעוניין אפשרות להגיב - פורסמו ברשומות, כמעט ללא יוצא מן הכלל, כל הצעות חוק בליווי דברי הסבר, כפי שהוגשו לכנסת.

הסעיף המוצע בא לעשות את הנוהג חובה בכל הנוגע להצעות חוק מטעם הממשלה, ואילו לגבי הצעות חוק של חברי הכנסת או יזם ועדות הכנסת לא נקבעה חובת הפרסום על-פי החוק, אלא הושארה להסדר פנימי של הכנסת בתקנונה.

סעיף 3: סעיף 19 לחוק יסוד: הכנסת קובע:

"הכנסת תקבע את סדרי עבודתה; במידה שסדרי העבודה לא נקבעו בחוק תקבעם הכנסת בתקנון; כל עוד לא נקבעו סדרי העבודה כאמור, תנהג הכנסת לפי הנוהג והנהל המקובלים בה."

סעיף זה דן בסדרי עבודת הכנסת באופן כללי, ולא במיוחד לסדרי החקיקה. סדרי עבודתה של הכנסת לענין חקיקה הם למעשה סדרי הדיון בהצעות חוק והדרכים לקבלת חוקים. הליכים אלה מחייבים גמישות ואינם ענין לקביעה בחוק. מוצע, איפוא, כי הליכים אלה ייקבעו בתקנון הכנסת. הוראת סעיף קטן (ב) באה למנוע טענות שההליכים הקבועים לקבלתו של חוק לא קוימו כראוי. חתימתו של יו"ר הישיבה, שבה נתקבל החוק תהיה ראייה שהכל קויים כהלכה.

סעיף 4:

סעיף זה גם הוא גיבוש של המצב הקיים לפי שתי הוראות חוק נפרדות:

(1) סעיף 2(ב) לחוק המעבר, תש"ט-1949, הקובע כי "כל חוק ייחתם על-ידי

ראש הממשלה ועל-ידי השר או השרים הממונים על ביצוע החוק";

(2) סעיף 11(א)(1) לחוק יסוד: נשיא המדינה, הקובע כי "נשיא המדינה -

(1) יחתום על כל חוק חוק מחוקים הנוגעים לסמכויותיו"...

האזכור של חוק יסוד: נשיא המדינה מלמדנו שהחוק המוצע אינו בא לבטל את

הוראת סעיף 11(א)(1) הנ"ל, השייכת מבחינה עניינית לחוק יסוד: נשיא המדינה,

אלא בא לחזור על חלק אחד של הוראה זו.

סעיף 5:

כאן כונסה ההוראה של סעיף 2(ד) לחוק המעבר, חס"ט-1949, האומרת:
"כל חוק יפורסם ברשומות תוך עשרה ימים מיום קבלתו בכנסת." הסעיף
המוצע מוסיף רק הוראה המאפשרת לקבוע בחוק מועד אחר לפרסום, שיכול
להיות מוקדם או מאוחר מהמועד הקבוע של עשרה ימים. הצורך בדבר כבר
נתגלה בעבר, בעיקר בשל קשיים טכניים, כשהמדובר הוא בחוקים בעלי היקף
גדול.

סעיף 6:

סעיף זה מאמץ את ההשקפה שלפיה דרך היווצרותו של חוק אינה ענין לבחינה
מצד רשות שאינה הרשות המחוקקת, ותפקידו של בית המשפט הוא לפרש את החוק אך
לא לחקור מעבר לו.

סעיף 10(ב) לפקודת סדרי הסלטון והמשפט, חס"ח-1948, אומר:

"פרסומה של פקודה ברשומות יסמש ראיה כי אותה פקודה ניתנה ונחתמה
כדין"; זוהי הנחה של ראיה לכאורה, שאפשר גם לסתרה.

הסעיף המוצע שולל בצורה מוחלטת אפשרות של העלאת טענה הבאה להראות
שהחוק אינו חוק, משום פגמים בדרך קבלתו, בחתימה עליו או מכל בחינה אחרת.

סעיף זה יש לקרוא יחד עם סעיף 9, הדין בתקפו של חוק מבחינת נוסחו.

סעיף 7:

סעיף 10(א) לפקודת סדרי הסלטון והמשפט, חס"ח-1948 קובע:

"כל פקודה תקבל תוקף ביום פרסומה בעתון הרשמי, בלתי אם נקבע
בה כי תקבל תוקף בתאריך מוקדם או מאוחר מיום הפרסום. תאריך
העתון הרשמי נחשב כתאריך הפרסום."

המונח "פקודה" צר מהמונח חוק ואינו חופף אותו. הסעיף המוצע בא לומר דברים
ברורים בנקודה זו. מן הראוי להעיר, שאף בהעדר הוראה כזו נוהגים בתי המשפט
לחשב את תאריך הפרסום ברשומות בתאריך תחילת תקפו של חוק.

סעיף 8:

בנוסף לדרך הרגילה והעיקרית לחקיקת חוקים, בהליכים הקבועים לכך בתקנון
הכנסת, מכיר החוק בחיקה בדרך עיבוד של דברי חקיקה קיימים, היינו - פרסום
נוסח עברי חדש של חבר חקיקה מתקופת המנדט טעודנו בר תוקף במדינה, על תיקוניו
וטינויינו, או גיבוש נוסח משולב של חוק שניתן במדינה (או שפורסם כנוסח חדש)
על תיקוניו. ההליכים לעיבוד חוקים כאמור נקבעו בסעיף 16 לפקודת סדרי
הסלטון והמשפט, חס"ח-1948, כלהלן:

- "(א) שר המשפטים רשאי לפרסם ברשומות הצעת נוסח חדש של כל חוק - לרבות דבר-המלך-במועצה - שהיה קיים בארץ-ישראל ערב הקמת המדינה ואשר עודנו בר-תוקף במדינה; נוסח חדש יכיל את כל השינויים הנובעים מהקמת המדינה ורשויותיה וכל השינויים שחלו באותו חוק מכוח חקיקה לאחר הקמת המדינה.
- (ב) הצעת נוסח חדש תבוא לפני ועדה מייעצת, שתוקם על-ידי שר המשפטים; הועדה תהיה של חמישה, והם שופט שהמליץ עליו נשיא בית המשפט העליון, והוא יהיה יושב ראש, היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, חבר לשכת עורכי-הדין שהמליצה עליו הלשכה, משפטן שהמליצה עליו הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים, ואדם שהמליץ עליו השר הממונה על ביצוע החוק בנדון.
- (ג) הועדה המייעצת תבדוק את הנוסח המוצע אם הוא נאמן בתכנון לחוק המקורי ומכיל את השינויים האמורים בסעיף קטן (א), תחקן בו את החיקונים הנראים לה מבחינה זו ותביא את הצעתה לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.
- (ד) שר המשפטים רשאי להציע לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת נוסח משולב של כל חוק שניתן במדינה, לרבות של נוסח חדש לפי סעיף זה; נוסח משולב יכיל את כל השינויים שחלו באותו חוק מכוח חקיקה.
- (ה) בכל נוסח לפי סעיף זה מותר לחלק את הוראות החוק כל חלוקה אחרת, למזגן, להכתירן בכותרות ולשנות מקומן, לצרף חוקים שונים בנושא אחד לחוק אחד, לשנות שמו של חוק ושל חטיבה שבו, להאחד ניבים, לתקן תחביר ולהביא כל שיפור שבצורה בלבד - כל עוד אין בכל אלה שינוי תוכן - ולתקן טעויות סופר.
- (ו) ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת תדון בהצעות שהובאו לפניה לפי סעיף זה, תקבע כל נוסח חדש וכל נוסח משולב, והם יפורסמו ברשומות בהתימת שר המשפטים תוך המועד שקבעה הועדה.
- (ז) משנתפרסם נוסח כאמור בסעיף קטן (ו) יהיה הוא, מיום הפרסום ואילך או מיום שקבעה הועדה, החוק המחייב, ולא יהיה עוד תוקף לכל נוסח אחר של אותו חוק, ולא תישמע טענה שהנוסח משנה מתכנון של החוק המקורי.
- (ח) "....."
- החוק המוצע אינו בא לבטל סעיף זה, שכן כחוק-יסוד ענינו התווית עקרונות בלא קביעת הליכים טכניים, שצריכים להיות גמישים וכפופים לחיקון שלא בדרך של שינוי חוק-יסוד. מטום-כך הוא מאמץ את העקרון של חקיקה מקוצרת ומותיר את הדרכים להפעלת הסמכויות לחוק הרגיל.

סעיף 9: סעיף זה הוא השלמה לאמור בסעיף 6, אלא שהוא מתייחס לשאלת תקפו של הנוסח, והוא חל על כל פרסום חוק - בין שהוא חוק חדש ובין שהוא נוסח חדש או נוסח משולב של חוק קיים.

סעיף 10: גם בנוסח זה פועל החוק המוצע כדרך שנהג בסעיף 8 שלו, לענין נוסח חדש ומשולב. כחוק-יסוד הוא מסתפק בהבאת יסודה של ההוראה בדבר תיקוני טעויות בחוקים, ומניח לחוק רגיל שיפרט את הליכי התיקונים לפרטיהם, כפי שאמנם כבר נתנסחו ונתקבלו בסעיפים 10א, 10ב ו-16(ח) לפקודת סדרי השלטון והמשפט וזה לשונם:

"תיקון טעות 10א. (א) לענין סעיף זה, "הועדה" - הועדה מועדות הכנסת שחוק היה בשיפולה, ואם אינה קיימת עוד - הועדה שהחוק נמצא בתחום ענייניה, ובאין ועדה כזאת - הועדה שקבעה לכך ועדת הכנסת.

(ב) נפלה טעות בנוסח של חוק כפי שנתקבל בכנסת וקבעה הועדה, לפי הצעת שר המשפטים, כי הטעות היא לשונית-טכנית, פליטת קולמוס, השמטה מקרית, טעות הדפסה, שיבוש של העתקה וכיוצא באלה, רשאית הכנסת, בהחלטה, לתקן את הטעות.

(ג) נתקבלה ההחלטה לתיקון הטעות לפני פרסום החוק ברשומות, יפורט החוק כמהוקן.

(ד) נתקבלה ההחלטה לתיקון הטעות אחרי פרסום החוק ברשומות, יפורט התיקון ברשומות בחתימת יושב-ראש הכנסת ושר המשפטים, ותחילתו של התיקון תהא מיום פרסומו, זולת אם נקבע בהחלטה שתחילתו תהא מיום תחילת החוק.

תיקון טעות 10ב. נפלה טעות דפוס בנוסח של חוק כפי שפורסם ברשומות בנוסח שפורסם לעומת הנוסח שנתקבל בכנסת או תוקן לפי סעיף 10א, יורה שר המשפטים על תיקונה ברשומות.

16(ח) טעות שנפלה בנוסח חדש או בנוסח משולב כפי שנקבע בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאית הועדה, לפי הצעת שר המשפטים להחליט על תיקונה, ואם כבר נתפרסם הנוסח יפורסם התיקון ברשומות בחתימת שר המשפטים ויושב-ראש הועדה; טעות דפוס שנפלה בנוסח שנתפרסם ברשומות לעומת הנוסח שנקבע או שתוקן בוועדה, יורה שר המשפטים על תיקונה ברשומות. /.

סעיף זה בא לקבוע מי הם המוסמכים להתקין תקנות לביצועו של חוק. הוראות הסעיף הן כלליות וכפופות לסייגים ולהגבלות העשויים להיקבע בחוק ספציפי.

מתקין התקנות הוא בדרך כלל השר שנקבע בחוק כממונה על ביצועו, וזאת - גם אם לא הוסמך בחוק להתקין תקנות (אם כי לרוב נקבעה סמכות זו במפורש). אך הסעיף צופה גם חוקים שבהם לא נקבע מיהו הממונה על ביצועם, והם בעיקר מתקופת המנדט שבהם הוקנו סמכויות לנציב העליון שעם הקמת המדינה הועבר באצילה מהממלה לשרים שונים, וזכרם לא בא בגוף החיקוק. למקרה זה אומר הסעיף שהסמכות להתקין תקנות ביצוע תהיה בידי השר שהממלה אצלה לו את סמכותה גם אם באצילה זו לא נקבע השר כממונה על ביצוע החוק.

סוג שני של חוקים, שבהם לא נקבע ממונה על ביצוע חוק, הוא תקנות-טע-חירום שחקפן הוארך על-ידי חוק. לתקנות כאלה ניתנת, למטח תקופת ההארכה, הגושפנקה וההכטר של חוק ממש (בג"צ 243/52 ביאלר נ. שר האוצר, פד"י ז', עמ' 424), ולצורך זה בא הסעיף המוצע לקבוע, כי השר שהתקין את התקנות הוא המוסמך להתקין תקנות לביצוע ההוראות שהפכו לחוק.

סעיף 11 בא להחליף סעיף 8 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, שזו לטונו:

"כל שר רשאי להתקין תקנות לביצוע הפקודות אשר בתחום סמכותו, עד כמה שפקודות אלה מעניקות סמכות להתקין תקנות."

סעיף 8 זה מצומצם בנוסחו, ומשרתו העיקרית הייתה למלא חללים בתחיקה המנדטורית, שבה הוקנו סמכויות להתקנת תקנות לרטריות שחדלו לפעול עם הקמת המדינה. אין הסעיף דן במקרים שהחיקוק לא העניק סמכות להתקין תקנות אף אין הוא מקיף את כל האפשרויות שבהן התעורר השאלה מיהו המוסמך להתקין תקנות.

סעיף זה יחד עם סעיף 13 בא להחליף את הוראת סעיף 17 לפקודת הפרטנות, האומרת:

"תקנות בנות פעל תחיקתי יפורסמו ברטרמות ותחילת תקפן ביום פרסומן, אם אין הוראה אחרת בענין זה."

גם החוק המוצע מייחד את הובת הפרסום של חקיקת המשנה ברטרמות לתקנות בנות פעל תחיקתי בלבד (מושב שפורט בהרחבה בפסקה - ראה בג"צ 212/60, פד"י י"ד, עמ' 2258; ע"פ 213/56 פד"י י"א, עמ' 695). הוא גם מניח אפשרות שבחוק מסוים יינתן פטור מפרסומן של תקנות כגון הפטור המצוי בסעיף 343 לפקודת העיריות, אלא שהנוסח המוצע מפריד בין הוראות הפרסום לבין

הוראות בדבר תחילת התיקון שבכך הוא מסיר ספק שהתעורר לגבי נוסחו של סעיף 17 לפקודת הפרטנות שהוא דו-משמעי ולא היה ברור אם המלים "אם אין הוראה אחרת בענין זה" שבו מתייחסות רק לשאלת תחילת התוקף או גם לשאלת חובת הפרסום.

בסעיף המוצע יש גם חידוש בדבר ערכו הראיתי של הפרסום ברטומות, היקפו ותכנו:

א. אשר להיקף: מכוח האמור בסעיף 10(ג) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, ת"ח-1948, חלות הוראות סעיף 10, הקובעות בין היתר, ש"פרטומה של פקודה ברטומות ישמט ראייה כי אותה פקודה ניתנה ונחתמה כדין", גם על"תקנות" כמשמעותן בסעיף 8 (כלומר תקנות שהוסמך להן השר בחוק) ועל תקנות-שעת-חירום כמשמעותן בסעיף 9.

סעיפים 12 ו-13 המוצעים, היקפם רחב יותר:

(1) סעיף 12 דן גם בנוסח התקנות ואילו סעיף 10(ג) הנ"ל דן רק בנתינתן ובחתימתן;

(2) סעיף 10(ג) הנ"ל חל על תקנות טבהסמכה ועל תקנות-שעת-חירום, ואינו חל על תקנות שהתקין שר שלא בסמגרת סמכויותיו לפי סעיף 8 הנזכר. ואילו הסעיפים המוצעים מתייחסים לכל תקנה המתפרסמת ברטומות.

ב. אשר לתוכן: סעיף 10 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, ת"ח-1948, קובע כי פרסומן של תקנות שעליהן הוא מדבר - היינו תקנות בהסמכה ותקנות שעת-חירום - ישמט ראייה לנתינתן וחתימתן כדין. מה דין תקנות אחרות? משמע טבהעדר הוראת חוק מפורשת ניתן להחיל עליהן את הכלל המעניק למעשה השלטונות חזקה כשרות. אולם גם חזקה זו, גם הראייה האמורה בסעיף 10, שתייהן ראיות לכאורה, הניתנות לסתירה. סעיף 13 המוצע בא לקבוע, כי הפרסום ברטומות יהא ראייה חותכת לכך שהתקנות שנתפרסמו נחתמו כדין ונכונות שפורסמו. לגבי תקנות לא נאמר מה שנאמר לגבי חוקים, כי אין עוררין על תקפן, שכן תקפן של תקנות, שלא כחוקים, כפוף לבקורת בתי המשפט.

סעיף 13: (א) סעיף זה בא לקבוע הוראות חדשות לתחילת תקפן של תקנות ויש בו משום שינוי המצב הקיים הן בחקיקה והן בפסיקה.

שתיים הן הוראות החוק הקיימות שאותן בא סעיף זה להחליף:

(1) הוראת סעיף 17 לפקודת הפרטנות הקובעת, שתחילת תקפן של תקנות בנות פעל תחיקתי היא "ביום פרסומן, אם אין הוראה אחרת בענין זה".

(2) הוראת סעיף 10(ג) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, ת"ח-1948, האומרת:

"הוראות סעיף זה חלות גם על תקנות כמשמעותן בסעיף 8 ועל תקנות-שעת-חירום".

כמטענות בסעיף 9, כלומר ההוראות האמרות שתחילת תקפה של פקודה היא ביום פרסומה בעיתון הרשמי "בלתי אם נקבע בה כי תקבל חוקף בתאריך מוקדם או מאוחר מיום הפרסום, ותאריך העתון הרשמי נחשב כתאריך הפרסום" חלות גם על תקנות ביצוע שהשר הוסמך בחוק להתקינן ועל תקנות-טעם-הירום.

השאלה אם ניתן להחיל תקנות בחוקף למפרע היא שאלה של מסגרת הסמכות, והיא נדונה בהחלט לכונת המחוקק כפי שהיא באה לידי ביטוי בחוק שעל פיו הוחקנו התקנות. זוהי למעשה שאלת בדיקת התקנות בסיוכך למסגרת החוק. הבעיה העקרונית נדונה בהרחבת הפסיקה, וההלכה הנוהגת כיום היא שכל עוד אין איסור בחוק להתקינן תקנות בחוקף למפרע אין מניעה לעשות זאת, כל עוד אין בקביעת החוקף למפרע מטום חריגה מסמכות בהיותה בלתי סבירה (ראה בג"צ 21/51, ביננבוים נ. עיריית חל-אביב; פד"ו ו' 375; ע"א 10/55, "אל-על" בע"מ נ. עיריית חל-אביב, פד"ו י', עמ' 1586; ע"א 222/56; ע"א 311/57, היועץ המשפטי נ. דיזנגוף, פד"ו י"ג, עמ' 1026).

הסעיף המוצע בא לשנות את ההלכה הקיימת ולבסס את העקרון שלפיו אין מטילים על אדם חובות למפרע. בהחלט מוצע אפשר לקבוע לתקנות חוקף למפרע רק בסני מקרים:

- (1) אם היתה הסמכה לכך בחוק, סמכותו הוחקנו התקנות. לגבי חוקים חדשים תיקבע הסמכה עם חקיקת החוק, ואילו לגבי חוקים קיימים, שעניינם מצדיק הסמכה לחקיקת מטנה למפרע - נקבעו הוראות מיוחדות בחוק החקיקה (הוראות מעבר), תשכ"ט-1969;
 - (2) אם אין התקנות באות לפגוע בזכויות או להטיל חובות. במקרה כזה אפשר לקבוע חוקף למפרע גם אם אין הסמכה לכך בחוק. הכוונה היא בעיקר לתקנות פיסקליות, הבאות לפטור את האזרח מתשלום או להפחית מסכומי מס שהוא חייב בו. בהעדר פגיעה באזרח אין בהחלת התקנות למפרע כדי לפגוע בעקרון שעליו בא הסעיף להגן.
- טינוי נוסף בסעיף המוצע לעומת ההלכה הנוהגת הוא בקביעה כי גם תחילתן של תקנות שניתן להן חוקף למפרע כדין - לא תהיה לפני תחילת החוק שעל-פיו הוחקנו.

בע"א 10/55, "אל-על" בע"מ נ. עיריית ת"א, פד"ו כרך י' עמ' 1586, נפסק כי אין לפסול חוק עזר רק בטל כך שתקפו קודם לתאריך תחילתו של החוק המסמין.

יש לזכור כי הלכה זו נקבעה לאור ההלכה הרחבה יותר שאין איסור כללי על חקיקת משנה בחוקף למפרע, ועם שינוי העקרון הרחב נמצא מקום לשנוח בדרך של חקיקה גם את ההלכה הנזכרת, שכן אם הכוח לקבוע תקנות בחוקף למפרע תלויה מעתה בהסמכה מפורשת בחוק, קשה להניח הסמכה לתקופה שבה עדיין לא העניק החוק את סמכות החקיקה גופה.

(ב) לפי הגדרתה בפקודת הפרשנות כולל המונח תקנה מכלול של מסמכים רשמיים (כגון הוראות, הודעות, מודעות) שלפי מהותם אינם בגדר "תקנה בת פעל תחיקתי" כהגדרתה בפסיקה. אין כיום הוראה בחוק הקובעת מתי תחילת תקפם של תקנות כגון אלה. הסעיף המוצע בא לקבוע במפורש, כי העקרון של איסור קביעת חוקף למפרע חל גם לגבי תקנות אלה, כפי שנקבע לגבי תקנות בנות פעל תחיקתי.

(ג) לגבי תחילת תקפם של מינויים שגם הם בגדר "תקנות" מוצע לא להטיל את הסייגים הנוגעים לתחילה למפרע, כי השיקולים לענין זה הם שונים, ומודרכים על-ידי המציאות האדמיניסטרטיבית.

סעיף 14: זהו יסוד חידוש חשוב בנושא של הפעלת הביקורת הפרלמנטרית על המינהל. חשיבותו של פיקוח זה ברורה לאור ההנחה הבסיסית שהרשות המחוקקת במדינה היא הכנסת ואילו מחוקק המשנה פועל מטעם הכנסת בענינים שנאצלו לו.

ביקורת הכנסת מצטמצמת כיום לסוג מוגבל של תקנות שלענין התקנתן או המשך תקפן נקבעה בחוק שיטת פיקוח של הכנסת או של ועדה מועדות הכנסת. (לדוגמה: תקנות לפי חוק מס קניה (סחורות ושירותים), תשי"ב-1952; תקנות לפי חוק מרשם אוכלוסין, תשכ"ה-1965), אך אמצעי קבוע וכללי להפעלת ביקורת הכנסת על חקיקת משנה אינו קיים עדיין בארץ.

הסעיף המוצע אינו מתנה את תקפן של התקנות באיסור הכנסת, אך הוא מעניק לכנסת סמכות לבטל בהחלטה תקנות בנות פעל תחיקתי. סמכות הביטול מתייחסת לתקנות כיחידה אחת ואינה מניחה אפשרות ביטול חלק מהן בלבד, וזאת בעיקר כדי למנוע אפשרות שתקנות מסוימות ימשיכו לעמוד בתקפן שעה שאחרות, שמבחינה מהותית עשויות להיות עיקרן, בוטלו על-ידי הכנסת.

סעיף 15: ההחלטה בדבר ביטולן של תקנות תהא לפי המוצע בידי הכנסת, אך היזמה בדבר בקורת התקנות תהא נתונה לחברי הכנסת. הסעיף משאיר לתקנות הכנסת את השיקול אם או שמא יש לקבוע ועדה של קבע שתבדוק את התקנות בכל החומיהן, או ימלא יש לתת סמכות, לפי הענין, לוועדה שלה הידע והבקיאות בתחום התקנות.

סעיף 15:
(המשך)

כדי למנוע ספקות בדבר גורל התקנות בהיותן נתונות לביטול על-ידי הכנסת, הוגבל הזמן להפעלת סמכויות חברי הכנסת והועדה המבררת, כמפורט בסעיף; אך כיון שאין הכנסת מקיימת מושביה ברציפות, נקבע כי החקופה שבה לא מתקיימים מושבי הכנסת, לא תבוע במנין תקופות הזמן הקבועות. סעיף זה דן בדרך פרסומה ותחילת תקפה של החלטה בדבר ביטולן של תקנות. החלטה ביטול לא תחול בחוקף למפרע.

סעיף 16:

פיקוח הכנסת לא יחול על תקנות שלגביהן נקבעה בחוק דרך אחרת לפיקוח הכנסת עליהן, בין פיקוח הכנסת במליאתה ובין פיקוח של ועדה מועדונית. מכפיפות לביטול על-ידי הכנסת הוצאו גם תקנות שעת-חירום, שתקפן ממילא מותנה בהארכה על-ידי הכנסת תוך שלושה חדשים. חוקי עזר של רשויות מקומיות גם הם הוצאו מכלל הפיקוח, אלא אם הדבר נקבע בחוק, כיון שהמדובר הוא בתחום של אוטונומיה חקיקתית של גופים מקומיים נבחרים.

סעיף 17:

ההוראות בדבר חקיקה לשעת חירום הן חזרה בשינויים קלים על האמור בסעיף 9 לפקודת סדרי השלטון המשפט, תש"ח-1948. תקנות-שעת-חירום - כוחן יחיד ככוחו של חוק והליכי התקנתן הם חריג להליכי החקיקה המקובלים. מסום-כך נמצא מקום לקבוע דוקא בחוק-יסוד זה את התנאים וההגבלות לדרך חקיקה זו.

סעיף 18:

סעיף 18 בא להחליף את סעיף 9(א) לפקודה האמורה, שזו לטונו:

"אם ייראה הדבר למועצת המדינה המזנית, רשאית היא להכריז כי קיים במדינה מצב של חירום, ומשנתפרסמה ההכרזה בעתון הרשמי, רשאית הממשלה הזמנית למלא ידי ראש הממשלה או כל שר אחר להתקין תקנות לשעת חירום ככל אשר יראה לו לטובת הגנת המדינה, בטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים." על האמור בהוראה זו מוסיף הסעיף המוצע את הקביעה שעם ביטול מצב החירום בטלות מאליהן הסמכויות להתקנת תקנות-שעת-חירום.

סעיף 9(ב) לפקודת סדרי השלטון המשפט, תש"ח-1948, קובע:

סעיף 19:

"תקנה לשעת חירום, כוחה יפה לשנות כל חוק, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים, וכך להטיל או להגדיל מסיים או חלומי חובה אחרים." הסעיף המוצע חוזר על הוראה זו בתוספת סייג האומר: "והכל אם אין בחוק הוראה אחרת לענין זה". מטרתו של הסייג הוא להטאיר פתח לשריון חוקים מסויימים, בין חוקי-יסוד ובין חוקים רגילים, מפני שינוי על-ידי /.

תקנות-טעת-חירום. הכוונה היא בעיקר לחוקים בעלי חשיבות קונסטיטוציונית. סעיף 19 מאמץ את נוהג החקיקה הקיים, שלפיו קובעת הכנסת, אם רצונה בכך, את מעמד החוק המחקבל כלפי תקנות-טעת-חירום (ליוגמה: סעיף 44 לחוק-יסוד הכנסת; סעיף 25 לחוק-יסוד-נשיא המדינה; סעיף 149 לחוק הבחירות לכנסת) נוסח (מזולב), תשכ"ט-1969, וסעיף 22 לחוק זה להלן).

סעיף 20:

סעיף זה בא במקום האמור בסעיף 10(ג) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, והוא מתאם את ההוראות בענין חתימה, פרסום וחחילת חוקף של תקנות-טעת-חירום עם אלה שנקבעו בחוק המוצע לגבי תקנות רגילות. בענין חחילת החוקף משנה המוצע מן המצב המשפטי הקיים, סכך מכוח סעיף 10 האמור ניחן לקבוע כי תקפן של תקנות-טעת-חירום יהיה בתאיך מוקדם לתאריך הפרסום ברטומות, ואילו לפי המוצע מסוייגת החחילה הרטרואקטיבית כאמור בחוק.

סעיף 21:

סעיף 9(ג) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, קובע:

"תקנה לטעת חירום, תקפה יפקע כעבור שלושה חדשים מיום התקנתה, בלתי אם הוארך תקפה או נתבטלה התקנה קודם לכך על ידי פקודה של מועצת המדינה הזמנית, או נתבטלה על-ידי הרשות המתקינה."

סעיף 9(ד) לחוק הנ"ל קובע:

"כאשר תמצא מועצת המדינה הזמנית את הדבר לנכוך, היא תכריז כי חדל מצב החירום להתקיים, ומשנתפרסמה ההכרזה בעתון הרשמי, יפקע תקפו של התקנות לטעת חירום בתאריך או בתאריכים שייקבעו בהכרזה."

הסעיף המוצע אינו משנה את העקרונות המנויים לעיל, אך מוסיף הוראה לענין מנין תקופת החוקף של תקנות לטעת-חירום בזמנים שבהם לא מתקיים מוטב הכנסת ואין אפשרות להאריך את התקנות. הוראה זו היא הסלמה לאמור בסעיף 38 לחוק-יסוד: הכנסת בדגור הארכת תקפם של חיקוקים בתקופה שבין כנסת יוצאת לכנסת נכנסת.

סעיף 22:

סעיף זה הוא טוברו של סעיף 19 ובו הקביעה המפורטת כי אין בכוחן של תקנות-טעת חירום לפעול כלפי חוק-יסוד: החקיקה.

חוק החקיקה (הוראות מעבר), תשכ"ט-1969

1. חוקים בעניינים האמורים בסעיפים 8 ו-10 לחוק יסוד: החקיקה (להלן - חוק-היסוד) והוראות של תקנון הכנסת בעניינים האמורים בסעיפים 2 ו-3 לחוק-היסוד, אשר חוקקו או נתקבלו לפני תחילתו של חוק-היסוד, יראו כאילו חוקקו או נתקבלו על פיו.
2. (א) הוראות סעיפים 13 ו-14 לחוק-היסוד לא יחולו על תקנות שהתקנו לפני תחילתו.
(ב) החוקים המפורטים בסעיף קטן זה יראו אותם כמסמיכים להחקיקת תקנות בחוק למפרע:
- (1) פקודת הפיקוח על פרי החדר, 1940,¹
 - (2) פקודת שיווק פרי-החדר, 1947,²
 - (3) פקודת פרי החדר (פיקוח ושיווק), תש"ח-1948;³
 - (4) חוק המועצה לייצור ולשיווק של אגוזי אדמה, תשי"ט-1959;⁴
 - (5) חוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, תשי"ט-1959;⁵
 - (6) חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), תשכ"ד-1964;⁶
3. ב ט ל י ם -
- (1) סעיפים 8 עד 10 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948;⁷
 - (2) סעיף 2 לחוק המעבר, תש"ט-1949;⁸
 - (3) סעיף 17 לפקודת המרשנות.⁹
4. תחילה של חוק זה ביום תחילת חוק-היסוד.

- 1. ע"ר 1940, חוס"1, עמ' 224.
- 2. ע"ר 1947, חוס"1, עמ' 251.
- 3. ע"ר תש"ח, חוס"א, עמ' 15.
- 4. ס"ח תשי"ט, עמ' 76.
- 5. ס"ח תשי"ט, עמ' 222.
- 6. ס"ח, תשכ"ד, עמ' 12.
- 7. ע"ר תש"ח, חוס"א, עמ' 1.
- 8. ס"ח תשי"ט, עמ' 1.
- 9. דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 1, עמ' 2.

ד ב ר י ה ס ב ר

בטל משקלם המיוחד של חוקי יסוד, רצוי שהוראות מעבר או הוראות
טכניות ייקבעו לא בהם אלא בחוקים נפרדים הצמודים להם (כך נעשה,
לדוגמה, לגבי חוק יסוד: הממשלה, בחוק הממשלה (הוראות מעבר), תשכ"ח-1968).

סעיף 1: סעיפים 2, 3, 8 ו-10 לחוק יסוד: החקיקה מחייחסים להליכי חקיקה שיקבעו
בחוק או בתקנון הכנסת. למעשה נקבעו כבר הליכים אלה בחיקונים לפקודת
סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, ובתקנון הכנסת, והסעיף המוצע בא לאמץ
קביעות אלה לענין הסעיפים הנזכרים של חוק יסוד: החקיקה, כאילו נחקקו על פיו.

סעיף 2: כדי שלא לפגוע בתקנות קיימות, מוצע שההוראות בדבר סיווג הסמכות להתקין
תקנות בתוקף למפרע ואפשרות הביטול של תקנות על-ידי הכנסת יחולו רק על
תקנות שיוחקנו אחרי כניסתו לחוק של חוק יסוד: החקיקה.
לפי זה תקנות שהותקנו בעבר בתוקף למפרע לא יהיו בטלות אף אם החיקוקים
שעל פיהם הותקנו לא הסמיכו להתקין אותן בתוקף למפרע.

לא כן תקנות שיוחקנו לאחר תחילת תקפו של חוק יסוד: החקיקה על פי
חיקוקים שהיו קיימים לפני תחילתו, שעליהן יחולו הוראותיו, חוץ
מתקנות שיוחקנו על פי החיקוקים המפורשים בסעיף קטן (ב), שלגביהם נראה
כבר כיום צורך לאפשר התקנת תקנות בתוקף למפרע. על כן יראו אותם כאילו
יש בהם הסמכה לחקיקת משנה רטרואקטיבית.

סעיף 3: נוסח הוראות הסעיפים הבטלים עם תחילת תקפו של חוק יסוד: חקיקה הובא
בדברי ההסבר לחוק יסוד: החקיקה.

העתודה הרפואית במדינה לשנים הבאות

ביום כ' בחמוז תשכ"ט (6.7.69) החליטה הממשלה להטיל על ועדת השרים לעניני מדע וטכנולוגיה "לדון ולהחליט בדו"ח הועדה לענין בתי הספר לרפואה אשר נחמנחה ע"י שר הבריאות".

ועדת השרים דנה בנושא בספי ישיבות והחליטה להחזירו לדיונה והחלטה של הממשלה.

מוגש ע"י ועדת השרים לעניני
מדע וטכנולוגיה

ח' באב תשכ"ט
23.7.69

העתודה הרפואית במדינה לשנים הבאות

ביום כ' בחמוז תשכ"ט (6.7.69) החליטה הממשלה להטיל על ועדת השרים לעניני מדע וטכנולוגיה "לדון ולהחליט בדו"ח הועדה לענין בתי הספר לרפואה אשר נחמנחה ע"י שר הבריאות".

ועדת השרים דנה בנושא בספי ישיבות והחליטה להחזירו לדיונה והחלטתה של הממשלה.

מוגש ע"י ועדת השרים לעניני
מדע וטכנולוגיה

ח' באב תשכ"ט
23.7.69

דיון וחשבון

לכבוד
שר הבריאות
מר ישראל ברזילי

כבוד השר,

ביום 22 בדצמבר 1968 שיגרת לנו כתבי מינוי בזו הלשון:

"הנני למנותכם לכהן כוועדה ציבורית אשר תבחון ותגבש הסלצווה בשתי הסוגיות

הבאות:

1. במסגרת המאמצים להגדלת מספר הרופאים במדינה בשנים הבאות, האם רצוי להגדיל את ההיקף ולהרבות יכולת קליטתם של בתי-הספר לרפואה, הקיימים ? אם כן, באיזה תנאים ?

2. אם המגמה הרצויה של הגדלת מספר הרופאים לא מוצאת פתרון במסגרת התשובה לשאלה 1, האם יש להקים בית-ספר שלישי לרפואה ? אם כן, היכן יש להקים את בית-הספר הנוסף, בחיפה, בבאר-שבע או במקום אחר ומתי יש לפתוח אותו ?"

כחברי הוועדה מובני:

מר צ. ברנזון (יו"ר), שופט בית-המשפט העליון.

פרופ' פ. אפרתי, מנהל המחלקה הפנימית, ביה"ח קפלן, רחובות.

פרופ' ד. ארליך, מנהל המחלקה הכירורגית, ביה"ח רמב"ם, חיפה.

פרופ' א. דה פריס, רקטור האוניברסיטה של תל-אביב.

פרופ' מ. פריבט, סגן נשיא האוניברסיטה העברית, ירושלים.

מר ש. רוזן, חבר כנסת, יו"ר ועדת השרותים, הכנסת.

פרופ' ח. שיבא, סגן נשיא האוניברסיטה של תל-אביב.

לדאבונו לא יכלה הוועדה לעמוד במועד סבו בתבקשה להגיש את המלצותיה, הנינו

סוף אפריל, מאחר שהחלה בעבודתה רק בחודש פברואר 1969 - ואתן הטליחה.

הוועדה התכנסה בראשונה ביום 10.2.69. באותה ישיבה הוחלט בין היתר לפנות

למספר מוסדות וגופים ולבקש מהם חוות-דעת בנדון; כן פורסמו בתחנות היומית

מודעות שבהן הוזמנו הנוגעים והמעוניינים בדבר להביע את דעתם ולהציע את הצעותיהם.

בסך הכל היו לפני חברי הוועדה סקירות, תזכירים, מכתבים ופניות מן הגופים

הפורטים דלקמן:

משרד האוצר, אגף התקציבים.

דר' ר. דז'בין, מנכ"ל משרד הבריאות.

פרופ' י. מגנס, דיקן, הפקולטה לרפואה, ירושלים.

פרופ' ש. גיטר, דיקן, הפקולטה לרפואה, תל-אביב.

מר אלכסנדר גולדברג, נשיא המכניון, חיפה.

מר ר. טוביהו, יו"ר הנהלת המכון להשכלה גבוהה בנגב.

פרופ' ח. מלויצקי, יו"ר הוועדה המדעית של ההסתדרות הרפואית בישראל.

פרופ' ק.י. מן, המנהל הכללי, ה.מ. הדסה.

דר' ה. דורון - מר מ. סורוקה, מרכז קופת חולים.

פרופ' י. גיליס, יו"ר הוועד לייטורד אוניברסיטת הנגב.

מר אבא חושי ז"ל, ראש עיריית חיפה.

מר אליהו בארי, ראש עיריית באר-שבע.

דר' מ. לזר, מנהל ביה"ח רמב"ם, חיפה.

דר' ל. רובוטניק, מנהל ביה"ח הממשלתי, צפת.

דר' אייזנהורן, מנהל ביה"ח הממשלתי, בהריה.

בתקבלו גם מספר מכתבים מאת סטודנטים ישראלים באיטליה ומאת אזרחים

יבית בארץ. כן היו לפני חברי הוועדה:

תחזית היצע רופאים לשנים 72-1968 (חנוך סמית, משרד העבודה).

נתונים על סטודנטים לרפואה הלומדים בחו"ל (לשכת האקדמאים, שירות ותעסוקה).

נתונים על עליית רופאים בשנים האחרונות (טרכנות היהודית).

הוועדה קיימה עשר ישיבות, כשכל אחת מהן במשכה שעתיים וחצי עד שלוש שעות

מסגרת זו שמעה, על פי הזמנתה, עדויות של הגופים והאישים הבאים (לפי סדר

יזוןלוגי):

ד"ר ק.י. מן, מנכ"ל, ה.מ. הדסה.

ח. דורון, יו"ר המחלקה המדיצינית, מרכז קופת-חולים.

זלחת מטעם עיריית באר-שבע (מר א. בארי, ראש העירייה; מר ז. זריזי, סגן ראש

עירייה; מר ד. הרפז, חבר הנהלת העירייה).

ר. דז'בין, מנכ"ל משרד הבריאות.

זלחת מטעם הוועדה הבינמחוזית בדרום ובנגב להקמת בית-ספר לרפואה (מר גדעון בן

וראל, יו"ר הוועדה הבינמחוזית; דר' שטרן, מנהל ביה"ח המרכזי בנגב; דר'

רק ודר' מוזס מביה"ח המחוזי בנגב; דר' שכטר, מנהל המכון לחקר הנגב; דר'

וואש ועדיה, מנהל מכון וולקני לחקר החקלאות).

ושלחת מטעם המכון להשכלה גבוהה בנגב (מר ד. טוביהו, יו"ר המכון; פרופ' חנני, יקן ביה"ס לסכנולוגיה; מר א. טרוסי, סגן מנהל, הקריה למחקר גרעיני בדימונה; ער בן אמות, מנכ"ל, המכון להשכלה גבוהה; השופט אלקייט, חבר הנחלת המכון; ור א. לבנה, האחראי ללימודי הביולוגיה במכון).

משלחת מטעם עיריית חיפה והטכניון (מר פלימן, ראש עיריית חיפה; מר א. גולדברג, שיא הטכניון; פרופ' י. אבי-דור, הטכניון; פרופ' ד. קרני, הטכניון; פרופ' י. פרץ, ביה"ח רמב"ם, חיפה; דר' ד. דינגוט, ביה"ח רוטשילד, חיפה).

פרופ' מ. רחמילביץ, מנהל המחלקה הפנימית, המרכז הרפואי הדסה, ירושלים.

דיוני הועדה התרכזו בכמה נקודות מוקד, בהתאם למפורט בכתב המינורי, אך גם זאת היו מורגשים בחומר שהוגש בכתב, בעזירות בעל-פה ובמהלך הדיונים הלחצים ציבוריים בדבר הקמת בית-ספר צוטף לרפואה בעתיד הקרוב - ומיקומו.

קשת רחבה של דעות ומחשבות, הצעות ותוכניות מנומקות הועלו לדיון בוועדה. שם פיתוח הנגב הוצע לפתוח בית-ספר לרפואה בבאר-שבע בלבד אשר הודות לתוכנית ימודים מיוחדת ונגלל וחק המקום יספק רופאי משפחה הדרושים במיוחד באזור זה; עומת זאת הועלתה תוכנית אחרת אשר לפיה הבשילו בחיפה, ובה בלבד, התנאים במידה זאת שניתן ואף צריך לפתוח עוד השנה בית-ספר לרפואה. תוכנית אחרת מביאה חשבון תוספת של 400 רופאים לשנה והצורך לפתוח בתי-ספר הן בחיפה והן בבאר-שבע. מסגרת תוכנית זאת בכללים 150 שתודאים אשר במסגרת שירות חובה עשויים להיות וצבים בכפר ובספר (ואף במסגרת הסיוע הטכני הישראלי מעבר לים), ובכך לפתור ת בעית המחסור ברופאי משפחה. מאידך, הוצע לא לייסד במלב זה בית-ספר חדש להרחיב את כושר הקליטה של הכיתות בבתי-הספר הקיימים, והיו שהעריעו נגד מגמת רחבת הכיתות וגם שללו את האפשרות של פתיחת בית-ספר צוטף.

המצב המיוחד במינו שכאילו קיים מחסור ברופאים או שמושפעות תלונות על חסור ברופאים במדינה שבה מצוי לכל הדעות השיעור הגבוה ביותר של רופאים יחס לאוכלוסייה - מצב זה לא התהווה עתה ויש לו כבר היסטוריה. התלונות על חסור ברופאים ועל הקשיים הגבוריים במילוי משרות של רופאים במוסדות הרפואה זונים הושמעו מזמן לזמן. אשר על כן מינה סגן שר הבריאות דאז, בספטמבר 196, ועדה שעליה הוטל לברר את אמצעי קיים מחסור ברופאים בארץ, מה היקפו זה המדיניות שיש לנקוט בה במשך זה לקראת העתיד. אותה ועדה (בהחכב פרופטורים בקי, דרייפוס ופריבט, דר' אבס ודר' לבל מקופת-חולים, דר' מאיר יר' הלוי ממשרד הבריאות) עשתה עבודה יסודית במשך שנה ומעלה, ופרסמה דו"ח

זפורט' שבו היא מגיעה לידי מטקבה כי אין לדבר באופן כללי על מחסור ברופאים
:ישראל. הרגשת המחזור, לדעת הועדה, היא תוצאה של גורמים שונים כגון כפילויות,
:יצול, בזבוז כוח אדם ואמצעים בארגון הנוכחי של שירותי הבריאות בארץ;
זימוש רב בשירותים רפואיים מצד האוכלוסיה; התמחות יתירה של רופאים בשירות
:רפואי; החלוקה הגיאוגרפית של הרופאים וכיוצא באלה גורמים המשפיעים על
:מצב הפאראדוקסלי שנתהווה - "מחסור תוך שפע".

במרץ 1969 פירסמה הרשות לתכנון כח אדם במשרד העבודה סקר בדבר הערכת
:צורך בהרחבת ההכשרה ברופאים בישראל לקראת שנת 1980. בסקר מובאים ממצאים
:ביים הקשורים בתחזית זו ונתוחים של הגורמים העשויים להשפיע על המצב ומוסקת
:ד המטקבה הבאה:

"כדי לשמור על האיזון הנוכחי בין מספר הרופאים החולים בחוזה עליה ממוצעת
ל 160 רופאים לשנה, בתנאים של 30,000 עולים לשנה, 130 רופאים בתנאי עליה של
15,000 נפש לשנה - תוך בלימת תפוקת בתי-הספר לרפואה הנוכחיים ל-170 בוגרים
שנה בשנים 1973/80".

גם הועדה שלנו נתנה את דעתה על המרכיבים השונים הגורמים, או לא גורמים,
מחסור ברופאים, היינו האחוז הגבוה של רופאים קשישים (בגיל ששים ומעלה) בקרב
רופאים בארץ בכלל ובקרב רופאי קופת חולים בפרט; תופעת "בריחה המוסות" בקרב
וגרי בתי-הספר לרפואה בארץ, היינו יצוא רופאים אשר חיבוכו של כל אחד מהם
ולה למדינה כ-100,000 ל"י; הנתונים על עליית רופאים בשנים האחרונות ותחזית
היצע בשנים הבאות; וכיוצא באלה גורמים המשפיעים על היקפה והרכבה של
וכלוסיית הרופאים בארץ.

בהקשר זה ציינו דר' ה. דורון ומר מ. טורוקה ממרכז קופת-חולים בעדותם
כתב כי "ללא רפואה כללית ורפואה משפחתית צפויה התמוטטות של הרפואה הציבורית
ארץ". קופת-חולים מעסיקה 2,700 רופאים מהם 2,100 במרפאות. דר' דורון הצביע
ל כך שבמרפאות חסרים 10% מהרופאים הדרושים על פי התקן (ואילו בבתי-החולים של
קפת חולים 3.3% בלבד). למעלה מ-20% של הרופאים במרפאות הם מעל לגיל 65
אילו 30% מתוך רופאי המרפאות יגיעו לגיל הפרישה (65) בעשור הבא.

הועדה עיינה בנתונים ובעדויות שהובאו בפניה בנדון ושמה לב לעובדה הבלתי
:נודעת כי זה שנים רבות עומדת מדינת ישראל בראש רשימת המדינות באשר ליחס
:ין מספר הרופאים לאוכלוסיה (מספר הנפשות לרופא בארץ מגיע למחצית השיעור
:זכוי בארצות המפותחות).

לפי הנחזית של הרשות ^{לתכנון} במשרד העבודה אין להניח כי מספר הרופאים בארץ ישתנה בעשור הבא, אם מביאים בחשבון את גידולה הטבעי של אוכלוסיית ישראל ואת ממדי העלייה הזוכחת, את בוגרי בתי-הספר לרפואה הקיימים בארץ, את הרופאים העתידיים לבוא כעולים, את ממדי התמותה של הרופאים ואת מספר העורשים מן העבודה הרפואית.

לפיכך הגענו לכלל דעה, כי אין לדבר על מחסור ריאלי ברופאים. המחסור האמיתי הוא בהתמחויות מטריות ובראש וראשונה ברופאים כלליים. לא בלבד שאין מחסור כולל ברופאים, גם המחסור בתחומים מסויימים לא היה קיים לולא הפיצול כשירוגי ברפואה לפי המבנה הקיים. הועד הפועל של המועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית בישראל שהצביע על כך אף הוסיף כי במקצועות שונים קיים בארץ עודף. השוואה למצב בארצות המפותחות ביותר בעולם, אפילו מביאים בחשבון את העובדה כי אחוז ניכר למדי של הרופאים הכלליים כבעלי רשיון לעסוק ברפואה בארץ הם פנסיונרים או אנשי המינהל הרפואי, נעדרים או רופאים אחרים שאינם עוסקים ברפואה. זמנר כי הנוספת הצפויה של רופאים, המורכבת מבוגרים של שני בתי-הספר הקיימים, זבוגרים החוזרים מחו"ל וכן הרופאים העולים, הוא 250 - 350 רופאים לשנה, ובכך יתן לקיים את היחס המספבי הזוכחי בין כלל הרופאים לאוכלוסייה.

לפי סיכומי מחלקת העלייה של הטוכנות היהודית ויה מספר הרופאים שהגיע

ארצה בשנים האחרונות כולקמן:

<u>שנה</u>	<u>מספר הרופאים</u>
1965	217
1966	135
1967	159
1968	378

מספרים אלה כוללים חושבים ארציים ותיירים שהשתקעו. על כל פנים הופח

כי אפילו בשנים של עליה דלה לא ירד מספר הרופאים - עולים מתחת ל-100.

נוכח ההסכמה הכללית כי המחסור הריאלי הוא ברופאי משפחה צעירים, הקדישה

ודעה שימת לב רבה לעובדה זו. הודגש כי הנסיה להתמחות היא תופעה כללית

וקיימת ואף בזבת בכל המדינות וכי אין כל אפשרות לעצור או לשנות התפתחות זו -

רופא הכללי כפי שהיה ידוע עוד לפני חמישים שנה שבק חיים לכל חי. אשר למחסור

קיים ברופאי משפחה צעירים לא היו חילוקי דעות בקרב חברי הועדה, כאמור, והובעה

דעה שאילו ניתן היה להבטיח כי בוגרי בית ספר מליטי טיקום, אגבם יפנו לרפואה

משפחתית, למרפאות, לכפר ולספר ויחסלו על-ידי כך את המחסור הריאלי הקיים במדינה - אזי מוצדק היה לחייב הקמת בית-ספר כזה שישמש לתכלית מפורשת זו. ברם, תוך הדיונים בחברר כי מגמה זו היא בגדר משאלה בלבד.

צויין כי לשט מציאת פתרון לבעיית רופאי המשפחה יש לארגן מחדש את שרותי הבריאות על-פי חלוקה אזורית, עם מרכז רפואי בעל רמה נאותה בכל אזור ואזור, כשהרופאים המועסקים באזור משרתים ברוסציה גם בבית-החולים ובמרפאות. הועלתה גם המחשבה של בית-ספר לרפואה עם מגמה מפורשת להפקת רופאי משפחה (בבאר-שבע). יו"ר המחלקה המדיצינית של מרכז קופת-חולים הציע שבבית-הספר בבאר-שבע יינתן מקום נכבד לרפואה הקהילתית בכל מערכת הלימודים, מתוכנית הלימודים תכלול רק חמש שנות לימוד אך לעומת זאת שתי שנות התמחות אשר אחת מהן תהיה בתחום הרפואה המשפחתית במרפאה מוכרת באזור הנגב. יתר הדוברים למען הקמת בית-ספר לרפואה בבאר-שבע בתנגדי, לעומת זאת, בנזקק להקמת "בית ספר לרפואה מטוג ב". חברי הועדה, לערות היותם עדיין מאד לצורך החיובי ברופאי משפחה, הטיקו שעל-פי הנסיון אין ביסוס מציאותי לציפיה שבתגאית הקיימים ניתן יהיה לייסד בית-ספר לרפואה עם מגמה מפורשת לרפואה משפחתית וקהילתית.

5. בדיוני הועדה מורגש היה הלחץ של העובדה כי קרוב ל-800 סטודנטים לרפואה לומדים עתה בחו"ל. לפי מטפרינו בדוקים אך לא טופיים שנתקבלו מאת הלסכה לעובדים אקדמאיים, שירות התעסוקה, משרד העבודה, היה המצב בשנת הלימודים הנוכחית כדלקמן:

מספר תלמידי הרפואה בחו"ל מגיע ל-742, לפי חלוקת הארצות הבאות:

580	איטליה
(391	מאלה גבולוניה
70	אוסטריה
35	צרפת
18	גרמניה
<u>18</u>	בלגיה
742	

לפי שנת הלימודים החלוקה היא כדלקמן:

316	שנה ראשונה
234	שנה שניה
145	שנה שלישית
23	שנה רביעית
9	שנה חמישית
<u>15</u>	שנה שישית
742	

השיטה הנהוגה בשני בתי-הספר בארץ אטנם מבטיחה הכשרה אינזונטיבית ורמה גבוהה של המתלמידים, אך לעומת זאת היא שוללת ממאות מועמדים בעלי כישורים טובים את הכניסה ללימודים בארץ. צויין העורל שנעשה לצעירים מוכשרים אלה, ליוצאי צנא, לסטודנטים שהגיעו ארצה ערב מלחמת ששת הימים כדי למלא את חובתם, והרבעה החרדה כי חלק מסטודנטים אלה עלולים להתקשר עם סביבתם החדשה ולהשתקע בה. יוצא איפוא כי בזמן שנעשים מאמצים גדולים להעלות רופאים ארצה מכל קצות תבל, בהוצאות כספיות בלכרות לקליטתם, עלולה והדינה להפסיד צעירים מוכשרים ילידי הארץ.

לעומת זאת נתברר כי מספר המועמדים ללימוד הרפואה עלה עם ההיצע והאפשרויות המוצעות; הרבעה הדעה כי על פי הנסיון עלולה פתיחת בית-ספר שלישי או רביעי להביא בעקבותיה לעליה פרופורציונלית במספר המתדפקים על שערי בתי-הספר לרפואה בארץ.

6. במסר לועדה על החלטתה של אוניברסיטת תל-אביב לקלוט בשנה הבאה 40 סטודנטים חוזרים בשנה ד' וכן על התכנית של האוניברסיטה העברית בירושלים להרחיב תוך 5 שנים את כושר הקליטה של כיתות בית-הספר לרפואה בירושלים עד ל-120 סטודנטים בכיתה. מובן שכל הרחבה כזאת כרוכה בצורך לבנות מעבדות חדשות, להגביר את כוח-האדם בהוראה, תקנים וכד'. כן שמענו מפי מר פלימן, ראש עיריית חיפה, כי העירייה החליטה לפתוח בשנת הלימודים הקרובה, בשיתוף עם הסכניון בחיפה, בית-ספר לרפואה במסגרת המכון האוניברסיטאי של חיפה, אשר בשנתו הראשונה יקבל 40 תלמידים מחו"ל לכיתה ד'. העירייה הקציבה 250,000 ל"י לעשיית ההכנות הדרושות לכך, ואף שלחה שליחים לחוץ-לארץ לרישום התלמידים, והיא מוכנה להגזיק על חשבונה את בית-הספר בשנה הראשונה לקיומו. לדעת העוסקים בכך אין הגדל גדול בין ההוצאה הדרושה להרחבת כיתות בבית-ספר קיים לבין ההוצאה הדרושה לפתיחת כיפה כזאת בבית-ספר חדש.

7. טיעונים הרבה נשמעו בוועדה אשר לתנאים הקילומים לשם הקמת בתי-ספר לרפואה בחיפה גבנאר-שבע. הובאו ראיות ונתונים על התשתית במדעי היסוד הקיימת במקומות אלה, על מתקני מעבדה ואפשרויות קליניות, כוח-אדם להוראה והישגי מפקר, מספר המיסות לאישפוז ושרותי עזר, תקנים ושירותים וכו'.

הטוענים לצורך בהקמת בית-ספר נוסף או בתי-ספר נוספים הצביעו על השלכות המעמד האוניברסיטאי על דמת שירותי הרפואה באזור ועל הצורך בפיתוח המרכזים

הרפואיים כדי למנוע אי שוויון ברמת השירות הרפואי באזורים השונים של הארץ. הסובבים הסתמכו בין היתר על התכופה הרצויה לפיתוח האזורים ופיזור האוכלוסייה, הצרכים הצבאיים, הצרכים העשויים להתעורר עם הכרעת גורל השטחים, שיגור רופאים ישראליים לארצות השפחתות במסגרת השיתוף הבינלאומי מטעם משרד החוץ, וכו'. כלפי טיעונים אלה הושמעו הסתייגויות. הוועד הפועל של המועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית בישראל קובע כי "הן בצפון הארץ והן בדרומה נמצאים בתי-חולים משוכללים עם צוות מנהלי מחלקות ורופאים ראשיים היכולים בהחלט לשמש צוות אקדמי של בית ספר לרפואה", וכי "אפשר להבין לשאיפה לרתום את הכוח הזה לפעילות קונסטרוקטיבית במסגרת בתי-הספר לרפואה". יחד עם זאת מוסיף הוא ואומר: "בשלב הנוכחי, אפשר ואף רצוי לבצל את הכוחות החשובים האלה על-ידי סינוף, הלכה למעשה, של אותם בתי-חולים אל בתי-הספר לרפואה הקיימים, כלומר שבשנים הקליניות ילמדו חלק מהתלמידים בבתי-חולים אלה. על-ידי כך ירכשו המוסדות הללו באופן הדרגתי את הנסיון הדרוש להוראה ברפואה קלינית וכשיגיע המצב לייסוד בתי-ספר חדשים עצמאיים יוכלו לקבל על עצמם את התפקיד הזה ביתר יעילות".

גם פרופ' מן שולל ייסוד בית-ספר לרפואה שלישי בשלב זה וקובע: "במידה והשיקולים להחלטה זו הם מקצועיים בלבד, אין לו כל טפק שמדינת ישראל אינה זקוקה לבתי ספר נוספים לרפואה".

הדיקנים של שני בתי-הספר לרפואה הקיימים חלוקים בדעותיהם: בעוד פרופ' גיטר, הדיקן של בית-הספר בתל-אביב, בדעה כי אין מבוט מוקמת בית-ספר שלישי ובעוד מספר שנים - בית ספר רביעי, וזאת מפאת המחסור ברופאים בארץ והצורך להוסיף משקל ורמה למרכזים הרפואיים בארץ, אחד בצפון ואחד בדרום; שולל פרופ' מגנס, הדיקן של בית-הספר הירושלמי, את הצורך בבית-ספר שלישי, מוסיף: "אם משום מה תפול ההחלטה שיש להגדיל את מספר הרופאים בארץ... הרי הפתרון ההגיוני והחסכוני למדינה הוא על-ידי הגדלת יכולת הקליטה של בתי-הספר לרפואה הקיימים". ניתן לסכם את הטיעונים למען הקמת שני בתי-ספר לרפואה, בחיטה ובבאר-שבע,

כדלקמן:

- א. ההזדקקות המרובה של עם ישראל לשירותי רפואה והנהירה המסורתית של בני ישראל למקצוע הרפואה;
- ב. החובה המוסרית לא לזנוח את המתלמדים בחו"ל פן ייטמעו וישתקעו בחו"ל;
- ג. משיכת כוחות רפואה מעולים "לפרובינציה" והעלאת רמת השירות הרפואי בה הודות להקמת מוסד אוניברסיטאי;

- ד. הרקע הנאות של המיזוג המוצע בין השכניון והמכון האוניברסיטאי בחיפה לשם ייסוד בית-ספר לרפואה במקום;
- ה. הרקע הנאות של קריית המחקר בדיסרגה והמכון לחקר הבגב בבאר-אביב לשם ייסוד בית ספר לרפואה במקום;
- ו. טן הבחינה התקציבית הקמת בני-ספר לרפואה גרופים כרוכה בהוצאות שאינן טובות בהרבה מההוצאות הדרושות להרחבת הכיתות בבתי-ספר הקיימים (לפי ההוצאות ליסודנט), בשנים המריקליביות.

מסקנות והמלצות:

1. עובדה בלתי מעוררת היא כי מדינת ישראל נרמדת בראש כל סוגיות תכל ביחס הרופאים לאוכלוסיה, שהוא אצלנו טפול מהשיעור בארצות מפותחות אחרות. על-פי התחזיות של הרשות לכוח אדם במסגרת העבודה אשר להיצע רופאים בשנות השבעים אין סיכוי לכך כי צפוי שינוי לרעה במצב זה בעתיד הקרוב.
2. בתוך השפע הכללי של רופאים בארץ יש מחסור ביכר ברופאים הכלליים המשרתים במרפאות ובמקומות יישוב כפריים, וציתן לשער כי עם פרישתם ההדרגתית מעבודה של הרופאים הוותיקים מוטב זה עלול המצב להחמיר. החלוקה היהסית של הרופאים בין העיר והכפר אינה שווה. איזורי הכפר והספר טובלים במיוחד מחוסר אפשרות לשלא את צרכיהם בעזרת רפואית.
- לפי עדותו של דר' דורון סמוכז קופת חולים של ההסתדרות הכללית. מספר המשרות הפגורות כיום ברפואה כללית בשירותי קופת חולים הוא כ-150, ובחמש השנים הבאות יידרשו כ-650 משרות בוטפות כך שהממוצע הדרוש עד לסוף שנת 1975 הוא כ-150 רופאים כלליים לשנה, לקופת חולים בלבד.
3. בתי-הספר לרפואה הקיימים לא שתררו את הבטייה המיוחדת הזאת ולפי שיטה הלימודי הנהוגה בהם לא יהיו כנראה מטרגליים למלא תפקיד זה גם בעתיד. מספר הרופאים בוגרי בתי-הספר בארץ העובדים ברופאים כלליים במרפאות וביישובים ארוחקים הוא קטן ביותר, כ-100 מתוך 1100. מתוך כך סביר להניח שגם בתי-ספר לרפואה גרופים בארץ באותה מתכונת לכל היותר יקלו במקצת על המצב הזה, אך לא יפתרוהו.
4. ילושה הם מקורות האספקה של רופאים בארץ:
- (1) שני בתי-הספר הקיימים הירושלמי ובתל-אביב. לפי מתכונתם הנוכחית יכשירו תוך שנתיים-שלוש כ-160 רופאים לשנה.

(2) עלייה מחוץ-לארץ. לפי נתחזית של הרשות לתכנון כוח אדם, על יסוד

עלייה של 30,000 נפש לשנה, יעלו כ-210 רופאים (כולל עולים, תורמים ארציים ותיירים שהתקשרו). יצויין כי שנת 1968 היתה שנה טובה במיוחד בעליית רופאים. בעלייה של כ-30,000 נפש היו 378 רופאים.

(3) חוזרים. מספר תלמידי רפואה ישראלים בחוץ-לארץ האפיק לצפות לינוב

ארצה עד סוף 1975 הוא בממוצע לפחות 100 לשנה. המספר הכללי של התלמידים הלומדים בחוץ-לארץ הוא 742, ובשלוש השנים האחרונות נחרבה מאד המספר והוא נמצא בעלייה מתמדת. המספרים הם: שנה ראשונה - 316, שנה שניה - 234, שנה שלישית - 145, בעוד שהמספרים לשלוש השנים רביעית, חמישית ושישית הם 23, 9, 15.

בטך הכל עשויים איפוא להתווסף כ-470 רופאים לשנה.

כנגד זה, מספר הרופאים העוזבים את השרות מכל הסיבות (תמותה, פרישה, ירידה וכו') הוא כ-150 לשנה. מספר זה מתישב גם עם החישוב המבוסס על המספר הכללי של הרופאים בארץ, כ-6000, וחוקפת פעילות ממוצעת של 40 שנה, כך שבממוצע עתידים לצאת מן השרות כ-150 רופאים לשנה.

אורך הנפסים לשרות על היוצאים ממנו יהיה, איפוא, בחמש השנים הבאות, כ-300 לשנה, אשר בעלייה של כ-30,000 נפש לשנה וריבוי טבעי של כ-60,000 - 50,000 נפש לשנה יקיים ואף ייטיב את הטיעור הקיים של רופאים - אוכלוסיה בארץ.

אבל, כאמור, אין בכך כדי לפתור את הבעיה המיוחדת של מחסור בסוגים מסוימים של רופאים.

5. שמענו עדות מפי יודעי דבר שלישם שמירה על הרמה הגבוהה של בתי-הספר לרפואה לי- מן הראוי להרחיב דרך קבע טעל להיקף של 80 - 90 תלמיד לשנה. בירושלים כבר הגיע בית הספר להיקף זה, ובתל-אביב הוא יגיע תוך שנתיים-שלוש. לפיכך, אין להמליץ על הרחבה גורפת דרך קבע של בתי-הספר הקיימים, אשר ממילא אינה זרומה כעת, כאמור, למילוי הצורך הכללי של הארץ ברופאים.

6. המסקנה העולה מכל האמור לעיל היא שאין כעת צורך בבתי-ספר חדשים לרפואה, כשם שאין צורך להרחיב מן היסוד את בתי-הספר הקיימים. ברם, מן הראוי יהיה לבחון את הפגיון מחדש כעבור זמן, נאמר אחרי 5 שנים, אם לא יחולו התפתחויות בלתי צפויות אשר יחייבו בחיבה מחודשת כזאת לפני כן.

אם וכאשר יהיה צורך בהרחבת הכסדה של רופאים בארץ מן ההגבלה ועד הסוף, עדיפה הדרך של הקמת בתי-ספר חדשים במרכזים העירוניים האחרים של הארץ, כמו חיפה ובאר-שב, אשר הדגש יושם בהם לחנך עד כמה שאפשר לרפואה כללית מודרנית, אך בלי לכפות הר כגיגית על הנוגדים כיבוד בסדרו של דבר עליהם למזור את דרכם ברפואה.

7. בינתיים צפה ונלחה, כאמור, בעניינם של תלמידי הרפואה שילבו בחוץ-לארץ, אשר צטרפו מעל לכל מידה בשלוש השנים האחרונות, והמעובדיים לעשות לפחות את שנות לימודיהם האחרונות בארץ. המאמץ הזאת עשויה להועיל לפרט ולכלל גם יחד, ואם כי לא ניתן לקימה במלואה, ניתן כברא לקימה באופן חלקי באמצעים כספיים קטנים יחסית, במסגרת בתי-הספר לרפואה הקיימים ובלי שיהיה צורך להקים בסביל כך בתי-ספר חדשים. כ-80% מהתלמידים לומדים באיטליה, מלדאת יודעי דבר רמת החינוך הרפואי בה אינו עומד על הגובה הדרוש, והשלמת חינוכם של אלה בארץ בטלות שנות הלימוד האחרונות עשויה להשלוח את רמתם במידה רבה ולמנוע השתקעות חלק מהם בחוץ-לארץ. השנים הללו הן השנים הקליניות, שאינן מצריכות תוספת סבכים וציוד, ורק לחנה הרבינית יהיה צורך בתוספת מסוימת כזאת. גם את ההוצאה ניתן לקיים ברובה הגדול בבתי-החולים האוניברסיטאיים המסובפים כבר לבתי הספר לרפואה הקיימים ושיט להוסיף עליהם בתי-חולים נחריים הראויים לכך.

8. נאמר ברוצה, כי בידי תלמידי רפואה ישראלים הלוטדים בחוץ-לארץ מצויים מכתבים רשמיים בהם הובטח להם, לפני שנסעו לחוץ לארץ, כי תינתן להם האפשרות לעשות את שנות לימודיהם האחרונות בארץ, והטענה היא שכעת מתנכרות הממשלה להבטחה זו.

יושב ראש הוועדה פנה בעניין זה לשרי האוצר, החינוך והבריאות וביקש לדעת רבדים מהווייתם. שר הבריאות ענה, כי לא ידוע לו דבר על התייבות כזאת, וגם מטעם שר האוצר הודיעו כי ככל הידוע להם מעולם לא ניתנה הבטחה כזאת. משר החינוך, שבמסגרת משרדו נועלת לשכת הסטודנטים, לא הצלחנו, לצערנו, לקבל תשובה, על אף פניות חוזרות ונשנות.

יהא צבר זה כאשר יהא, צבר סבורים כי לגופו של עניין מן הוויית לאפשר למספר אסונים של תלמידים כאלה להשלים את שנות לימודיהם האחרונות בארץ, לפיכך, הננו ממליצים לאפשר לכל אחד משני בתי-הספר לרפואה הקיימים בירושלים ובתל-אביב לקלוט, החל משנת הלימודים הבאה, עד 40 תלמידים חוזרים מוויץ לארץ המגיעים אז לשנת הלימוד הרביעית שלהם, בתנאים הבאים:

(1) זהו אמצעי זמני העשוי להתבטל עם הפחתת מספר התלמידים הלומדים רפואה בחוץ-לארץ, ואין פירושו הרחבת קבוצה של בוגר-הספר לרפואה הקיימים ולא כל שכן הגדלת מספר התלמידים בכיתות הפרי-קליניות מעל ל-90-80 לשנה בכל אחד מהם, פרט לתוספת אפשרית לא גדולה שיכולה להתבצע במסגרת הכיתות הקיימות ושאינה מצריכה הרחבת המבנים, הציוד והשרותים הקיימים.

(2) ההוראה וההדרכה צריכות להינתן בעיקר בבתי-החולים המסוגלים ואשר יסוגנו בצפון ובדרום.

(3) יש לשים את הדגש עד כמה שאפשר על חינוך רופאים כלליים במרחב המודרני.

(4) יש לשקול את האפשרות לדרוש מהתלמידים הללו שינתן להם לגמור את לימודיהם בארץ, שיתחייבו לשרת, אחרי גמר הלימודים וההתמחות, תקופת זמן מסוימת במקומות שאליהם יכווננו לפי הצורך.

9. בוכח החשש שהרובע ברועדה שמה לא יארת בית-הספר לרפואה בירושלים לקבל על עצמו את המשימה הזאת, בא יושב-ראש הרועדה בדברים עם פרופסור מגנס, דיקן בית-הספר, ונענה אחר-כך בכתב לאמור:

"אם הרועדה הציבורית שהגך עומד בראשה תמליץ, והממשלה

תחליט, שיש צורך - עד להרחבת בית הספר לרפואה בירושלים - לקבל כבר לשנת הלימודים תש"ל 40 סטודנטים ישראלים הלומדים בחוץ-לארץ, לשנה ד' אצלנו, נסכים להן בנכאי שיועמדו לרשותנו המשאבים הדרושים כדי לבצע את כל מה שכרוך בקליטתם; ואז נצטרך להודיע באיזו דרך אנו מתכוונים לבצע החלטה זו".

יחד עם זאת הביע הדיקן את הדעה - אשר בשללה לעיל על ידינו - כי דווקא הגדלת כושר הקליטה של בית-הספר לרפואה בירושלים מ-80 ל-120 תלמידים בכל מחזור היא הדרך הנכונה והרצויה.

(-) מ. פריבט, חבר

(-) צבי ברגזון, יושב ראש

(-) ש. רוזן, חבר

(-) פ. אפרתי, חבר

בתוקף היותו חברי הוצדה אשר מונחה לצירור סאליו ארפן הגדלה מספר

לומדי הרפואה בארץ הרינו להביא את מסקנותינו:

- א. אי-אפשר היום לקבל עובדות מדויקות על מספרי הרופאים הפעילים במקצוע הרפואה בארץ וידוע פחות על פרוגנזה משכונת לשנים הבאות. עם זאת מסתמנת דעה כללית ברורה שקיים מחסור ברופאים אשר קרוב לדאי ילך ויגדל בשנים הקרובות (ראה בספח מכתבו של ד"ר ח. שיבא לשופט בית-המשפט העליון מר צ. ברנזון).
- ב. יסונו עובדות שאין להתעלם מהן:
 1. חלוקת הרופאים לפי גיליים אינה נורמלית בהרצונו. רובם רבים הגיעו כבר לגיל הפרישה ורבים יגיעו בעתיד הקרוב - תוך שנבת-אחת יצאו ממעגל הרפואה מספר רב של רופאים.
 2. יש היום מחסור גדול של רופאים צעירים במרפאות ובבתי-חולים.
 3. בתי-החולים הנם understaffed, והרופאים כורעים אחת גמל העבודה והלחץ הבלתי-טובק של חולים הממלאים כל החלק מצבר לבית-קיבולה הנורמלי.
 4. כרגע נמצאים בבניה ובאגרון קרוב ל-4,000 מיטות מתוודאנה שוב כוחות צעירים.
 5. התפתחויות חדשות ברפואה ושדות עצולה חדשים אשר מהוסמים מדי יום ידרשו שוב כוחות צעירים.
 6. מספרי הרופאים הצוליים, ואלה שיגיעו ובאמת יסאור בארץ, הינו נביין על ביהוש, שאי אפשר להעריכו אפילו לא בקרוב.
 7. אל סזך כל האמור לעיל, ומבלי לנקוט במספרים מדויקים, אנו מהוכנעים שיש להגדיל את מספר לומדי הרפואה.
- ג. מספר גדול של סטודנטים ישראלים אשר מקבלים הקצבה ממשלוחית במטבח הרוץ לומדינו באירופה בעיקר באיטליה. צעירים אלה, חלקם צוליים להטמע בארצות בהם הבקוש לרופאים רב, ויולקס יחזרו ארצה ברמת יד. גמוכה. כאשר שליחים בשלהיים לפונוי הדומנות לחפש ולשכנע רופאים בארצות הגולה לשלות ארצה כדי למלא את הנוער, אנו מצוויים בראש וראשונה להחזיר את בנינו ולתת להם את האפשרות לקבל את ההשכלה הרפואית במולדתו.
- ד. דבר זה אפשרי בשווי דרכים. הגדלת בתי-הספר הקיימים, או הקמת בתי-ספר חדשים.

1. הגדלת בתי-הספר הקליניים, מעבר לגבול האופטימלי הנוכחי בין 80-100 תלמידים, תזרוז השקעות כספות במעבדות ובמוריות את אגו רוצים להמשיך בהוראה אינדיבידואלית ולא בהוראה המונית של התלמידים. ההוראה הקלינית הטובה דורשת פיזור סטודנטים בין בתי חולים רבים, כדי שבוסף על צפיפות החולים לא תוצר גם צפיפות של מחלמדות במחלקות, שהיא מעמסה לבלתי נשוא למורים ובעיקר לחולים, ותביא בדיעבד להורדת ומת הרפואה.
2. פתיחת בית-ספר חדש, באיזור עשיר בבתי-חולים ימנע את התקלה הנ"ל וישמש גורם מניע ומדרבן לרמה הרפואית בכל האיזור אליו ישתייך.
3. את הסטודנטים הלומדים בחו"ל יש להחזיר לפחות לשלוש שנות הלימוד האחרונות. משלוש שנים אלו הרי רק השנה הרביעית כרוכה בהוצאות מיוחדות, השנים הקליניות החמישית והשישית הוצאותיהן קטנות יחסית. ההוצאות לפתיחת שנים אלו במקום חדש או בבית ספר קיים, הן בסדר גודל דומה פחות או יותר.
4. לפי העדויות ששמענו בוועדה ערוכה חיפה לקבל כבר השנה 40 סטודנטים לשנה הרביעית, ושמענו מפי ראש העיר שהעיריה מקבלת על עצמה לשאת בנטל הכספי של השנה הזו.
5. אוניברסיטת תל-אביב, כדי לתת יד למשימה זו של החזרת סטודנטים ישראליים הביתה, גם היא מצדה תחליטה על מאמץ זורז לקבלת 40 סטודנטים לשנה ד'.
- ה. על סמך האמור לעיל אנו בדעה שיש להמליץ ולאשר לחיפה קבלת 40 הסטודנטים לשנה האקדמית תש"ל לשנה הרביעית של לימודי הרפואה, אשר ימשיכו לאחר מכן בחמישית ושישית תוך קבלת כל שנה של לפחות 40 סטודנטים חוזרים לשנה ד'. (ראוי לציין שבית-החולים הממשלתי רמב"ם בחיפה מטרבף לבית-הספר לרפואה בירושלים כזה 6 שנים ועוסק בהוראת סטודנטים של שנה החמישית במשך כל אותם השנים). מפניו זו של סטודנטים ישראליים כרונתה היא גם לשמך התחלה לפיתוח בית ספר לרפואה שלישי על כל שנות הלימודים, באיזור של בתי-חולים רבים ומסודר. האקדמאיים בעלי רמה גבוהה. והזמינה של בית-ספר של שנים 4-6 לבית-ספר שלם תיעשה בהדרגה, תוך התבססות על מחלקות מדעי היסוד של והמניון והמכון האוניברסיטאי בחיפה.

ו. דעתנו היא, שבית-ספר זה חייב להיות עצמאי מתחילתו.

1. אנו טוללים שיטת החלוקה באשר מבחינה כספית אין בה חסרון.

2. הנסיון בארץ לימד שסיסת המלווה טומנת בחובה את הסכנה של בלימת

המוסד המתפתח.

ז. לאור הצרכים ברופאים, ולאור הצרכים המקומיים להעשרת אוכלוסייה מתרבה

באיזור פיתוח על-ידי כוחות אקדמיים, אנו ממליצים על הכרזה עקרונית

של הקמת בית-ספר לרפואה רביעי בבאר-שבע, כאשר עיתוי המעלול בתוך

בדיון נוסף. הובעה גם הסברה על-ידי אחד החתומים משה (פרופ' א' דה-פריט)

שבחכנה באותה, תהיה אוניברסיטת באר-שבע מוכשרת לפתוח לימודי שנה א'

בסתיו 1970.

חבר (-) ד. ארליך,

חבר (-) א. דה-פריט,

חבר (-) ח. שיבא,

20.5.69

ב ס פ ח

בית החולים הממשלתי תל-השומר

תל-השומר, סו' בטיוח חסכ"ט
1 ביוני 1969

לכבוד
השופט העליון מר צבי ברבזון,
בית המשפט העליון,
ירושלים.

כבוד השופט,

אני מרשה לי בעקבות דר' גורליך, אבל ללא הזדהות מלאה עם מהלך מחשבתו, להעלות על הגיר כמה מן הרעיונות אשר הוצגו אותי לגבי יצירת דסה בנושאים בהם דנה ועדתך, שיש לי הכבוד להיות אחד מחבריה.

אני מחלק את הנושא לשלושה:

1. האם נחוצים רופאים יותו מאשר אפשר ליצר בירושלים ובתל-אביב ?
2. האם עדיפה דרך יצירתם בארץ על זו הפתוחה לישראלים בחו"ל ?
3. האם יש לנו אפשרות כלכלית לענות לצרכי הכנת רופאים די כדי צרכי המדינה מתוצרת הארץ ?

נזון לי להתחיל בתשובה על התאלה השלישית כי אז גם לך וגם למסרדי-האוצר והבריאות הדיון בנושא יעשה ללא הוויגסות לדאגה חמורה לגבי האספקה הכספית של הבעיה.

שרותי בריאות באנגליה הירו בשנת 1950 4% מן התוצר הלאומי ועלו עד 5% בשנת 1967. בארץ הם מהווים 8% !!! ז"א הארץ מוציאה על בריאות בערך 3/4 מיליארד ל"י לשנה אם לא יותר. הסיבה ליוקר זה הוא בהרגלי השם היהודי; בחלק לא מבוטל בשמה שהשתרשה בארץ של בטרות בריאות ז"א התשלום ניתן לפני השימוש בשרות ולא אחריו. הסיבה השלישית, והיא אינה מבוססת כלל וכלל, היא באכות הבלתי מבוקרת והחת-ממוצעת של הרופא הישראלי כפי שהעלו ארנון כסא גליט של קבוץ גלויות (אפילו גולת אשכנז!).

המאמצים לרדת באחוז הנבלע על-ידי שרות הבריאות נאסר ל-6% מן התוצר הלאומי יוכל לתת כמובן חסכון של 25% מכלל ההוצאה הצרכנית ז"א חסכון פרטנציאלי של 200 מיליון ל"י. לא הצעתי החוואה עם אנגליה בגלל הגורם "היהודי" אולם השמה של השרות והאכות של המשרתים, מכויעים אם אזקוף על אכות המשרתים וק רבע מן החסכון הצפוי, הרי הס"ה יהיה 50 מיליון ל"י לשנה.

ב ס פ ח

בית החולים הממשלתי תל-השומר

תל-השומר, סר' בטיון תשכ"ח
1 ביוני 1969

לכבוד
השופט העליון סר צבי ברנדון,
בית המשפט העליון,
ירושלים.

כבוד השופט,

אני מרשה לי בעקבות דר' גורליך, אבל ללא הזדהות מלאה עם מהלך מחשבתו, להעלות על הציר כמה מן הרעיונות אשר הונחו אותי לגבי יצירת דנה בנושאים בהם דנה ועדתך, שיש לי הכבוד להיות אחד מחבריה.

אני מחלק את הנושא לשלושה:

1. האם נחוצים רופאים יותרי מאשר אפשר ליצר בירושלים ובתל-אביב ?
2. האם עדיפה דרך יצירתם בארץ על זו הפתוחה לישראלים בחו"ל ?
3. האם יש לנו אפשרות כלכלית לענות לצרכי הכנת רופאים די כדי צרכי המדינה מתוצרת הארץ ?

נוח לי להתחיל בתשובה על השאלה השלישית כי אז גם לך וגם למפרדי-האוצר והבריאות הדיון בנושא יעשה ללא הוויגסות לדאגת חמורו לגבי האספקס הכספי של הבעיה.

שרותי בריאות באנגליה הירד בשנת 1950 4% מן התוצר הלאומי ועלו עד 5% בשנת 1967. בארץ הם מהווים 8% !!! ז"א הארץ מוציאה על בריאות בערך 3/4 מיליארד ל"י לשנה אם לא יותר. הסיבה ליוקר זה הוא בהרגלי השם היהודי; בחלק לא מבוטל בשטה שהשתרשה בארץ של בטוח בריאות ז"א התשלום ניתן לפני השימוש בשרות ולא אחריו. הסיבה השלישית, והיא אינה מבוטלת כלל וכלל, היא באכות הבלתי מבוקרת והתת-ממוצעת של הרופא הישראלי כפי שהעלו אדונו כמה גלים של קבוץ גלויות (אפילו גולת אשכנז!).

המאמצים לרדת באחוז הנבלע על-ידי שרות הבריאות נאסר ל-6% מן התוצר הלאומי יוכל לתת כמובן הסכון של 25% מכלל ההוצאה הנזכרת ז"א הסכון פוטנציאלי של 200 מיליון ל"י. לא הצעתי החזאה עם אנגליה בגלל הגורם "היהודי" אולם השטה של השרות והאכות של המשרתיים, מכוייפים אם אזקוף על אכות המשרתיים רק רבע מן החסכון הצפוי, הרי הס"ה יהיה 50 מיליון ל"י לסנה.

אני משוכנע שאם כעבור 10 שנים רוב הרופאים המטרתים או האוכלוסיה יהיו חניכי הארץ ולא רק ילדיה אנו עשויים להתקרב לדרגת חסכון זאת (ובכך עניתי גם בחלק לשאלה מספר שנים מלבד המומחה של השארת הבנים בארץ בטבע קצרת לימודיהם).

כעת אענה לשאלה א': ציינתי את מיטב הכרתי שאפילו רק עבוד המחלקות העומדות להפתח ואשר קיימות כבר בבתי החולים בין 1969 ועד 1979, בזדקק, לבתי חולים לבד, כרופאי בית (אחד למחלקה לשנה) בס"ה 350 רופאים לשנה. עם פליטתם של אלה יוצר הקדר של רופאים לרפואה מרפאה; ופיזורנו לפי המבנה של השרות בעת ההיא. אולם אנו זקוקים, מלבד לבתי חולים, להרבה רופאים בוססים לרפואה תעשייתית אם עלינו באמת ליהפך לארץ תעשייתית בעיקר בתחום הכימיה; אנו זקוקים לרופאים לתעשייה הפרמצבטית כעדיין אינה ראויה להקרא בשם זה כי היא אינה מהווה עדיין גורם מכריע באזרון המסחרי של המדינה. אבל בהולט יש כאן פרטנציאל החלוי אך רויק בבו, אפילו חרט לא יפריע לתעשייה זאת אם בגלה תרופות, כי הערבים כידוע משתמשים לא רק בסלברזן של אהרליך, בפניצילין של חו, בסטרפטומיצין של וקסמן אלא גם בוקצינה נגד שתוק ילדים של יונה סלק ושל א. סיביין.

והפנברייטן של ביצ'ט מכניס לאנגליה יותר דולרים מאשר כל ההדרים לישראל ואילו הפנברייטין היה פנ-ישראליין (וזה היה אפשרי כי פרופסור חן רצה לעבוד אצנו ובחל רובין בהוכחת פניצילינים סינטיטיים עוד בשנת 1951-1952 ולא נתנו לבו ידעציו של שר האוצר דאז לונגסט לתחום הזה) היה חומר אחד זה בותן כה הרבה ימו כל תעשיית היהלומים או ענף ההדרים. והמוח היהודי עדיין לא אבד מאובו ולא פסח גם על ישראל; ומספיק להתבררן בטויצריה בה גייגי (ד.ד.ט.), איבה, לה-רוש וסנדורץ מכניטיים יותר מטבע חוץ לתויצריה מאשר תעשיית המעובייה. אני מצריך שהענף הזה יוכל יחד עם הרפואה התעשייתית, האווירית והחללית להזדקק לעוד 50 רופאים לשנה ז"א אני בא למסקנה שהמספר חל 400 אינו מוגזם.

איך למלא מספר זה ?

ירושליות ותל-אביב עם קליטת עולים שלא גמרו את לימודיהם ביחוד: 200.

חיפה: מישראלית חוזרים ראח"כ כאלה המתחילים כאן בשלב ראשון 40. לשנה ראח"כ 60. באר-שבוע: בהתחלה 25 לשנה ובמשך השנים עליות עד 40, זה יתן 300 וכמאה להתאיר למסחק החפני של העלייה.

בכדי שלא יהיה פיזור בלתי רציונלי של הרופאים יש להגדיל עדי 50% בכל

בית-ספר את מספר העתודאים ובבאר-שבוע 2/3 עתודאים. זה יתן ביחוד עד 150 עתודאים אשר חיוניים לתת מרות לאומי של 48 חודש מרות צבאי ועוד שנה תמורת דחית

הגיוס בסמוכה שנית לצורך השכלה אקדמית. 48 חודש אלה יכולים להתחלק בין צו"כ צה"ל, הכפר והספר וצרכי ממשלת ישראל למתן עזרה למרצות יזידותיות אשר לא יזכרו לסרת את עצמן לפחות במסך דור אחד נוסף אם לא להרבה יותר מכך.

מפני שהיגוד גבוה, בעיקר במקצוע כה אוטיליטרי כמו רפואה, הוא מונע מדינה מודרנית על כל תאיה, יש להסיל על הגופים המוניציפאליים לוחאגד לצורך היגוד גבוה ובמסוי מודרג על בעלי יכולת (בעלי בתים, בעלי מתעלים וכיו"ב) המהווים סיכון בריאותי רציני בזיהום מים, אויר, מזון ואפילו קרקע, להסתתף בהכנת דור רופאים אשר יענו לצרכים של חברה אורבניסטית מודרנית.

אני מתאר לי לכן שלמסל בתל-אביב ובנתיבה, בת-ים, גבעתיים, חולון, נתניה רמת-גן ובני-ברק; בחיפה ובנתיבה, העיריות העסירות תחויבנה לשאת ב-25% מהוצאות ההיגוד לרופאים בהתאם למספרי בני אותה עיר הלוודיט. 15% קופות החולים המנהלות במיטריז מן התוצר, 10% מחכר לימוד ו-50% מקופת האוצר של המדינה.

אני מערכנע שהעם היה מקבל בהתלהבות הצעה כזאת באשר לא דק היסוב יהנה מרפואה יותר טובה ואף יותר זולה גיחס לזאת הניחבת על-ידי קרב רב של רופאים, אלא גם אחד העצפים העיקריים של הכנסת מסבב קשה למדינה, החיירות היתה יכולה להתפתח לענף של תיירות רפואית כמו זאת של נויצריה בעבר של מעינות מרפא בצ'כיה בקרימאה ואפילו בארה"ב.

בכבוד רב,
מכבודך ומוקיורך,

(-)

דר' ח. שיבא
מנהל בית החולים

העתק: לח"כ ט. רוזן
לפרופ' אהרליך
לפרופ' אפרתי
לפרופ' דה-פריס
לפרופ' פריבס

דיון וחשבון

לכבוד
שר הבריאות
מר ישראל ברזילי

כבוד השר,

ביום 22 בדצמבר 1968 שיגרת לנו כתבי מינוי בזו הלשון:

"הנני למנותכם לכהן כוועדה ציבורית אשר תבחון ותגבש המלצות בשתי הסוגיות

הבאות:

1. במסגרת המאמצים להגדלת מספר הרופאים במדינה בשנים הבאות, האם רצוי להגדיל את ההיקף ולהרבות יכולת קליטתם של בתי-הספר לרפואה, הקיימים ? אם כן, באיזה תנאים ?

2. אם המגמה הרצויה של הגדלת מספר הרופאים לא מוצאת פתרון במסגרת התשובה לשאלה 1, האם יש להקים בית-ספר שליטי לרפואה ? אם כן, היכן יש להקים את בית-הספר הנוסף, בחיפה, בבאר-שבע או במקום אחר ומתי יש לפתוח אותו ?".

כחברי הוועדה מוזנו:

מר צ. ברנזון (יו"ר), שופט בית-המשפט העליון.

פרופ' פ. אפרתי, מנהל המחלקה הפנימית, ביה"ח קפלן, רחובות.

פרופ' ד. ארליך, מנהל המחלקה הכירורגית, ביה"ח רמב"ם, חיפה.

פרופ' א. דה פריס, רקטור האוניברסיטה של תל-אביב.

פרופ' מ. פריבט, סגן נשיא האוניברסיטה העברית, ירושלים.

מר ש. רוזן, חבר כנסת, יו"ר ועדת הסדרות, הכנסת.

פרופ' ח. שיבא, סגן נשיא האוניברסיטה של תל-אביב.

לדאבונו לא יכלה הוועדה לעמוד במטען שבר נתבקשה להגיש את המלצותיה, הנינו

סוף אפריל, מאחר שהחלה בעבודתה רק בחודש פברואר 1969 - ואתן הטליחה.

הוועדה התכנסה בראשונה ביום 10.2.69. באותה ישיבה הוחלט בין היתר לפנות

למספר מוסדות וגופים ולבקש מהם חוות-דעת בנדון; כן פורסמו בתוצות היומית

מודעות שבהן הוזמנו הנוגעים והמעוניינים בדבר להביע את דעתם ולהציע את הצעותיהם.

בסך הכל היו לפני חברי הוועדה סקירות, תזכירים, מכתבים ופניות מן הגופים

הפורטים דלקמן:

משרד האוצר, אגף התקציבים.

דר' ר. דז'בין, מנכ"ל משרד הבריאות.

פרופ' י. מגנס, דיקן, הפקולטה לרפואה, ירושלים.

פרופ' ש. גיטר, דיקן, הפקולטה לרפואה, תל-אביב.

מר אלכסנדר גולדברג, נשיא המכניון, חיפה.

מר ר. טוביהו, יו"ר הנהלת המכון להשכלה גבוהה בנגב.

פרופ' ח. מלויצקי, יו"ר הוועדה המדעית של ההסתדרות הרפואית בישראל.

פרופ' ק.י. מן, המנהל הכללי, ה.מ. הדסה.

דר' ה. דורון - מר מ. טורוקה, מרכז קופת חולים.

פרופ' י. גיליס, יו"ר הוועד לייטוד אוניברסיטת הנגב.

מר אבא חושי ז"ל, ראש עיריית חיפה.

מר אליהו בארי, ראש עיריית באר-שבע.

דר' מ. לזר, מנהל ביה"ח רמב"ם, חיפה.

דר' ל. רובוטניק, מנהל ביה"ח הממשלתי, צפת.

דר' אייזנהורן, מנהל ביה"ח הממשלתי, בהריה.

בתקבלו גם מספר מכתבים מאת סטודנטים ישראלים באיטליה ומאת אזרחים

יבית בארץ. כן היו לפני חברי הוועדה:

תחזית היצע רופאים לשנים 72-1968 (חנוך סמית, משרד העבודה).

נתונים על סטודנטים לרפואה הלומדים בחו"ל (לשכת האקדמאים, שירות זהעסוקה).

נתונים על עליית רופאים בשנים האחרונות (טוכנות היהודית).

הוועדה קיימה עשר ישיבות, כשכל אחת מהן נמשכה שעתיים וחצי עד שלוש שעות

מסגרת זו שמעה, על פי הזמנתה, עדויות של הגופים והאישים הבאים (לפי סדר

יובולוגי):

י'פ' ק.י. מן, מנכ"ל, ה.מ. הדסה.

ח. דורון, יו"ר המחלקה המדיצינית, מרכז קופת-חולים.

זלחת מטעם עיריית באר-שבע (מר א. בארי, ראש העירייה; מר ז. זריזי, סגן ראש

עירייה; מר ד. הרפז, חבר הנהלת העירייה).

ר. דז'בין, מנכ"ל משרד הבריאות.

זלחת מטעם הוועדה הבינמחוזית בדרום ובנגב להקמת בית-ספר לרפואה (מר גדעון בן

וראל, יו"ר הוועדה הבינמחוזית; דר' שטרן, מנהל ביה"ח המרכזי בנגב; דר'

רק ודר' מוזס מביה"ח המחוזי בנגב; דר' שכטר, מנהל המכון לחקר הנגב; דר'

וואש ועדיה, מנהל מכון וולקבי לחקר החקלאות).

ושלחת מטעם המכון להשכלה גבוהה בנגב (מר ד. טוביהו, יו"ר המכון; פרופ' חנני, יקן ביה"ס לסכנולוגיה; מר א. טרוסי, סגן מנהל, הקריה למחקר גרעיני בדימונה; מר בן אמות, מנכ"ל, המכון להשכלה גבוהה; השופט אלקיים, חבר הנהלת המכון; מר א. לבנה, האחראי ללימודי הביולוגיה במכון).

משלחת מטעם עיריית חיפה והטכניון (מר פלימן, ראש עיריית חיפה; מר א. גולדברג, שיא הטכניון; פרופ' י. אבי-דור, הטכניון; פרופ' ד. קרני, הטכניון; פרופ' א. פרץ, ביה"ח רמב"ם, חיפה; דר' ד. דינגוס, ביה"ח רוטשילד, חיפה).

פרופ' מ. רחמילניץ, מנהל המחלקה הפנימית, המרכז הרפואי הדסה, ירושלים.

דיוני הוועדה התרכזו בכמה נקודות מוקד, בהתאם למפורט בכתב המינורי, אך גם זאת היו מורגשים בחומר שהוגש בכתב, בעדויות בעל-פה ובמהלך הדיונים הלחצים ציבוריים בדבר הקמת בית-ספר נוסף לרפואה בעתיד הקרוב - ומיקומו.

קשת רחבה של דעות ומחשבות, הצעות ותוכניות מנומקות הועלו לדיון בוועדה. שם פיתוח הנגב הוצע לפתוח בית-ספר לרפואה בבאר-שבע בלבד אשר הודות לתוכנית ימודים מיוחדת ובגלל מחק המקום יספק רופאי משפחה הדרושים במיוחד באזור זה; עומת זאת הועלתה תוכנית אחרת אשר לפיה הבשילו בחיפה, ובה בלבד, התנאים במידה זאת שניתן ואף צריך לפתוח עוד השנה בית-ספר לרפואה. תוכנית אחרת מביאה חשבון תוספת של 400 רופאים לשנה והצורך לפתוח בחי-ספר הן בחיפה והן בבאר-שבע. מסגרת תוכנית זאת בכללים 150 שתודאים אשר במסגרת שירות חובה עשויים להיות וצבים בכפר ובספר (ואף במסגרת הסיוע הטכני הישראלי מעבר לים), ובכך לפתור ת בעית המחסור ברופאי משפחה. מאידך, הוצע לא לייסד במלב זה בית-ספר חדש להרחיב את כושר הקליטה של הכיתות בבתי-הספר הקיימים, והיו שהעריעו בגד מגמת רחבת הכיתות וגם שללו את האפשרות של פתיחת בית-ספר נוסף.

המצב המיוחד במינו שכאילו קיים מחסור ברופאים או שמושמצות תלונות על חסור ברופאים במדינה שבה מצוי לכל הדעות השיעור הגבוה ביותר של רופאים יחס לאוכלוסייה - מצב זה לא התהווה עתה ויש לו כבר היסטוריה. התלונות על חסור ברופאים ועל הקשיים הגוברים במילוי משרות של רופאים במוסדות הרפואה זונים הושמעו מזמן לזמן. אשר על כן מינה סגן שר הבריאות דאז, בספטמבר 196, ועדה שעליה הוטל לברר את אמצעי קיימים מחסור ברופאים בארץ, מה היקפו זה המדיניות שיש לבקוט בה בשם זה לקראת העתיד. אותה ועדה (בהחב פרופסורים בקי, דרייפוס ופריבט, דר' אבס ודר' לבל מקופת-חולים, דר' מאיר יר' הלוי ממשרד הבריאות) עשתה עבודה יסודית במשך שנה ומעלה, ופרסמה דו"ח

זפורט' שבו היא מגיעה לידי מטקנה כי אין לדבר באופן כללי על מחסור ברופאים
בישראל. הרגשת המחסור, לדעת הועדה, היא תוצאה של גורמים שונים כגון כפילויות,
זיצול, בזבוז כוח אדם ואמצעים בארגון הנוכחי של שירותי הבריאות בארץ;
זימוש רב בשירותים רפואיים מצד האוכלוסיה; התמחות יתירה של רופאים בשירות
רפואי; החלוקה הגיאוגרפית של הרופאים וכיוצא באלה גורמים המשפיעים על
מצב הפאראדוקסלי שנתהווה - "מחסור תוך שפע".

במרץ 1969 פירסמה הרשות לתכנון כח אדם במשרד העבודה סקר בדבר הערכת
צורך בהרחבת ההכשרה ברופאים בישראל לקראת שנת 1980. בסקר מובאים ממצאים
ביס הקשורים בתחזית זו ונתוחים של הגורמים העשויים להשפיע על המצב ומסקת
ו המסקנה הבאה:

"כדי לשמור על האיזון הנוכחי בין מספר הרופאים החולים בחוצה עליה ממוצעת
ל 160 רופאים לשנה, בתנאים של 30,000 עולים לשנה, 130 רופאים בתנאי עליה של
15,000 נפש לשנה - תוך בלימת תפוקת בתי-הספר לרפואה הנוכחיים ל-170 בוגרים
שנה בשנים 1973/80".

גם הועדה שלנו נתנה את דעתה על המרכיבים השונים הגורמים, או לא גורמים,
מחסור ברופאים, היינו האחוז הגבוה של רופאים קשישים (בגיל מחים ומעלה) בקרב
רופאים בארץ בכלל ובקרב רופאי קופת חולים בפרט; תופעת "בריחת המומות" בקרב
וגרי בתי-הספר לרפואה בארץ, היינו יצוא רופאים אשר חינכו של כל אחד מהם
ולה למדינה כ-100,000 ל"י; הנתונים על עליית רופאים בשנים האחרונות ותחזית
היצע בשנים הבאות; וכיוצא באלה גורמים המשפיעים על היקפה והרכבה של
וכלוסיית הרופאים בארץ.

בהקשר זה ציינו דר' ה. דורון ומר מ. טורוקה ממרכז קופת-חולים בעדותם
כתב כי "ללא רפואה כללית ורפואה משפחתית צפויה התמוטטות של הרפואה הציבורית
ארץ". קופת-חולים מעסיקה 2,700 רופאים מהם 2,100 במרפאות. דר' דורון הצביע
ל כך שבמרפאות חסרים 10% מהרופאים הדרושים על פי התקן (ואילו בבתי-החולים של
קפת חולים 3.3% בלבד). למעלה מ-20% של הרופאים במרפאות הם מעל לגיל 65
אילו 30% מתוך רופאי המרפאות יגיעו לגיל הפרישה (65) בעשור הבא.

הועדה עיינה בנתונים ובעדויות שהובאו בפניה בנדון ושמה לב לעובדה הבלתי
זורעת כי זה שנים רבות עומדת מדינת ישראל בראש רשימת המדינות באשר ליחס
ין מספר הרופאים לאוכלוסיה (מספר הנפשות לרופא בארץ מגיע למחצית השיעור
צוי בארצות המפותחות).

לפי הנתחזית של הרשות ^{לתכנון} במשרד העבודה אין להניח כי מספר הרופאים בארץ ישתנה בעשור הבא, אם מביאים בחשבון את גידולה הטבעי של אוכלוסיית ישראל ואת ממדי העליה הזוכחית, את בוגרי בתי-הספר לרפואה הקיימים בארץ, את הרופאים העתידיים לבוא כעולים, את ממדי התמותה של הרופאים ואת מספר העורשים מן העבודה הרפואית.

לפיכך הגענו לכלל דעה, כי אין לדבר על מחסור ריאלי ברופאים. המחסור האמיתי הוא בהתמחויות מטריות ובראש וראשונה ברופאים כלליים. לא בלבד שאין מחסור כולל ברופאים, גם המחסור בתחומים מסויימים לא היה קיים לולא הפיצול כשירוגי ברפואה לפי המבנה הקיים. תועד הפועל של המועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית בישראל שהצביע על כך אף הוסיף כי במקצועות שונים קיים בארץ עודף השוואה למצב בארצות המפותחות ביותר בעולם, אפילו מביאים בחשבון את העובדה כי אחוז גיכר למדי של הרופאים הכלליים כבעלי רשיון לעסוק ברפואה בארץ הם עבסיונרים או אנשי המינהל הרפואי, בעדרים או רופאים אחרים שאינם עוסקים ברפואה. זמחר כי התוספת הצפויה של רופאים, המורכבת מבוגרים של שני בתי-הספר הקיימים, זבוגרים החוזרים מחו"ל וכן הרופאים העולים, הוא 250 - 350 רופאים לשנה, ובכך ניתן לקיים את היחס המספכי הזוכחי בין כלל הרופאים לאוכלוסייה.

לפי סיכומי מחלקת העליה של הטוכנות היהודית ויה מספר הרופאים שהגיעו
 ורצה בשנים האחרונות כדלקמן:

<u>שנה</u>	<u>מספר הרופאים</u>
1965	217
1966	135
1967	159
1968	378

מספרים אלה כוללים תושבים ארציים ותיירים שהשתקעו. על כל פנים הופך
 כי אפילו בשנים של עליה דלה לא יוד מספר הרופאים - עולים מתחת ל-100.

נוכח ההסכמה הכללית כי המחסור הריאלי הוא ברופאי משפחה צעירים, הקדישה
 ודענו שימת לב רבה לעובדה זו. הודגש כי הנסיה להתמחות היא תופעה כללית
 וקיימת ואף בזבת בכל המדינות וכי אין כל אפשרות לעצור או לשנות התפתחות זו -
 רופא הכללי כפי שהיה ידוע עוד לפני חמישים שנה שבק חיים לכל חי. אשר למחסור
 וקיים ברופאי משפחה צעירים לא היו חילוקי דעות בקרב חברי הועדה, כאמור, והובעה
 דעה שאילו ניתן היה להבטיח כי בוגרי בית ספר מליטי טיקום, אמנם יפנו לרפואה

משפחתית, למרפאות, לכפר ולספר ויחסלו על-ידי כך את המחסור הריאלי הקיים במדינה - אזי מוצדק היה לחייב הקמת בית-ספר כזה שימשש לתכלית מפורשת זו. ברם, תוך הדיונים נתברר כי מגמה זו היא בגדר משאלה בלבד.

צויין כי לשט מציאת פתרון לבעיית רופאי המשפחה יש לארגן מחוש את שרותי הבריאות על-פי חלוקה אזורית, עם מרכז רפואי בעל רמה נאותה בכל אזור ואזור, כשהרופאים המועסקים באזור משרתים ברוסציה גם בבית-החולים ובמרפאות. הועלתה גם המחשבה של בית-ספר לרפואה עם מגמה מפורשת להפקת רופאי משפחה (באר-שבע). יו"ר המחלקה המדיצינית של מרכז קופת-חולים הציע שבבית-הספר בבאר-שבע יינתן מקום נכבד לרפואה הקהילתית בכל מערכת הלימודים, מתוכנית הלימודים הכלול רק חמש שנות לימוד אך לעומת זאת שתי שנות התמחות אשר אחת מהן תהיה בתחום הרפואה המשפחתית במרפאה מוכרת באזור הנגב. יתר הדוברים למען הקמת בית-ספר לרפואה בבאר-שבע התנגדו, לעומת זאת, בתוקף להקמת "בית ספר לרפואה מטוג ב". חברי הועדה, למרות היותם עדיין מאד לצורך החינוכי ברופאי משפחה, הטיקו שעל-פי הנסיון אין ביסוס מציאותי לציפיה שבתנאים הקיימים ניתן יהיה לייסד בית-ספר לרפואה עם מגמה מפורשת לרפואה משפחתית וקהילתית.

5. בדיוני הועדה מורגש היה הלחץ של העבודה כי קרוב ל-800 סטודנטים לרפואה לומדים עתה בחו"ל. לפי מספרים בדוקים אך לא סופיים שנחקבלו מאת הלסכה לעובדים אקדמאיים, שירות התעטוקה, משרד העבודה, היה המצב בשנת הלימודים הבוכחית כדלקמן:

מספר תלמידי הרפואה בחו"ל מגיע ל-742, לפי חלוקת הארצות הבאות:

580	איטליה
(391	מאלה הבולוניה
70	אוסטריה
35	צרפת
18	גרמניה
18	בלגיה
<u>742</u>	

לפי שנת הלימודים החלוקה היא כדלקמן:

316	שנה ראשונה
234	שנה שניה
145	שנה שלישית
23	שנה רביעית
9	שנה חמישית
<u>15</u>	שנה שישית
742	

השיטה הנהוגה בשני בתי-הספר בארץ אמנם מבטיחה הכשרה אינחצטיבית ורמה גבוהה של המתלמידים, אך לעומת זאת היא שוללת ממאות מועמדים בעלי כישורים טובים את הכניסה ללימודים בארץ. צויין העורל שנעשה לצעירים מוכשרים אלה, ליוצאי צבא, לסטודנטים שהגיעו ארצה ערב מלחמת ששת הימים כדי למלא את חובתם, והרבעה החרדה כי חלק מסטודנטים אלה עלולים להתקשר עם סביבתם החדשה ולהשתקע בה. יוצא איפוא כי בזמן שנעשים מאמצים גדולים להעלות רופאים ארצה מכל קצות תבל, בהוצאות כספיות בלכרות לקליטתם, עלולה והדינה להפסיד צעירים מוכשרים ילידי הארץ.

לעומת זאת נתברר כי מספר המועמדים ללימוד הרפואה עלה עם ההיצע והאפשרויות המוצעות; הרבעה הדעה כי על פי הנסיון עלולה פתיחת בית-ספר שלישי או רביעי להביא בעקבותיה לעליה פרופורציונלית במספר המתדפקים על שערי בתי-הספר לרפואה בארץ.

6. במסר לועדה על החלטתה של אוניברסיטת תל-אביב לקלוט בשנה הבאה 40 סטודנטים חוזרים בשנה ד' וכך על התכנית של האוניברסיטה העברית בירושלים להרחיב תוך 5 שנים את כושר הקליטה של כיתות בית-הספר לרפואה בירושלים עד ל-120 סטודנטים בכיתה. מובן שכל הרחבה כזאת כרוכה בצורך לבנות מעבדות חדשות, להגביר את כוח-האדם בהוראה, תקציים וכד'. כן שמענו מפי מר פלימן, ראש עיריית חיפה, כי העירייה החליטה לפתוח בשנת הלימודים הקרובה, בשיתוף עם הסכניון בחיפה, בית-ספר לרפואה במסגרת הסכניון האוניברסיטאי של חיפה, אשר בשנתו הראשונה יקבל 40 תלמידים מחו"ל לכיתה ד'. העירייה הקציבה 250,000 ל"י לעשיית ההכנות הדרושות לכך, ואף שלחה שליחים לחוץ-לארץ לרישום התלמידים, והיא מוכנה להתזק על חשבונה את בית-הספר בשנה הראשונה לקיומו. לדעת העוסקים בכך אין הגדל גדול בין ההוצאה הדרושה להרחבת כיתות בבית-ספר קיים לבין ההוצאה הדרושה לפתיחת כיפה כזאת בבית-ספר חדש.

7. טיעונים הרבה נשמעו בוועדה אשר לתנאים הקיילמים לשם הקמת בתי-ספר לרפואה בחיפה גבבאר-שבע. הובאו ראיות וצחונות על התשתית במדעי היסוד הקיימת במקומות אלה, על מתקני מעבדה ואפשרויות קליניות, כוח-אדם להוראה והישגי מחקר, מספר המיסות לאישפוז ושרותי עזר, תקציים ושירותים וכו'.

הטוענים לצורך בהקמת בית-ספר נוסף או בתי-ספר נוספים הצביעו על השלכות המעמד האוניברסיטאי על דמת שירותי הרפואה באזור ועל הצורך בפזזור המרכזים

הרפואיים כדי למנוע אי שוויון ברמת השירות הרפואי באזורים השונים של הארץ. הטוענים הסתמכו בין היתר על התכופה הרצויה לפיתוח האזורים ופיזור האוכלוסיה, הצרכים הצבאיים, הצרכים העשויים להתעורר עם הכרעת גורל השטחים, שיגור רופאים ישראליים לארצות המפתחות במסגרת השיתוף הבינלאומי מטעם משרד החוץ, וכו'. כלפי טיעונים אלה הושמעו הסתייגויות. הועד הפועל של המועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית בישראל קובע כי "הן בצפון הארץ והן בדרומה נמצאים בתי-חולים משוכללים עם צוות מנהלי מחלקות ורופאים ראשיים היכולים בהחלט לשמש צוות אקדמי של בית ספר לרפואה", וכי "אפשר להבין לשאיפה לרתום את הכוח הזה לפעילות קונסטרוקטיבית במסגרת בתי-הספר לרפואה". יחד עם זאת מוסיף הוא ואומר: "בשלב הנוכחי, אפשר ואף רצוי לבצל את הכוחות החשובים האלה על-ידי סינוף, הלכה למעשה, של אותם בתי-חולים אל בתי-הספר לרפואה הקיימים, כלומר שבשנים הקליניות ילמדו חלק מהתלמידים בבתי-חולים אלה. על-ידי כך ירכשו המוסדות הללו באופן הדרגתי את הנסיון הדרוש להוראה ברפואה קלינית וכשיגיע המצב ליסוד בתי-ספר חדשים עצמאיים יוכלו לקבל על עצמם את התפקיד הזה ביתר יעילות".

גם פרופ' מן שולל ייסוד בית-ספר לרפואה שלישי בשלב זה וקובע: "במידה והשיקולים להחלטה זו הם מקצועיים בלבד, אין לו כל טפק שמדינת ישראל אינה זקוקה לבתי ספר נוספים לרפואה".

הדיקנים של שני בתי-הספר לרפואה הקיימים חלוקים בדעותיהם: בעוד פרופ' גיטר, הדיקן של בית-הספר בתל-אביב, בדעה כי אין מנוס מוקמת בית-ספר שלישי ובעוד מספר שנים - בית ספר רביעי, וזאת מפאת המחסור ברופאים בארץ והצורך להוסיף משקל ורמה למרכזים הרפואיים בארץ, אחד בצפון ואחד בדרום; שולל פרופ' מגנט, הדיקן של בית-הספר הירושלמי, את הצורך בבית-ספר שלישי, ומוסיף: "אם משום מה תפול ההחלטה שיש להגדיל את מספר הרופאים בארץ... הרי הפתרון ההגיוני והחסכוני למדינה הוא על-ידי הגדלת יכולת הקליטה של בתי-הספר לרפואה הקיימים". ניתן לסכם את הטיעונים למען הקמת שני בתי-ספר לרפואה, בחלטה רב-א-פ-כ-ב,

כדלקמן:

- א. ההזדקקות המרובה של עם ישראל לשירותי רפואה והנהירה המסורתית של בני ישראל למקצוע הרפואה;
- ב. החובה המוסרית לא לזנוח את המתלמדים בחו"ל פן יישמעו וישתקעו בחו"ל;
- ג. משיכת כוחות רפואה מעולים "לפרובינציה" והעלאת רמת השירות הרפואי בה הודות להקמת מוסד אוניברסיטאי;

- ד. זרקע הנאות של המיזוג המוצע בין השכניון והמכון הארגוני-רפואי בחיפה לשם ייסוד בית-ספר לרפואה במקום;
- ה. זרקע הנאות של קרית המחקר בדימונה והמכון לחקר הנגב בבאר-שבע לשם ייסוד בית ספר לרפואה במקום;
- ו. טן הנתיבה התקציבית הקטת בתי-ספר לרפואה גוספים כרוכה בהוצאות שאינן שונות בהרבה מההוצאות הדרושות להרחבת הכיתות בבתי-ספר הקיימים (לפי ההוצאות לימודים), בשנים הפריקליניות.

מסקנות והמלצות:

1. עובדה בלתי מעוררת היא כי מדינת ישראל גומלת בראש כל מדינות תבל ביחס הרופאים לאוכלוסיה, שהוא אצלנו מעול מהשיעור בארצות מפותחות אחרות. על-פי התחזיות של הרשות לכוח אדם במסגרת העבודה אשר להיצע רופאים בשנות השבעים אין סיכוי לכך כי צפוי שינוי לרעה במצב זה בעתיד הקרוב.
2. בתוך השפע הכללי של רופאים בארץ יש מחסור ניכר ברופאים כלליים המשרתים במרפאות ובמקומות יישוב כפריים, וזיתן לשער כי עם פרישתם ההדרגתית מעבודה של הרופאים הוותיקים מוטב זה עלול המצב להחמיר. החלוקה היחסית של הרופאים בין העיר והכפר אינה שווה. איזורי המער והספר טובלים במיוחד מחוסר אפשרות לשלא את צרכיהם בעזרת רפואית.
- לפי עדותו של דר' דורון ממרכז קופת חולים של ההסתדרות הכללית. מספר המטרים הפנויים כיום ברפואה כללית בשרותי קופת חולים הוא כ-150, ובחמש השנים הבאות יידרשו כ-650 מקומות נוספים לך שהממוצע הדרוש עד לסוף שנת 1975 הוא כ-150 רופאים כלליים לשנה, לקופת חולים בלבד.
3. בתי-הספר לרפואה הקיימים לא מתרו את הבטיח המיוחדת הזאת ולפי שיטה הלימודי הנהוגה בהם לא יהיו כנראה מסוגלים למלא תפקיד זה גם בעתיד. מספר הרופאים בוגרי בתי-הספר בארץ העובדים ברופאים כלליים במרפאות וביישובים מרוחקים הוא קטן ביותר, כ-100 מתוך 1100. מתוך כך סביר להניח שגם בתי-ספר לרפואה גוספים בארץ באותה מתכונת לכל היותר יקלו בעקצת על המצב הזה, אך לא יפתרוהו.
4. שלושה הם מקורות האספקה של רופאים בארץ:
- (1) שני בתי-הספר הקיימים בירושלים ובתל-אביב. לפי מתכונתם הנוכחית יכשירו תוך שנתיים-שלוש כ-160 רופאים לשנה.

(2) עלייה מחוץ-לארץ. לפי התחזית של הרשות לתכנון כרוז אדם, על יסוד

עלייה של 30,000 נפש לשנה, ישלו כ-210 רופאים (כולל עולים, תרומים ארעיים ותיירים שהתקערו). יצויין כי מאז 1968 היתה שנה טובה במיוחד בלידת רופאים. בעליה של כ-30,000 נפש היו 378 רופאים.

(3) חוזרים. מספר תלמידי רפואה ישראלים בחוץ-לארץ שאפיק לצפות לשוב

ארצה עד סוף 1975 הוא בממוצע לפחות 100 לשנה. המספר הכללי של התלמידים הלומדים בחוץ-לארץ הוא 742, ובשלוש השנים האחרונות נתרבה מאד המספר והוא נמצא בעלייה מתמדת. המספרים הם: שנה ראשונה - 316, שנה שניה - 234, שנה שלישית - 145, בעוד שהמספרים לשלוש השנים רביעית, חמישית ושישית הם 23, 9, 15.

בטן הכל עשויים איפוא להתרוטף כ-470 רופאים לשנה.

כנגד זה, מספר הרופאים העוזבים את השרות מכל הסיבות (תמותה, פרישה, ירידה וכו') הוא כ-150 לשנה. מספר זה מתייב גם עם החישוב המבוסס על המספר הכללי של הרופאים בארץ, כ-6000, וחקופת פעילות ממוצעת של 40 שנה, כך שבממוצע עתידים לצאת מן השרות כ-150 רופאים לשנה.

אודף הנפטים לשרות על היוצאים ממנו יהיה, איפוא, בחמש השנים הבאות, כ-300 לשנה, אשר בעליה של כ-30,000 נפש לשנה וריבוי טבעי של כ-60,000 - 50,000 נפש לשנה יקיים ואף ייטיב את הטיעור הקיים של רופאים - אוכלוסיה בארץ.

אבל, כאמור, אין בכך כדי לפתור את הבעיה המיוחדת של מחסור בסוגים מסוימים של רופאים.

5. שמענו עדות מפי יודעי דבר שלישם שמירה על הרמה הגבוהה של בתי-הספר לרפואה לא מן הראוי להרחיבם דרך קבע מעל להיקף של 80 - 90 תלמיד לשנה. בירושלים כבר הגיע בית הספר לליקף זה, ובתל-אביב הוא יגיע תוך שנתיים-שלוש. לפיכך, אין להמליץ על הרחבה גורפת דרך קבע של בתי-הספר הקיימים, אשר ממילא אינה דרושה כעת, כאמור, למילוי הצורך הכללי של הארץ ברופאים.

6. המסקנה העולה מכל האמור לעיל היא שאין כעת צורך בבתי-ספר חדשים לרפואה, כשם שאין צורך להרחיב מן היסוד את בתי-הספר הקיימים. ברם, מן הראוי יהיה לבחון את הענין מחדש כעבור זמן, צאמר אחרי 5 שנים, אם לא יחולו התפתחויות בלתי צפויות אשר יחייבו בחיבה מחודשת כזאת לפני כן.

אם וכאשר יהיה צורך בהרחבת הכסדה של רופאים בארץ מן ההגבלה ועד הסוף, עדימה הדרך של הקמת בתי-ספר חדשים במרכזים העירוניים האחרים של הארץ, כמו חיפה ובאר-שבע, אשר הדגש יוסי בהחלף לחנך עד כמה שאפשר לרפואה כללית מודרנית, אך בלי לכפות הר כגיגית על הבורגניה כיצד בסוגו של דבר עליהם למצוא את דרכם ברפואה.

7. בינתיים צפה רעלחה, כאמור, בעניינת של תלמידי הרפואה שלגו בחוץ-לארץ, אשר צטרבו מעל לכל מידה בשלוש השנים האחרונות, והמעוניינים לעשות לפחות את שנות לימודיהם האחרונות בארץ. התאיפה הזאת עשויה להועיל לפרט ולכלל גם יחד, ואם כי לא ניתן לקימה במלואה, ניתן כנראה לקימה באופן חלקי באמצעים כספיים קטנים יחסית, במסגרת בתי-הספר לרפואה הקיימים ובלי שיהיה צורך להקים בסביל כך בתי-ספר חדשים, כ-80% מהתלמידים לומדים באיטליה, שלדעת יוזעי דבר רמת החינוך הרפואי בה אינו עומד על הגובה הדרוש, והתלמח חינכותם של ילה בארץ בשלוש שנות הלימוד האחרונות עשויה להעלות את רמתם במידה רבה ולמנוע השתקעות חלק מהם בחוץ-לארץ. השנים הללו הן השנים הקליביות, שאינן מצריכות תוספת מבנים וציוד, ורק לתנה הרבינית יהיה צורך בתוספת מסוימת כזאת. גם את ההוראה ניתן לקיים ברובה הגדול בבתי-החולים האוניברסיטאיים המסונפים כבר לבתי הספר לרפואה הקיימים וסיף להוסיף עליהם בתי-חולים חזרים הראויים לכך.

8. כאמר בודעה, כי בידי תלמידי רפואה ישראלים הלוטדים בחוץ-לארץ מצוים מכתבים רשמיים בהם הובטח להם, לפני שנסעו לחוץ לארץ, כי תינתן להם האפשרות לעשות את שנות לימודיהם האחרונות בארץ, והסענה היא שכעת מתכננת הממשלה להבטחה זו.

יושב ראש הוועדה פנה בעניין זה לשרי האוצר, החינוך והבריאות וביקש לדעת ובריים כהווייתם. שר הבריאות ענה, כי לא ידוע לו דבר על התייבות כזאת, וגם מטעם שר האוצר הודיעו כי ככל הידוע להם מעולם לא ניתנה הבטחה כזאת. משר החינוך, שבמסגרת משרדו פועלת לליכת הסטודנטים, לא הצלחנו, לצערנו, לקבל תשובה, על אף פניות חוזרות ובשנות.

יהא זכור זה כאשר יהא, יצור טבורים כי לגופו של עניין מן הנומרי לאפשר למספר מסוים של תלמידים כאלה להשלים את שנות לימודיהם האחרונות בארץ, לפיכך, הנומרי המליצים לאפשר לכל אחד משני בתי-הספר לרפואה הקיימים בירושלים ובתל-אביב לקלוט, החל משנת הלימודים הבאה, עד 40 תלמידי חוזרים מונוץ למרץ המגיעים אז לשנת הלימוד הרביעית שלהם, בתנאים הבאים:

(1) זהו אמצעי זמני העשוי להתבטל עם הפחתת מספר התלמידים הלומדים רפואה בחוץ-לארץ, ואין פירושו הרחבת קבוצה של בוגרי-הספר לרפואה הקיימים ולא כל שכן הגדלת מספר התלמידים בכיתות הפרי-קליניות מעל ל-90-80 לשנה בכל אחד מהם, פרט לחוספת אפשרית לא גדולה שיכולה להתבצע במסגרת הכיתות הקיימות ושאינה מצריכה הרחבת המבנים, הציוד והשרותים הקיימים.

(2) ההוראה וההדרכה צריכות להינתן בעיקר כבתי-החולים הסודגמים ואשר יסונפו בצפון ובדרום.

(3) יש לשים את הדגש עד כמה שאפשר על חינוך רופאים כלליים במובן המודרני.

(4) יש לשקול את האפשרות לדרוש מהתלמידים הללו שיינתן להם לגמור את לימודיהם בארץ, שיתחייבו לשרת, אחרי גמר הלימודים וההתמחות, תקופת זמן מסוימת במקומות שאליהם יכווננו לפי הצורך.

9. בוכח החשש שהובע בוועדה שמה לא יאות בית-הספר לרפואה בירושלים לקבל על עצמו את המשימה הזאת, בא יושב-ראש הוועדה בדברים עם פרופסור מגנס, דיקן בית-הספר, ונצנה אחר-כך בכתב לאמור:

"אם הוועדה הציבורית שהגך עומד בראשה תמליץ, והממשלה

תחליט, שיש צורך - עד להרחבת בית הספר לרפואה בירושלים - לקבל כבר לשנת הלימודים תש"ל 40 סטודנטים ישראלים הלומדים בחוץ-לארץ, לשנה ד' אצלנו, נסכים להן בתנאי שיועמדו לרשותנו המשאבים הדרושים כדי לבצע את כל מה שכרוך בקליטתם; ואז נצטרך להודיע באיזו דרך אנו מתכוונים לבצע החלטה זו".

יחד עם זאת הביע הדיקן את הדעה - אשר בשללה לעיל על ידינו - כי דווקא הגדלת כושר הקליטה של בית-הספר לרפואה בירושלים מ-80 ל-120 תלמידים בכל מחזור היא הדרך הנכונה והרצויה.

(-) מ. פריבט, חבר

(-) צבי ברנזון, יושב ראש

(-) מ. רוזן, חבר

(-) פ. אפרתי, חבר

בתוקף היותנו חברי הוועדה אשר סוכנתה לבירור שאלת גודל מספר

לומדי הרפואה בארץ הרינו להביא את מסקנותינו:

- א. אי-אפשר היום לקבל עובדות מדויקות על מספרי הרופאים הפעילים במקצוע הרפואה בארץ וזו פגועה על פרוגנוזה מטכנע לשנינו הנאות. גם זאת מסתמנת דמה כללית ברורה שקיים מחסור ברופאים אשר קורב לרואי ילך ויגדל בשנים הקרובות (ראה בספח מכתבו של ד"ר ז. זיבא למופס בית-המשפט העליון מר.צ. ברנדון).
- ב. ישנן עובדות שאין להתעלם מהן:
 1. חלוקת הרופאים לפי גיליט אינה נורמלית בארצנו. רובנו רבים הגיעו כבר לגיל הפרישה ורבים יגידו בעתיד הקרוב - קץ שבבת-אחת יצאו ממעגל הרפואה מספר רב של רופאים.
 2. יש היום מחסור גדול של רופאים צעירים במרפאות ובבתי-חולים.
 3. בתי-החולים הנם understaffed, והרופאים כורעים תחת נטל העבודה והלחץ הבלתי-פוסק של חולים הממלאים כל מחלקה מצבר לבית-קיבולה הנורמלי.
 4. כרגע נמצאים בבניה ובתכנון קרוב ל-4,000 מיטות שתזוויאנה שוב כוחות צעירים.
 5. התפתחויות חדשות ברפואה ושדות פעולה חדשים אשר מהותיים מדי יום ידרשו שוב כוחות צעירים.
 6. מספרי הרופאים הצוללים, ראלה שיגיעו ובאמת יסאורו בארץ, הינו נציין על ניהוש, שאי אפשר להעריכו אפילו לא בקרוב.
 7. על סמך כל האמור לעיל, ומבלי לנקוט במספרים מדויקים, אנו משוכנעים שיש להגדיל את מספר לומדי הרפואה.
- ג. מספר גדול של סטודנטים ישראלים אשר מקבלים הקצבה ממסלולית במטבח הרוץ לומדינו באירופה בעיקר באיטליה. צעירים אלה, חלקם צוללים להטמע בארצות בהם הבקוש לרופאים רב, וחלקם יחזרו ארצה ברמת יד גמוכה. כאשר שליחים בשלהים לפתחי הדרמנות לחפש ולטכנע רופאים הנראות הגרלה לפלות ארצה כדי למלא את החסר, אנו מצויים בראש וראשונה להחזיר את בנינו ולתת להם את האפשרות לקבל את ההשכלה הרפואית במולדת.
- ד. דבר זה אפשרי בשתי דרכים. הגדלת בתי-הספר הקיימים, או הקמת בתי-ספר חדשים.

1. הגדלת בתי-הספר הקיימים, מעבר לגבול האופטימלי הגז. בין 80-100 תלמידים, חידוש השקעות בנספות במצודות ובמוריט אט אנו רוצים להמשיך בהוראה אינדיבידואלית ולא בהוראה המונית של התלמידים. ההוראה הקלינית הטובה דורשת פיזור סטודנטים בין בתי חולים רבים, כדי שנוסף על צפיפות החולים לא תווצר גם צפיפות של מחלמדינו במחלקות, שהיא מעמסה לבלתי צמוד למורים ובעיקר לחולים, ותביא בדיעבד להורדת רמת הרפואה.
2. פתיחת בית-ספר חדש, באיזור פסיר בבתי-חולים ימנע את התקלה הנ"ל וישמש גורם מעורר ומדרבן לרמה הרפואית בכל האיזור אליו ישתייך.
3. את הסטודנטים הלומדים בהנ"ל יש להחזיר לפחות לשלוש שנות הלימוד האחרונות. משלוש שנים אלו הרי רק השנה הרביעית כרוכה בהוצאות מיוחדות, השנים הקליניות החמישית והשישית הוצאותיהן קטנות יחסית. ההוצאות לפתיחת שנים אלו במקום חדש או בבית ספר קיים, הגן בסדר גודל דומה פחות או יותר.
4. לפי העדויות ששמענו בנ"ל ערוכה חיפה לקבל כבר השנה 40 סטודנטים לשנה הרביעית, ושמענו מפי ראש העיר שהעיריה מקבלת על עצמה לשאת בנטל הכספי של השנה הזו.
5. אוניברסיטת תל-אביב, נודי לתת יד למשימה זו של החזרת סטודנטים ישראליים הביתה, גם היא מצדה החליטה על מאמץ וזרם לקבלת 40 סטודנטים לשנה ד'.
- ה. על סמך האמור לעיל אנו בדעה שיש להמליץ ולאשר לחיפה קבלת 40 הסטודנטים לשנה האקדמית הנ"ל לשנה הרביעית של לימודי הרפואה, אשר ימשיכו לאחר מכן בחמישית ושישית תוך קבלת כל שנה של לפחות 40 סטודנטים חוזרים לשנה ד'. (ראוי לציין שבית-החולים הממשלתי רמב"ם בחיפה מטובף לבית-הספר לרפואה בירושלים כזה 6 שנים ופוסק בהוראת סטודנטים של שנה החמישית במשך כל אותם השנים). טענה זו של סטודנטים ישראליים מובנת היא גם לשמך התחלה לפיתוח בית ספר לרפואה שלישי על כל שנות הלימודים, באיזור של בתי-חולים רבים ומסודר. האקדמאים בעלי רמה גבוהה. והזמינה של בית-ספר של שנים 4-6 לבית-ספר שלם תיעשה בהדרגה, תוך התבססות על מחלקות מדעי היסוד של המכון והמכון האוניברסיטאי בחיפה.

ו. דעתנו היא, שבית-ספר זה חייב להיות עצמאי מתחילתו.

1. אנו טוללים שיטת החלוקה באשר מבחינה כספית אין בה חסכון.

2. הבטיון בארץ לימד מסיטת המלווה טומנת בחובה את הסכנה של בלימת

המוסד המתפתח.

ז. לאור הצרכים ברופאים, ולאור הכרבים המקומיים להעשרת אוכלוסייה מחובבה

באיזור פיתוח על-ידי כוחות אקדמיים, אנו ממליצים על הכרזה עקרונית

של הקמת בית-ספר לרפואה רביעי בבאר-טבע, כאשר עיתודי הפעלתו בתוך

בדיון בוסף. הובעה גם הסברה על-ידי אחד החתומים מטה (פרופ' א' דה-פריט)

שבחנה באותה, תהיה ארביברסיטת באר-טבע מוכשרת לפתוח לימודי שנה א'

בסתיו 1970.

חבר (-) ד. ארליך,

חבר (-) א. דה-פריט,

חבר (-) ח. סיבא,

20.6.69

ב ס פ ח

בית החולים הממשלתי תל-השומר

תל-השומר, סר' כטיין תשכ"ט
1 ביוני 1969

לכבוד
השופט העליון סר צבי ברבזון,
בית המשפט העליון,
ירושלים.

כבוד השופט,

אני מרשה לי בעקבות דר' הורליך, אבל ללא הזדהות מלאה עם מהלך מחשבתו, להעלות על הציר כמה מן הרעיונות אשר הונחו אותי לגבי יצירת דגה בנושאים בהם דגה ועדתך, שיש לי הכבוד להיות אחד מחבריה.

אני מחלק את הנושא לשלושה:

1. האם נחוצים רופאים יותרי מאשר אפשר ליצר בירושלים ובתל-אביב ?
2. האם עדיפה דרך יצירתם בארץ על זו הפתוחה לישראלים בחו"ל ?
3. האם יש לנו אפשרות כלכלית לענות לצרכי הכנת רופאים די כדי צרכי המדינה מתוצרת הארץ ?

נוח לי להתחיל בתשובה על השאלה השלישית כי אז גם לך וגם למסרדי-האוצר והבריאות הדיון בנושא יעשה ללא הוויגסות לדאגה חמורה לגבי האספקט הכספי של הבעיה.

שרותי בריאות באנגליה הירו בשנת 1950 4% מן התוצר הלאומי ועלו עד 5% בשנת 1967. בארץ הם מהווים 8% !!! ז"א הארץ מוציאה על בריאות בערך 3/4 מיליארד ל"י לשנה אם לא יותר. הסיבה ליוקר זה הוא בהרגלי האם היהודי; בחלק לא מבוטל בשטה שהשתרשה בארץ של בטוח בריאות ז"א התשלום גיחן לפני השימוש בשרות ולא אחריו. הסיבה השלישית, והיא אינה מבוטלת כלל וכלל, היא באכות הבלתי מבוקרת והתת-ממוצעת של הרופא הישראלי כפי שהעלו אותו כסוד גליט של קבוץ גלויות (אפילו גולת אשכנז!).

המאמצים לרדת באחוז הנבלע על-ידי שרות הבריאות באמר ל-6% מן התוצר הלאומי יוכל לתת כמובן הסכון של 25% מכלל ההוצאה הצרכנית ז"א הסכון פוטנציאלי של 200 מיליון ל"י. לא הצעתי החזאה עם אנגליה בגלל הגורם "היהודי" אולם השטח של השרות והאכות של המשרתיים, מכוייעים אם אזקוף על אכות המשרתיים רק רבע מן החסכון הצפוי, הרי הס"ה יהיה 50 מיליון ל"י לסנה.

אני משוכנע שאם כעבור 10 שנים רוב הרופאים המטרתים או האוכלוסיה יהיו חביבי הארץ ולא רק ילדיה אנו עשויים להתקרב לדרגת חסכון זאת (ובכך עביתי גם בחלק לשאלה מספר שנים מלבד הנוכח של השארת הבנים בארץ בטבע שגרת לימודיהם).

כעת אענה לשאלה א': צילצולי או מיטב הכרתי שאפילו רק עזרה המחלקות העומדות להפתח ואשר קיימות כבר בבתי החולים בין 1969 ועד 1979, בזדק, לבתי חולים לבד, כרופאי בית (אחד לשולקה לשנה) בס"ה 350 רופאים לשנה. עם פליטתם של אלה יוצר הקדר של רופאים לרפואה מרפאה; ופיזורם לפי המבנה של השרות בעת ההיא. אולם אנו זקוקים, מלבד לבתי חולים, להרבה רופאים נוספים לרפואה תעשייתית אם עלינו באמת ליהפך לארץ תעשייתית בעיקר בתחום הכימיה; אנו זקוקים לרופאים לתעשייה הפרמצבטית כנדיין אינה ראויה להקרא בשם זה כי היא אינה מהווה עדיין גורם מכריע באזור המסחרי של המדינה. אבל בהחלט יש כאן פוטנציאל החלוי אך ורק בנו, אפילו חרם לא יפריע לתעשייה זאת אם בגלה תרופות, כי הערבים כידוע משתמשים לא רק בסלברזן של אהרליך, בפניצילין של חו, בסטרפטומיצין של וקסמן אלא גם בוקצינה נגד שתוק ילדים של יונה סלק ושל א. סייבין.

והפנבריתין של ביצ'ס מכניס לאנגליה יותר דולרים מאשר כל ההודים לישראל ואילו הפנבריתין היה פנ-ישראלי (וזה היה אפשרי כי פרופסור חן רצה לעבוד אתנו בנחל רובין בהוכחת פניצילינה סינתטיים עוד בשנת 1951-1952 ולא נתנו לבנו יועציו של שר האוצר דאז להנצט לתחום הזה) היה חומר אחד זה צותן כה הרבה ימו כל תעשיית היהלומים או ענף ההודים. והשום היהודי עדיין לא אבד מאונד ולא פסח גם על ישראל; ומספיק להוטרבץ בטויצריה בה גייגי (ד.ד.ש.), אינה, לה-רוש וסנדורץ מכניטים יותר מטבע חוץ לטויצריה מאשר תעשיית הטעובניה. אני מעריך שהענף הזה יוכל יחד עם הרפואה התעשייתית, האווירית והחללית להזדקק לעוד 50 רופאים לשנה ז"א אני בא למסקנה שהמספר של 400 אינו מוגזם.

איך למלא מספר זה ?

ירושליה ותל-אביב עם קליטת עולים שלא גמרו את לימודיהם ביחוד: 200.
חיפה: מישראלים חוזרים ואח"כ כאלה המתחילים כאן בשלב ראשון 40. לשנה ואח"כ 60. באר-שבוע: בהתחלה 25 לסנה ובמשך השנים עליות עד 40, זה יתן 300 וכמאה להשאיר למשחק החפני של העליה.

בכדי שלא יהיה פיזור בלתי רציונלי של הרופאים יש להגדיל נדי 50% בכל

בית-ספר את מספר העתודאים ובבאר-שבוע 2/3 עתודאים. זה יתן ביחוד עד 150
עתודאים אשר חייבים לתת מרות לאומי של 48 חודש מרות צבאי ועוד חנה תמורת דחית

הגיוס במסגרת שנייה לצורך השכלול אקדמית. 48 חודש אלה יכולים להתחלק בין ציפי צה"ל, הכפר והספר וצרכי משפלת ישראל למתן עזרה למצוות ידידותיות אשר לא יזכרו למרת את עצמן לפחות במסך דור אחד בוסף אם לא להרבה יותר מכך.

מפני החינוך גבוה, בעיקר במקצוע כח אוטיליטרי כמו רפואה, הוא מובקעתה של מדינה מודרנית על כל תאיה, יש להסיל על הגופים המוניציפאליים לוחאגד לצורך חינוך גבוה ובמסגרת מודרג על בעלי יכולת (בעלי בתים, בעלי מתשליות וכיו"ב) המהווים סיכון בריאותי רציני בזיהום מיט, אויר, מזון ואפילו קרקע, להשתתף בהכנת דור רופאים אשר יענו לצרכים של חברה אורבניסטית מודרנית.

אני מתאר לי לכן שלמסל בתל-אביב ובצפתיה, בת-ים, גבעתיים, חולון, נתניה רמת-גן ובני-ברק; בחיפה ובצפתיה, העיריות העסירות תחויבנה לשאת ב-25% מהוצאות החינוך לרופאים בהתאם למספרי בני אותה עיר הלוהדים. 15% קופות החולים הנהנות במימדין מן התוצר, 10% מחכר לימוד ו-50% מקופת האוצר של המדינה.

אני משוכנע שהעם היה מקבל בהתלהבות הצעה כזאת באשר לא רק היטוב יהנה מרפואה יותר טובה ואף יותר זולה ביחס לזאת הנוכחית על-ידי ערב רב של רופאים, אלא גם אחד הענפים העיקריים של הכנסת מסבע קפה למדינה, התיירות היתה יכולה להתפתח לענף של תיירות רפואית כמו זאת של ניוצריה בעבר ואל מעינות מרפא בצ'כיה בקרימאה ואפילו בארה"ב.

בכבוד רב,
מכבוד ומוקיוך,

(-)

ד"ר ח. שיבא
מנהל בית החולים

העתק: לח"כ ט. רוזן
לפרופ' אהרליך
לפרופ' אפרתי
לפרופ' דה-פריס
לפרופ' מדיבס

תזכיר והצעת חוק גימלאות לנפגעי ספר
(תיקון מס' 2), תשכ"ט-1969

ה הצ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את התזכיר והצעת החוק גימלאות לנפגעי ספר
... (תיקון מס' 2), תשכ"ט-1969, המ"ב, ולהניח מיד את הצעת החוק על שולחן
הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

לאור חשיבות הנושא בו דנה הצעת החוק, ועל מנת להספיק להביאה
לדיון עוד בכנסת היוצאת, מתבקשת הממשלה לאשרה ולהחליט על הנחתה
המידית על שולחן הכנסת.

מוגש ע"י שר העבודה

נספח 75

ט' בתמוז תשכ"ט
25 ביוני 1969

חזכיר - הצעת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק הגימלאות לנפגעי ספר (תיקון), (גימלאות לנפגעי פעולות איבה), תשכ"ט-1969.

ב. עיקרי הוראות החוק המוצע:

- (1) שם החוק ישונה לחוק הגימלאות לנפגעי פעולות איבה.
- (2) כל אדם הנמנה על המפורטים בסעיף 4, אשר יפגע בישראל או מעבר לגבולותיה כנוצחה מפעולות איבה זכאי לגמלאות עפ"י החוק.
פעולות איבה הן פעולות שבוצעו ע"י כוונות צבאיים או כוונות בלתי צבאיות של מדינה עוינת או ע"י אנשי ארגון עויין או מי שפועל בשליחותם או מטעמם או ע"י מסתנן כמשמעותו בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), תשי"ד-1954.
"ארגון עויין" לענין החוק המוצע - חבר בני אדם שהוכרז כארגון עויין ע"י שר הבטחון באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.
- (3) פגיעה בפעולות איבה תכלול כמו כן:-
 - (א) פגיעה מידי תושב ישראל תוך פעולה כאמור בפסקה 2 או בנסיבות שהיה בהן מקום לחשש סביר כי תבוצע פעולה כאמור ובלבד שהפגיעה הייתה בשגגה.
 - (ב) פגיעה עקב פעולות אויב אף אם הנגף לא הופעל בידי כוחות אויב, להוציא אדם מגיל 16 ומעלה אשר נפגע תוך כדי פעולה בלתי חוקית או בשל רשלנות פושעת.
"נגש" לענין החוק המוצע - כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955.
- (4) החוק יחול על אזרחי ישראל או תושבי ישראל וכל מי שנכנס לישראל עפ"י אשרה ורשיון שנתנו לבי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב - 1952, לרבות הפטורים מהצורך באשרה או ברשיון לפי ס' 17(א) לחוק האמור או לפי צוים של שר הפנים שנתנו על-פי סעיף 17 ופורטו בתקנות. הסיגים על תחולת החוק על סוגי אנשים שאינם עולים בקנה אחד לאמור בפסקה זו, יבוטלו.
- (5) תנתן זכות בחירה לנפגע בין סכום הגימלה הנקוב בחוק לבין גימלה שהיתה משתלמת לו אילו נפגע בתאונת עבודה כמשמעותה בחוק הביטוח הלאומי.
- (6) לגבי אלמנתו של נפגע שיש עמה ילד תחושב הגימלה כאלו הייתה תלויה בנפגע בתאונת עבודה ובגידה זכות הבחירה בין סכום זה לבין הסכום הנקוב בחוק.
- (7) שר הבטחון, בהתייעצות עם שר העבודה, ימנה רשות מאשרת שמטמכותה לאשר פגיעה בפעולות אויב.
- (8) ניתן לערור על החלטת הרשות המאשרת בפני ועדת עררים, ואין אחרי החלטה של זו ולא כלום.

ג. מטרת החוק המוצע והצורך בו

כיום אין כל הוראה בחוק לפיצוי נפגעים אזרחיים במלחמה או בפעולות איבה על פגיעות גוף, פרט לנפגעי ספר.

מצב זה הביא לעיוותים רבים. לדוגמא: תושב תל-אביב ותושב ירושלים המטיילים ביהודה ושומרון, במידה וייפגעו בפעולת איבה, הרי שתושב ירושלים יהיה זכאי לגימלה עפ"י חוק גימלאות לנפגעי ספר ואילו תושב תל-אביב לא יהיה זכאי לכל גימלה היות ואינו "תושב ספר" כהגדרתו בחוק.

אמנם עד כה לא לבשה בעיה זו ממדים נרחבים היות ומדי פעם תוענה מפת אזורי הספר לענין החוק כן שכללה באופן ארעי את תחומי הישובים שבהם קרו הפגיעות, או שמהם באו הנפגעים.

גם במלחמת ששת הימים הורחבה המטה וכללה ארעית את כל המקומות שבהם נפגעו אזרחים לרבות מקומות יישוב במרכז המדינה שסבלו מהפגזות או התקפות אויר.

החוק המוצע בא לבטל את הצורך באילתורים כאמור לעיל ולהנהיג הסדר חקיקתי עבוע לפגיעות עקב מעשי איבה לגבי כל חושבי המדינה, ואלו יינכנסו לתחומיה כחוק.

כמו כן בא החוק המוצע לאפשר לזכאים לגמליות לפיו לבחור בין מכומים הנקובים בחוק עצמו לבין סכומי גימלאות שהיו מגוייס לנפגע או לתלוייה בו אילו היה נפגע בחאונת עבודה. הסיבה לשינוי זה עמרבית הנפגעים הם אנשים חזיים מעמל כפיהם והמגמה היא להשוות מעמדם מבחינת שיעור הגימלה למצבם של אנשים שנפגעו בחאונות עבודה.

ד. השערת החוק המוצע על החוק הקיים
חוק גימלאות לנפגעי ספר, תשי"ז - 1956, יתוקן.

ה. השערת החוק המוצע על תקציב המדינה
קשה לאומדן מראש.

ו. השערת החוק המוצע על ההבט (אספקט) המינהלי של המשרד הממונה על ביצועו

אין.

ז. היועץ המשפטי לממשלה טמך ידיו על ההצעה.
הממונה על התקציבים סבור שאין צורך בחוק זה.

ט. הסתייגויות

משרד הפנים מבקש להבטיח במסגרת הצעת חוק זו גם את זכויות הגימלה למתנדבי פס"ח.

שר העבודה

כ"ד בסיון תשכ"ט
(10.6.69)

- תיקון שם החוק
1. לחוק גימלאות נפגעי ספר, תשי"ז-1956¹ (להלן - החוק העיקרי), ייקרא מעתה "חוק גימלאות לנפגעי פעולות איבה, תשכ"ט-1969".
- החלפת סעיף 1
2. (א) במקום סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא:
"הגדרות 1. בחוק זה -
"ארגון עויין" - חבר בני אדם שהוכרז כארגון עויין לענין חוק זה על ידי שר הבטחון באשרר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.
"בשק" - כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955².
- "פעולות איבה" - פעולות שבוצעו על ידי כוחות צבאיים או צבאיים למחצה או כוחות בלתי סדירים של מדינה שכנה או הפועלים ממדינה שכנה או על ידי אנשי ארגון עויין או מי שפועל בשליחותם או מטעמם או על ידי מסתנן כמשמעותו בחוק למציעת הסתננות (עבירות ושיפוט), תשי"ד-1954² (להלן - "כוחות אויב").
- "חוק הביטוח" - חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח - 1968⁴.
- "אשתו" - כמשמעותה בפרק א' לחוק הביטוח.
- "ילד" - כמשמעותו בפרק ב' לחוק הביטוח.
- "תלויים" - כמשמעותם בפרק ג' לחוק הביטוח.
- "המוסד" - המוסד לביטוח לאומי, כמשמעותו בחוק הביטוח.
- "מדד" - מדד המחירים לצרכן.
- (ב) בכל מקום בחוק העיקרי במקום "פגיעת ספר" יבוא "הפגיעה" ובמקום "נפגע ספר" יבוא "הנפגע".
3. פגיעה מפעולות איבה (להלן - פגיעה):
- (1) פגיעה כתוצאה מפעולות איבה בישראל או מעבר לגבולותיה.
- (2) פגיעה מידי תושב ישראל תוך פעולת איבה, או בזסיבות שהיה בהן מקום לחשש סביר כי תבוצע פעולת איבה, ובלבד שהפגיעה היתה בשגגה.
- (3) פגיעה מבטק עקב פעולת איבה אף אם הבטק לא הופעל בידי כוחות אויב, להוציא אדם מגיל 18 ומעלה, אשר נפגע כאמור תוך כדי פעולה בלתי חוקית מצדו או בשל רשלנותו הפרשעת.
- הזכאים
4. החוק יחול על אזרחי ישראל או תושב ישראל ועל כל מי שנכנס לישראל על פני אשרה ורשיון, שנתנו לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952⁵, לרבות הפטורים מהצורך באשרה או ברשיון לפי סעיף 17 (א) לחוק האמור או לפי צוים של שר הפנים שנתנו מכוח סעיף 17 ופורשו בתקנות לפי החוק האמור.

תקון
סעיף 2

5. סעיף 2 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 5, ובמקום "הכל כאמור בסעיפים 18 ו-19" יבוא: "הכל כאמור בסימן ג' לפרק ג' של חוק הביטוח".

תקון
סעיף 3

6. סעיף 3 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 6, ובו יבוא:

(א) בסעיף קטן (א) במקום "לפי התוספת הרביעית" יבוא "לפי סימן ד' לפרק ג'" ובמקום "כאילו היה עובד מבוטח לפי חלק ב'" יבוא "מבוטח לפי פרק ג'".

(ב) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) דמי הפגיעה לנפגע שאינו מבוטח לפי פרק ב' לחוק הביטוח יקבעו ע"י שר העבודה בתקנות באשור ועדת העבודה של הכנסת".

החלפת
סעיף 4

7. במקום סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:

7. (א) בסתימה תקופת דמי הפגיעה לפי סעיף 6 והנפגע במצא כתוצאה מהפגיעה בכה כמשמעותו בסימן ה' לפרק ג' לחוק הביטוח זכאי הוא לקיצבה או למענק לפי סימן ה' לפרק ג' לחוק הביטוח והתקנות לפיו.

"קצבה או מענק לנכה

(ב) הקיצבה או המענק יחושבו כאילו דמי הפגיעה ליום הם הסכום הגבוה יותר מסבי אלה:

(1) ליום או כל סכום אחר שיקבע בתקנות על ידי שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת.

(2) שכר העבודה הרגיל לפי סעיף 54 לחוק הביטוח ובלבד שלא יעלה על הסכום המבוא ה' לחוק הביטוח.

(ג) לא יינתנו קיצבה או מענק בעד הזמן, שלפני הגיע הנפגע לגיל 14.

(ד) לגבי הזמן שבין גיל 14 ובין גיל 18 יראו את הנפגע כאילו שכר דמי הפגיעה ליום היה מחצית הסכום האמור בסעיף קטן (ב).

(ה) מחושבת הקיצבה לפי סעיף קטן (2) וחל שינוי במדד מאז שולמו לראשונה דמי הפגיעה תוגדל או תוקטן הקיצבה בהתאם לתנודות המדד מאותו תאריך ובלבד שהקיצבה ליום לא תעלה על המקסימום ליום שנקבע לפי סעיף 53 לחוק הביטוח".

תיקון
סעיף 5

8. סעיף 5 לחוק יסומן כסעיף 8, ובמקום "סעיף 24" יבוא "סעיפים 87 ו-88 לחוק הביטוח".

החלפת
סעיף 6

9. במקום סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא:

9. (א) גרמה פגיעה למותו של הנפגע, זכאים התלויים בו לקיצבה או למענק לפי הוראות סימן ו' לפרק ג' לחוק הביטוח.

- (ב) היה הנפגע מבוטח לפי פרק ג' לחוק הביטוח והנזיקה אחריו אלמנה וילד תחובת הקיצבה בהתאם לשיעורים הנקובים בסעיף 76 לחוק הביטוח, מהסכום הנקוב בלוח ה' לחוק הביטוח.
- (ג) לא התקיימו התנאים האמורים בסעיף קטן (ב) - יחוטבו הקיצבה או המענק בהתאם לשיעורים הנקובים בסעיף 76 לחוק הביטוח לפי אחת האפשרויות שנקבעה בסעיף 7(ב)." -
10. במקום סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:
"מינזוי 10. שר הבטחון בהתייעצות עם שר העבודה ימנה רשות מאשרת שובסמכותה לאשר פגיעה, (להלן - הרשות); הודעה על מענה של הרשות יפורסם ברשומות".
החלפת סעיף 7
11. במקום סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:
"ערר 11. (א) הרואה עצמו נפגע ע"י החלטת הרשות רשאי לערור עליה בפני ועדת עררים של שלושה שמונתה ע"י שר הבטחון בהתייעצות עם שר העבודה; הודעה על מענה תפורסם ברשומות.
(ב) הערר יוגש בכתב תוך 60 יום מהיום שבו הגיעה לידיעת העורר ההודעה על החלטת הרשות.
(ג) אין אחרי החלטת ועדת העררים ולא כלום".
החלפת סעיף 8
12. במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:
" אישור פגיעה 12. אישורה של הרשות או של ועדת עררים, לפי הענין, כי ארעה פגיעה הוא תנאי מוקדם לכל תביעה לפי חוק זה בפני המוסד".
החלפת סעיף 9
13. סעיף 10 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 13. ובו ימחק "לפי סעיף 15 (א) לחוק זה".
תיקון סעיף 10
14. סעיף 11 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 14, ובו ימחק "להוציא תביעה בגד המוסד לפי סעיף 15 (א)".
תיקון סעיף 11
15. במקום סעיף 12 לחוק העיקרי יבוא:
"תחולת חוק הביטוח 15. הפרקים ג' 1 ו-ז' והסעיפים 196, 197 ו-198 לחוק הביטוח והתקנות לפיהם יחולו, בשינויים המחוייבים, על גימלאות לפי חוק זה".
החלפת סעיף 12
16. סעיף 13 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 16.
תיקון סעיף 13
17. סעיף 14 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 17, ובמקום "בסעיף 13" יבוא "בסעיף 16".
תיקון סעיף 14
18. סעיף 15 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 18, ובמקום סעיף קטן (א) יבוא:
" (א) היו זכאים נפגע או התלויים בו עקב מאורע אחד לגימלה לפי חוק זה ולפי חוק הביטוח - תהיה הזכאות מכוח חוק זה בלבד".
תיקון סעיף 15

19.	סעיף 16 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 19.	תיקון סעיף 16
20.	סעיף 17 לחוק העיקרי יבוטל.	ביטול סעיף 17
21.	סעיף 18 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 20, ובמקום "לפי הסעיפים 13 ו-14" יבוא "לפי הסעיפים 16 ו-17".	תיקון סעיף 18
22.	סעיף 19 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 21.	תיקון סעיף 19
23.	תחילתן של הסעיפים לחוק זה היא מיום	תחילה

1 חוק גימלאות בפגעי ספר, תשי"ז-1956, ס"ח תשי"ז עמוד 22.

2 חוק השיפור הצבאי, תשט"ו-1955, ס"ח תשט"ו עמ' 171.

3 חוק למגיעת הסתגנות (עבירות ושיפור), תשי"ד-1954, ס"ח תשי"ד, עמ' 160.

4 חוק הביטוח הלאומי (גרוסה משולב), תשכ"ח-1968, ס"ח תשכ"ח עמ' 108.

5 חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952, ס"ח תשי"ב עמ' 354.

החוק המוצע בא להקנות זכאות לפי חוק זה לנפגעים מפעולות איבה של האויב או כתוצאה מפעולות אלו אם הנפגעים הם תושבי ישראל או אזרחי ישראל או אנשים שנכנסו לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952.

הצורך בתקוץ זה נובע מהמצב שנוצר עקב התרחבות פעולות האויב בכל הארץ ובחול, והחשש שתפגע האוכלוסייה בכל מקום בארץ.

כמו כן מוצע לאפשר לזכאים לבחור בגימלאות אשר מחושבות לפי הכללים הנהוגים בחוק הביטוח הלאומי לגבי נפגעי עבודה.

עיקרי התיקונים המוצעים:

א. הזכאות לפי חוק זה תוקנה לכל מי שנפגע כאמור מפעולות האויב, בין שהוא יושב בספר או יושב באזור שלא נחשב היה עד כה כאזור ספר. פגיעה כתוצאה מפעולות איבה אף מעבר לגבולות המדינה.

ב. הגמלאות לנפגעי ספר יחושבו מעתה לפי ההכנסה הממשית של הנפגע לפני פגיעתו או לפי הסכום הקבוע בתקנות, הכל לפי הגדול יותר. במקרה של אלמנה עם ילד, תחושב גמלתה לפי המקסימום המשמש יסוד לחישוב גימלאות נפגעי עבודה.

ג. חוקס רשות מאשרת (כמקום הקצין המאשר) שתמונה ע"י שר הבטחון בהתייעצות עם שר העבודה, שתפקידה יהיה לקבוע אם הפגיעה היא פגיעה כתוצאה מפעולת אויב.

ד. כל ההטבות שחוק הביטוח הלאומי מעניק לפי פרק ג' - ענף נפגעי עבודה, יוענקו לפי חוק זה, לרבות שיקום לאלמנות ודמי מחיה ליתומים.

ה. היה המקרה המזכה לגמלה עקב בצוע או אגב נסיון לבצע פשע, לא תנתן הגמלה לו או לתלויים לפי הענין.

סעיף 1

עקב השינוי המהותי במטרות החוק מוצע לשנות את שמו ל"חוק גימלאות לנפגעי פעולות איבה".

סעיף 2

מוצע להגדיר מחדש את סוגי הפעולות המזכות לגימלה לפי חוק זה, הנוסח הקיים כולל הגדרה הבאה לפגיעת ספר:-

"פגיעת ספר" -

"(1) פגיעה בפעולות איבה שבוצעו אחרי יום 24 בפברואר 1949 בספר או מעבר לגבול המדינה על ידי כוחות צבאיים או צבאיים למחצה או כוחות בלתי סדירים של מדינה שכנה, או על ידי מסתנן כמשמעותו בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), תשי"ד-1954;

(2) פגיעה תוך פעולה כאמור בפסקה (1) או בנסיבות שהיה בהן מקום לחשש סביר כי חבוצע פעולה כאמור, אף אם הפגיעה היא מידי חושב ישראל ובשגגה".

לפי התיקון יכללו כל פעולות האיבה מכל אויב שהוא בין אם פועל במישרין או בעקיפין בשם או מטעם מדינת אויב, ולרבות מסתננים. בהגדרה המוצעת קיימת התייחסות לארגון עוין, ולענין זה יוסמך שר הבטחון להכריז על חבר בני אדם כארגון עוין.

כדי להקנות זכאות לגימלה כתוצאה מכל מעסי איבה וחבלה מוצע להגדיר במפורש שכל פגיעה כתוצאה ממגע מנשק כלשהו, כולל, חומר נפץ, מוקש ועוד, תחשב כפגיעה לפי חוק זה.

יתר התיקונים חואמים את הנוסח הקיים או שמטרתם לשונית בלבד. בעקבות שינוי במהות החוק תבוא במקום "פגיעת ספר" המלה "הפגיעה" ובמקום "נפגע ספר" יבוא "הנפגע".

סעיף 3

מוצע להקנות זכאות לגימלה לפי החוק, לכל הנפגעים מפעולת איבה, בין אם הפגיעה היא בשטח המדינה או מעבר לגבולותיה, וגם אם נעשתה מידי חושב ישראל, בשגגה, כתוצאה משימוש לא זהיר בנשק; אולם אם הנפגע הוא בגיר והפגיעה אירעה עקב פעולה בלתי חוקית מצדו, לא חוקנה זכאות.

סעיף 4

החוק יחול מעתה על כל מי שנכנס לישראל על פי חוק הכניסה לישראל וכן על כל תושבי המדינה יאזרחיה.

סעיף 5

וזו לשונו של סעיף 2 בחוק העיקרי -

"גימלאות בעין נפגע-ספר זכאי לריפוי, להחלמה, לשיקום רפואי ולשיקום מקצועי, הכל כאמור בסעיפים 18 ו-19 לחוק הביטוח הלאומי ובתקנות והוראות לפיהם".

השינוי נעשה לשם התאמה לנוסח המשולב של חוק הביטוח הלאומי.

סעיף 6

סעיף 6 קובע הכללים לתשלום דמי פגיעה, וזו לשונו של סעיף 3 לחוק העיקרי:

"דמי פגיעה (א) נפגע-ספר שעקב פגיעתו אינו מסוגל לעבודתו או להתעסקות במשלח ידו ואף לא לעבודה או להתעסקות מתאימה אחרת, זכאי לדמי פגיעה לפי התוספת הרביעית לחוק הביטוח הלאומי והתקנות לפיו כאילו היה עובד מבוטח לפי חלק ב' לחוק האמור וכאילו הייתה פגיעת הספר פגיעה בעבודה.

(ב) בקביעת דמי הפגיעה לנפגע שאינו עובד והוא בן 18 ומעלה ומבוטח לפי חלק א' לחוק הביטוח הלאומי שלא לפי בקשתו בלבד, יראו כשכרו את הסכום ששימש יסוד לחישוב דמי הביטוח שעליו לשלם לפי חוק הביטוח הלאומי בעד שנים עשר החדשים שקדמו לפגיעה או בעד כל תקופה אחרת שתיקבע בתקנות".

מוצעת הרחבת חוג הזכאים לדמי פגיעה ולהקנותם לכל סוגי הנפגעים, ומבלי להתלות בגיל או במעמדו כמבוטחים על פי חוק הביטוח.

דמי הפגיעה יחושבו לגבי מי שמבוטח לפי חוק הביטוח (שכיר, עצמאי) כאילו היה נפגע בעבודה, על פי הכנסותיו הממשיות, ולגבי מי שאינו מבוטח בביטוח נפגעי עבודה - לפי סכום שיקבע בתקנות.

סעיף 7

הוראות סעיף 4 דנות בשיעור קיצבת הנכות או מענק הנכות וזו לשונו:

נסתיימה תקופת דמי הפגיעה לפי סעיף 3, והנפגע נמצא כחוצאה מפגיעת הספר נכה כמשמעותו בסעיף 21(ב) לחוק הביטוח הלאומי, זכאי הוא לקיצבה או למענק לפי התוספת החמישית לחוק הביטוח הלאומי והתקנות לפיו כאילו היה עובד ששכר עבודתו הרגיל הוא - 6 לירות ליום או כל סכום אחר שייקבע בתקנות על ידי שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, בשים לב לתנודות בשכר העבודה; אולם לא יינתנו קיצבה ומענק בעד פרק הזמן שלפני הגיע הנפגע לגיל 14, ואילו לגבי פרק הזמן שבין גיל 14 ובין גיל 18 יראו את הנפגע כעובד ששכר עבודתו - 3 לירות או מחצית הסכום שנקבע בתקנות כאמור".

"קיצבה או מענק לנכה

ההצעה נועדה לשפר את חישובי גימלת הנכות ובמיוחד לאלה מבין הנכים אשר לפני הפגיעה היו עובדים או עצמאיים. ההצעה קובעת שגימלת הנכות תחושב לפי הגבוה מבין 2 סכומים אלה:

(א) סכום קבוע שיקבע בתקנות;

(ב) הסכום שהיה מגיע לו אילו נפגע בחאונת עבודה.

לנכה עד גיל 14 לא תינתן קיצבה כלשהיא ואילו לנכה בגיל 14-18 תינתן מחצית קיצבת אדם מבוגר. כן תוצמד קיצבת הנכות למדד המחירים לצרכן.

סעיף 8

ההצעה מתאמת את מספור הסעיפים לנוסח המשולב לחוק הביטוח.

סעיף 9

סעיף 6 לחוק העיקרי מתייחס לחישוב הגימלה לשאירי הנפגע.
החוק העיקרי קובע:

"קיצבה או מענק לשאירים (א) גרמה פגיעת הספר למזוהו של הנפגע, זכאים שאיריו לקיצבה או למענק לפי התוספת הששית לחוק הביטוח הלאומי, כאילו היה הנפגע עובד ששכר עבודתו הרגיל הוא - 6 לירות ליום או כל סכום אחר שייקבע בתקנות על ידי שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, בשים לב לתנודות בשכר העבודה.

(ב) "שאירים" - לענין סעיף זה - כמשמעותם בסעיף 22(ב) לחוק הביטוח הלאומי, בשינויים המחוייבים".

לאור המצב החמור בו נמצאות אלמנות עם ילדים, לאחר מות ראש המשפחה, מוצע שקיצבה לאלמנה עם ילד תינתן בכל מקרה בשעור הגימלה המקסימלית הניתנת לשאירי נפגע בעבודה, במקרה אחר תעמוד לאלמנה וליתר השאירים שיטת החישוב שפורטו בדברי ההסבר לסעיף 7 לעיל.

סעיף 10

סעיף 7 לחוק העיקרי קובע:

"מינוי קצינים שר הבטחון ימנה, בהודעה ברשומות, קצינים שבסמכותם לאשר מאשרים פגיעת ספר (להלן - קצין-מאשר)".

מוצע לקבוע רשות מאשרת, וכן ועדת ערר, להחלטות אם אירעה פגיעה. הרשות וכן הוועדה ימונו ע"י שר הבטחון בהתייעצות עם שר העבודה.

סעיף 11

סעיף 8 לחוק העיקרי קובע:

"אישור פגיעה אישורו של קצין-מאשר כי הפגיעה היא פגיעת ספר הוא תנאי מוקדם לכל תביעה לפי חוק זה".

ראה הסבר לסעיף 10.

סעיף 12

סעיף 9 לחוק העיקרי:

"ערר (א) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת קצין-מאשר רשאי לערור עליה בפני ועדת עררים של שלושה שמונתה על ידי שר הבטחון; הודעה על מינוי ועדת עררים ועל מענה תפורסם ברשומות.

(ב) הערר יוגש בכתב תוך שלושים יום מהיום שבו הגיעה לידיעת העורר ההודעה על החלטת הקצין המאשר, והחלטת ועדת העררים היא סופית.

ראה הסבר לסעיף 10 לעיל.

סעיף 13

סעיף 10 לחוק העיקרי:

"סמכות
בית-הדין
לביטוח לאומי

בית הדין לביטוח לאומי המוקם לפי חוק הביטוח הלאומי
תהיה לו הסמכות הייחודית לדון ולפסוק בכל תביעה לגימלה
לפי חוק זה, בכל תביעה להחזרת גימלה שניתנה בטעות או שלא
כדין ובכל תביעה לפי סעיף 15(א) לחוק זה, והסעיפים
105, 106, 107, 108 ו-111 לחוק הביטוח הלאומי
והתקנות לפיהם יחולו בשינויים המחוייבים.

ראה דברי הסבר לסעיף 18.

סעיף 14

סעיף 11 לחוק העיקרי:

"ייצוג בפני
בית הדין
לביטוח לאומי

בכל תביעה על פי חוק זה נגד הממשלה או על ידיה, להוציא
תביעה נגד המוסד לפי סעיף 15(א), תהיה הממשלה מיוצגת
על ידי המוסד באמצעות מי שהורשה לכך על ידיו".

ראה דברי הסבר לסעיף 18.

סעיף 15

ההצעה כוללת החלת כל הסעיפים המתייחסים לנפגע בעבודה לפי חוק הביטוח,
גם לגבי נפגעי פעולות איבה. בסעיף זה נכללת גם הקנאת הזכאות לשיקום
לא למנות ולמתן דמי מחיה ליתומים כמוצע בהצעת חוק הביטוח הלאומי
(ה"ח 808, חשכ"ט, עמ' 60).

סעיף 16

ההצעה מתאמת את מספור הסעיפים לנוסח המתוקן.

סעיף 17

ההצעה מתאמת את מספור הסעיפים לנוסח המתוקן.

סעיף 1*

סעיף 15(א) לחוק העיקרי דן בזכות הבחירה הניתנת כאשר הפגיעה מזכה לגימלה
לפי חוק זה ולפי חוק הביטוח וזו לשונו:

"מניעת גימלאות (א) הזכאי עקב מאורע אחד לגימלה לפי חוק זה ולפי חוק
הביטוח הלאומי, הכרירה בידו לבחור באחד מהם, אולם
אם הזכאי לגימלה לפי חוק זה ולפי חלק ב' לחוק הביטוח
הלאומי בחר בגימלה לפי חוק זה, רשאי אוצר המדינה
לתבוע מהמוסד את הסכומים שהמוסד היה מוציא למתן גימלאות
במזומנים לולא בחר בגימלה לפי חוק זה".

בהצעה הנוכחית ניתנו לנפגע בפעולת איבה ולשאיריו מלוא הזכויות המוקנות
לנפגע בעבודה, ואף עודפות על אלה, לכן אין עוד משמעות להקנאת זכות
הבחירה. כדי למנוע זכאות מכוח שני החוקים כאחת מוצעת ההצעה דלעיל.

תזכיר והצעת חוק גימלאות לנפגעי ספר
(תיקון מס' 2), תשכ"ט-1969

ה הצ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את התזכיר והצעת החוק גימלאות לנפגעי ספר
... (תיקון מס' 2), תשכ"ט-1969, המ"ב, ולהניח מיד את הצעת החוק על שולחן
הכנסת.

ד ב ר י ה ס ג ר

לאור חשיבות הנושא בו דנה הצעת החוק, ועל מנת להספיק להביאה
לדיון עוד בכנסת היוצאת, מתבקשת הממשלה לאשרה ולהחליט על הנחתה
המידית על שולחן הכנסת.

מוגש ע"י שר העבודה

נספח 75

ט' בתמוז תשכ"ט
25 ביוני 1969

תזכיר - הצעת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק הגימלאות לנפגעי ספר (תיקון), (גימלאות לנפגעי פעולות איבה), תשכ"ט-1969.

ב. עיקרי הוראות החוק המוצע:

- (1) שם החוק ישונה לחוק הגימלאות לנפגעי פעולות איבה.
- (2) כל אדם הנמנה על המפורטים בסעיף 4, אשר יפגע בישראל או מעבר לגבולותיה כתוצאה מפעולות איבה זכאי לגמלאות עפ"י החוק.
פעולות איבה הן פעולות שבוצעו ע"י כוונות צבאיים או כוונות בלתי צבאיות של מדינה עוינת או ע"י אנטי ארגון עויין או מי שפועל בשליחותם או מטעמם או ע"י מסתנן כמשמעותו בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), תשי"ד-1954.
"ארגון עויין" לענין החוק המוצע - חבר בני אדם שהוכרז כארגון עויין ע"י שר הבטחון באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.
- (3) פגיעה בפעולות איבה תכלול כמו כן:-
 - (א) פגיעה מידי תושב ישראל תוך פעולה כאמור בפסקה 2 או בנסיבות שהיה בהן מקום לחשש סביר כי תבוצע פעולה כאמור ובלבד שהפגיעה הייתה בשגגה.
 - (ב) פגיעה עקב פעולות אויב אף אם הנגף לא הופעל בידי כוחות אויב, להוציא אדם מגיל 16 ומעלה אשר נפגע תוך כדי פעולה בלתי חוקית או בשל רשלנות פושעת.
"נגש" לענין החוק המוצע - כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, תש"ו-1955.
- (4) החוק יחול על אזרחי ישראל או תושבי ישראל וכל מי שנכנס לישראל עפ"י אשרה ורשיון שנחננו לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב - 1952, לרבות הפטורים מהצורך באשרה או ברשיון לפי ס' 17(א) לחוק האמור או לפי צוים של שר הפנים שנחננו על-פי סעיף 17 ופורטו בתקנות. הסיגיים על תחולת החוק על סוגי אנשים שאינם עולים בקנה אחד לאמור בפסקה זו, יבוטלו.
- (5) תנתן זכות בחירה לנפגע בין סכום הגימלה הנקוב בחוק לבין גימלה שהייתה משתלמת לו אילו נפגע בתאונת עבודה כמשמעותה בחוק הביטוח הלאומי.
- (6) לגבי אלמנתו של נפגע שיש עמה ילד תחושב הגימלה כאלו הייתה תלויה בנפגע בתאונת עבודה ובגידה זכות הבחירה בין סכום זה לבין הסכום הנקוב בחוק.
- (7) שר הבטחון, בהתייעצות עם שר העבודה, ימנה רשות מאשרת שמטמכותה לאשר פגיעה בפעולות אויב.
- (8) ניתן לערור על החלטת הרשות המאשרת בפני ועדת עררים, ואין אחרי החלטה של זו ולא כלום.

ג. מטרת החוק המוצע והצורך בו

כיום אין כל הוראה בחוק לפיצוי נפגעים אזרחיים במלחמה או בפעולות איבה על פגיעות גוף, פרט לנפגעי ספר.

מצב זה הביא לעיוותים רבים. לדוגמא: תושב תל-אביב ותושב ירושלים המטיילים ביהודה ושומרון, במידה וייפגעו בפעולת איבה, הרי שתושב ירושלים יהיה זכאי לגימלה עפ"י חוק גימלאות לנפגעי ספר ואילו תושב תל-אביב לא יהיה זכאי לכל גימלה היות ואינו "תושב ספר" כהגדרתו בחוק.

אמנם עד כה לא לבשה בעיה זו ממדים נרחבים היות ומדי פעם תוקנה מפת אזורי הספר לענין החוק כך שכללה באופן ארעי את תחומי הישובים שבהם קרו הפגיעות, או שמהם באו הנפגעים.

גם במלחמת ששת הימים הורחבה המטה וכללה ארעית את כל המקומות שבהם נפגעו אזרחים לרבות מקומות יישוב במרכז המדינה שסבלו מהפגזות או התקפות אויר.

החוק המוצע בא לבטל את הצורך באילתורים כאמור לעיל ולהנהיג הסדר חקיקתי שבוע לפגיעות עקב מעטי איבה לגבי כל תושבי המדינה, ואלו שנכנסו לתחומיה כחוק.

כמו כן בא החוק המוצע לאפשר לזכאים לגמליות לפיו לבחור בין סכומים הנקובים בחוק עצמו לבין סכומי גימלאות שהיו מגויסם לנפגע או לתלויים בו אילו היה נפגע בתאונת עבודה. הסיבה לשינוי זה שמרבית הנפגעים הם אנשים החיים מעמל כפיהם והמגמה היא להשוות מעמדם מבחינת שיעור הגימלה למצבם של אנשים שנפגעו בתאונות עבודה.

ד. השערת החוק המוצע על החוק הקיים
חוק גימלאות לנפגעי ספר, תשי"ז - 1956, יתוקן.

ה. השערת החוק המוצע על תקציב המדינה
קשה לאומדן מראש.

ו. השערת החוק המוצע על ההבט (אספקט) המינהלי של המרדד הממונה על ביצועו

אין.

ז. היועץ המשפטי לממשלה סמך ידיו על ההצעה.
הממונה על התקציבים סבור שאין צורך בחוק זה.

ט. התתייגויות

מרדד הפנים מבקש להבטיח במסגרת הצעת חוק זו גם את זכויות הגימלה למתנדבי פס"ח.

שר העבודה

כ"ד בסיון תשכ"ט
(10.6.69)

1. לחוק גימלאות נפגעי ספר, תשי"ז-1956 ¹ (להלן - החוק העיקרי), ייקרא מעתה "חוק גימלאות לנפגעי פעולות איבה, תשכ"ט-1969".	תיקון שם החוק
2. (א) במקום סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא:
"הגדרות 1. בחוק זה -	החלפת סעיף 1
"ארגון עויין" - חבר בני אדם שהוכרז כארגון עויין לענין חוק זה על ידי שר הבטחון באשרר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.	
"בשק" - כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955 ² .	
"פעולות איבה" - פעולות שבוצעו על ידי כוחות צבאיים או צבאיים למחצה או כוחות בלתי סדירים של מדינה שכנה או הפועלים ממדינה שכנה או על ידי אנשי ארגון עויין או מי שפועל בשליחותם או מטעמם או על ידי מסתנן כמשמעותו בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), תשי"ד-1954 ³ (להלן - "כוחות אויב").	
"חוק הביטוח" - חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח - 1968 ⁴ .	
"אשתו" - כמשמעותה בפרק א' לחוק הביטוח.	
"ילד" - כמשמעותו בפרק ב' לחוק הביטוח.	
"תלויים" - כמשמעותם בפרק ג' לחוק הביטוח.	
"המוסד" - המוסד לביטוח לאומי, כמשמעותו בחוק הביטוח.	
"מדד" - מדד המחירים לצרכן.	
(ב) בכל מקום בחוק העיקרי במקום "פגיעת ספר" יבוא "הפגיעה" ובמקום "נפגע ספר" יבוא "הנפגע".	
3. פגיעה מפעולות איבה (להלן - פגיעה):	
(1) פגיעה כתוצאה מפעולות איבה בישראל או מעבר לגבולותיה.	פגיעה בפעולות איבה
(2) פגיעה מידי תושב ישראל תוך פעולת איבה, או בזסיבות שהיה בהן מקום לחשש סביר כי תבוצע פעולת איבה, ובלבד שהפגיעה היתה בשגגה.	
(3) פגיעה מבשק עקב פעולת איבה אף אם הבשק לא הופעל בידי כוחות אויב, להוציא אדם מגיל 18 ומעלה, אשר נפגע כאמור תוך כדי פעולה בלתי חוקית מצדו או בשל רשלנותו הפושעת.	
4. החוק יחול על אזרחי ישראל או תושב ישראל ועל כל מי שנכנס לישראל על פני אשרה ורשיון, שנתנו לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 ⁵ , לרבות הפטורים מהצורך באשרה או ברשיון לפי סעיף 17(א) לחוק האמור או לפי צוים של שר הפנים שנתנו מכוח סעיף 17 ופורשו בתקנות לפי החוק האמור.	הזכאים

5. סעיף 2 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 5, ובמקום "הכל כאמור בסעיפים 18 ו-19" יבוא: "הכל כאמור בסימן ג' לפרק ג' של חוק הביטוח".

תקון
סעיף 2

6. סעיף 3 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 6, ובו יבוא:

תקון
סעיף 3

(א) בסעיף קטן (א) במקום "לפי התוספת הרביעית" יבוא "לפי סימן ד' לפרק ג'" ובמקום "כאילו היה עובד מבוטח לפי חלק ב'" יבוא "מבוטח לפי פרק ג'".

(ב) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) דמי הפגיעה לנפגע שאיננו מבוטח לפי פרק ב' לחוק הביטוח יקבעו ע"י שר העבודה בתקנות באשור ועדת העבודה של הכנסת".

7. במקום סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת
סעיף 4

7. (א) בסתימה תקופת דמי הפגיעה לפי סעיף 6 והנפגע נמצא כתוצאה מהפגיעה בכה כמשמעותו בסימן ה' לפרק ג' לחוק הביטוח זכאי הוא לקיצבה או למענק לפי סימן ה' לפרק ג' לחוק הביטוח והתקנות לפיו.

(ב) הקיצבה או המענק יחושבו כאילו דמי הפגיעה ליום הם הסכום הגבוה יותר מסני אלה:

(1) ליום או כל סכום אחר שייקבע בתקנות על ידי שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת.

(2) שכר העבודה הרגיל לפי סעיף 54 לחוק הביטוח ובלבד שלא יעלה על הסכום ובלוח ה' לחוק הביטוח.

(ג) לא יינתנו קיצבה או מענק בעד הזמן, שלפני הגיע הנפגע לגיל 14.

(ד) לגבי הזמן שבין גיל 14 ובין גיל 18 יראו את הנפגע כאילו שכר דמי הפגיעה ליום היה מחצית הסכום האמור בסעיף קטן (ב).

(ה) מחושבת הקיצבה לפי סעיף קטן (ב) (2) וחל שינוי במדד מאז שולמו לראשונה דמי הפגיעה תוגדל או תוקטן הקיצבה בהתאם לתנודות המדד מאותו תאריך ובלבד שהקיצבה ליום לא תעלה על המקסימום ליום שנקבע לפי סעיף 53 לחוק הביטוח".

8. סעיף 5 לחוק יסומן כסעיף 8, ובמקום "סעיף 24" יבוא "סעיפים 87 ו-88 לחוק הביטוח".

תיקון
סעיף 5

9. במקום סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת
סעיף 6

9. (א) גרמה פגיעה למותו של הנפגע, זכאום התלויים בו לקיצבה או למענק לפי הוראות סימן ו' לפרק ג' לחוק הביטוח.

(ב) היה הנפגע מבוטח לפי פרק ג' לחוק הביטוח והניח אחריו אלמנה וילד תחושב הקיצבה בהתאם לשיעורים הנקובים בסעיף 76 לחוק הביטוח, מהסכום הנקוב בלוח ה' לחוק הביטוח.

(ג) לא התקיימו התנאים האמורים בסעיף קטן (ב) - יחושבו הקיצבה או המענק בהתאם לשיעורים הנקובים בסעיף 76 לחוק הביטוח לפי אחת האפשרויות שנקבעה בסעיף 7(ב)." -

10. במקום סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת
סעיף 7

"מיבוי 10. שר הבטחון בהתייעצות עם שר העבודה ימנה רשות מאשרת שבסמכותה לאשר הגיעה, (להלן - הרשות); הודעה על מענה של הרשות יפורסם ברשומות".

11. במקום סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת
סעיף 8

"ערר 11. (א) הרואה עצמו נפגע ע"י החלטת הרשות רשאי לערר עליה בפני ועדת עררים של שלושה שמונתה ע"י שר הבטחון בהתייעצות עם שר העבודה; הודעה על מענה תפורסם ברשומות.

(ב) הערר יוגש בכתב תוך 60 יום מהיום שבו הגיעה לידיעת העורר ההודעה על החלטת הרשות.

(ג) אין אחרי החלטת ועדת העררים ולא כלום".

12. במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת
סעיף 9

" אישור 12. אישורה של הרשות או של ועדת עררים, לפי הענין, פגיעה כי ארעה פגיעה הוא תנאי מוקדם לכל תביעה לפי חוק זה בפני המוסד".

13. סעיף 10 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 13. ובו ימחק "לפי סעיף 15 (א) לחוק זה".

תיקון
סעיף 10

14. סעיף 11 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 14, ובו ימחק "להוציא תביעה בגד המוסד לפי סעיף 15 (א)".

תיקון
סעיף 11

15. במקום סעיף 12 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת
סעיף 12

"תחולת חוק הביטוח 15. הפרקים ג' 1 ו-ז' והסעיפים 196, 197 ו-198 לחוק הביטוח והתקנות לפיהם יחולו, בשינויים המחוייבים, על גימלאות לפי חוק זה".

16. סעיף 13 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 16.

תיקון
סעיף 13

17. סעיף 14 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 17, ובמקום "בסעיף 13" יבוא "בסעיף 16".

תיקון
סעיף 14

18. סעיף 15 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 18, ובמקום סעיף קטן (א) יבוא:

תיקון
סעיף 15

" (א) היו זכאים נפגע או התלויים בו עקב מאורע אחד לגימלה לפי חוק זה ולפי חוק הביטוח - תהיה הזכאות מכוח חוק זה בלבד".

19.	סעיף 16 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 19.	תיקון סעיף 16
20.	סעיף 17 לחוק העיקרי יבוטל.	ביטול סעיף 17
21.	סעיף 18 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 20, ובמקום "לפי הסעיפים 13 ו-14" יבוא "לפי הסעיפים 16 ו-17".	תיקון סעיף 18
22.	סעיף 19 לחוק העיקרי יסומן כסעיף 21.	תיקון סעיף 19
23.	תחילתן של הסעיפים לחוק זה היא מיום	תחילה

1 חוק גימלאות בפגעי ספר, תשי"ז-1956, ס"ח תשי"ז עמוד 22.
2 חוק השיפור הצבאי, תשט"ו-1955, ס"ח תשט"ו עמ' 171.
3 חוק למניעת הסתגרות (עבירות ושיפור), תשי"ד-1954, ס"ח תשי"ד, עמ' 160.
4 חוק הביטוח הלאומי (גרוטח משולב), תשכ"ח-1968, ס"ח תשכ"ח עמ' 108.
5 חוק הכביסה לישראל, תשי"ב-1952, ס"ח תשי"ב עמ' 354.

החוק המוצע בא להקנות זכאות לפי חוק זה לנפגעים מפעולות איבה של האויב או כתוצאה מפעולות אלו אם הנפגעים הם תושבי ישראל או אזרחי ישראל או אנשים שנכנסו לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952.

הצורך בתקון זה נובע מהמצב שנוצר עקב התרחבות פעולות האויב בכל הארץ ובחול, והחשש שתפגע האוכלוסייה בכל מקום בארץ.

כמו כן מוצע לאפשר לזכאים לבחור בגימלאות אשר מחושבות לפי הכללים הנהוגים בחוק הביטוח הלאומי לגבי נפגעי עבודה.

עיקרי התיקונים המוצעים:

א. הזכאות לפי חוק זה תוקנה לכל מי שנפגע כאמור מפעולות האויב, בין שהוא יושב בספר או יושב באזור שלא נחשב היה עד כה כאזור ספר. פגיעה כתוצאה מפעולות איבה אף מעבר לגבולות המדינה.

ב. הגמלאות לנפגעי ספר יחושבו מעתה לפי ההכנסה הממשית של הנפגע לפני פגיעתו או לפי הסכום הקבוע בתקנות, הכל לפי הגדול יותר. במקרה של אלמנה עם ילד, תחושב גמלתה לפי המקסימום המשמש יסוד לחישוב גימלאות נפגעי עבודה.

ג. תוקם רשות מאשרת (במקום הקצין המאשר) שתמונה ע"י שר הבטחון בהתייעצות עם שר העבודה, שתפקידה יהיה לקבוע אם הפגיעה היא פגיעה כתוצאה מפעולת אויב.

ד. כל ההטבות שחוק הביטוח הלאומי מעניק לפי פרק ג' - ענף נפגעי עבודה, יוענקו לפי חוק זה, לרבות שיקום לאלמנות ודמי מחיה ליתומים.

ה. היה המקרה המזכה לגמלה עקב בצוע או אגב נסיון לבצע פשע, לא תנתן הגמלה לו או לתלויים לפי הענין.

סעיף 1

עקב השינוי המהותי במטרות החוק מוצע לשנות את שמו ל"חוק גימלאוח לנפגעי פעולות איבה".

סעיף 2

מוצע להגדיר מחדש את סוגי הפעולות המזכות לגימלה לפי חוק זה, הנוסח הקיים כולל הגדרה הבאה לפגיעת ספר:-

"פגיעת ספר" -

"(1) פגיעה בפעולות איבה שבוצעו אחרי יום 24 בפברואר 1949 בספר או מעבר לגבול המדינה על ידי כוחות צבאיים או צבאיים למחצה או כוחות בלתי סדירים של מדינה שכנה, או על ידי מסתנן כמשמעותו בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), חשי"ד-1954;

(2) פגיעה תוך פעולה כאמור בפסקה (1) או בנסיבות שהיה בהן מקום לחשש סביר כי חבוצע פעולה כאמור, אף אם הפגיעה היא מידי תושב ישראל ובשגגה".

לפי התיקון יכללו כל פעולות האיבה מכל אויב שהוא בין אם פועל במישרין או בעקיפין בשם או מטעם מדינת אויב, ולרבות מסתננים. בהגדרה המוצעת קיימת התייחסות לארגון עוין, ולענין זה יוסמך שר הבטחון להכריז על חבר בני אדם כארגון עוין.

כדי להקנות זכאות לגימלה כתוצאה מכל מעסי איבה וחבלה מוצע להגדיר במפורש שכל פגיעה כתוצאה ממגע מנשק כלשהו, כולל, חומר נפץ, מוקש ועוד, תחשב כפגיעה לפי חוק זה.

יתר התיקונים חואמים את הנוסח הקיים או שמטרתם לשונית בלבד. בעקבות שינוי במהות החוק תבוא במקום "פגיעת ספר" המלה "הפגיעה" ובמקום "נפגע ספר" יבוא "הנפגע".

סעיף 3

מוצע להקנות זכאות לגימלה לפי החוק, לכל הנפגעים מפעולת איבה, בין אם הפגיעה היא בשטח המדינה או מעבר לגבולותיה, וגם אם נעשתה מידי תושב ישראל, בשגגה, כתוצאה משימוש לא זהיר בנשק; אולם אם הנפגע הוא בגיר והפגיעה אירעה עקב פעולה בלתי חוקית מצדו, לא תוקנה זכאות.

סעיף 4

החוק יחול מעתה על כל מי שנכנס לישראל על פי חוק הכניסה לישראל וכן על כל תושבי המדינה יאזרחיה.

סעיף 5

וזו לשונו של סעיף 2 בחוק העיקרי -

"גימלאוח בעין נפגע-ספר זכאי לריפוי, להחלמה, לשיקום רפואי ולשיקום מקצועי, הכל כאמור בסעיפים 18 ו-19 לחוק הביטוח הלאומי ובתקנות והוראות לפיהם".

השינוי נעשה לשם התאמה לנוסח המשולב של חוק הביטוח הלאומי.

סעיף 6

סעיף 6 קובע הכללים לתשלום דמי פגיעה, וזו לשונו של סעיף 3 לחוק העיקרי:

"דמי פגיעה (א) נפגע-ספר שעקב פגיעתו אינו מסוגל לעבודתו או להתעסקות במשלח ידו ואף לא לעבודה או להתעסקות מתאימה אחרת, זכאי לדמי פגיעה לפי התוספת הרביעית לחוק הביטוח הלאומי והתקנות לפיו כאילו היה עובד מבוטח לפי חלק ב' לחוק האמור וכאילו היתה פגיעת הספר פגיעה בעבודה.

(ב) בקביעת דמי הפגיעה לנפגע שאינו עובד והוא בן 18 ומעלה ומבוטח לפי חלק א' לחוק הביטוח הלאומי שלא לפי בקשתו בלבד, יראו כשכרו את הסכום ששימש יסוד לחישוב דמי הביטוח שעליו לשלם לפי חוק הביטוח הלאומי בעד שנים עשר החדשים שקדמו לפגיעה או בעד כל תקופה אחרת שתיקבע בתקנות".

מוצעת הרחבת חוג הזכאים לדמי פגיעה ולהקנותם לכל סוגי הנפגעים, ומבלי להתלוחה בגיל או במעמדו כמבוטחים על פי חוק הביטוח.

דמי הפגיעה יחושבו לגבי מי שמבוטח לפי חוק הביטוח (שכיר, עצמאי) כאילו היה נפגע בעבודה, על פי הכנסותיו הממשיות, ולגבי מי שאינו מבוטח בביטוח נפגעי עבודה - לפי סכום שיקבע בתקנות.

סעיף 7

הוראות סעיף 4 דנות בשיעור קיצבת הנכות או מענק הנכות וזו לשונו:

נסתיימה תקופת דמי הפגיעה לפי סעיף 3, והנפגע נמצא כתוצאה מפגיעת הספר נכה כמשמעותו בסעיף 21(ב) לחוק הביטוח הלאומי, זכאי הוא לקיצבה או למענק לפי התוספת החמישית לחוק הביטוח הלאומי והתקנות לפיו כאילו היה עובד ששכר עבודתו הרגיל הוא - 6 לירות ליום או כל סכום אחר שייקבע בתקנות על ידי שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, בשים לב לתנודות בשכר העבודה; אולם לא יינתנו קיצבה ומענק בעד פרק הזמן שלפני הגיע הנפגע לגיל 14, ואילו לגבי פרק הזמן שבין גיל 14 ובין גיל 18 יראו את הנפגע כעובד ששכר עבודתו - 3 לירות או מחצית הסכום שנקבע בתקנות כאמור".

"קיצבה או מענק לנכה

ההצעה נועדה לשפר את חישובי גימלת הנכות ובמיוחד לאלה מבין הנכים אשר לפני הפגיעה היו עובדים או עצמאיים. ההצעה קובעת שגימלת הנכות תחושב לפי הגבוה מבין 2 סכומים אלה:

(א) סכום קבוע שיקבע בתקנות;

(ב) הסכום שהיה מגיע לו אילו נפגע בתאונת עבודה.

לנכה עד גיל 14 לא תינתן קיצבה כלשהיא ואילו לנכה בגיל 14-18 תינתן מחצית קיצבת אדם מבוגר. כן תוצמד קיצבת הנכות למדד המחירים לצרכן.

סעיף 8

ההצעה מתאמת את מספור הסעיפים לנוסח המשולב לחוק הביטוח.

סעיף 9

סעיף 6 לחוק העיקרי מתייחס לחישוב הגימלה לשאירי הנפגע.
החוק העיקרי קובע:

"קיצבה או (א) גרמה פגיעת הספר למזתו של הנפגע, זכאים שאיריו לקיצבה מענק לשאירים או למענק לפי התוספת הששית לחוק הביטוח הלאומי, כאילו היה הנפגע עובד שכר עבודתו הרגיל הוא - 6 לירות ליום או כל סכום אחר שייקבע בתקנות על ידי שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, בשים לב לתנודות בשכר העבודה.

(ב) "שאירים" - לענין סעיף זה - כמשמעותם בסעיף 22(ב) לחוק הביטוח הלאומי, בשינויים המחוייבים".

לאור המצב החמור בו נמצאות אלמנות עם ילדים, לאחר מות ראש המשפחה, מוצע שקיצבה לאלמנה עם ילד תינתן בכל מקרה בשעור הגימלה המקסימלית הניחנת לשאירי נפגע בעבודה, במקרה אחר תעמוד לאלמנה וליתר השאירים שיטת החישוב שפורטו בדברי ההסבר לסעיף 7 לעיל.

סעיף 10

סעיף 7 לחוק העיקרי קובע:

"מינוי קצינים שר הבטחון ימנה, בהודעה ברשומות, קצינים שבסמכותם לאשר מאשרים פגיעת ספר (להלן - קצין-מאשר)".

מוצע לקבוע רשות מאשרת, וכך ועדת ערר, להחלטות אם אירעה פגיעה. הרשות וכך הוועדה ימונו ע"י שר הבטחון בהתייעצות עם שר העבודה.

סעיף 11

סעיף 8 לחוק העיקרי קובע:

"אישור פגיעה אישורו של קצין-מאשר כי הפגיעה היא פגיעת ספר הוא תנאי מוקדם לכל חביעה לפי חוק זה".

ראה הסבר לסעיף 10.

סעיף 12

סעיף 9 לחוק העיקרי:

"ערר (א) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת קצין-מאשר רשאי לערור עליה בפני ועדת עררים של שלושה שמונתה על ידי שר הבטחון; הודעה על מינוי ועדת עררים ועל מענה תפורסם ברשומות.

(ב) הערר יוגש בכתב תוך שלושים יום מהיום שבו הגיעה לידיעת העורר ההודעה על החלטת הקצין המאשר, והחלטת ועדת העררים היא סופית.

ראה הסבר לסעיף 10 לעיל.

סעיף 13

סעיף 10 לחוק העיקרי:

"סמכות בית-הדין לביטוח לאומי תהיה לו הסמכות הייחודית לדון ולפסוק בכל תביעה לגימלה לפי חוק זה, בכל תביעה להחזרת גימלה שניתנה בטעות או שלא כדין ובכל תביעה לפי סעיף 15(א) לחוק זה, והסעיפים 105, 106, 107, 108 ו-111 לחוק הביטוח הלאומי והתקנות לפיהם יחולו בשינויים המחוייבים.

ראה דברי הסבר לסעיף 18.

סעיף 14

סעיף 11 לחוק העיקרי:

"ייצוג בפני בית הדין לביטוח לאומי בכל תביעה על פי חוק זה נגד הממשלה או על ידיה, להוציא תביעה נגד המוסד לפי סעיף 15(א), תהיה הממשלה מיוצגת על ידי המוסד באמצעות מי שהורשה לכך על ידיו".

ראה דברי הסבר לסעיף 18.

סעיף 15

ההצעה כוללת החלת כל הסעיפים המתייחסים לנפגע בעבודה לפי חוק הביטוח, גם לגבי נפגעי פעולות איבה. בסעיף זה נכללת גם הקנאת הזכאות לשיקום לאלמנות ולמתן דמי מחיה ליחומים כמוצע בהצעת חוק הביטוח הלאומי (ה"ח 808, השכ"ט, עמ' 60).

סעיף 16

ההצעה מתאמת את מספור הסעיפים לנוסח המתוקן.

סעיף 17

ההצעה מתאמת את מספור הסעיפים לנוסח המתוקן.

סעיף 1*

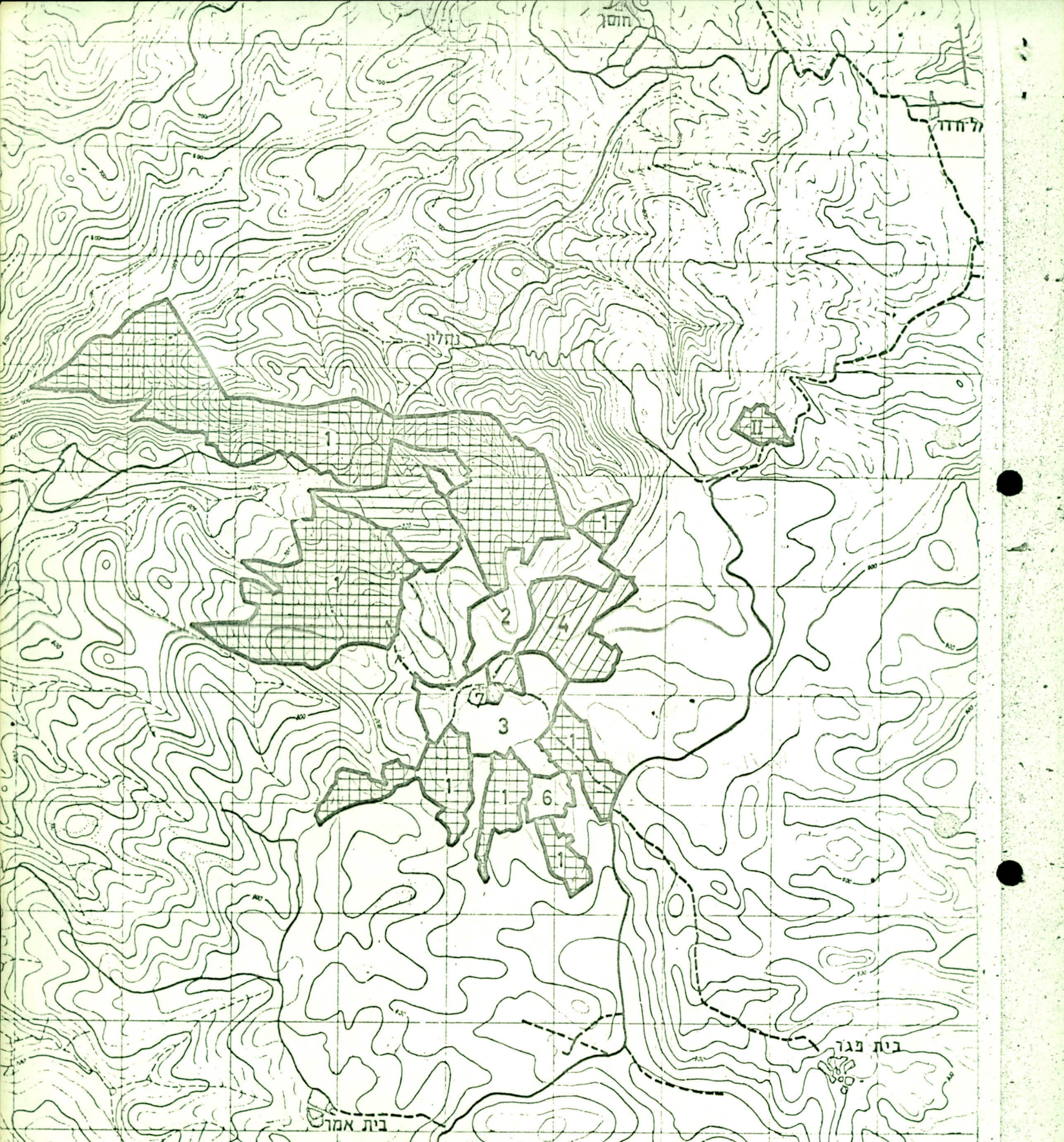
סעיף 15(א) לחוק העיקרי דן בזכות הבחירה הניתנת כאשר הפגיעה מזכה לגימלה לפי חוק זה ולפי חוק הביטוח וזו לשונו:

"מניעת גימלאות (א) הזכאי עקב מאורע אחד לגימלה לפי חוק זה ולפי חוק הביטוח הלאומי, הברירה בידו לבחור באחד מהם, אולם אם הזכאי לגימלה לפי חוק זה ולפי חלק ב' לחוק הביטוח הלאומי בחר בגימלה לפי חוק זה, רשאי אוצר המדינה לתבוע מהמוסד את הסכומים שהמוסד היה מוציא למתן גימלאות במזומנים לולא בחר בגימלה לפי חוק זה".

בהצעה הנוכחית ניתנו לנפגע בפעולת איבה ולשאייריו מלוא הזכויות המוקנות לנפגע בעבודה, ואף עודפות על אלה, לכך אין עוד משמעות להקנאת זכות הבחירה. כדי למנוע זכאות מכוח שני החוקים כאחת מוצעת ההצעה דלעיל.

הפקעות בגוש עציון

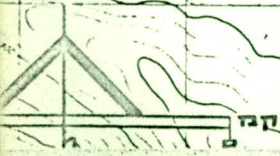
- א. בישיבת הממשלה ביום ו' בחמוז תשכ"ט (22.6.69), סוכם לדון בנושא הנ"ל בממשלה.
- ב. להלן נוסח החלטת ועדת השרים לענין גוש-עציון וחברון מיום י' באייר תשכ"ט (28.4.69):
- "א. להפקיע את הגושים 2, 3, 4 המופיעים במפה המ"ב והכוללים סך הכל 2,205 דונם במחיר משוער של - 650,000 ל"י, ולהעמידם לרשות הישוב החדש והישיבה שהוחלט להקים בגוש עציון.
- ב. סגן ראש הממשלה יביא החלטה עקרונית זו לידיעת שר החוץ. אם יטתיג שר החוץ מההחלטה חובא השאלה להכרעת הממשלה."
- ג. בעקבות ההחלטה הנ"ל הודיע סגן ראש הממשלה כי הביא החלטה זו לידיעת שר החוץ וכי שר החוץ הסכים ליישומה בתנאי שסדרי הביצוע, הפרסום וכו' יתואמו אחרו.

בעלות יהודית
 בשליב רכישת
 בעלות ערבית
 בעלות זוקף

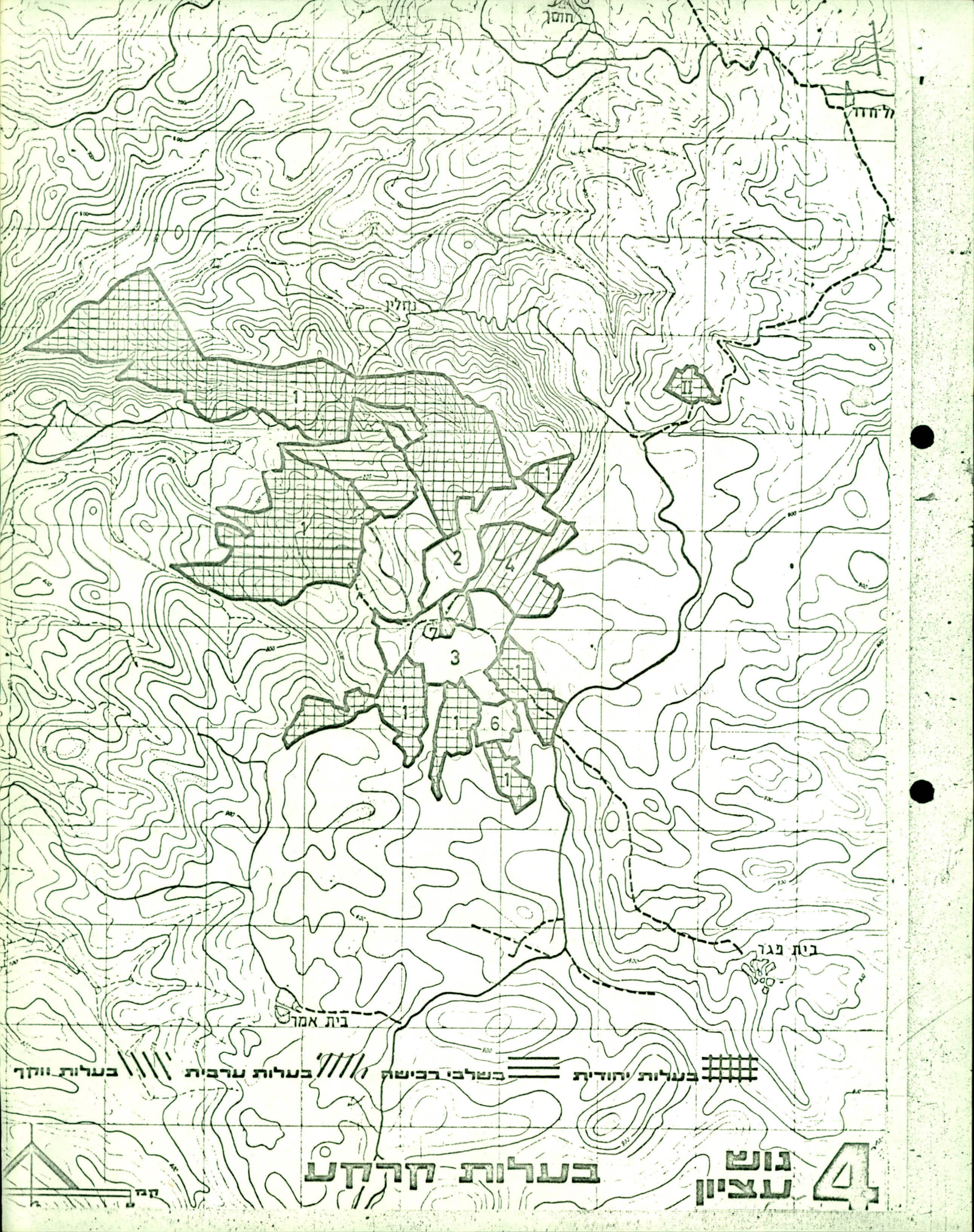
בעלות חקלאית

נושא 4
מצויין

הפקעות בגוש עציון

- א. בישיבת הממשלה ביום ו' בחמוז תשכ"ט (22.6.69), סוכם לדון בנושא הנ"ל בממשלה.
- ב. להלן נוסח החלטת ועדת השרים לענין גוש-עציון וחברון מיום י' באייר תשכ"ט (28.4.69):
- ... א"א. להפקיע את הגושים 2, 3, 4 המופיעים במפה המ"ב והכוללים סך הכל 2,205 דונם במחיר משוער של - 650,000 ל"י, ולהעמידם לרשות הישוב החדש והישיבה שהוחלט להקים בגוש עציון.
- ב. סגן ראש הממשלה יביא החלטה עקרונית זו לידיעת שר החוץ. אם יסתייג שר החוץ מההחלטה תובא השאלה להכרעת הממשלה.
- ג. בעקבות ההחלטה הנ"ל הודיע סגן ראש הממשלה כי הביא החלטה זו לידיעת שר החוץ וכי שר החוץ הסכים ליישומה בתנאי שסדרי הביצוע, הפרסום וכו' יתואמו אחר.

חוסר

בית חודו

נהלין

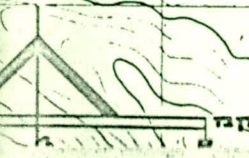
בית פגור

בית אמר

בעלות ווקר בעלות ערבית בשלבי רכישה בעלות יהודית

בעלות קרקע

נוש
טציון 4

הצעת חוק לעידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969

ה צ ע ת ה ל ח ח ל ט ה

מ ח ל י ט י מ לאשר את הצעת החוק לעידוד התעשייה (מסים),
תשכ"ט-1969, המ"ב, ולהזיחה מיד על שולחן הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

הענין דחוף בגלל העובדה שהצעת חוק זו, קשורה בוועידה הכלכלית שתתכנס
בירושלים ביום ט' בתמוז תשכ"ט (25.6.69), והרצון להזיחה על שולחן הכנסת
לפני פתיחת כנס הוועידה הכלכלית.

על כן מוצע לזרז על העברת הצעת החוק אל חברי הממשלה וזרופה
לפרוטוקול החלטות הממשלה לאחר שבועיים, לאשרה ולהזיחה מיד על שולחן הכנסת.

מוגש ע"י שר האוצר

בספח 73

ר, בתמוז תשכ"ט
22.6.69

חוק לעידוד התעשייה (מסים) תשכ"ט-1969

פרק ראשון: הגדרות

הגדרות 1.

בחוק זה -

(1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה (להלן - הפקודה)¹, זולת אם יש בחוק הוראה מפורשת אחרת.

(2) "חברה תעשייתית" - חברה תושבת ישראל שלפחות 90% מהכנסותיה, למעט הכנסות ממלווה בטחון, הם ממפעל תעשייתי שבבעלותה;

מפעל תעשייתי
"מפעל תעשייתי" - שבבעלותה של חברה תעשייתית, אשר הסכום שהיא מוציאה בן לפעילות לא ייצורית, כמפורט בתוספת, יחד עם סכום הפחת שהיא זכאית לו לפי סעיף 21 לפקודה, בטל הבכסים המסמטים לפעילות כאמור, אינם עולים על 25% מסך כל סכר העבודה שהיא מוציאה במפעל בצרוף עם סך כל הפחת שהיא זכאית לו בטל בכסי המפעל.

לענין זה לא תובא בחשבון הפחת מכסת היתר טל הפחת על פי סעיפים 42 או 43 לחוק לעידוד הסקעות הון, תשי"ט-1959²;

"בכס עסקי" - מכונות או ציוד של חברה תעשייתית המסמטים את המפעל התעשייתי שבבעלותה, למעט רכב, שאינו רכב עבודה כמסמעותו בפקודת התעבורה³ ולמעט ריהוט מטרדי וציוד מטרדי;

"מפעלים תעשייתיים בני קו ייצור אחד" - מפעלים תעשייתיים, המסתייכים לענף כלכלי אחד, או קבוצה של מפעלים אשר בכל אחד מהם בתמלאה לפחות אחת מאלה:

(1) מרבית פדיונו הוא ממוצרי המסמטים חומר גלם למוצרו של מפעל אחר מתוך הקבוצה;

(2) כחומר גלם למוצרו מסמטים מוצרים של מפעל אחר מתוך הקבוצה, שמהם מפיק אותו מפעל אחר את מרבית פדיונו;

"בעל שליטה" - כמסמעותו בסעיף 32(9) לפקודה.

פרק טז: ניכוי פחת והפחתה

(א) חברה תעשייתית שהוכיחה להבחנת דעתו של פקיד הסומה, כי בטבת המס 1968 או לאחריה, רכשה בכס עסקי חדש, תהא זכאית כל עוד היא חברה תעשייתית, לניכוי פחת לגבי אותו בכס, בטיעורים הבאים:

2.

זכות
לניכוי
פחת
והפחתה

(1) בעד בכס מתוצרת ישראל - 40% מן המחיר המקורי של הבכס, בטבה הראשונה טבה הסתמט המפעל התעשייתי בבכס, ו-20% מן המחיר המקורי של הבכס, בכל אחת מטלוט הטבים שלאחריה.

(2) בעד בכס מתוצרת חוץ - 25% מן המחיר המקורי של הבכס בכל אחת מטתי הטבים הראשונות טבהן הסתמט המפעל התעשייתי בבכס, ו-12.5% מן המחיר המקורי של הבכס בכל אחת מארבע הטבים שלאחריהן.

(ב) חברה תעשייתית שהוכיחה להבחנת דעתו של פקיד הסומה, כי בטבת המס 1968 או לאחריה, רכשה בתום לב ומטי טאינו בעל שליטה בה, פטנט, או זכות לניצול פטנט, או ידע, המסמטים לפיתוחו או לקידומו של המפעל, תהא זכאית להפחתה בטיעור של 12¹/₂% מן המחיר המקורי שלהם במטך טמונה טביכ, מטבת המס טבה החלה להסתמט בהם.

תנאים
לניכוי
הפחת

3. (א) בחרה חברה תעשייתית לגבי נכס מסויים, בניכוי פחת לפי סעיף 2(א), לא תהא זכאית, בטל אותו נכס לניכוי פחת לפי סעיף 21 לפקודה לרבות הפחת לפי סעיפים 42 או 43 לחוק עידוד הטקעות הון תשי"ט 1959 - ולניכוי לפי תקנות מס הכנסה (ניכוי התחלתי בטל מבנים, מכובות וציוד חדשים), תשכ"ז-1967⁴, ולא תהא זכאית עוד לחזור בה מבחירתה.

(ב) חדלה חברה להיות חברה תעשייתית לפני טבוכה כל הפחת לפי סעיף 2, תהא זכאית, לבכות את יתרת הפחת לפי סעיף 21 לפקודה; ולעבין סעיף 23 לפקודה יראו את הפחת טבוכה לפי סעיף 2 כפחת טהותר לפי הפקודה.

טייג
לניכוי

4. סכומים הניתנים לניכוי כהוצאה לפי כל דין, לא יחולו עליהם הוראות פרק זה.

חיטוב
רווח
הון
וניכוי
בעד
חילוף

5. לצורך חיטוב הניכוי בעד חילוף מכובות וציוד לפי סעיף 27 לפקודה ולצורך חיטוב רווח הון, לפי חלק ה' לפקודה, יראו את ניכוי הפחת או ההפחתה הניתנים לפי פרק זה כניכוי פחת לפי סעיף 21 לפקודה.

פרק טליטי: ניכוי נוסף

זכות
לניכוי
נוסף

6. חברה תעשייתית טבטנת ט"ז 1968 היתה זכאית לבכות פחת לפי סעיף 21 לפקודה, בעד נכס עסקי טרכטה לפני יום ט"ז בחטון תשכ"ח (19 בנובמבר 1967), תהא זכאית לניכוי נוסף כמפורט בסעיפים 7, 8 ו-10 לגבי הפחת טעוד מגיע לה לטנת המט 1968 ואילך, בטל אותו נכס והכל בכפוף להוראות סע' 15(א).

ניכוי
נוסף
אם הנכס
נרכט
בדולרים

7. נרכט נכס עסקי על-ידי החברה או מטעמה בדולרים טל ארצות הברית טל אמריקה (להלן - דולרים), יהיה הניכוי הנוסף - הסכום טבו עורף הפחת שהיתה זכאית לבכות - בעד אותו נכס באותה טנה, אילו נקבע המחיר המקורי טל הנכס בלירות - לפי טער החליפין טל 3.5 לירות לכל דולר ממחיר הרכיטה, על הפחת שהיא היתה זכאית לבכותו לפי טער חליפין טל - 3 לירות לכל דולר ממחיר הרכיטה.

8. ברכס נכס עסקי על ידי החברה או מטעמה במטבע-חוץ טאיבו דולר, יראוהו לצורך חישוב הניכוי הנוסף כאילו ברכס בדולרים, ומחיר הרכישה יחושב כאמור בסעיף 7 לפי סער החליפין הממטי של אותו מטבע בדולר, ביום כ"ח בחסון תשכ"ח (1 בדצמבר 1967).
9. לענין הסעיפים 7 ו-8 יראו כאילו ברכס נכס עסקי במטבע-חוץ, גם אם ברכס במיסרין מיבואן אשר קנהו במטבע-חוץ על פי היתר מאת רשות מוסמכת לפי תקנות ההגנה (כספים), 1941⁵; כמחיר הנכס במטבע חוץ יראו את המחיר שסילס היבואן בעדו, ובלבד שהחברה תמציא ראיה בדבר אותו מחיר.
10. ברכס נכס עסקי, על ידי החברה, במטבע שהוא הילך חוקי בישראל, ייקבע הניכוי הנוסף לפי הטבה שבה רכשה את הנכס, כדלקמן:
- (1) ברכס הנכס בתקופה שבין ט"ז בניסן תשי"ג (1 באפריל 1953) לבין כ"ז באדר ב' תשכ"ה (31 במרס 1965) - יהיה הניכוי הנוסף 25% מסכום הפחת שהיא היתה זכאית לו באותה טבה לפי סעיף 21 לפקודה.
- (2) ברכס הנכס בתקופה שבין כ"ח באדר ב' תשכ"ה (1 באפריל 1965) לבין י' בניסן תשכ"ו (31 במרס 1966) - יהיה הניכוי הנוסף 10% מסכום הפחת שהיא היתה זכאית לו באותה טבה, לפי סעיף 21 לפקודה.
11. חדלה חברה להיות חברה תעשייתית בטבת מס פלוניא, לא תהא לאחר טבה זו ואילך זכאית עוד לניכוי לפי פרק זה.
12. לצורך חישוב הניכוי בעד חילוף מכונות וציוד לפי סעיף 27 לפקודה, ולצורך חישוב רווח הון לפי חלק ה' לפקודה, ממכירת נכס עסקי שהותר עליו ניכוי נוסף לפי פרק זה, יראו את סכום הניכוי הנוסף כאילו הוא תמורה נוספת שנתקבלה ממכירת הנכס; ובלבד שסכום המס לא יעלה על 50% מסכום רווח ההון אילו לא היו רואים את הניכוי הנוסף כתמורה נוספת שנתקבלה ממכירת הנכס.

ניכוי
נוסף אם
הנכס
ברכס
במטבע
חוץ אחר

רכישה
בתנאים
מיוחדים
כרכישה
במטבע
חוץ

ניכוי
נוסף
אם הנכס
ברכס
במטבע
ישראלי

סייג
לניכוי

חישוב
ריווח
הון
וניכוי
התישבות

פרק רביעי: ניכוי הפרטי הצמוד

הגדרות 13. בטק זה -

"היום הקובע" - ט"ז בחסון תשכ"ח (19 בנובמבר 1967);

"הלוראה" - הלוראה שנתקבלה בתום לב ובתקיימו בה כל אלה:

(1) נתקבלה ביום הקובע או לפניו ובפרעה,

כולה או מקצתה, לאחר אותו יום;

(2) נתקבלה על ידי חברה תעשייתית ומטמטת לה

בהטגת הכנסתה מהמפעל התעשייתי;

(3) זותן ההלוראה הוא אחד מאלה:

(1) הטדינה,

(2) חבר בני אדם שאיננו בעל שליטה בחברה

התעשייתית, ואיננו סותף בה והחברה אינה

בעלת שליטה בו;

(3) חברת האם של החברה התעשייתית,

כמטמעותה בפסקה 2 לסעיף 21, שלקחה את

ההלוראה ממוסד כספי כמטמעותו בחוק בנק

ישראל, תשי"ד-1954,⁽⁶⁾ והעבירה אותה כולה

לחברת הבת.

"הלוראה צמודה למטבע-חוץ" - הלוראה שבה הקרן צמודה לסער

החליפין הרומי, או שנתקבלה

במטבע-חוץ באיסור המפקח על

מטבע-חוץ כמטמעותו בתקנות

ההגנה (כספים), 1941, וטיס

להוזירה במטבע-חוץ.

"מדד יוקר המחיה" - כמטמעותו בחוק מילווה בטחון,

תשי"ז-1956.⁽⁷⁾

"הפרטי הצמדה" -

(1) סכום שנוסף לקרן הלוואה צמודה למטבע-חוץ עקב שינוי שחל בשער החליפין של אותו מטבע כפי שהיה ביום הקובע;

(2) סכום שנוסף לקרן הלוואה צמודה למדד יוקר המחיה עקב עליית אותו מדד בתקופה שבין היום הקובע לבין יום כ"ג באדר ב' תש"ל (31 במרס 1970), ואותו סכום נפרע לאחר היום הקובע.

(3) סכום שנוסף לקרן הלוואה צמודה למדד אחר עקב עליית אותו מדד בתקופה האמורה בפסקה (2), ואותו סכום נפרע לאחר היום הקובע אך לא יותר מהסכום שהיה מתווסף כאמור אילו היתה ההלוואה צמודה למדד יוקר המחיה.

14. ניכוי הפרטי הצמדה (א) סכום הפרטי הצמדה מטילמה חברה תעשייתית בטבת המס 1968, או בכל טבת מט סלאהריה, יבוצה מהכנסתה החייבת לטבת המס טבה טולם; ולענין זה יראו הפרטי הצמדה שטולמו בתקופה שבין היום הקובע ליום ג' בניסן תשכ"ח (31 במרס 1968) כאילו טולמו בטבת המס 1968.

(ב) אם בטבת מט פלוזנית אי אפשר היה לזכות את הפרטי ההצמדה שהותר לזכותם לפי סעיף קטן (א), יראו את הסכום שלא בוצה, כהפסד לענין סעיף 28 לפקודה.

15. הלוואה צמודה לרכישת נכס עסקי (א) חברה תעשייתית שקיבלה הלוואה לרכישת נכס עסקי ובטל אותה הלוואה היא עשויה להתחייב בתשלום הפרטי הצמדה, תהא זכאית, לפי בחירתה, לניכוי לפי סעיף 14 בטל ההלוואה האמורה, או לניכוי נוסף לפי סעיף 6 בטל אותו נכס.

(ב) רואים חברה תעשייתית כאילו קיבלה הלוואה לסם רכיסת
זכס עסקי, הכל כאמור בסעיף קטן (א), אם ביום הקובע
היה לה זכס עסקי שעליו היתה זכאית אותה טעה לזיכוי
פחת וההלוואה נתקבלה תוך טבה לפני רכיסתו או תוך
טבה לאחר רכיסתו של אותו זכס; הוא הדין אף אם
נתקבלה הלוואה כאמור במועד אחר, זולת אם הוכיחה
החברה התעשייתית שהסתמסה בהלוואה למטרה שאיננה
רכיסת זכס עסקי.

16. סכום הזיכוי מחברה תעשייתית זכאית לו לפי פרק זה בטל
הפרטי הצמדה טטילמה בטבת מט פלוגית ירפחת בטכומים טהיא זכאית
לקבלט באותה טבת מט כתוספת לחוב טחבור לה ובהתאם לתנאי
ההתחייבות עקב טיבוי בטער החליפין טל הטטבע, במדד יוקר המחיה
או במדד האחר.

ררוחי
הצמדה

17. סכום טל הפרטי הצמדה טהותר ולאחר מכן זמחל או בוטל
יראו אותו כהכנסה בטבה טבה זמחל או בוטל.

מחילת
הפרטי
הצמדה

18. האמור בפרק זה לא יחול על הפרטי הצמדה טהם הוצאה
או הכנסה לפי הפקודה.

תחילת
הוראות
הפקודה

19. (א) חברה תעשייתית טהטקיעה בטבת מט פלוגית טכומים
בקידומו ובפיתוחו טל מפעלה התעסיתי, יוטל על
הכנסתה החייבת טהיעור האמור בסעיף קטן (ב) מט
הכנסה טל 15 אגורות לכל לירה, וזאת על אף האמור
בסעיף 127 (א) לפקודה, ובלבד טהחברה תמלא את
התנאים הזוטפים המפורטים בסעיף קטן (ג).

מט
הכנסה
מופחת

(ב) טיעור ההכנסה החייבת טעליה יוטל המט המופחת
יהיה כטיעור הטקעתה כאמור.

(ג) תוך חמש שנים לאחר סגת המס טבה הופקה ההכנסה החייבת:

(1) יוטקע סכום הסורה ל-30% לפחות מן ההכנסה החייבת שעליה הוטל המס המופחת בנכסים קבועים של המפעל והמסמטים לצרכי המפעל;

(2) יהווה רווחים בטכום האמור בפסקה (1) על ידי הוצאת מניות.

20. (א) נתנה חברה סכומים לבעל סליטה, או זקפה אותם לחובתו, הכל בין במיטריין ובין בעקיפין, תוקטן באותם סכומים הכנסתה החייבת הזכאית לטעור מס מופחת לפי סעיף 19.

הגבלת הזכות למס מופחת

(ב) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול לגבי -

(1) סכומים המותרים כהוצאה;
(2) החזר הלוואה סניתנה על ידו לתקופה סאינה עולה על טנה;

(3) סכומים שהחזיק או טעמדו לחובתו פחות מטלום חודטים בטנת מס אחת.

21. חברה תעטייתית טטילמה בטנת מס פלובית מס מופחת לפי סעיף 19 ולא קיימה את התנאים טבאותו סעיף, תטלם בעת הגסת הדין וחטבון לפי סעיף 131 לפקודה לטנת המס סלאהרי תום חמט טנים מאותה טנה, את המס סלא הוטל עליה בטל הוראות אותו סעיף, בצירוף ריבית סל 9% לטנה החל מתחילת אותה תקופה ועד ליום התטלום.

תטלום הפרט כטלא נתמלאו התנאים טבטעיף 19

פרק טיטי: דוחו"ת מאוחדים

22. בפרק זה - הגדרות

"סליטה" - הזכות לטבי טליטים לפחות מכוח ההצבעה ומהזכות למנות מנהלים.

"חברת אם" - (1) חברה תעטייתית הסולטת בחברה תעטייתית והמפעלים התעטייתיים שבבעלות סתייהן הם בני קו ייצור אחד.

(2) חברה טאיזה חברה תעטייתית הסולטת בחברה תעטייתית ולפחות 80% מרכושה מוסקע, בהון מביות או בהלוואות לחמט טבים לפחות, בחברות תעטייתיות טיט לה בהן לפחות 50% מזכות ההצבעה ומהזכות לרווחים.

"חברת בת" - חברה תעטייתית הנסלטת על ידי חברת אם.

23. (א) חברת אם וחברת בת רטאיות להגים את הדו"ח לפי סעיף 131(א)(3) לפקודה במאוחד, אם הודיעו לפקיד הטומה בכתב תוך טבת המט לגביה מוגט הדו"ח על כוונתן לעטות כך, ובלבד טאם טליטת חברת האם בחברת הבת הוטגה לאחר תחילת חוק זה, לא יהיו רטאיות להגים דו"ח מאוחד אלא מטבת המט הטליטית טלאחר הטגת הטליטה.

דו"ח מאוחד

(ב) מטהוגט דו"ח מאוחד, יראו את ההכנסה החייבת או ההפטד המתואם טל כל אחת מהחברות, כהכנסתה החייבת או כהפטדה המתואם טל חברת האם, והטומה **תיצור** על טם חברת האם.

(ג) הגטת דו"ח מאוחד לא תפטור מחובתה טל כל אחת מן החברות להגים דו"ח נפרד לפי סעיף 131(א)(3), ואם יט צורך בדבר אפטור לגבות את המט טחייבת בו חברת האם כאמור גם מחברת הבת, אף על פי טלא ניטומה.

24. הוגט דו"ח מאוחד לטבת מט פלוטית, יוגט דו"ח מאוחד גם לטבות המט טלאחריה, אלא אם הורה פקיד הטומה הוראה אחרת, ביזמתו הוא או לבקטת הניטום, וקבע את התיאומים טייפטור לפי זה.

אי טיבורי טיטה

25. טר האוצר רסאי לקבוע בתקנות כללים לענין פרק זה
ובמיוחד בדבר -

קביעת
כללים

(1) הגבלת סכום ההפסדים של חברת הבת המותרים לקיזוז
כנגד הכנסותיה של חברת האם, עד לסכום ההסקה של
חברת האם בחברת הבת;

(2) חיוב חברת האם בטל חובות שנצטללו לחברת הבת בעת
זיתוקה מחברת האם, או בעת פירוקה, וקוזזו בעבר;

(3) הוספת סכום הפסדים של חברת הבת שהותרו לקיזוז
כנגד הכנסות חברת האם על סכום התמורה לענין ררוח
הון ולפי חלק ה' לפקודה.

(4) דחיית טומת המס או גבייתו ודחיית קיזוז ההפסדים
בטל עסקאות שבין החברות שהגיסו דו"ח מאוחד הכל
כפי שיפורט בתקנות.

(5) חיטוב המס בהתחשב בחלוקת דבידנדויבין החברות
שהגיסו דו"ח מאוחד.

26. על אף האמור בסעיף 21 לא יכלל בדו"ח המאוחד הפסד
שהיה לחברת האם או לחברת הבת לפני שנת המס שלגביה הוגש דו"ח
מאוחד, וטביתן להעברה לשנים שלאחר מכן לפי סעיף 28 לפקודה;
הפסד כאמור יותר לקיזוז כנגד ההכנסה של החברה טבה נוצר,
ורק יתרת ההכנסה החייבת שנצטארה לאחר הקיזוז תיכלל בדו"ח
המאוחד.

הפסדים
מלפני
הגשת
דו"ח
מאוחד

פרק 27: מיזוג חברות

הגדרות 27. בפרק זה -

"מיזוג" - העברת כל הנכסים וההתחייבויות של חברה תעשייתית אחת (להלן - "חברה מעבירה") לחברה תעשייתית אחרת (להלן - "חברה קולטת"), או, של קבוצת חברות תעשייתיות (להלן - "חברות מעבירות") לחברה אחרת שהוקמה לצורך המיזוג בלבד (להלן - "חברה חדשה"), כשהחברה המעבירה והחברה הקולטת, או החברות המעבירות, לפי הענין, הן בעלות מפעלים תעשייתיים בני קו ייצור אחד.

"בכס" - כל רכוש, בין מקרקעין ובין מטלטלין וכל זכות או טובת הנאה ראויות או מוחזקות ולרבות חלק בבכס, בין שהם בישראל ובין שהם מחוץ לישראל;

"מיזוג מאושר" - מיזוג שאושר בהתאם לסעיף 29.

"ועדת מיזוג" - ועדה של שלושה שימנה שר האוצר ושחבריה הם: נציג שר האוצר, סיהיה היושב ראש, נציג הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל, ונציג השר שמסדרו נוגע בדבר.

איטור מוקדם 28.

(א) ועדת מיזוג רשאית לתת איטור מוקדם למיזוג, אם בתבקשה לעשות כן ולאחר שקיבלה תכנית מפורטת של פעולות המיזוג המתוכננות.

(ב) הועדה רשאית להתנות את מתן האיטור המוקדם במילוי תנאים מוקדמים שבקבעו באיטור.

איטור
מיזוג

29. (א) ועדת מיזוג תאשר מיזוג, אם לדעתה הוא לטובת משק המדינה, ואם בתמלאו שתי אלה:

(1) מטרתו היחידה של המיזוג היא זיהול ותפעול מאוחד של המפעלים התעשייתיים של החברות האמורות.

(2) שהעברת הנכסים וההתחייבויות אוטרה על ידי בית המספט בצו לפי סעיף 118 לפקודת החברות, ובאותו צו בקבע, שהחברה המעבירה או החברות המעבירות יחוסלו ללא פירוק ושהתמורה היחידה בעד העברה כאמור תהיה הקצאת מניות על ידי החברה הקולטת או החברה החדשה לבעלי המניות של החברה המעבירה או של החברות המעבירות;

(ב) הועדה רטאית להתנות את מתן האיטור למיזוג במילוי תנאים סנקטור באיטור לענין ביצוע המיזוג והפעולות סלאחר מכן.

(ג) ניתן איטור מוקדם למיזוג, תאשר הועדה את המיזוג לאחר ביצועו, אם בוצע לפי האיטור המוקדם.

בקטה
לאיטור

30. המבקט איטור מוקדם למיזוג או אטור מיזוג ימסור לוועדה כל פרט ומסמך הדרוטים לה לטם מתן החלטתה בדבר האיטור המבוקט.

הזכות
להטבות

31. אוטר מיזוג יחולו ההטבות לפי פרק זה על אף האמור בכל דין.

פטור
ממס
הכנסה

32. על הכנסה הנרובעת מהמיזוג לא יוטל מס.

קביעת
המחיר
המקורי

33. מכרה חברה קולטת או חברה חדשה נכט, כמטמעותו בחלק ה' לפקודה, שהועבר אליה במיזוג, יחולו הוראות אלה:

ולפי סעיף 88 לפקודה
(1) כמחיר מקורי של הנכט לפי סעיף 21 לפקודה/ וכטכום שהוצא לרכיטת המכרונות/ והצירוד היטנים לפי סעיף 27 לפקודה, יראו את יתרת המחיר המקורי של אותו נכט כפי שהיה בידי החברה המעבירה או החברות המעבירות בטמוך לביצוע ההעברה;

המס על

(2) תקופת ההחזקה של הנכס לענין חיטוב/רווח הון לפי חלק ה' לפקודה תיקבע לפי המועד שבו נרכס הנכס על ידי החברה המעבירה או החברות המעבירות;

34. מכרה חברה קולטת או חברה חדשה מלאי עסקי, כמטמעותו בסעיף 85 לפקודה, שהועברו אליה במיזוג, יראו כעלות המלאי את הסכום שנקבע לטם קביעת ההכנסה החייבת של חברה המעבירה או של חברות המעבירות, בסמוך לביצוע ההעברה.

קביעת מחיר העלות

35. מכר אדם מניות של חברה קולטת/או של חברה חדשה שהוקצו לו במיזוג, יחולו הוראות אלה:

רווח הון ממכירת מניות

(1) כמחיר המקורי של המניות יראו את מחירן המקורי של המניות שהיו לו בחברה המעבירה או בחברות המעבירות;

(2) תקופת ההחזקה של המניות תיקבע לפי המועד שבו רכש המוכר את המניות בחברה המעבירה או בחברות המעבירות.

36. הפסד שהיה לחברה המעבירה או לחברות המעבירות לפני המיזוג, לרבות הפסד שנוצר בטנה שבה בוצע המיזוג, וטביתן להעבירו לטנים הבאות לפי סעיף 28 לפקודה, יותר לקיזוז כנגד הכנסתה של החברה הקולטת או של החברה החדשה בטנים הבאות; ובלבד שבטום טנה לא יותר לקיזוז סכום הפולה על 20% מההפסד או על 50% מרווחי החברה הקולטת או החברה החדשה, הכל לפי הנמוך שבטביהם.

הפסד מלפני המיזוג

37. הטבות והקילות לפי חוק לעידוד הסקעות הון, תס"י-1950 ולפי חוק לעידוד הסקעות הון תס"ט-1959, שהחברה המעבירה או החברות המעבירות היו זכאיות להן אילולא המיזוג, יוענקו לחברה הקולטת או לחברה החדשה, אם ניתן לכך אישור של מינהלת מרכז ההסקעות ובתנאים ובתיאומים שקבעה.

הטבות לפי החוקים לעידוד הסקעות הון

38. (א) בסעיף זה - תהא לכל מונח המטמעות טיט לו בחוק מט טבח מקרקעין, תסכ"ג-1963.

פטור ממט טבח מקרקעין ותיאומים

(ב) לא יוטל מס על הטבח במיזוג.

(ג) כסווי הרכיטה ויום הרכיטה של זכות במקרקעין, שנרכטה במיזוג על ידי חברה קולטת או חברה חדשה, יראו את סווי הרכיטה ויום הרכיטה שהיו בקבעים אילו נמכרה אותה זכות על ידי החברה המעבירה או החברות המעבירות, לפני המיזוג.

(ד) כסווי הרכיטה ויום הרכיטה בפעולה באיגוד שנעשתה בזכות באיגוד שנרכטה במיזוג על ידי חברה קולטת או חברה חדשה, יראו את סווי הרכיטה ויום הרכיטה שהיו בקבעים אילו נעשתה הפעולה באיגוד באותה זכות באיגוד, על ידי החברה המעבירה או החברות המעבירות, לפני המיזוג.

39. על העברת מקרקעין במיזוג לא תוטל אגרת העברת מקרקעין על פי פקודת העברת קרקעות⁽¹⁰⁾ ולא תוטפת מס כמסמעותה בחוק מס טבח מקרקעין, תשכ"ג-1963.

פטור מאגרת העברת מקרקעין ומתוספת מס פטור מאגרות רישום והון ומס בולים

40. רישומה של חברה חדשה, תזכיר ההתאגדות שלה, הקצאת מניות על ידה, הגדלת הונה של חברה קולטת והקצאת מניות על ידה, יהיו פטורים במיזוג מאגרת רישום ומאגרת הון על פי פקודת החברות ומס בולים; ובלבד שפטור זה לא יחול לגבי סכומים העולים לדעת ועדת המיזוג/ על הסכומים המתחייבים מעצם המיזוג.

41. (א) ברוכח פקיד הטומה כי לא קויטר התנאים שבאיטור, או שהעובדות שעליהן הצהירו בפני ועדת המיזוג אינן נכונות, רטאי הוא שלא להתיר את מתן ההטבות לפי סעיפים 31 עד 37.

סייג למתן ההטבות

(ב) הרואה עצמו מקופח על ידי החלטת פקיד הטומה, רטאי, תוך 30 יום מיום שנמסרה לו ההחלטה, לערער לפני בית המטפט המחוזי, כאילו היתה צו לפי סעיף 152(ב) לפקודה.

42. נוכחה ועדת המיזוג כי ביצוע המיזוג אינו בהתאם לתנאי האיטור או שהעובדות שעליהן הצהירו בפני ועדת המיזוג אינן נכונות, רטאית היא לבטל את האיטור לעתיד או למפרע; ומטעמה כן, רטאית היא להחליט כי האגרות והמסים שלגביהם ניתנו הטבות לפי פרק זה יטולמו כולם או מקצתם במועדים שבקבע, בתוספת ריבית בטעור המקסימלי המותר על פי חוק הריבית, תשי"ז-1957⁽¹¹⁾ מן היום שחלה החובה לסלמט אילולא ניתן מהם פטור.

ביטול הטבות

43. (א) אדם התובע לראשונה הטבות לפי חוק זה, ישלם את המס שהיה מוטל עליו לשנת המס שלגביה הוא תובע את ההטבות, אילולא הוראות חוק זה.

הגשת
תביעה
להטבות

(ב) פקיד השומה יבדוק, תוך ששה חדשים מיום הגשת הדו"ח לאותה שנה, את הזכות לקבלת הטבות על פי חוק זה; לא קבע פקיד השומה, תוך המועד האמור, כי מגיש הדו"ח איננו זכאי להטבות, יבהגדו במבקש כאילו היה זכאי להטבות לפי חוק זה עד שתעשה הסומה לגבי אותה שנה, לפיה יתייבשו החשבונות לגבי אותה שנה וממנה ואילך לפי הוראות החוק.

44. הטבות לפי חוק זה יינתנו רק למי שניהל ספרי חשבונות נאותים.

תנאי
להטבות

45. הרואה עצמו מקופח על ידי החלטת פקיד השומה כמפורט להלן, רשאי לערור לועדת ערר:

ערר

(1) החלטה שלא להתיר לו הטבה לפי חוק זה בשל אחת הסיבות הבאות:

- (א) המפעל איננו מפעל תעשייתי כהגדרתו בסעיף 1;
- (ב) הפטנט או הידע אינם דרושים לפיתוחו או קידומו של המפעל התעשייתי כאמור בסעיף 2 (ב);

(ג) סכומים שהסקיעה החברה לא הוסקעו בפיתוחו או בקידומו של המפעל התעשייתי כאמור בסעיף 19;

(ד) החברות המבקשות להגיש דו"ח מאוחד אינן חברות אם ובת כמשמעותן בסעיף 22;

(ה) החברות המבקשות להגיש דו"ח מאוחד לא מילאו אחרי הכללים והתנאים שנקבעו לענין הגשת דו"ח מאוחד על פי סעיף 25;

(ו) החברות המבקשות להגיש דו"ח מאוחד או להתמזג אינן בעלות מפעלים תעשייתיים בני קו יצור אחד, כמשמעותו בסעיף 1.

(2) החלטה שלא לאפשר הפסקת הגשת דו"ח מאוחד, על פי סעיף 24.

- ועדת ערר
46. (א) סר האוצר ימנה לצורך סעיף 45 ועדות ערר של 3 חברים
כל אחת, שלפחות אחד מהם איננו עובד מדינה;
- (ב) החלטתה של הועדה תהיה סופית;
- (ג) לוועדת הערר יהיו הסמכויות שבסעיפים 9-11 לחוק ועדת
החקירה, תשכ"ט-1968¹⁹;
- (ד) הועדה רשאית לחייב את הצדדים בהוצאות הערר, לרבות שכר
טרחת עורך דין, הוצאות נסיעה ושכר בטלה של עדים;
- (ה) סר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי הדין בוועדת
ערר, שכר חבריה ואגרת ערר.
- תחולת
הוראות
הפקודה
47. הוראות הפקודה יחולו על חוק זה כאילו היה חלק ממנה, בשינויים
הנובעים מהוראות חוק זה.
- תחולת
החוק
על
הובלה
ימית
ואוירית
ובתי
מלון
48. האמור בחוק זה על חברה תעשייתית יחול, בשינויים המחוייבים
לפי הענין, גם על חברה תושבת ישראל אשר לפחות 90% מהכנסותיה, למעט
הכנסות ממלווה בטחון, הם מאחד מאלה:
- (1) הובלה ימית;
- (2) הובלה אוירית;
- (3) בית מלון;
- לענין זה -
- "הובלה ימית" - הפעלת כלי שיט, כמשמעותו בחוק הספנות
(כלי שיט), תש"ך-1960¹⁷, הרשום בישראל או
החייב ברישום בישראל;
- "הובלה אוירית" - הפעלת אוירון להובלה ציבורית, כמשמעותו
בחוק הטייס, 1927¹⁸, הרשום בישראל או החייב
ברישום בישראל;

"בית מלון" - כמטמעותו בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים
(בית מלון), תשכ"ז-1967¹⁵, שלגביו קיבלה החברה
אישור כמטמעותו בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים
(זיהוי עסקים למכירת טובין ומתן שירותים
לתיירים), תשל"ז-1967¹⁶.

49. תחלה לגבי אגודות שיתופיות
בהפעלת חוק זה לגבי חברות תעשייתיות שהן אגודות שיתופיות יחולו הוראותיו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, רבתיאומים אשר שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת קבע אותם בתקנות.
50. תקנות (א) שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו לרבות בדבר:
(1) דרכי הוכחת הזכות להטבות והתנאים לנתינתן;
(2) דרכי ההשקעה בפיתוחו וקידומו של המפעל התעשייתי;
(3) השינויים המחוייבים לפי הענין בדבר החלת הוראות החוק על חברות להובלה ימית, הובלה אווירית ובתי מלון;
(4) הנסיבות שבהן ניתן להמשיך ולראות חברה כחברה תעשייתית, אף אם בשנה מסויימת עלה אחוז הכנסותיה, הסכר והפחת כנדרש בהגדרת מפעל תעשייתי, מעל למותר בהגדרת מפעל תעשייתי, אם לא חל שינוי מהותי באופיין ופעולתם של המפעל והחברה.
(ב) תחילתן של תקנות לפי סעיף זה, מיום תחילתו של חוק זה, אלא אם נקבע אחרת.
51. שינוי התוספת ושינוי שיעורים
שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי בצו, להוסיף על התוספת או לגרוע ממנה.
לשנות את השיעורים הקבועים בהגדרות "מפעל תעשייתי" ו"חברה תעשייתית" לגבי סוגי מפעלים מסויימים.
52. תחילה
תחילתו של חוק זה היא משנת המס 1968 והתובע הטבות יגיש בקשתו תוך ששה חדשים לאחר תחילתו של החוק, ויחולו עליו הוראות סעיף 43.

ת ר ט פ ת

(טעיף 1)

פעילויות שאינן ייצוריות

אריזה - למעט בחישוב ההוצאות על מפעל שפיקר עיטוקו בכך.

בניה

מסחר

תחבורה

החטבה

תקשורת

שרותים סביטריים

שרותים אישיים

מ ב ו א

עתידה הכלכלי של המדינה, שממנה תוצאות גם למעמדה המדיני
לכושרה הבטחוני, תלויה במידה גדולה והולכת בפיתוחה וקידומה
של התעשייה. הפער במאזן המסחרי המתרחב בקצב מהיר, הזיקה
הגוברת ליצור בטחוני עצמי והמחסור בכוח אדם מקנים משנה
תוקף לצורך בחזק כחה של התעשייה.

פתוח התעשייה עשוי לשמש גם מבוא עיקרי להעלאת רמת החיים של
האוכלוסייה ואמצעי ראשון במעלה לקידומה המדעי הטכנולוגי של
המדינה. התעשייה מיועדת גם להיות הגורם העיקרי בקליטת עליה,
בעיקר מארצות הרווחה, סחלקם **פ** בעלי הכשרה מקצועית גדול בה
ביותר.

חולשותיה העיקריות של התעשייה המקומית הן:

- (1) רוחיות במוכה בהטוואה לטקטורים אחרים של המסק, וביחוד
לזכח ההטקעות הגדולות הדרושות לתעשייה.
- (2) העדר הון מטפיק, המזקיק אותה למימון חיצוני או למימון
ממלתי, מכביד על ההון החוזר ומגביל את האמצעים להרחבת היצור.
- (3) תחלופה איטית מדי של הציוד התעשייתי, הגורמת לרפיון בכוסר
היצור לעומת המצב בתחום זה בארצות מפותחות ולפיגור אחר קצב
התפתחות הטכנולוגית.
- (4) ריבוי מפעלים במצפי יצור זהים המעכב את התפתחותם, מייקר
את הייצור ופוגע בכוסר ההתחרות.
- (5) מיעוט אמצעים ממלכתיים למחקר ולרכישת ידע.

החוק המוצע מיועד לתרום לפתרון בעיותיה של התעשייה ולסייע לה להתגבר על חולשותיה האמורות בדרך של מתן הקלות במסים.

ואלו עיקרי ההטבות המוצעות בחוק:

(1) הגדלה ניכרת של שיעורי הפחת על מכונות וציוד, תוך מתן העדפה לרכישת מכונות וציוד מיצור מקומי. הפחת המוצע הוא למכונות מתוצרת ישראל - 40% בטבה הראשונה להפעלתם ו-20% בכ"א מטלם הסנים סלאחריה; למכונות וציוד מתוצרת חוץ - 25% בכל אחת מטתי הסנים הראשונות להפעלתם, ו-12¹/₂% בכל אחת מארבע הסנים סלאחריהן.

(2) התרת פחת על פטנטים, על ידע ועל זכויות יוצרים, טבעור לא ניתן להם פחת. שיעור הפחת המוצע בטל נכסים אלו הוא 12¹/₂% לסנה.

(3) התרת נכוי נוסף טל פחת והפרטי הצמדה בעקבות פירות טער המטבע טחל בנובמבר 1967.

(4) הפחתת טעור מס הכנסה טל חברות מ-25% ל-15% על הכנסה המיועדת לקידומו ולפתוחו טל המפעל.

(5) מתן אפטרות לחברת אם ולאחברת בת, טהן בעלות מפעלים תעטייתיים בני קו-ייצור אחד - דהיינו טטניהם מטתייכים לאותר ענף כלכלי או טמרבית ייצורו טל אחד המפעלים מטלים את ייצורו טל המפעל הטני - להגים דו"ח מאוחד למס הכנסה תוך קזוז הפסדי חברה אחת כנגד רווחי החברה האחרת.

(6) אי-הטלת מס על רווחים טהם תוצאה טל מזוג מפעלים תעטייתיים בני קו-ייצור אחד טהיו בבעלותן טל חברות טונות; מתן אפטרות טל קזוז הפסדים טל הגוף המחוסל בעקבות המזוג כנגד רווחיו טל המפעל הממוזג. הטבות כאלה ייצתנו, אם המיזוג אוטר על ידי ועדה מיוחדת טל טלוטה, טימנה טר האוצר, וחבריה נציג האוצר, נציג הטכניון ונציג מטרד ממטלתי הנוגע בדבר.

ההקלות האמורות ייבטחו לחברות תעשייתיות טלפחות 90% מהכנסותיהן
הממפעלים תעשייתיים שבבעלותן, ולחברות ט-90% לפחות מהכנסותיהן
הם מבתי מלון או מהובלה ימית או אירית שתועלתן למטק המדינה
אינן נופלות מזו של התעסיה.

מאחר שההטבות במט לפי החוק המוצע כפורות לתנאים וטייגים
מרובים, מטבע הדברים הוא שיתכנו מקרי גבול רבים המעוררים
חלוקי דעות בין שלטונות המס לבין החברות בעלות המפעלים.
הואיל וחלוקי הדעות עטויים להיות בעיקר בעלי אופי מקצועי
ספציפי - בתחום המכני, הכלכלי, החשבונאי וכיו"ב - מוצע כי
הפורום שיטפל בחלוקי דעות מסוג זה לא יהיה בית המטפט, המטפל
בדרך כלל בערעורי מס הכנסה, אלא וועדת ערר שימנה סר האוצר
וסחבריה בעלי מקצוע קרובים לזוטאים הנדונים. סר המטפטים
יקבע בתקנות את סדרי הדיון בוועדת ערר. ומכיוון שכל הזוטאים
הם בעלי אופי מקצועי ספציפי, והדיון הוא מומחים לדבר, מוצע,
שהחלטת הוועדה תהיה טופית ולא תהא אפסרות של ערעור עליה לפני
ערכאה מטפטית.

ב' בתמוז תשכ"ט
18.6.69

הצעת חוק לעידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את הצעת החוק לעידוד התעשייה (מסים),
תשכ"ט-1969, המ"ב, ולהביחה מיד על שולחן הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

העבין דחוף בגלל העובדה שהצעת חוק זו, קשורה בוועידה הכלכלית שתתכנס
בירושלים ביום ט' בתמוז תשכ"ט (25.6.69), והרצון להביחה על שולחן הכנסת
לפני פתיחת כנס הוועידה הכלכלית.

על כן מוצע לותר על העברת הצעת החוק אל חברי הממשלה וצרופה
לפרוטוקול החלטות הממשלה לאחר שבועיים, לאשרה ולהביחה מיד על שולחן הכנסת.

מוגש ע"י שר האוצר

בספח 73

ו, בתמוז תשכ"ט
22.6.69

חוק לעידוד התעשייה (מסים) תשכ"ט-1969

פרק ראשון: הגדרות

הגדרות 1. בחוק זה -

(1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה (להלן - הפקודה)¹, זולת אם יש בחוק הוראה מפורשת אחרת.

(2) "חברה תעשייתית" - חברה תושבת ישראל שלפחות 90% מהכנסותיה, למעט הכנסות ממלורה בטחון, הם ממפעל תעשייתי שבבעלותה;

מפעל תעשייתי
"מפעל תעשייתי" - /שבבעלותה של חברה תעשייתית, אשר הסכום שהיא מוציאה בן לפעילות לא ייצורית, כמפורט בתוספת, יחד עם סכום הפחת שהיא זכאית לו לפי סעיף 21 לפקודה, בטל הנכסים המסמטים לפעילות כאמור, אינם עולים על 25% מסך כל טכר העבודה שהיא מוציאה במפעל בצרוף עם טך כל הפחת שהיא זכאית לו בטל נכסי המפעל.

לענין זה לא תובא בחשבון הפחת מכסת היתר טל הפחת על פי סעיפים 42 או 43 לחוק לעידוד הטקעות הון, תשי"ט-1959²;

"נכס עסקי" - מכונות או ציוד של חברה תעשייתית המסמטים את המפעל התעשייתי שבבעלותה, למעט רכב, טאינו רכב עבודה כמטמעותו בפקודת התעבורה³ ולמעט ריהוט מטרדי וציוד מטרדי;

"מפעלים תעשייתיים בני קו ייצור אחד" - מפעלים תעשייתיים, המסתייכים לשבץ כלכלי אחד, או קבוצה של מפעלים אשר בכל אחד מהם בתמלאה לפחות אחת מאלה:

- (1) מרבית פדיונו הוא ממוצרי המטמטים חומר גלם למוצריו של מפעל אחר מתוך הקבוצה;
- (2) כחומר גלם למוצרי מטמטים מוצרים של מפעל אחר מתוך הקבוצה, שמהם מפיק אותו מפעל אחר את מרבית פדיונו;

"בעל שליטה" - כמשמעותו בסעיף 32(9) לפקודה.

פרק טז: זיכוי פחת והפחתה

2. (א) חברה תעשייתית שהוכיחה להבחנת דעתו של פקיד הסומה, כי בטנת המס 1968 או לאחריה, רכשה בכס עסקי חדש, תהא זכאית כל עוד היא חברה תעשייתית, לזיכוי פחת לגבי אותו בכס, בטיעורים הבאים:

זכות לזיכוי פחת והפחתה

(1) בעד בכס מתוצרת ישראל - 40% מן המחיר המקורי של הנכס, בטנה הראשונה טבה הסתמט המפעל התעשייתי בכס, ו-20% מן המחיר המקורי של הנכס, בכל אחת מטלוט הטנים סלאחריה.

(2) בעד בכס מתוצרת חוץ - 25% מן המחיר המקורי של הנכס בכל אחת מטתי הטנים הראשונות טבהן הסתמט המפעל התעשייתי בכס, ו-12.5% מן המחיר המקורי של הנכס בכל אחת מארבע הטנים סלאחריהן.

(ב) חברה תעשייתית שהוכיחה להבחנת דעתו של פקיד הסומה, כי בטנת המס 1968 או לאחריה, רכשה בתום לב וממי טאינו בעל שליטה בה, פטנט, או זכות לזיכוי פטנט, או ידע, המטמטים לפיתוחו או לקידומו של המפעל, תהא זכאית להפחתה בטיעור של 12¹/₂% מן המחיר המקורי שלהם במסך טמונה טביכ, מטנת המס טבה החלה להסתמט בהם.

תנאים
לניכוי
הפחת

3. (א) בחרה חברה תעטייתית לגבי נכס מסויים, בניכוי פחת לפי סעיף 2(א), לא תהא זכאית, בטל אותו נכס לניכוי פחת לפי סעיף 21 לפקודה לרבות הפחת לפי סעיפים 42 או 43 לחוק עידוד הסקעות הון תשי"ט 1959 - ולניכוי לפי תקנות מס הכנסה (ניכוי התחלתי בטל מבנים, מכונות וציוד חדשים), תשכ"ז-1967⁴, ולא תהא זכאית עוד לחזור בה מבחירתה.

(ב) חדלה חברה להיות חברה תעטייתית לפני טבוכה כל הפחת לפי סעיף 2, תהא זכאית, לבכות את יתרת הפחת לפי סעיף 21 לפקודה; ולענין סעיף 23 לפקודה יראו את הפחת טבוכה לפי סעיף 2 כפחת טהותר לפי הפקודה.

טייג
לניכוי

4. סכומים הניתנים לניכוי כהוצאה לפי כל דין, לא יחולו עליהם הוראות פרק זה.

5. לצורך חיטוב הניכוי בעד חילוף מכונות וציוד לפי סעיף 27 לפקודה ולצורך חיטוב רווח הון, לפי חלק ה' לפקודה, יראו את ניכוי הפחת או ההפחתה הניתנים לפי פרק זה כניכוי פחת לפי סעיף 21 לפקודה.

חיטוב
רווח
הון
וניכוי
בעד
חילוף

פרק שליטי: ניכוי נוסף

זכות
לניכוי
נוסף

6. חברה תעטייתית טבטבת הי"ח 1968 היתה זכאית לבכות פחת לפי סעיף 21 לפקודה, בעד נכס עסקי טרכטה לפני יום ט"ז בחטון תשכ"ח (19 בנובמבר 1967), תהא זכאית לניכוי נוסף כמפורט בסעיפים 7, 8 ו-10 לגבי הפחת טעוד מגיע לה לטבת המט 1968 ואילך, בטל אותו נכס והכל בכפוף להוראות סעי' 15(א).

ניכוי
נוסף
אם הנכס
נרכס
בדולרים

7. נרכס נכס עסקי על-ידי החברה או מטעמה בדולרים טל ארצות הברית טל אמריקה (להלן - דולרים), יהיה הניכוי הנוסף - הסכום טבו עודף הפחת טהיתה זכאית לבכות - בעד אותו נכס באותה טבה, אילו נקבע המחיר המקורי טל הנכס בלירות - לפי טער החליפין טל 3.5 לירות לכל דולר ממחיר הרכיטה, על הפחת טהיא היתה זכאית לבכותו לפי טער חליפין טל 3 לירות לכל דולר ממחיר הרכיטה.

8. זרכט זכס עסקי על ידי החברה או מטעמה במטבע-חוץ טאיזו דולר, יראוהו לצורך חיטוב הניכוי הזוסף כאילו זרכט בדולרים, ומחיר הרכיטה יחוטב כאמור בטעיף 7 לפי טער החליפין הממטי טל אותו מטבע בדולר, ביום כ"ח בחטון תטכ"ח (1 בדצמבר 1967).
9. לענין הטעיפים 7 ו-8 יראו כאילו זרכט זכס עסקי במטבע-חוץ, גם אם זרכט במיטרין מיבואן אשר קנהו במטבע-חוץ על פי היתר מאת רטות מוטמכת לפי תקנות ההגנה (כספים), 1941⁵; כמחיר הזכס במטבע חוץ יראו את המחיר טטילס היבואן בעדו, ובלבד טהחברה תמציא ראייה בדבר אותו מחיר.
10. זרכט זכס עסקי, על ידי החברה, במטבע טהוא הילך חוקי ביטראל, ייקבע הניכוי הזוסף לפי הטנה טבה רכטה את הזכס, כדלקמן:
- (1) זרכט הזכס בתקופה טבין ט"ז בניסן תטי"ג (1 באפריל 1953) לבין כ"ז באדר ב' תטכ"ה (31 במרט 1965) - יהיה הניכוי הזוסף 25% מטכום הפחת טהיא היתה זכאית לו באותה טנה לפי טעיף 21 לפקודה.
- (2) זרכט הזכס בתקופה טבין כ"ח באדר ב' תטכ"ה (1 באפריל 1965) לבין י' בניסן תטכ"ו (31 במרט 1966) - יהיה הניכוי הזוסף 10% מטכום הפחת טהיא היתה זכאית לו באותה טנה, לפי טעיף 21 לפקודה.
11. חדלה חברה להיות חברה תעטייתית בטנת מט פלוזנית, לא תהא לאחר טנה זו ואילך זכאית עוד לניכוי לפי פרק זה.
12. לצורך חיטוב הניכוי בעד חילוף מכונות וציוד לפי טעיף 27 לפקודה, ולצורך חיטוב רווח הון לפי חלק ה' לפקודה, ממכירת זכס עסקי טהותר עליו ניכוי זוסף לפי פרק זה, יראו את טכום הניכוי הזוסף כאילו הוא תמורה זוספת טנתקבלה ממכירת הזכס; ובלבד טטכום המס לא יעלה על 50% מטכום ריווח ההון אילו לא היו רואים את הניכוי הזוסף כתמורה זוספת טנתקבלה במכירת הזכס.

ניכוי
זוסף אם
הזכס
זרכט
במטבע
חוץ אחר

רכיטה
בתנאים
מיוחדים
כרכיטה
במטבע
חוץ

ניכוי
זוסף
אם הזכס
זרכט
במטבע
יטראלי

טייג
לניכוי

חיטוב
ריווח
הון
וניכוי
התיטנות

פרק רביעי: זיכוי הפרטי הצמודה

הגדרות 13. בערך זה -

"היום הקובע" - ט"ז בחשוון תשכ"ח (19 בנובמבר 1967);

"הלוראה" - הלוראה סנתקבלה בתום לב ובתקיימו בה כל אלה:

(1) נתקבלה ביום הקובע או לפניו ובפרעה,

כולה או מקצתה, לאחר אותו יום;

(2) נתקבלה על ידי חברה תעשייתית ומסמסת לה

בהטגת הכנסתה מהמפעל התעשייתי;

(3) בותן ההלוראה הוא אחד מאלה:

(1) המדינה,

(2) חבר בני אדם שאיננו בעל שליטה בחברה

התעשייתית, ואיננו שותף בה והחברה אינה

בעלת שליטה בו;

(3) חברת האם של החברה התעשייתית,

כמטמעותה בפסקה 2 לסעיף 21, טלקחה את

ההלוראה ממוסד כספי כמטמעותו בחוק בנק

ישראל, תשי"ד-1954,⁽⁶⁾ והעבירה אותה כולה

לחברת הבת.

"הלוראה צמודה למטבע-חוץ" - הלוראה שבה הקרן צמודה לטער

החליפין הרשמי, או סנתקבלה

במטבע-חוץ באיסור המפקח על

מטבע-חוץ כמטמעותו בתקנות

ההגנה (כספים), 1941, וטיס

להחזירה במטבע-חוץ.

"מדד יוקר המחיה" - כמטמעותו בחוק מילווה בסחון,

תשי"ז-1956⁽⁷⁾.

"הפרטי הצמדה" -

(1) סכום שנוסף לקרן הלוואה צמודה למטבע-חוץ עקב שינוי שחל בשער החליפין של אותו מטבע כפי שהיה ביום הקובע;

(2) סכום שנוסף לקרן הלוואה צמודה למדד יוקר המחיה עקב עליית אותו מדד בתקופה שבין היום הקובע לבין יום כ"ג באדר ב' תש"ל (31 במרס 1970), ואותו סכום נפרע לאחר היום הקובע.

(3) סכום שנוסף לקרן הלוואה צמודה למדד אחר עקב עליית אותו מדד בתקופה האמורה בפסקה (2), ואותו סכום נפרע לאחר היום הקובע אך לא יותר מהסכום שהיה מתווסף כאמור אילו הייתה הלוואה צמודה למדד יוקר המחיה.

14. ניכוי הפרטי הצמדה (א) סכום הפרטי הצמדה שטילמה חברה תעשייתית בטבת המס 1968, או בכל טבת מס שלאחריה, יבוצה מהכנסתה החייבת לשנת המס טבה טולם; ולענין זה יראו הפרטי הצמדה שטולמו בתקופה שבין היום הקובע ליום ג' בניסן תשכ"ח (31 במרס 1968) כאילו טולמו בטבת המס 1968.

(ב) אם בטבת מס פלונית אי אפשר היה לזכות את הפרטי ההצמדה שהותר לזכותם לפי סעיף קטן (א), יראו את הסכום שלא בוצה, כהפסד לענין סעיף 28 לפקודה.

15. הלוואה צמודה לרכישת נכס עסקי (א) חברה תעשייתית שקיבלה הלוואה לרכישת נכס עסקי ובטל אותה הלוואה היא עשויה להתחייב בתשלום הפרטי הצמדה, תהא זכאית, לפי בחירתה, לניכוי לפי סעיף 14 בטל ההלוואה האמורה, או לניכוי נוסף לפי סעיף 6 בטל אותו נכס.

(ב) רואים חברה תעשייתית כאילו קיבלה הלוואה לטמ רכיסת
זכס עסקי, הכל כאמור בסעיף קטן (א), אם ביום הקובע
היה לה זכס עסקי שעליו היתה זכאית אותה טעה לזיכוי
פחת וההלוואה נתקבלה תוך טבה לפני רכיסתו או תוך
טבה לאחר רכיסתו של אותו זכס; הוא הדין אף אם
נתקבלה הלוואה כאמור במועד אחר, זולת אם הוכיחה
החברה התעשייתית שהסתמסה בהלוואה למטרה שאיננה
רכיסת זכס עסקי.

16. סכום הזיכוי שחברה תעשייתית זכאית לו לפי פרק זה בטל
הפרטי הצמדה טטילמה בטנת מט פלונית יופחת בסכומים שהיא זכאית
לקבלם באותה טנת מט כתוספת לחוב שחבר לה ובהתאם לתנאי
ההתחייבות עקב סיבוי בטער החליפין של המטבע, במדד יוקר המחיה
או במדד האחר.

רווחי
הצמדה

17. סכום של הפרטי הצמדה שהותר ולאחר מכן במחל או בוטל
יראו אותו כהכנסה בטבה טבה במחל או בוטל.

מחילת
הפרטי
הצמדה

18. האמור בפרק זה לא יחול על הפרטי הצמדה שהם הוצאה
או הכנסה לפי הפקודה.

תחילת
הוראות
הפקודה

19. (א) חברה תעשייתית שהסקיעה בטנת מט פלונית סכומים
בקידומו ובפיתוחו של מפעלה התעסית, יוטל על
הכנסתה החייבת בטיעור האמור בסעיף קטן (ב) מט
הכנסה של 15 אגורות לכל לירה, וזאת על אף האמור
בסעיף 127 (א) לפקודה, ובלבד שהחברה תמלא את
התנאים הזוספים המפורטים בסעיף קטן (ג).

מט
הכנסה
מופחת

(ב) טיעור ההכנסה החייבת טעליה יוטל המט המופחת
יהיה כטיעור השקעתה כאמור.

(ג) תוך חמט שבנים לאחר טנת המט טבה הופקה ההכנסה החייבת:

(1) יוטקע טכום הטווה ל-30% לפחות מן ההכנסה החייבת טעליה הוטל המט המופחת בנכסים קבועים טל המפעל והמטמטים לצרכי המפעל;

(2) יהורנו רווחים בטכום האמור בפסקה (1) על ידי הוצאת מנירות.

20. (א) נתנה חברה טכומים לבעל טליטה, או זקפה אותם לחובתו, הכל בין במיטרין ובין בעקיפין, תוקטן באותם טכומים הכנסתה החייבת הזכאית לטעור מט מופחת לפי טעיף 19. הגבלת הזכות למס מופחת

(ב) הוראת טעיף קטן (א) לא תחול לגבי -

(1) טכומים המותרים כהוצאה;

(2) החזר הלוראה טניתנה על ידו לתקופה טאינה עולה על טנה;

(3) טכומים טהחזיק או טעמדו לחובתו פחות מטלוטה חודטים בטנת מט אחת.

21. חברה טעטייתית טטילמה בטנת מט פלונית מט מופחת לפי טעיף 19 ולא קיימה את התנאים טבאותו טעיף, טטלם בעת הגטת הדין וחטבון לפי טעיף 131 לפקודה לטנת המט טלאחרי תום חמט טבים מאותה טנה, את המט טלא הוטל עליה בטל הוראות אותו טעיף, בצירוף ריבית טל 9% לטנה החל מתחילת אותה תקופה ועד ליום התטלום. 19. טטלום הפרט כטלא נתמלאו התנאים טבטעיף

פרק טיטי: דוחו"ת מאוחדים

22. בפרק זה - הגדרות

"טליטה" - הזכות לטבי טליטים לפחות מכוח ההצבעה ומהזכות למנות מנהלים.

"חברת אם" - (1) חברה תעטייתית הסולטת בחברה תעטייתית והמפעלים התעטייתיים שבבעלות סתיהן הם בני קר ייצור אחד.

(2) חברה טאיזה חברה תעטייתית הסולטת בחברה תעטייתית ולפחות 80% מרכושה מוסקע, בהון מניות או בהלוואות לחמט טבים לפחות, בחברות תעטייתיות טיט לה בהן לפחות 50% מזכות ההצבעה ומהזכות לרווחים.

"חברת בת" - חברה תעטייתית הנטלטת על ידי חברת אם.

(א) חברת אם וחברת בת רטאיות להגייט את הדו"ח לפי סעיף 131(א)(3) לפקודה במאוחד, אם הודיעו לפקיד הטומה בכתב תוך טבת המט לגביה מוגט הדו"ח על כורנתן לעטות כך, ובלבד טאם טליטת חברת האם בחברת הבת הוטגה לאחר תחילת חוק זה, לא יהיו רטאיות להגייט דו"ח מאוחד אלא מטבת המט הטליטית טלאחר הטבת הטליטה.

.23

דו"ח
מאוחד

(ב) מטהוגט דו"ח מאוחד, יראו את ההכנסה החייבת או ההפטד המתואם טל כל אחת מהחברות, כהכנסתה החייבת או כהפטדה המתואם טל חברת האם, והטומה **תיצור** על טם חברת האם.

(ג) הגטת דו"ח מאוחד לא תפטור מחובתה טל כל אחת מן החברות להגייט דו"ח נפרד לפי סעיף 131(א)(3), ואם יט צורך בדבר אפטור לגבות את המט טחייבת בו חברת האם כאמור גם מחברת הבת, אף על פי טלא ניטומה.

.24 הוגט דו"ח מאוחד לטבת מט פלונית, יוגט דו"ח מאוחד גם לטבות המט טלאחריה, אלא אם הורה פקיד הטומה הוראה אחרת, ביזמתו הוא או לבקטת הניטום, וקבע את התיאומים טייפטור לפי זה.

אי
טיבורי
טיטה

25. סר האוצר רסאי לקבוע בתקנות כללים לענין פרק זה
ובמיוחד בדבר -

קביעת
כללים

- (1) הגבלת סכום ההפסדים של חברת הבת המותרים לקיזוז
כנגד הכנסותיה של חברת האם, עד לסכום ההסקה של
חברת האם בחברת הבת;
- (2) חיוב חברת האם בטל חובות שבמהלך לחברת הבת בעת
ביתוקה מחברת האם, או בעת פירוקה, וקוזזו בעבר;
- (3) הוספת סכום הפסדים של חברת הבת שהותרו לקיזוז
כנגד הכנסות חברת האם על סכום התמורה לענין רווח
הון ולפי חלק ה' לפקודה.
- (4) דחיית טומת המס או גבייתו ודחיית קיזוז ההפסדים
בטל עסקאות שבין החברות שהגישו דו"ח מאוחד הכל
כפי שיפורט בתקנות.
- (5) חישוב המס בהתחשב בחלוקת דבידנדי-בין החברות
שהגישו דו"ח מאוחד.

26. על אף האמור בסעיף 21 לא ייכלל בדו"ח המאוחד הפסד
שהיה לחברת האם או לחברת הבת לפני שנת המס שלגביה הוגש דו"ח
מאוחד, וטביתן להעברה לשנים שלאחר מכן לפי סעיף 28 לפקודה;
הפסד כאמור יותר לקיזוז כנגד ההכנסה של החברה שבה נוצר,
ורק יתרת ההכנסה החייבת שבמארה לאחר הקיזוז תיכלל בדו"ח
המאוחד.

הפסדים
מלפני
הגשת
דו"ח
מאוחד

פרק ~~א~~: מיזוג חברות

הגדרות 27. בפרק זה -

"מיזוג" - העברת כל הנכסים וההתחייבויות של חברה תעשייתית אחת (להלן - "חברה מעבירה") לחברה תעשייתית אחרת (להלן - "חברה קולטת"), או, של קבוצת חברות תעשייתיות (להלן - "חברות מעבירות") לחברה אחרת שהוקמה לצורך המיזוג בלבד (להלן - "חברה חדשה"), כשהחברה המעבירה והחברה הקולטת, או החברות המעבירות, לפי הענין, הן בעלות מפעלים תעשייתיים בני קו ייצור אחד.

"בכס" - כל רכוש, בין מקרקעין ובין מטלטלין וכל זכות או טובת הנאה ראויות או מוחזקות ולרבות חלק בבכס, בין שהם בישראל ובין שהם מחוץ לישראל;

"מיזוג מאוטר" - מיזוג שאוטר בהתאם לסעיף 29.

"ועדת מיזוג" - ועדה של שלושה סימנה שר האוצר ושחבריה הם: נציג שר האוצר, סיהיה היושב ראש, נציג הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל, ונציג השר שמסדרו נוגע בדבר.

28. איטור מוקדם (א) ועדת מיזוג רשאית לתת איטור מוקדם למיזוג, אם בתבקשה לעשות כן ולאחר שקיבלה תכנית מפורטת של פעולות המיזוג המתוכננות.

(ב) הועדה רשאית להתנות את מתן האיטור המוקדם במילוי תנאים מוקדמים שנקבעו באיטור.

איטור
מיזוג

29. (א) ועדת מיזוג תאשר מיזוג, אם לדעתה הוא לטובת משק המדינה, ואם בתמלאו שתי אלה:

(1) מטרתו היחידה של המיזוג היא זיהול ותפעול מאוחד של המפעלים התעשייתיים של החברות האמורות.

(2) שהעברת הנכסים וההתחייבויות אוטרה על ידי בית המטפס בצו לפי סעיף 118 לפקודת החברות, ובאותו צו בקבע, שהחברה המעבירה או החברות המעבירות יחוסלו ללא פירוק ושהתמורה היחידה בעד העברה כאמור תהיה הקצאת מביות על ידי החברה הקולטת או החברה החדשה לבעלי המניות של החברה המעבירה או של החברות המעבירות;

(ב) הועדה רשאית להתנות את מתן האיטור למיזוג במילוי תנאים שבקבעו באיטור לענין ביצוע המיזוג והפעולות שלאחר מכן.

(ג) ניתן איטור מוקדם למיזוג, תאשר הועדה את המיזוג לאחר ביצועו, אם בוצע לפי האיטור המוקדם.

בקשה
לאיטור

30. המבקש איטור מוקדם למיזוג או אטור מיזוג ימסור לועדה כל פרט ומסמך הדרושים לה לסם מתן החלטתה בדבר האיטור המבוקש.

הזכות
להטבות

31. אוטר מיזוג יחולו ההטבות לפי פרק זה על אף האמור בכל דין.

פטור
ממס
הכנסה

32. על הכנסה הנרבעת מהמיזוג לא יוטל מס.

קביעת
המחיר
המקורי

33. מכרה חברה קולטת או חברה חדשה זכס, כמטמעותו בחלק ה' לפקודה, שהועבר אליה במיזוג, יחולו הוראות אלה:

ולפי סעיף 88 לפקודה
(1) כמחיר מקורי של הנכס לפי סעיף 21 לפקודה/ וכסכום שהוצא לרכישת המכרונות/ והצירוד היסודיים לפי סעיף 27 לפקודה, יראו את יתרת המחיר המקורי של אותו זכס כפי שהיה בידי החברה המעבירה או החברות המעבירות בסמוך לביצוע ההעברה;

המס על

(2) תקופת ההחזקה של הנכס לענין חיטוב/רווח הון לפי חלק ה' לפקודה תיקבע לפי המועד שבו זרכס הנכס על ידי החברה המעבירה או החברות המעבירות;

קביעת מחיר העלות
34. מכרה חברה קולטת או חברה חדשה מלאי עסקי, כמטמעותו בסעיף 85 לפקודה, שהועבר אליה במיזוג, יראו כעלות המלאי את הסכום שנקבע לטם קביעת ההכנסה החייבת של חברה המעבירה או של חברות המעבירות, בסמוך לביצוע ההעברה.

רווח הון ממכירת מניות
35. מכר אדם מניות של חברה קולטת/של חברה חדשה שהוקצו לו במיזוג, יחולו הוראות אלה:
א

(1) כמחיר המקורי של המניות יראו את מחירן המקורי של המניות שהיו לו בחברה המעבירה או בחברות המעבירות;

(2) תקופת ההחזקה של המניות תיקבע לפי המועד שבו רכס המוכר את המניות בחברה המעבירה או בחברות המעבירות.

הפטד מלפני המיזוג
36. הפטד שהיה לחברה המעבירה או לחברות המעבירות לפני המיזוג, לרבות הפטד שנוצר בטבה טבה בוצע המיזוג, וסניתן להעבירו לסנים הבאות לפי סעיף 28 לפקודה, יותר לקיזוז כנגד הכנסתה של החברה הקולטת או של החברה החדשה בטנים הבאות; ובלנד שבטום טבה לא יותר לקיזוז טכום העולה על 20% מההפטד או על 50% מרווחי החברה הקולטת או החברה החדשה, הכל לפי הנמוך שבטניהם.

הטבות לפי החוקים לעידוד הטקעות הון
37. הטבות והקילות לפי חוק לעידוד הטקעות הון, תס"י-1950 ולפי חוק לעידוד הטקעות הון תס"ט-1959, שהחברה המעבירה או החברות המעבירות היו זכאיות להן אילולא המיזוג, יוענקו לחברה הקולטת או לחברה החדשה, אם ניתן לכך איטור של מינהלת מרכז ההטקות ובתנאים ובתיאומים שקבעה.

פטור ממס טבח מקרקעין ותיאומים
38. (א) בסעיף זה - תהא לכל מונח המטמעות טיט לו בחוק מס טבח מקרקעין, תטכ"ג-1963.
(ב) לא יוטל מס על הטבח במיזוג.

(ג) כסווי הרכיטה ויום הרכיטה של זכות במקרקעין, טברכטה במיזוג על ידי חברה קולטת או חברה חדטה, יראו את טווי הרכיטה ויום הרכיטה טהיו בקבעים אילו נמכרה אותה זכות על ידי החברה המעבירה או החברות המעבירות, לפני המיזוג.

(ד) כסווי הרכיטה ויום הרכיטה בפעולה באיגוד טבעטתה בזכות באיגוד טברכטה במיזוג על ידי חברה קולטת או חברה חדטה, יראו את טווי הרכיטה ויום הרכיטה טהיו בקבעים אילו נעטתה הפעולה באיגוד באותה זכות באיגוד, על ידי החברה המעבירה או החברות המעבירות, לפני המיזוג.

39. על העברת מקרקעין במיזוג לא תוטל אגרת העברת מקרקעין על פי פקודת העברת קרקעות¹⁰ ולא תוטפת מס כמטמעותה בחוק מס טבח מקרקעין, תטכ"ג-1963.

פטור מאגרת העברת מקרקעין ומתוטפת מס

40. ריטומה של חברה חדטה, תזכיר ההתאגדות שלה, הקצאת מניות על ידה, הגדלת הונה של חברה קולטת והקצאת מניות על ידה, יהיו פטורים במיזוג מאגרת ריטום ומאגרת הון על פי פקודת החברות ומטט בוליים; ובלבד טפטור זה לא יחול לגבי סכומים העולים לדעת ועדת המיזוג/ על הטכומים המתחייבים מעצם המיזוג.

פטור מאגרות ריטום והון ומטט בוליים

41. (א) נוכח פקיד הטומה כי לא קויטר התנאים טב איטור, או טהעובדות טעליהן הצהירו בפני ועדת המיזוג אינן נכרונות, רטאי הוא טלא להתיר את טתן ההטבות לפי טעיפים 31 עד 37.

סייג למתן ההטבות

(ב) הרואה עצמו מקופח על ידי החלטת פקיד הטומה, רטאי, תוך 30 יום מיום טנמטרה לו ההחלטה, לערער לפני בית המטפט המחוזי, כאילו היתה צו לפי טעיף 152 (ב) לפקודה.

42. נוכחה ועדת המיזוג כי ביצוע המיזוג אינו בהתאם לתנאי האיטור או טהעובדות טעליהן הצהירו בפני ועדת המיזוג אינן נכרונות, רטאית היא לבטל את האיטור לעתיד או למפרע; ומטטתה כן, רטאית היא להחליט כי האגרות והמטים טלגביהם ניתנו הטבות לפי פרק זה יטולמו כולם או מקצתם במועדים טקבע, בתוטפת ריבית בטעור המקסימלי הטותר על פי חוק הריבית, תטי"ז-1957, בתוטפת מן היום טחלה החובה לטלמט אילולא ניתן מהם פטור.

ביטול הטבות

43. (א) אדם התובע לראשונה הטבות לפי חוק זה, ישלם את המס שהיה מוטל עליו לשנת המס שלגביה הוא תובע את ההטבות, אילולא הוראות חוק זה.

הגשת
תביעה
להטבות

(ב) פקיד השומה יבדוק, תוך ששה חדשים מיום הגשת הדו"ח לאותה שנה, את הזכות לקבלת הטבות על פי חוק זה; לא קבע פקיד השומה, תוך המועד האמור, כי מגיש הדו"ח איננו זכאי להטבות, יבהיר, במבקש כאילו היה זכאי להטבות לפי חוק זה עד שתעשה השומה לגבי אותה שנה, לפיה יתייבשו החשבונות לגבי אותה שנה וממנה ואילך לפי הוראות החוק.

44. הטבות לפי חוק זה יינתנו רק למי שניהל ספרי חשבונות נאותים.

תנאי
להטבות

45. הרואה עצמו מקופח על ידי החלטת פקיד השומה כמפורט להלן, רשאי לערור לועדת ערר:

ערר

(1) החלטה שלא להתיר לו הטבה לפי חוק זה בשל אחת הסיבות הבאות:

(א) המפעל איננו מפעל תעשייתי כהגדרתו בסעיף 1;
(ב) הפטנט או הידע אינם דרושים לפיתוחו או קידומו של המפעל התעשייתי כאמור בסעיף 2 (ב);

(ג) סכומים שהתקיעה החברה לא הוסקעו בפיתוחו או בקידומו של המפעל התעשייתי כאמור בסעיף 19;

(ד) החברות המבקשות להגיש דו"ח מאוחד אינן חברות אם ובת כמשמעותן בסעיף 22;

(ה) החברות המבקשות להגיש דו"ח מאוחד לא מילאו אחרי הכללים והתנאים שנקבעו לענין הגשת דו"ח מאוחד על פי סעיף 25;

(ו) החברות המבקשות להגיש דו"ח מאוחד או להתמזג אינן בעלות מפעלים תעשייתיים בני קו יצור אחד, כמשמעותו בסעיף 1.

(2) החלטה שלא לאפשר הפסקת הגשת דו"ח מאוחד, על פי סעיף 24.

- ועדת ערר
46. (א) סר האוצר ימנה לצורך סעיף 45 ועדות ערר של 3 חברים
כל אחת, שלפחות אחד מהם איננו עובד מדינה;
- (ב) החלטתה של הועדה תהיה סופית;
- (ג) לוועדת הערר יהיו הסמכויות שבסעיפים 9-11 לחוק ועדת
החקירה, תשכ"ט-1968¹⁹;
- (ד) הועדה רשאית לחייב את הצדדים בהוצאות הערר, לרבות שכר
טרחת עורך דין, הוצאות נסיעה ושכר בטלה של עדים;
- (ה) סר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי הדין בוועדת
ערר, שכר חבריה ואגרת ערר.
- תחולת
הוראות
הפקודה
47. הוראות הפקודה יחולו על חוק זה כאילו היה חלק ממנה, בשינויים
הנובעים מהוראות חוק זה.
- תחולת
החוק
על
הובלה
ימית
ואוירת
ובתי
מלון
48. האמור בחוק זה על חברה תעשייתית יחול, בשינויים המחוייבים
לפי הענין, גם על חברה תושבת ישראל אשר לפחות 90% מהכנסותיה, למעט
הכנסות ממלווה בטחון, הם מאחד מאלה:
- (1) הובלה ימית;
- (2) הובלה אוירת;
- (3) בית מלון;
- לענין זה -
- "הובלה ימית" - הפעלת כלי שיט, כמשמעותו בחוק הספנות
(כלי שיט), תש"ך-1960¹⁷, הרשום בישראל או
החייב ברישום בישראל;
- "הובלה אוירת" - הפעלת אוירון להובלה ציבורית, כמשמעותו
בחוק הטייס, 1927¹⁸, הרשום בישראל או החייב
ברישום בישראל;

"בית מלון" - כמטמעותו בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים
(בית מלון), תשכ"ז-1967¹⁵, שלגביו קיבלה החברה
אישור כמטמעותו בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים
(זיהוי עסקים למכירת טובין ומתן שירותים
לתיירים), תשר"ז-1967¹⁶.

49. תחולה לגבי אגודת שיתופיות
בהפעלת חוק זה לגבי חברות תעשייתיות שהן אגודות שיתופיות
יחולו הוראותיו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, רבתיאומים אשר שר האוצר
באישור ועדת הכספים של הכנסת קבע אותם בתקנות.
50. תקנות
(א) שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות
בכל ענין הנוגע לביצועו לרבות בדבר:
(1) דרכי הוכחת הזכות להטבות והתנאים לנתינתן;
(2) דרכי ההשקעה בפיתוחו וקידומו של המפעל התעשייתי;
(3) השינויים המחוייבים לפי הענין בדבר החלת הוראות החוק
על חברות להובלה ימית, הובלה אווירית ובתי מלון;
(4) הנסיבות שבהן ניתן להמשיך ולראות חברה כחברה תעשייתית,
אף אם בשנה מסויימת עלה אחוז הכנסותיה, הסכר והפחת כנדרש
בהגדרת מפעל תעשייתי, מעל למותר בהגדרת מפעל תעשייתי,
אם לא חל שינוי מהותי באופיין ופעולתם של המפעל והחברה.
(ב) תחילתן של תקנות לפי סעיף זה, מיום תחילתו של חוק זה,
אלא אם נקבע אחרת.
51. שינוי התוספת ושינוי שיעורים
שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי בצו, להוסיף על
התוספת או לגרוע ממנה.
לשנות את השיעורים הקבועים בהגדרות "מפעל תעשייתי" ו"חברה
תעשייתית" לגבי סוגי מפעלים מסויימים.
52. תחילה
תחילתו של חוק זה היא משנת המס 1968 והתובע הטבות יגיש בקשתו
תוך ששה חדשים לאחר תחילתו של החוק, ויחולו עליו הוראות סעיף 43.

ת ו ט פ ת

(טעיף 1)

פעילויות שאינן ייצוריות

אריזה - למעט בחישוב ההוצאות של מפעל שפיקר עיסוקו בכך.

בניה

מסחר

תחבורה

החסנה

תקשורת

שרותים סניטריים

שרותים אישיים

מ ב ר א

עתידה הכלכלי של המדינה, שממנה תוצאות גם למעמדה המדיני לכושרה הבטחוני, תלויה במידה גדלה והולכת בפיתוחה וקידומה של התעשייה. הפער במאזן המסחרי המתרחב בקצב מהיר, הזיקה הגוברת ליצור בטחוני עצמי והמחסור בכוח אדם מקנים משנה תוקף ליצור בחזק כחה של התעשייה.

פתוח התעשייה עשוי לשמש גם מבוי עיקרי להעלאת רמת החיים של האוכלוסייה ואמצעי ראשון במעלה לקידומה המדעי הטכנולוגי של המדינה. התעשייה מיועדת גם להיות הגורם העיקרי בקליטת עליה, בעיקר מארצות הרווחה, שחלקם **נ** בעלי הכשרה מקצועית גדול בה ביותר.

חולשותיה העיקריות של התעשייה המקומית הן:

- (1) רוחיות נמוכה בהשוואה לסקטורים אחרים של המסק, וביחוד לזכך ההטקעות הגדולות הדרושות לתעשייה.
- (2) העדר הון מספיק, המזיק אותה למימון חיצוני או למימון ממסלתי, מכביד על ההון החוזר ומגביל את האמצעים להרחבת היצור.
- (3) תחלופה איטית מדי של הציוד התעשייתי, הגורמת לרפיון בכוטר היצור לעומת המצב בתחום זה בארצות מפותחות ולפיגור אחר קצב ההתפתחות הטכנולוגית.
- (4) ריבוי מפעלים בענפי יצור זהים המעכב את התפתחותם, מייקר את הייצור ופוגע בכוטר ההתחרות.
- (5) מיעוט אמצעים ממלכתיים למחקר ולרכישת ידע.

החוק המוצע מיועד לתרום לפתרון בעיותיה של התעשייה ולסייע לה להתגבר על חולשותיה האמורות בדרך של מתן הקלות במסים.

ואלו עיקרי ההטבות המוצעות בחוק:

(1) הגדלה ניכרת של שיעורי הפחת על מכונות וציוד, תוך מתן העדפה לרכישת מכונות וציוד מיצור מקומי. הפחת המוצע הוא למכונות מתוצרת ישראל - 40% בטנה הראשונה להפעלתם ו-20% בכ"א מטלם הסנים שלאחריה; למכונות וציוד מתוצרת חוץ - 25% בכל אחת מטלי הסנים הראשונות להפעלתם, ו-12¹/₂% בכל אחת מארבע הסנים שלאחריהן.

(2) התרת פחת על פטנטים, על ידע ועל זכויות יוצרים, טבעור לא ניתן להם פחת. שיעור הפחת המוצע בטל נכסים אלו הוא 12¹/₂% לסנה.

(3) התרת נכוי נוסף טל פחת והפרטי הצמדה בעקבות פירות טער המטבע טחל בנובמבר 1967.

(4) הפחתת טעור מט הכנסה טל חברות מ-25% ל-15% על הכנסה המיועדת לקידומו ולפתוחו טל המפעל.

(5) מתן אפטרות לחברת אט ולחברת בת, טהן בעלות מפעלים תעטייתיים בני קו-ייצור אחד - דהיינו טטניהם מטתיכים לאותר ענף כלכלי או טמרבית ייצורו טל אחד המפעלים מטלים את ייצורו טל המפעל הטני - להגים דו"ח מאוחד למס הכנסה תוך קזוז הפסדי חברה אחת כנגד רווחי החברה האחרת.

(6) אי-הטלת מט על רווחים טהם תוצאה טל מזוג מפעלים תעטייתיים בני קו-ייצור אחד שהיו בבעלותן טל חברות טונות; מתן אפטרות טל קזוז הפסדים טל הגוף המחוסל בעקבות המזוג כנגד רווחיו טל המפעל הממוזג. הטבות כאלה יינתנו, אט המיזוג אוטר על ידי ועדה מיוחדת טל טלוטה, טימנה טר האוצר, וחבריה נציג האוצר, נציג הטכניון ונציג מטרד מטטלתי הנוגע בדבר.

ההקלות האמורות יינתנו לחברות העסייתיות טלפחות 90% מהכנסותיהן
הממפעלים העסייתיים שבבעלותן, ולחברות ט-90% לפחות מהכנסותיהן
הם מבתי מלון או מהובלה ימית או אוירית שתועלתן למטק המדינה
אינן בנפלות מזר טל התעסיה.

מאחר שההטבות במט לפי החוק המוצע כפופות לתנאים וטויגים
מרובים, מטבע הדברים הוא סיתכנו מקרי גבול רבים המעוררים
חלוקי דעות בין סלטונות המט לבין החברות בעלות המפעלים.
הואיל וחלוקי הדעות עטויים להיות בעיקר בעלי אופי מקצועי
ספציפי - בתחום הטכני, הכלכלי, החטבורזאי וכיו"ב - מוצע כי
הפורום סיטפל בחלוקי דעות מסוג זה לא יהיה בית המטפט, המטפל
בדרך כלל בערעורי מט הכנסה, אלא וועדת ערר סימנה טר האוצר
וטחבריה בעלי מקצוע קרובים לזוטאים הנדונים. טר המטפטים
יקבע בתקנות את סדרי הדיון בוועדת ערר. ומכיוון טכל הזוטאים
הם בעלי אופי מקצועי ספציפי, והדיון הוא ^{בפני} מומחים לדבר, מוצע,
טהחלטת הועדה תהיה טופית ולא תהא אפטרות טל ערעור עליה לפני
ערכאה מטפטית.

ב' בתמוז תשכ"ט
18.6.69

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס. 2), תשכ"ב-1962
(תיקון מס. 3), תשכ"ט-1969

ה צ ע ה ל ח ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה
(מס. 2), תשכ"ב-1962 (תיקון מס. 3), תשכ"ט-1969, המ"ב, ולהניחה מיד
על שולחן הכנסת. ...

ד ב ר י ה ס ב ר

מפאת דחיפות העניין מוצע לרוטר על העברת הצעת החוק לחברי הממשלה
וצרופה לפרוטוקול החלטות הממשלה לאחר שבועיים, לאשרה ולהניחה מיד על
שולחן הכנסת.

מוגש ע"י שר האוצר

נספח 72

ד' בתמוז תשכ"ט
22.6.69

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב - 1962
(תיקון מס' 3), תשכ"ט - 1969

1. בסעיף 1 לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב - 1962

תיקון
סעיף 1

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "הוראות מיוחדות לשנות המס 1962 - 1974";

(2) בסעיף קטן (א), במקום "בשנות המס 1962 - 1969" יבוא "בשנות המס 1962 - 1974";

(3) בסעיף קטן (ב), במקום "31 במרס 1970" יבוא "31 במרס 1975";

(4) בסעיף קטן (ג), במקום "בשנות המס 1967 - 1969" יבוא "בשנות המס 1967 - 1972".

ד ב ר ר ה ס ב ר

בשנת 1962 נקבעו בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב - 1962, הוראות בדבר מתן הטבות מסויימות במס הכנסה לגבי תרומות למגבית המיוחדת של קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל, ושל קרן הקיימת לישראל. בשנת 1965 הוארכה תקופת ההטבות עד לשנת המס 1964, ובשנת 1967 הוארכו ההטבות עד לשנת המס 1969. כמו"כ הועברו ההטבות האמורות גם למכון האונקולוגי על שם משה שרת ז"ל בשנות המס 1967 - 1969.

וזו לשון ההוראות:

1. (א) יחיד שסילם בשנות המס 1962-1969 סכומים כתרומה למגבית מיוחדת של קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל, ושל קרן הקיימת לישראל שהוכרה על ידי מר האוצר, יזוכה ממס לגבי אותה שנת מס שבה סילם את התרומה ב-30% מהסכומים האמורים שלא זוכו ממס בעד אותה תרומה לפי סעיף 45 לפקודת מס הכנסה (להלן הפקודה).

(ב) חברה שסילמה בתקופה שבין ה-1 באפריל 1962 לבין ה-31 במרס 1970 סכומים כתרומה למגבית מיוחדת של קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל ושל קרן הקיימת לישראל, שהוכרה על ידי מר האוצר, תהא רשאית לבנות מהכנסתה החייבת בשנת המס שבה סולמה התרומה את מחצית הסכומים שלא זוכו לפי סעיף 48 (א) לפקודה, ובלבד שהסכומים האמורים עולים על התרומה שסילמה אותה חברה בשנת המס 1961 לקרנות האמורות.

(ג) זיכוי כאמור בסעיף קטן (א) וזיכוי כאמור בסעיף (ב) יינתנו גם לגבי סכומים שסולמו בשנות המס 1967-1969 כתרומה להסתדרות מדיצינית הדסה - מכון אונקולוגי על שם משה שרת ז"ל.

מוצע עתה, להאריך את תקופת מתן ההטבות לתרומות למגבית המיוחדת של קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל ושל קרן הקיימת לישראל - עד לשנת המס 1974; ולתרומות למכון האונקולוגי על שם משה שרת ז"ל - עד לשנת המס 1972.

1. ס"ח תשכ"ב, ע"מ 129, תשכ"ה, ע"מ 37, תשכ"ז, ע"מ 103.

ב' בתמוז תשכ"ט
18.6.69

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס. 2), תשכ"ב-1962
(תיקון מס. 3), תשכ"ט-1969

ה צ ע ת ה ל ח ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה
(מס. 2), תשכ"ב-1962 (תיקון מס. 3), תשכ"ט-1969, המ"ב, ולהניחה מיד
על שולחן הכנסת. ...

ד ב ר י ה ס ב ר

מפאת דחיפות העניין מוצע לוותר על העברת הצעת החוק לחברי הממשלה
וצרופה לפרוטוקול החלטות הממשלה לאחר שבועיים, לאשרה ולהניחה מיד על
שולחן הכנסת.

מוגש ע"י שר האוצר

בספח 72

ד' בתמוז תשכ"ט
22.6.69

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב - 1962
(תיקון מס' 3), תשכ"ט - 1969

תיקון
סעיף 1

1. בסעיף 1 לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2),
תשכ"ב - 1962 -

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "הוראות מיוחדות לשנות
המס 1962 - 1974";

(2) בסעיף קטן (א), במקום "בשנות המס 1962 - 1969"
יבוא "בשנות המס 1962 - 1974";

(3) בסעיף קטן (ב), במקום "31 במרס 1970" יבוא "31
במרס 1975";

(4) בסעיף קטן (ג), במקום "בשנות המס 1967 - 1969"
יבוא "בשנות המס 1967 - 1972".

ד ב ר ר ה ס ב ר

בשנת 1962 נקבעו בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2),
תשכ"ב - 1962, הוראות בדבר מתן הטבות מסוימות במס הכנסה
לגבי תרומות למגבית המיוחדת של קרן היסוד - המגבית המאוחדת
לישראל, ושל קרן הקיימת לישראל. בשנת 1965 הוארכה תקופת ההטבות
עד לשנת המס 1964, ובשנת 1967 הוארכו ההטבות עד לשנת המס 1969.
כמו"כ הופקדו ההטבות האמורות גם למכון האונקולוגי על שם משה שרת
ז"ל בשנות המס 1967 - 1969.

וזו לסון ההוראות:

1. (א) יחיד שסילם בשנות המס 1962-1969 סכומים כתרומה למגבית
מיוחדת של קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל, ושל קרן הקיימת
לישראל שהוכרה על ידי מר האוצר, יזוכה ממס לגבי אותה שנת מס שבה
סילם את התרומה ב-30% מהסכומים האמורים שלא זוכו ממס בעד אותה
תרומה לפי סעיף 45 לפקודת מס הכנסה (להלן הפקודה).

(ב) חברה שסילמה בתקופה שבין ה-1 באפריל 1962 לבין ה-31 במרס
1970 סכומים כתרומה למגבית מיוחדת של קרן היסוד - המגבית המאוחדת
לישראל ושל קרן הקיימת לישראל, שהוכרה על ידי מר האוצר, תהא רשאית
לזכות מהכנסתה החייבת בשנת המס שבה סולמה התרומה את מחצית הסכומים
שלא זוכו לפי סעיף 48 (א) לפקודה, ובלבד שהסכומים האמורים עולים על
התרומה שסילמה אותה חברה בשנת המס 1961 לקרנות האמורות.

(ג) זיכוי כאמור בסעיף קטן (א) וזיכוי כאמור בסעיף (ב) יינתנו
גם לגבי סכומים שסולמו בשנות המס 1967-1969 כתרומה להסתדרות מדיצינית
הדסה - מכון אונקולוגי על שם משה שרת ז"ל.

מוצע עתה, להאריך את תקופת מתן ההטבות לתרומות למגבית המיוחדת
של קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל ושל קרן הקיימת לישראל - עד
לשנת המס 1974; ולתרומות למכון האונקולוגי על שם משה שרת ז"ל - עד
לשנת המס 1972.

1. ס"ח תשכ"ב, ע"מ 129, תשכ"ה, ע"מ 37, תשכ"ז, ע"מ 103.

ב' בתמוז תשכ"ט
18.6.69

מינוי המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות

הצעה להחלטה

מחליטים, בהמשך להחלטה מס' 423 של הממשלה מיום א' בחמוז
חשכ"ו (19.6.66), ליפות את כוחו של שר החינוך והתרבות להאריך את
מינויה של המועצה לתרבות ולאמנות לשנה אחת נוספת עד ס"ו בסיון תש"ל
(19.6.70) בהרכב הקיים המ"ב. ...

דברי הסבר

בהחלטתה מס' 408 מיום מיום כ"ה בניסן תשי"ט (3.5.59) החליטה
הממשלה, בין היתר, כי חברי המועצה לתרבות ולאמנות יתמנו לפרק זמן של
שלוש שנים. תוקף המינוי של המועצה פג ביום א' בחמוז חשכ"ו (19.6.66).

מאחר שנתעוררו בעיות שונות בקשר לסמכויות המועצה ולאור התקרב
מועד חום כהונתה של הממשלה הנוכחית, מוצע עתה להאריך את מינויה של
המועצה לשנה אחת בלבד.

מוגש ע"י שר החינוך והתרבות

נספח 71

ב' בחמוז חשכ"ט
18 ביוני 1969

חברי המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות

א' פינקרפלד-עמיר	י' ויינברג	מ' אבידום
ש' פינקל	מ' זגבי	מ' אבניאל
א' דה-פיליפ	ע' זוסמן	י' אברך
ס' פאלח	נ' זך	ע' אוכמני
ע' פרטוש	מ' זמורה-כהן	פ' אילון
א' פרי	ג' זק	י' אילן
ש' פרידמן	י' זריצקי	א' אלחנני
י' פרישמן	א' חיבי	א' אליאב
ג' צפרוני	מ' טביב	מ' אסף
ש' קדרי	י' טל	א' ארוך
ח' קוברסקי	מ' טמיר	י' בורלא
א' קיסרי	א' טפליץ	נ' בזס
ג' קראוס	מ' ינקו	מ' בן-פורח
ד' רביב	פ' יעקובי	י' בר-זאב
ר' רובין	י' כהן	י' בראון
ש' רוזנהק	א' כץ	מ' בראון
ב' דה-רוטשילד	ל' לובר	י' ברט
ד' רוני	ש' לוי-חנאי	ב' ברעס
א' רמבה	ש' לוין	י' ברנשטיין
ד' רפל	מ' לנדאו	ג' ברחיני
י' שוחט	א' מגד	ש' בת-דורי
ב' שחר	א' מואייד	ד' גד
ש' שלום	מ' מונק	י' גוטהלף
ד' שלומי	מ' מוקדי	מ' גוססמן
א' שלונסקי	ג' מזור	ח' גורי
ה' שמואלי	י' ב' מיכלי	ש' גלר
מ' שפיצר	י' מירלמן	ח' גמזו
י' שפירא	י' מלכין	א' דורון
ח' טרון	י' מלקמן-מכמן	י' דנציגר
	א' מסקין	י' הורוביץ
	ע' מרקס	ר' הכט
	א' נאווי	ח' הזז
	י' נבון	א' הלפרן
	מ' צ' נריה	צ' הפטל
	ב' גרקיס	ק' וורמן
	י' סובחי	
	מ' סחר	
	ע' עמירן	
	ז' עפרון	

חברי המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות

א' פינקרפלד-עמיר	י' ויינברג	מ' אבידום
ש' פינקל	מ' זגגי	מ' אבניאל
א' דה-פיליפ	ע' זוסמן	י' אברך
ס' פאלח	נ' זך	ע' אוכמני
ע' פרטוש	מ' זמורה-כהן	פ' אילון
א' פרי	ג' זק	י' אילן
ש' פרידמן	י' זריצקי	א' אלחנני
י' פרישמן	א' חייבי	א' אליאב
ג' צפרוני	מ' טביב	מ' אסף
ש' קדרי	י' טל	א' ארון
ח' קוברסקי	מ' טמיר	י' בורלא
א' קיסרי	א' טפליץ	נ' בזם
ג' קראוס	מ' ינקו	מ' בן-פורח
ד' רביב	פ' יעקובי	י' בר-זאב
ר' רובין	י' כהן	י' בראון
ש' רוזנהק	א' כץ	מ' בראון
ב' דה-רוסטילד	ל' לובר	י' ברט
ד' רונן	ש' לוי-תנאי	ב' ברעם
א' רמבה	ש' לוין	י' ברנשטיין
ד' רפל	מ' לנדאו	ג' ברחניני
י' שוחס	א' מגד	ש' בת-דורי
ב' שחר	א' מואייד	ד' גד
ש' שלום	מ' מונק	י' גוטהלף
ד' שלומי	מ' מוקדי	מ' גוססמן
א' שלונסקי	ג' מזור	ח' גורי
ה' שמואלי	י' ב' מיכלי	ש' גלר
מ' שפיצר	י' מירלמן	ח' גמזו
י' שפירא	י' מלכין	א' דורון
ח' טרון	י' מלקמן-מכמן	י' דנציגר
	א' מסקין	י' הורוביץ
	ע' מרקס	ר' הכט
	א' נאווי	ח' הזז
	י' נבון	א' הלפרן
	מ' צ' נריה	צ' הפטל
	ב' נרקיס	ק' וורמן
	י' סובחי	
	מ' סתר	
	ע' עמירן	
	ז' עפרון	

מינוי המועצה הצלבנית לתרבות ולאמנות

הצעה להחלטה

מחליטים, בהמשך להחלטה מס' 423 של הממשלה מיום א' בחמוז חשכ"ו (19.6.66), ליפות את כוחו של שר החינוך והתרבות להאריך את מינויה של המועצה לתרבות ולאמנות לשנה אחת נוספת עד ט"ו בסיון חש"ל (19.6.70) בהרכב הקיים המ"ב. ...

דברי הסבר

בהחלטתה מס' 408 מיום מיום כ"ה בניסן תשי"ט (3.5.59) החליטה הממשלה, בין היתר, כי חברי המועצה לתרבות ולאמנות יתמנו לפרק זמן של שלש שנים. תוקף המינוי של המועצה פג ביום א' בחמוז חשכ"ו (19.6.66).

מאחר שנתעוררו בעיות שונות בקשר לסמכויות המועצה ולאור התקרב מועד תום כהונתה של הממשלה הנוכחית, מוצע עתה להאריך את מינויה של המועצה לשנה אחת בלבד.

מוגש ע"י שר החינוך והתרבות

נספח 71

ב' בחמוז חשכ"ט
18 ביוני 1969